

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่พึงประสงค์ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม
ของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยนิคมวิทยา ตำบลพระหฤทัย
อำเภอเมืองนคร จังหวัดสงขลา

พระใบฎีกาหาตรี บุญญะวัฒน์ (ทองคำ)

		อ
	29A5848731	294.315
		ข514ค
Title: ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม จังหวัดสงขลา		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

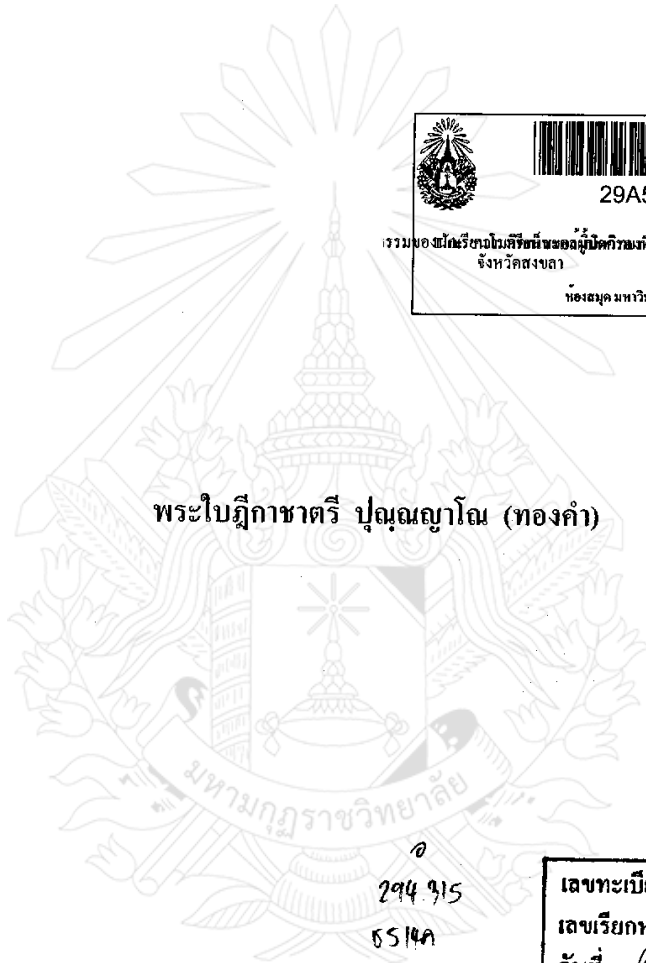

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น
อำเภอสังขนคร จังหวัดสงขลา

		อ
	29A5848731	294.315
		ข514ค
รวมของในโรงเรียนราชภัฏนครราชสีมาที่มีของควมละกันที่ติดพิมพ์ที่ 59 ของคือ-เบญ จังหวัดสงขลา		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา		

พระใบฎีกาชาตรี ปุณณญาโณ (ทองคำ)

อ
294 315
ข514ค
2 ก. น. 58

เลขทะเบียน	5848731
เลขเรียกหนังสือ	อ 294.315 ข 514ค
วันที่	๑ ก. น. 58

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พุทธศักราช ๒๕๕๖

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ถ้าพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

ไปรณมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบพระคุณ

B. 202 67

**THE PARENT'S OPINION TOWARDS STUDENT'S WAY OF LIFE
ACCORDING TO PANCA-SILA AND PANCA-DHAMMA,
CHALAENIMITVITTHAYA SCHOOL, CHALAE SU-DISTRICT,
SINGHA NAKHON DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE**

PHRABAIKHA CHATRI (THONGKHAM)

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนพระอภัยมณีวิทยาลัย ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

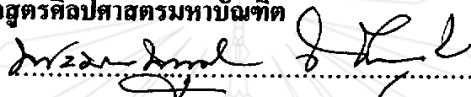
ชื่อนักศึกษา : พระใบฎีกาชาตรี ปุณณณาโณ (ทองคำ)

สาขาวิชา : สังคมวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลชาติ ตรีทรัพย์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก นุ่นกล้า

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาบุญศรี ภาณุวฑูโณ (ศศ.ดร.))

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระมหาปริดา ขนุติโสภโณ (ดร.))

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลชาติ ตรีทรัพย์)

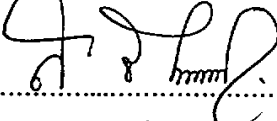
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก นุ่นกล้า)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์(พิเศษ) ดร. สันศรี ชมภูวงศ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์(พิเศษ) ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

ฉันทิตธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : The parent's opinion towards student's way of life according to
Panca-Sila and Panca-Dhamma, Chalaenimitvittaya School, Chalae
Sub-district, SinghaNakhon district, Songkhla Province

Student's Name : Phrabaidika Chatri (Thongkham)

Department : Sociology

Advisor : Asst.Prof. Dr. Detchat Treesap

Co - Advisor : Asst.Prof. Dr. Disk Nunklam

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst.Prof. Dr.))

Thesis Committee

P.P. Buamuang
..... Chairman
(Phramaha preeda Khantisophano (Dr.))

D Treesap
..... Advisor
(Asst.Prof.Dr. Detchat Treesap)

Direk N.K
..... Co - Advisor
(Asst.Prof.Dr. Direk Nunklam)

Schomphuwong
..... Member
(Asst.(Emeritus) Prof. Dr.Songsri Chomphuwong)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst.(Emeritus)Prof. Dr.Sukit Chaimusik)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ชื่อนักศึกษา	: พระใบฎีกาชาตรี ปุณณญาโณ (ทองคำ)
สาขาวิชา	: สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก นุ่นกล้า
ปีการศึกษา	: 2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 306 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Closed - ended) และแบบปลายเปิด (Open - ended) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test และ ค่า F - test และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

ผลจากการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านป้าณาติบาตกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้าน อทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่าที่มีอายุต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการมีกรอบมสรสร้างความสำเร็จในหลักเบญจศีลเบญจธรรม ควรพยายามปฏิบัติตามหลักศีล 5 ให้มากขึ้น หลีกเลียงการประกอบอาชีพขัดกับศีลธรรม เช่น คำสัตว์ที่มีชีวิต ควรมีวิธีการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเช่น ฝึกอบรม เฝ้าระวัง หมั่นฝึกสติรู้ตัวอยู่เสมอ ควรมีการอบรมถึงโทษและประโยชน์จากการใช้คำพูด ควรมีจิตสำนึก ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการสำรวมในกาม

Thesis Title : **The Parent's Opinion towards Student's way of life according to Panja-Sila and Panja-Dhamma, Chalaenimitvittaya School, Chalae Sub-district, Singha Nakhon District, Songkhla Province**

Student's Name : **Phrabaidika Chatri (Thongkham)**

Department : **Sociology**

Advisor : **Asst. Prof. Dr. Detchat Treesap**

Co - Advisor : **Asst. Prof. Dr. Direk Nunklam**

Academic Year : **B.E. 2556 (2013)**

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows : 1) to study the parent's opinion towards student's way of life according to Panja-Sila and Panja-Dhamma, Chalaenimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province. 2) to compare the parent's opinion towards student's way of life according to Panja-Sila and Panja-Dhamma, Chalaenimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes as differently, and 3) to study the suggestions and the way to promote on the way of life according of Panja Sila and Panja Dhamma of students in Chalanimitvittaya school, Singhanakhon district, songkhla province. The population for this study were composes of students' parents in Chalanimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province in academic year 2012, There are about 306 persons, sample size by accorofing to krejcie and morgan's table measurement, The samples were about 169 persons, the instrument for this research was questionnaire both closed and open end questions, data analysis by package computer program, statistics were applied as follows, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Z-test, F-test and to test the difference in each pair by LSD method (Least Significant Difference).

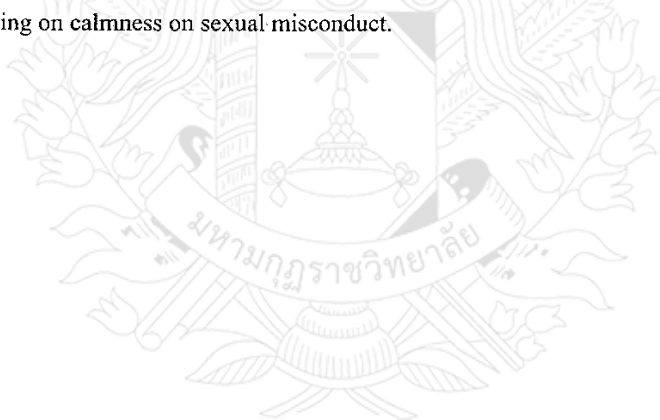
The results of the research were found as follows

1) The parent's opinion towards student's way of life according to Panja-Sila and Panja-Dhamma, Chalaenimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province by overview was at more level when considered in each aspect found that the aspect of

Panatipata and Metta karuna was the highest mean and followed up the aspects of Adinnadana and Sammajiva and the aspects of Surameraya and Sati Sampachanya was the lowest mean, classified in terms of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes found that by including was at more level .

2) The comparative results of the parent's opinion towards student's way of life according to Panja-Sila and Panja-Dhamma, Chalaenimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province in terms of ages found that there were different as statistically significance at 05, in terms of sexes of degrees of education, occupations and monthly incomes found that there were not different as statistically significance at 05.

3) The suggestions and the way to promote on application of Panja Sila and Panja Dhamma principles in living a life of students in Chalanimitvittaya school, Chalae Sub-district, Singhanakhon district, Songkhla province, most of them recommended that there should train for understanding on Panja Sila and Panja Dhamma, There should follow the five precepts as more, to avoid the occupation which no accordance with morality i.e., alive commerce, there should have a right consciousness i.e. training. Carefulness training, to train on advantage and disadvantage of speech, there should have consciousness, and there should have the activity which regarding on calmness on sexual misconduct.

ฎีกาพระวินัยปิฎก

วิมตติฎีกา. วิมตติวินยวินัยฎีกา

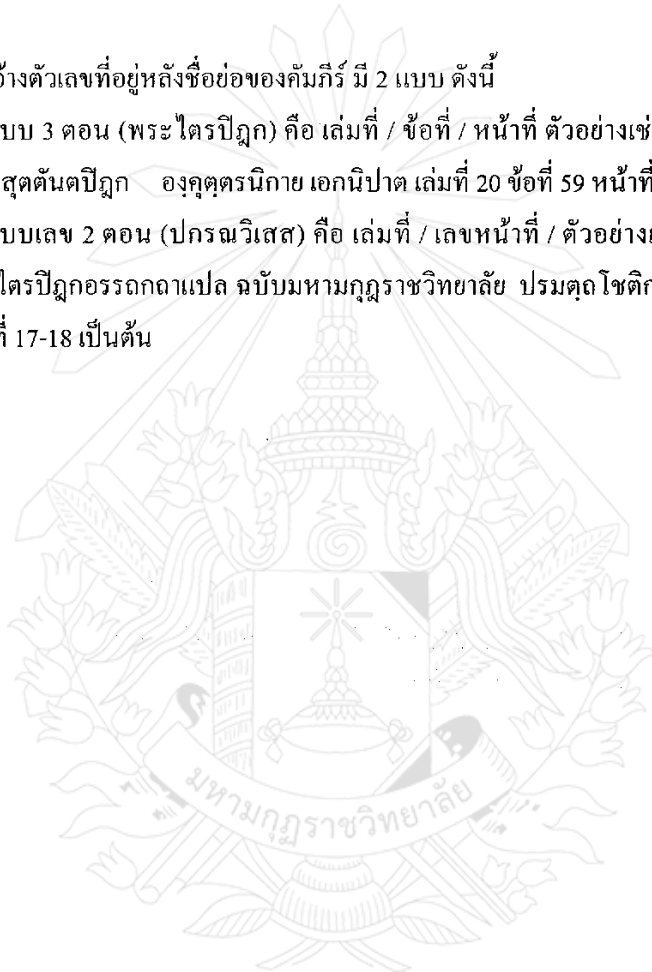
สารตถฎีกา สารตถทีปนีฎีกา

ฎีกาพระสุตตันตปิฎก

องฎีกา องคุตตรนิกาย สารตถุปปกาสินี สงยุตตฎีกา

การอ้างตัวเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของคัมภีร์ มี 2 แบบ ดังนี้

1. แบบ 3 ตอน (พระไตรปิฎก) คือ เล่มที่ / ข้อที่ / หน้าที่ ตัวอย่างเช่น องเอก. 20/59/10. หมายถึง พระสุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย เอกนิပါတ เล่มที่ 20 ข้อที่ 59 หน้าที่ 10
2. แบบเลข 2 ตอน (ปกรณ์วิเสส) คือ เล่มที่ / เลขหน้าที่ / ตัวอย่างเช่น ขุ.ขุ.อ. 1/17-18 หมายถึงพระไตรปิฎกอรรถถาแปล ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย ปรมตถโชติกา ขุททกปาฐฎฐกถา เล่มที่ 1 หน้าที่ 17-18 เป็นต้น

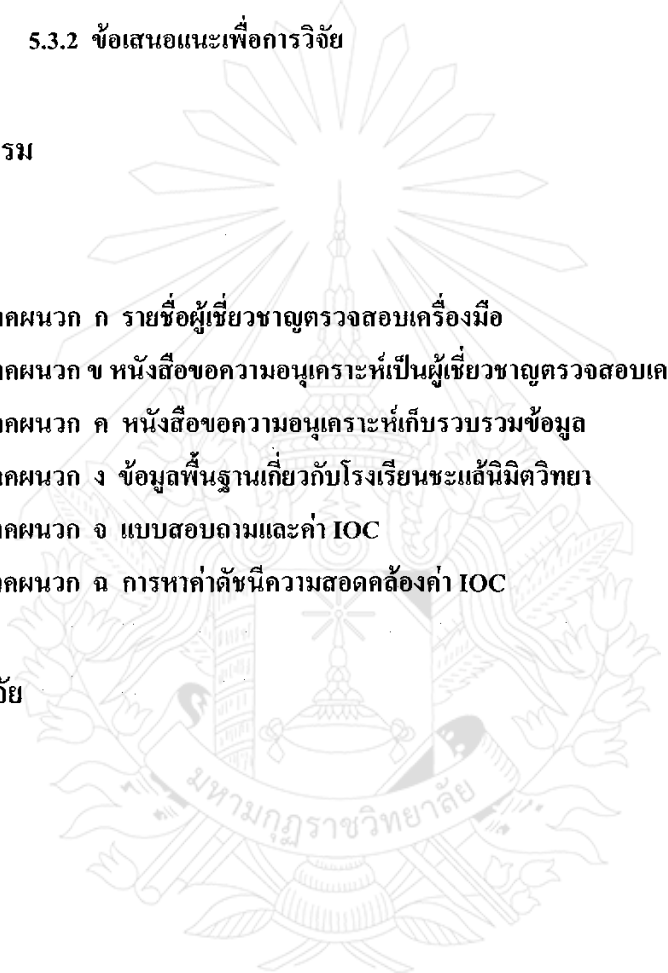

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญคำย่อ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	บ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง	10
2.3 หลักคำสอนเกี่ยวกับหลักเบญจศีล-เบญจธรรม	12
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน	64
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	97
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	105
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	114

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	115
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	115
3.2	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	116
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	116
3.4	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	118
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	119
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	119
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	120
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
4.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	124
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	125
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	125
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลี้หนองคร จังหวัดสงขลา	128
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลี้หนองคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน	134
	ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลี้หนองคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน	143
	ตอนที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลี้หนองคร จังหวัดสงขลา	179

บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	181
5.1	สรุปผลการวิจัย	182
5.2	อภิปรายผล	185
5.3	ข้อเสนอแนะ	195
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	195
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	197
บรรณานุกรม		198
ภาคผนวก		203
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	204
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	206
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	210
ภาคผนวก ง	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา	212
ภาคผนวก จ	แบบสอบถามและค่า IOC	216
ภาคผนวก ฉ	การหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC	224
ประวัติผู้วิจัย		228

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น	116
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ	125
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ	125
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา	126
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ	126
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	127
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล้นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวม	128
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล้นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตินาถ กับเมตตากรุณา	129
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล้นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอิทธินาทานกับสัมมาอาชีพะ	130
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล้นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิณาจารกับกามสังวร	131
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล้นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับ สัจจะ	132

- ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัย
กับสติสัมปชัญญะ 133
- ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ 134
- ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ 135
- ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกระดับ
การศึกษา 137
- ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตาม
อาชีพ 139
- ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตาม
รายได้ต่อเดือน 141
- ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ 143
- ตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิต
ตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบล
ชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน 143

- ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปาณาติบาต กับเมตตากรรณา จำแนกตามเพศ 144
- ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบล ชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปาณาติบาตกับเมตตากรรณา ที่มี เพศต่างกัน 144
- ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนา ทานกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามเพศ 145
- ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบล ชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ที่มี เพศต่างกัน 145
- ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาม สุมิจาจารกับกามสังวร จำแนกตามเพศ 146
- ตารางที่ 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบล ชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจาจารกับกามสังวร ที่มี เพศต่างกัน 146
- ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับ สัจจะ จำแนกตามเพศ 147

- ตารางที่ 4.26 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีเพศต่างกัน 147
- ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามเพศ 148
- ตารางที่ 4.28 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีเพศต่างกัน 148
- ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ 149
- ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน 149
- ตารางที่ 4.31 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน 150
- ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านปาณาติบาตกับเมตตากรุณา จำแนกตามอายุ 151
- ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านปาณาติบาตกับเมตตากรุณา ที่มีอายุต่างกัน 151

ตารางที่ 4.34	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณาดิบาทกับเมตตากรรุณา ที่มีอายุต่างกัน	152
ตารางที่ 4.35	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามอายุ	153
ตารางที่ 4.36	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ที่มีอายุต่างกัน	153
ตารางที่ 4.37	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ที่มีอายุต่างกัน	154
ตารางที่ 4.38	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจนากับกามสังวร จำแนกตามอายุ	155
ตารางที่ 4.39	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจนากับกามสังวร ที่มีอายุต่างกัน	155
ตารางที่ 4.40	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจนากับกามสังวร ที่มีอายุต่างกัน	156

ตารางที่ 4.41	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามอายุ	157
ตารางที่ 4.42	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีอายุต่างกัน	157
ตารางที่ 4.43	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีอายุต่างกัน	158
ตารางที่ 4.44	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรียกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามอายุ	159
ตารางที่ 4.45	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรียกับสติสัมปชัญญะ ที่มีอายุต่างกัน	159
ตารางที่ 4.46	แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรียกับสติสัมปชัญญะ ที่มีอายุต่างกัน	160
ตารางที่ 4.47	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา	161

- ตารางที่ 4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 161
- ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านป้าณาติบาต
กับเมตตากฎา จำแนกตามระดับการศึกษา 162
- ตารางที่ 4.50 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านป้าณาติบาตกับเมตตา
กฎา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 162
- ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอกินนาทาน
กับสัสมาอาชีวะ จำแนกตามการศึกษา 163
- ตารางที่ 4.52 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอกินนาทานกับสัสมา
อาชีวะ ที่มีการศึกษาต่างกัน 163
- ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจาจาร
กับกาเมสังวร จำแนกตามระดับการศึกษา 164
- ตารางที่ 4.54 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจาจารกับ
กาเมสังวร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 164

- ตารางที่ 4.55 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับ
สังฆะ จำแนกตามระดับการศึกษา 165
- ตารางที่ 4.56 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มี
ระดับการศึกษาต่างกัน 165
- ตารางที่ 4.57 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัย
กับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามระดับการศึกษา 166
- ตารางที่ 4.58 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัม
ปชัญญะ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 166
- ตารางที่ 4.59 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา จำแนกตาม
อาชีพ 167
- ตารางที่ 4.60 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต
วิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพต่างกัน 167
- ตารางที่ 4.61 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน
ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านปาณาติบาต
กับเมตตากรุณา จำแนกตามอาชีพ 168

ตารางที่ 4.62	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านปณิธานชีวิตกับเมตตากรรม ที่มีอาชีพต่างกัน	168
ตารางที่ 4.63	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอิทธิบาทานกับสัมมาอาชีพ จำแนกตามอาชีพ	169
ตารางที่ 4.64	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอิทธิบาทานกับสัมมาอาชีพ ที่มีอาชีพต่างกัน	169
ตารางที่ 4.65	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านกามสุขุมิจฉารกับกามสังวร จำแนกตามอาชีพ	170
ตารางที่ 4.66	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านกามสุขุมิจฉารกับกามสังวร ที่มีอาชีพต่างกัน	170
ตารางที่ 4.67	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังจจะ จำแนกตามอาชีพ	171
ตารางที่ 4.68	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังจจะ ที่มีอาชีพต่างกัน	171

<p>ตารางที่ 4.69</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัย กับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามอาชีพ</p>	<p>172</p>
<p>ตารางที่ 4.70</p>	<p>แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต วิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัม ปชัญญะ ที่มีอาชีพต่างกัน</p>	<p>172</p>
<p>ตารางที่ 4.71</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา จำแนกตาม รายได้ต่อเดือน</p>	<p>173</p>
<p>ตารางที่ 4.72</p>	<p>แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต วิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน</p>	<p>173</p>
<p>ตารางที่ 4.73</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านป่าณาติบาต กับเมตตากรุณา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน</p>	<p>174</p>
<p>ตารางที่ 4.74</p>	<p>แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิต วิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านป่าณาติบาตกับเมตตา กรุณา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน</p>	<p>174</p>
<p>ตารางที่ 4.75</p>	<p>แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอทินนา ทานกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน</p>	<p>175</p>

ตารางที่ 4.76	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	175
ตารางที่ 4.77	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านเกมสุมิจอาจารย์กับเกมส์จิ้งจอก จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	176
ตารางที่ 4.78	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านเกมสุมิจอาจารย์กับเกมส์จิ้งจอก ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	176
ตารางที่ 4.79	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	177
ตารางที่ 4.80	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	177
ตารางที่ 4.81	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	178
ตารางที่ 4.82	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน	178

ตารางที่ 4.83 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มี
ต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล้
นิมิวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา

179

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

114

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาที่บังเกิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือมนุษย์ในโลกนี้ ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ เพราะมนุษย์ต้องอยู่เป็นกลุ่มในสังคมที่ทุกคนยอมรับว่าเป็นสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรือง เพียบพร้อมไปด้วยอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีพ แต่ขณะเดียวกันก็เกิดความไม่สงบขาดความมั่นคงด้านจิตใจ ขาดหลักที่พึ่งทางใจทำให้มีปัญหาต่อการดำรงชีวิตของตนเองและส่วนรวม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าจึงมุ่งที่จะสอนให้มนุษย์มีหลักที่พึ่งทางใจ และมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติที่จะทำให้เกิดมงคลแก่ชีวิต อันจะทำให้มนุษย์สามารถอยู่รวมกัน ในสังคมด้วยความสงบสุขและเจริญก้าวหน้า พระพุทธศาสนาเป็นแหล่งกำเนิดสำคัญที่ทำให้สังคมไทยมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย พระพุทธศาสนาช่วยกล่อมเกลาคบและควบคุมสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับชาติ มีหลักธรรมที่หลากหลายพร้อมที่จะเป็นประทีปส่องทางแก่ผู้เดินทางชีวิตและผู้ดำรงอยู่ในความมืดมนของชีวิต อันได้แก่เบญจศีลและเบญจธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนควรปฏิบัติ ส่วนจะปฏิบัติได้มากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับศรัทธาของแต่ละคน ใครปฏิบัติได้ก็เป็นผลดีกับบุคคลนั้น เพราะคำสอนทางพระพุทธศาสนาจะเน้นผลด้านพัฒนาทางจิตใจเป็นสำคัญและมีผลต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง

ในสังคมปัจจุบัน นักเรียนถือเป็นเยาวชนที่สำคัญของชาติ เพราะเป็นบุคคลที่กำลังจะก้าวขึ้นมาพัฒนาและเป็นกำลังสำคัญให้กับประเทศชาติ ปัญหา ในกลุ่มของนักเรียนเป็นปัญหาที่น่าห่วง เพราะ เป็นช่วงที่ก้าวเข้าสู่สังคมที่เปิดกว้าง และมีอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการ ใช้ชีวิต และการเปิดกว้างทางความคิด ทำให้มุมมองเดิมที่เคยเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปถ้าผู้ใหญ่ไม่สอดส่องดูแล อาจเกิดการชักจูงไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย เพราะวัยนี้เป็นวัยที่มีความคิดเป็นของตัวเอง จึงทำให้เกิดภาวะเสี่ยงต่อการทำผิดหลักทำนองคลองธรรม เพราะฉะนั้น การปลูกฝัง เรื่องคุณธรรมต่างๆจึงเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และคำสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งของพระพุทธศาสนา คือหลักเบญจศีล เบญจธรรม เพราะคำสอนทั้ง สองอย่างนี้ จะทำให้เราอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เป็นหลักในการประพฤติที่ถูกต้อง ชีวิตจึงมีความสุข ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา แต่จะเกิดผลได้จะต้องมีหลักการที่จะต้องปฏิบัติพยายามปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม อันเป็นธรรมที่ทำให้บุคคลเป็นมนุษย์สมบูรณ์ ซึ่ง

ประกอบด้วย เบญจศีล ได้แก่ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดิถีในกาม เว้นจากการพูดเท็จ และเว้นจากการดื่มเครื่องดองเมาทุกชนิด ส่วนเบญจธรรม ได้แก่ เมตตา กรุณา สัมมาอาชีวะ กามสังวร สัจจะ และสติสัมปชัญญะ¹

โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และได้นิมนต์พระสอนศีลธรรมมาทำการสอนวิชาศีลธรรม และอบรมธรรมะให้กับนักเรียน แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต เช่น การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ การเที่ยวกลางคืน ปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ปัญหาการลอกเลียนแบบสื่อในสิ่งที่ไม่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนละเลยการปฏิบัติและไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของคำสอนเรื่องเบญจศีลเบญจธรรม ผู้ปกครองของนักเรียนผู้ซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนมาก และสัมผัสกับพฤติกรรมของนักเรียนอยู่เป็นประจำและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมให้กับนักเรียน เด็กจะเป็นคนดีหรือไม่ในส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง ดังนั้นในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา จึงมีความสำคัญและมีประโยชน์มากต่อนักเรียนหากมีการนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจังเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุขในครอบครัวและสังคม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ได้มีส่วนในการส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมมากขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

¹บุญมี แทนแก้ว, จริยศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์, 2539), หน้า 132.

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

1.3.2 ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

1.3.3 ผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

1.3.4 ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

1.3.5 ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 306 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- ด้านปาณาติบาต กับ เมตตากฤษฎา
- ด้านอทินนาทาน กับสัมมาอาชีวะ
- ด้านกาเมสุมิจจาร กับ กามสังวร
- ด้านมุสาวาท กับ สัจจะ
- ด้านสุราเมรัย กับ สติสัมปชัญญะ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานที่โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมให้นักเรียนดำเนินชีวิตตามหลักหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ไปใช้ในการเรียนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ระดับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือการรับรู้ หรือทัศนคติของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา หรือ มารดา หรือ ญาติ หรือ ผู้อุปการะดูแลเอาใจใส่นักเรียน และเป็นผู้รับผิดชอบในการเลี้ยงดูและส่งเสริม การดำเนินชีวิตของนักเรียนโรงเรียน ชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

นักเรียน หมายถึง นักเรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2555

การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม หมายถึง ความประพฤติ ความเป็นอยู่ การปฏิบัติตนทั้งที่อยู่ที่บ้านและ ที่โรงเรียน ตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม อันได้แก่การเว้นจากการฆ่าสัตว์กับ มีเมตตากรุณา, เว้นจากการลักทรัพย์กับ สัมมาอาชีพ, เว้นจากการประพฤติดีในกามกับ สාරวมในกาม, เว้นจากการพูดโกหกกับ ซื่อสัตย์, เว้นจากการดื่มสุราเมรัยกับมีสติ ด้วยการแก้ปัญหาหรือการดำเนินชีวิตให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งในชีวิตส่วนตัวและส่วนรวมในสังคม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

หลักเบญจศีล หมายถึง หลักที่ต้องงดเว้น 5 ประการ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์, เว้นจากการลักทรัพย์, เว้นจากการประพฤติดีกในกาม, เว้นจากการพูดเท็จ, เว้นจากการดื่มสุราเมรัย หรือของมึนเมา

หลักเบญจธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติ 5 ประการ คือ เมตตากรุณา, คือความรัก ความปรารถนา ให้ผู้อื่นเป็นสุข, สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบอาชีพที่สุจริต, กามสังวรคือการสำรวมจิตไม่ให้หมกมุ่นอยู่ในกามคุณทั้ง 5 คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส, สัจจะ คือ ความสัตย์ ความจริง ความซื่อตรง และสติสัมปชัญญะ คือ การระลึกได้ และรู้สึกรู้ตัวเสมอ ให้รู้จักยั้งคิด มีความระมัดระวัง ไม่ประมาท

หลักเบญจศีลเบญจธรรม หมายถึง หลักธรรมที่ต้องงดเว้น 5 ประการ คู่กับหลักธรรมที่ควรปฏิบัติ 5 ประการ ได้แก่ ปาณาติบาตกับเมตตากรุณา, อทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ, กามสมุจฉาจารกับกามสังวร, มุสาวาทกับสัจจะ, และสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ

ปาณาติบาตกับเมตตากรุณา หมายถึง เว้นจากการฆ่าสัตว์, เว้นจากการทำร้าย, เว้นจากการเบียดเบียนสัตว์, การคิดช่วยเหลือเกื้อกูลกัน, การไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน, และความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

อทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ หมายถึง เว้นจากการถือเอาสิ่งของผู้อื่น, เว้นจากการขโมย, การประกอบอาชีพสุจริต, การไม่เอาเปรียบผู้อื่น, และการไม่ใช้จ่ายทรัพย์ในทางที่ผิด

กามสมุจฉาจารกับกามสังวร หมายถึง เว้นจากการประพฤติดีกทางเพศ, เว้นจากการผิดลูกเมียผู้อื่น, เว้นจากการล่วงละเมิดทางเพศ, การรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์ในเรื่องความรักความใคร่, การไม่หมกมุ่นกับกามคุณ, และการมีความสำรวมระวังในความประพฤติ

มุสาวาทกับสัจจะ หมายถึง เว้นจากการพูดเท็จ, การพูดส่อเสียด, การพูดคำหยาบ, การพูดเพื่อเจ้อ, ความเที่ยงธรรม, ความซื่อตรงต่อตนเอง และผู้อื่น, ความกตัญญูและความประพฤติสุจริตในหน้าที่

สุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ หมายถึง เว้นจากการดื่มและเสพของมึนเมาทุกชนิด, การมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ, การรู้จักประมาณอาหารที่จะพึงบริโภค, ความไม่เผลอเผลอในหน้าที่การงาน, ความมีสติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว, และความไม่ประมาทในธรรม

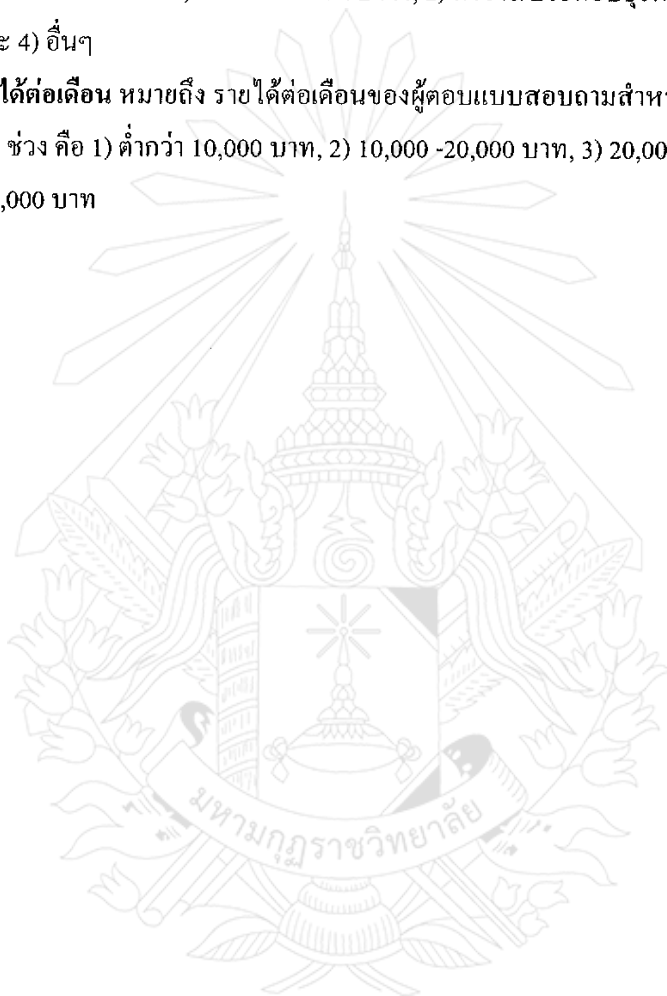
เพศ หมายถึง เพศ ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้นับอายุเต็มปีปฏิทินจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 30 ปี, 2) 30-50 ปี และ 3) สูงกว่า 50 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา, 2) มัธยมศึกษา/ปวช., 3) ปวส./อนุปริญญา และ 4)ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

อาชีพ หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 อาชีพ คือ 1) เกษตรกรรม/ รับจ้าง, 2) ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และ 4) อื่นๆ

รายได้ต่อเดือน หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,000 -20,000 บาท, 3) 20,001-30,000 บาท, และ 4) สูงกว่า 30,000 บาท

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัย ได้ศึกษา ค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง
- 2.3 หลักคำสอนเกี่ยวกับหลักเบญจศีลเบญจธรรม
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

แดเนียล แคทซ์ (Daniel Katz) ได้อธิบายถึงหน้าที่หรือกลไกของความคิดเห็นที่สำคัญไว้ 4 ประการ ดังนี้คือ¹

1) เพื่อใช้สำหรับปรับตัว (Adjustment) หมายความว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยความคิดเห็นเป็นเครื่องยึดถือสำหรับการปรับ พฤติกรรม ของคนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงที่สุด และให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนี้ ทักษะคิด จึงสามารถเป็นกลไก ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเขา และด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่จะทำให้นิวโน้มของพฤติกรรมเป็นไป ในทางที่ต้องการมากที่สุด

¹ขวัญชัย พวงสร้อย, “ความคิดเห็นของผู้บริหารราชการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อหลักจริยธรรม อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), 2550, หน้า 4.

2) เพื่อป้องกันตัว (Ego Defensive) โดยปกติในทุกขณะ คนทั่วไปมักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับความจริงในสิ่งซึ่งเป็นที่ขัดแย้งกับความนึกคิดของตน (Self image) ดังนั้น ความคิดเห็นจึงสามารถสะท้อนออกมาเป็นกลไกที่ป้องกันตัว โดยการแสดงออก เป็นความรู้สึก ถูกเหยียบหยาม หรือตีดินนินทาคนอื่นและขณะเดียวกัน ก็จะยกตนเองให้สูงกว่า ด้วยการมีความคิดเห็นที่ถือว่าตนนั้นเหนือกว่าผู้อื่น การก่อตัวที่เกิดขึ้นมาของความคิดเห็นในลักษณะนี้ มีลักษณะแตกต่างจากการมีความคิดเห็น เป็นเครื่องมือ ในการปรับตัว ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือความคิดเห็น จะมีใช้พัฒนาขึ้นมาจากการมีประสบการณ์กับสิ่งนั้น ๆ โดยตรง หากแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภายในตัวผู้นั้นเองและสิ่งที่เป็นเป้าหมายของการแสดงออกมาซึ่งความคิดเห็นนั้น ก็เป็นเพียงสิ่งที่เขาผู้นั้น หวังให้เพียงเพื่อการระบายความรู้สึกเท่านั้น

3) เพื่อการแสดงความหมายของค่านิยม (value Expressive) ความคิดเห็นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยมต่าง ๆ และด้วยความคิดเห็นนั่นเอง ที่จะใช้สำหรับสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมต่าง ๆ ในลักษณะที่จำเพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ดังนั้น ความคิดเห็น จึงสามารถใช้สำหรับ อรรถาธิบายและบรรยายความเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ ได้

4) เพื่อเป็นตัวจัดระเบียบเป็นความรู้ (Knowledge) ความคิดเห็น จะเป็นมาตรฐานที่ตัวบุคคลจะสามารถใช้ประเมิน และทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อม ที่มีอยู่รอบตัวเขา ด้วยกลไกดังกล่าวนี้เอง ที่ทำให้บุคคลสามารถรู้ และเข้าใจถึงระบบและระเบียบของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในรอบตัวเขาได้

เฮอริท ซี. เคลแมน (Herbert C Kelman) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็น โดยมีความเชื่อว่าความคิดเห็นอย่างเดียวกัน อาจเกิดในตัวบุคคล ด้วยวิธีต่างกันจากความคิดนี้ เฮอริทได้แบ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ออกเป็น 3 ประการ

1) การยินยอม (Compliance) การยินยอมจะเกิดได้เมื่อ บุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขาและมุ่งหวังจะได้รับ ความพอใจ จากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น การที่บุคคลยอมกระทำตามสิ่งที่เขากระทำนั้น ไม่ใช่เพราะบุคคลเห็นด้วยกับสิ่งนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดหวังว่า จะได้รับรางวัล หรือการยอมกระทำตามนั้นเป็นผลจากอิทธิพลทางสังคม หรืออิทธิพลของสิ่งที่ก่อให้เกิด การยอมรับนั้น กล่าวได้ว่า การยอมกระทำตามนี้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ซึ่งจะมีพลังผลักดันให้บุคคลยอมกระทำตามมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนหรือความรุนแรงของรางวัลและการลงโทษ

2) การเลียนแบบ (Identification) การเลียนแบบ เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นซึ่งการยอมรับสิ่งนี้เป็นผลมาจาก การที่บุคคล ต้องการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พอใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น หรือกลุ่มบุคคลอื่น จากการเลียนแบบนี้ ความคิดเห็น ของบุคคลจะ

เปลี่ยนไปมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าให้เกิดการเลียนแบบ กล่าวได้ว่า การเลียนแบบ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ซึ่งเป็นพลังผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนี้ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความโน้มน้าวใจ ของสิ่งเร้าที่มีต่อบุคคลนั้น การเลียนแบบจึงขึ้นอยู่กับพลัง (power) ของผู้ส่งสาร บุคคลจะรับเอาบทบาท ทั้งหมดของคนอื่นมาเป็นของตนหรือแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกัน บุคคลจะเชื่อในสิ่งที่ตัวเองเลียนแบบ แต่ไม่รวมถึงเนื้อหาและรายละเอียดในการเลียนแบบความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3) ความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ซึ่งตรงกับความต้องการภายในค่านิยมของเขา พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับ ค่านิยม ที่บุคคลมีอยู่เดิม ความพึงพอใจ ที่ได้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหา รายละเอียด ของพฤติกรรมนั้น ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ถ้าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ถูกกระทบ ไม่ว่าจะในระดับใดก็ตามจะมี ผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นทั้งสิ้น นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัติของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสารล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ได้ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ความคิดเห็นของบุคคลเมื่อเกิดขึ้นแล้ว แม้จะคงทน แต่ก็เปลี่ยนแปลงได้ โดยตัวบุคคล สถานการณ์ ข่าวสาร การชวนเชื่อและสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการยอมรับในสิ่งใหม่ แต่จะต้องมีความสัมพันธ์กับค่านิยมของบุคคลนั้น นอกจากนี้ อาจเกิดจากการยอมรับโดยการบังคับ กฎหมาย ขอบังคับ

แมกไกวร์และมิลแมน (McGuire and Millman) ได้กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น โดยใช้อิทธิพลทางสังคม เกิดจากความเชื่อที่ว่า บุคคลจะพัฒนาความคิดเห็นของตนเองในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับจากผู้อื่นในสังคม สิ่งที่มีอิทธิพลทางสังคม แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท

1) กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานสำหรับ ประเมินความคิดเห็น ความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปบุคคลจะใช้กลุ่มอ้างอิงเพื่อประเมินความคิดเห็นของตนและตัดสินใจว่าความคิดเห็นของตนถูกต้อง เพราะคิดว่าคนส่วนใหญ่ในกลุ่มมีความคิดเช่นเดียวกับตนนี้

2) บุคคลอ้างอิง (Reference Individuals) หมายถึง บุคคลที่เราใช้เป็นมาตรฐานเพื่อประเมินความคิดเห็น ความสามารถของเรา หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อิทธิพลของผู้อื่นที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลตรงกับขบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เรียกว่า การเลียนแบบ (Identification) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอาคุณสมบัติของผู้อื่นมาเป็นของตน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของความคิดเห็น ในส่วนของการรับรู้เชิงแนวคิด (Cognitive Compo

ment) และเมื่อองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบส่วนอื่นจะมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยบุคลากรทางการแพทย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งข่าวต้องมีความเชี่ยวชาญ (Expertness) และความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness) จะทำให้มีความน่าเชื่อถือสูงสามารถชักจูงใจได้ดีอีกทั้งมีบุคลิกภาพ (Personalities) ดีก็มีความสำคัญต่อการยอมรับ นอกจากนี้ หากข้อมูล ข่าวสาร มีการเตรียมมาเป็นอย่างดี การเรียงลำดับความชัดเจนตลอดจนมีความกระชับและมีช่องทางในการส่งที่เหมาะสม ผู้ใช้บริการซึ่งรับสารก็อยากฟังและมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามคำแนะนำหรือชักจูง

สรุปได้ว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น เกิดจากการยินยอม บุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขาและมุ่งหวังจะได้รับ ความพอใจจากบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น เกิดจากการเลียนแบบ บุคคลยอมรับสิ่งเร็ว หรือสิ่งกระตุ้นจาก การที่บุคคล ต้องการจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พอใจระหว่างตนเองกับผู้อื่น และความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน พฤติกรรมที่เปลี่ยน ไป ในลักษณะนี้จะสอดคล้องกับ คำนิยาม ที่บุคคลมีอยู่เดิม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง

2.2.1 ความหมายของความคิดเห็น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นนั้น มีดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า²

- 1) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอ ไปก็ตาม
- 2) ทศนะ ประมวลการที่เกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นหนึ่ง เช่น ทศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว

ได้มีผู้ให้ความหมายของ “ความคิดเห็น” ไว้หลายท่าน ดังนี้

²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2543), หน้า 85.

³อัญญารัตน์ บุญเชิด, “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 140 หน้า.

ภูวดล จันทรศร ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความคิดเห็น” หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการแสดงออกที่สามารถสังเกต ได้และการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหนึ่งบุคคลอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

สุชา จันทรธอม ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความคิดเห็น คือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ตึกซึ่งเหมือนกับทัศนคติ คนเรามักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ”

เสนาะ ดิยาว์ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง “เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะมีหลักฐานอ้างอิงหรือไม่

วิรัช คุงกะจันทร์ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า หมายถึง “การแสดงออกของทัศนคติโดยคำพูด”

สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกซึ่งวิจรรณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริงทัศนคติของบุคคลในลักษณะที่ทัศนคติแสดงความรู้สึกทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ”

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า “เป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติอย่างหนึ่ง การแสดงความคิดเห็นมักจะมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบและเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก”

สุโท เจริญสุข ได้ให้ความหมายความคิดเห็นว่า เป็นสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากการศึกษา การเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบไม่ชอบหรือเฉย ๆ แตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิดของบุคคลด้วยการพูด เขียน หรือ ปฏิบัติใด ๆ ต่อสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึก ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้ การรับรู้

ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกทางใดทางหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด ลักษณะท่าทาง หรือไม่แสดงออกเลยก็ได้

2.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้กล่าวว่า อายุ มีผลต่อเจตคติของบุคคล ส่วนใหญ่มักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปยาก ซึ่งทำให้ผลต่อเจตคติของเขาเอง นอกจากอายุแล้วยังมีตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ปฏิบัติการของบุคคลต่อสิ่งเร้า ข่าวสาร เป็นต้น บุคคลที่แตกต่างกันจะมีปฏิกริยาไม่เหมือนกันผลที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติความคิดเห็นย่อมแตกต่างกันไปด้วย

อัญญารัตน์ บุญเชิด ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนพระพรหมพิทยานุสรณ์ จำแนกตามเพศ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความมีเมตตา ด้านความรับผิดชอบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความรู้รักสามัคคี ด้านความซื่อสัตย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁴

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะการยอมรับหรือปฏิเสธขึ้นอยู่กับสภาพ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็น

2.3 หลักคำสอนเกี่ยวกับเบญจศีลเบญจธรรม

2.3.1 ความหมายของเบญจศีล

เบญจศีล หมายถึง ความประพฤติชอบทางกาย และวาจา การรักษากาย วาจาให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน ที่มีมาในพระไตรปิฎก ปรากฏในคัมภีร์ชั้นอปทาน และพุทธวงศ์ ต่อมาในสมัยหลังมีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็นนิจศีล คือ ศีลที่ควรหัดควรรักษาเป็นประจำอ้างว่าเป็นมมุนยธรรมหรือธรรมที่ทำให้เป็นมมุนยบ้างมี 5 ประการ⁵ คือ

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการปลงชีวิต เว้นจากการฆ่าการประทุษร้าย
2. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้ เว้นจากการลัก โกง ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน
3. กามสุมิฉฉาจาร เวรมณี เว้นจากการประพฤตินิคมในกาม เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน
4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง
5. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานา เวรมณี เว้นจากน้ำเมาคือสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ

พระพุทธเจ้าทรงเตือนให้มนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้ไม่ให้อยู่ในความประมาท ดังพระปัจฉิมโอวาทที่ตรัสไว้ในมหาปริณีพพานสูตรว่า “...ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้เราเตือนท่านทั้งหลายว่า

⁴เรื่องเดียวกัน, 140 หน้า.

⁵ที.ป.11/286/247,อง.ป.พจ.22/172/227, อภิ.วิ.35/942/596.

สังขารมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลาย จงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด...” ผู้รักษา ศีลก็ย่อมทราบ และเข้าใจวัตถุประสงค์ คือประโยชน์มุ่งหมายของการบัญญัติพระวินัยแล้ว ก็จักเห็น หลักพุทธธรรมที่ทรงแสดง ไว้อย่างแจ่มชัด ซึ่งมุ่งประโยชน์ และความสุขของคนหมู่มาก เป็นหลัก สำคัญในการเผยแผ่พระศาสนาของพระองค์ให้แพร่หลายในยุคนั้น ก่อนจะทรงบัญญัติสิกขาบท จึง แสดงประโยชน์ 10 ประการ เป็นหลักการสำคัญแก่พระสาวกทั้งหลาย ดังนี้⁶

1. สงฆสฎฺฐจฺตย	เพื่อความดีของสงฆ์
2. สงฆผาสุตย	เพื่อความสำราญของสงฆ์
3. ทุมมงฺกุณิ ปุคฺคลานิ นิกฺคหย	เพื่อข่มบุคคลที่เก้อยาก
4. เปสฺสานิ ภิกฺขุณิ ผาสุวิหารย	เพื่อความอยู่สุขสำราญในปัจจุบัน
5. ทิฏฺฐธมฺมิกานิ อาสวานิ สํวราย	เพื่อความสำรวมอาสวะในปัจจุบัน
6. สมฺปรายิกานิ อาสวานิ ปฏิฆาตย	เพื่อป้องกันอาสวะที่เกิดขึ้นในอนาคต
7. อปฺปสนฺนนิ ปสาทย	เพื่อความเลื่อมใสแก่ผู้ที่ยังไม่เลื่อมใส
8. ปสนฺนานิ ภิกฺขุโยภาวย	เพื่อความเลื่อมใสยิ่งขึ้นแก่ผู้ที่เลื่อมใสแล้ว
9. สทฺธมฺมจิตฺติย	เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม
10. วินยานุคฺคหย	เพื่ออนุเคราะห์พระวินัย ⁷

สิกขาปทานิ แปลว่า สิกขาบททั้งหลาย ได้แก่ บทที่กุลบุตรพึงศึกษา อธิบายว่า สิกขาบทนี้ เป็นส่วนหนึ่งแห่งสิกขา ศีลสิกขา สมาริสิกขา ปัญญาสิกขา สิกขาบท 5 ในที่นี้จัดในศีลสิกขา กุศล จิตที่เกิดจากการงดเว้น 5 มีงดเว้นการฆ่า เป็นต้น อันกล่าวมาแล้วชื่อว่า สิกขา เพราะเป็นธรรมอัน กุลบุตรพึงศึกษา ก็บรรดาองค์แห่งศีล 5 องค์ใดองค์หนึ่ง ชื่อว่าบท เพราะอรรถว่าเป็นที่อาศัยของ สิกขาเหล่านั้น ฉะนั้นองค์แห่งศีลเหล่านั้น มีเว้นการฆ่า เป็นต้น จึงชื่อว่าเป็นสิกขาบท เพราะเป็น ส่วนหนึ่งแห่งสิกขา⁸

ความมุ่งหมายแห่งการบัญญัติศีลสิกขาบทที่ทรงแสดงไว้ เป็นหลักการ และอุดมการณ์แห่ง พุทธธรรม ที่ทรงคุณค่ายิ่ง โดยเฉพาะคุณธรรมขั้นต้น อันได้แก่หลักศีลธรรม กล่าวคือเบญจศีล ที่จะ เป็นบาทเบื้องต้นแห่งการเกิดขึ้นแห่งคุณธรรมขั้นสูงต่อไป เพราะเปรียบเทียบเป็นบันไดที่จะทำ ให้มนุษย์ทุกคนได้ขึ้นไปในขั้นที่สูงที่สุด ตามกำลังแห่งความสามารถแห่งสติปัญญาของแต่ละ คนที่มี เบญจศีล หรือ ศีล 5 จึงจำเป็นที่ต้องรักษาให้เกิดมีแก่ทุกคนเพราะจะขาดศีล 5 นี้ ไม่ได้เลย

⁶ที.ม.10/281/135-136.

⁷วิมทา.1/39/26.

⁸อภิ.วิ.อ.2/2/504.

เพราะอันจะหมายถึง ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก็จักไม่มีด้วยสิ่งนี้นั่นเอง ที่ถือกันเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับความเป็นมนุษย์ และได้พบพระพุทธศาสนา

พระองค์ทรงแสดงวัตถุประสงค์ของการบัญญัติสิกขาบทอีก 2 ประการ คือ

1. คิหิณี อนุภุมฺปาย เพื่ออนุเคราะห์คฤหัสถ์ทั้งหลาย
2. ปาปิจฺจณํ ปกฺขุเปฺจฺเจตฺย เพื่อกำจัดฝักฝายแห่งภิกษุผู้ปรารถนาชั่ว

ซึ่งจะเห็นว่า ได้แสดงถึงเจตนารมณ์ที่เน้นความดีงาม และความสามัคคี ให้เกิดมีเกมมหายน เป็นหลักสำคัญ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และสุขของมหาชนในสังคมเป็นประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น เบญจศีล (Morality) ได้แก่ ธรรมทั้งหลายมีเจตนาเป็นต้น ของบุคคลผู้งดเว้นจาก ปาณาติบาต เป็นต้นอยู่ก็ดี ของบุคคลผู้บำเพ็ญวัตรปฏิบัติอยู่ก็ดี ชื่อว่าศีล คำนี้สมดังที่พระธรรมเสนาบดีสารีบุตรจะกล่าวไว้ในคัมภีร์ปฏิสัมภิทามัคค์ว่า “อะโร ชื่อว่าศีล เจตนาชื่อว่าศีล เจตสิกชื่อว่าศีล สังวรชื่อว่าศีล การไม่ล่วงละเมิดชื่อว่าศีล”⁹

เจตนา ชื่อว่าศีล ได้แก่ เจตนาของบุคคลผู้งดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น หรือเจตนาของบุคคลผู้กำลังบำเพ็ญวัตรปฏิบัติอยู่

เจตสิก ชื่อว่าศีล ได้แก่ วิริตเจตสิก ของบุคคลผู้งดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น อีกประการหนึ่ง เจตนา ชื่อว่าศีล ได้แก่ เจตนาในกรรมบถ 7 ดวง ของบุคคลผู้ละอยู่ซึ่งบาปกรรมทั้งหลาย มีปาณาติบาต เป็นต้น เจตสิก ชื่อว่าศีล ได้แก่ กุศลธรรมทั้งหลาย คือความไม่โลภ ความไม่พยาบาท ความเห็นชอบ ที่ตรัสไว้โดยนัยมีอาทิว่า “ภิกษุละอภิชมาแล้วเป็นผู้มีจิตปราศจากอภิชมาอยู่”¹⁰

สังวร ชื่อว่าศีล ได้แก่ ธรรม 5 ประการ คือ 1) ปาติโมกข์สังวร 2) สติสังวร 3) ญาณสังวร 4) จันตีสังวร และ 5) วิริยสังวร

ในสังวร 5 อย่างนั้น สังวรนี้คือ “ภิกษุเป็นผู้เข้าถึงแล้ว เข้าถึงพร้อมแล้ว ด้วยความสังวรคือ ปาติโมกข์”¹¹ ชื่อว่าปาติโมกข์สังวร สังวรนี้คือ “ภิกษุข่มรักษาซึ่งอินทรีย์คือจักษุ ข่มถึงซึ่งความสังวรในอินทรีย์คือจักษุ”¹² ชื่อว่า สติสังวร สังวรนี้คือ “พระผู้มีพระภาคตรัสตอบปัญหาเกี่ยวกับอชิตมานพว่า กระแสกิลเสลเหล่าใดในโลก สติเป็นเครื่องกั้นซึ่งกระแสเหล่านั้น เรากล่าวสติว่าเป็นเครื่อง

⁹พ.ป.31/39/60.

¹⁰ที.สี.9/217/74.

¹¹อภิ.วิ.35/511/387.

¹²ที.สี.9/213/72.

กันกระแสดเหล่านั้น กระแสดเหล่านั้นจะพึงตัดให้เด็ดขาดได้ด้วยปัญญา”¹³ ชื่อว่าญาณสังวร แม้การเสพปัจจัยถึงซึ่งอันรวมลงในญาณสังวรนี้ด้วย ส่วนสังวรใดซึ่งมาโดยนัยมีอาทิว่า “ภิกษุเป็นผู้อดทนต่อความหนาว เป็นผู้อดทนต่อความร้อน”¹⁴ สังวรนี้ชื่อว่า ขันติสังวร อนึ่ง สังวรใดที่มาโดยนัยมีอาทิว่า “ภิกษุข่มมิให้กามวิตกซึ่งเกิดขึ้น แล้วตั้งอยู่ภายใน”¹⁵ สังวรนี้ชื่อว่า วิริยสังวรเมื่ออาชีวปฏิบัติคือความบริสุทธิ์แห่งอาชีวะ ก็ถึงซึ่งอันรวมลงในวิริยสังวรนี้ด้วย

สังวรทั้ง 5 อย่างนี้ก็ดี การงดเว้นจากวัตถุที่ประจวบข่าวของเหล่ากุลบุตรผู้กลับบาปก็ดี แม้ทั้งหมดนี้ พึงทราบเถิดว่าเป็น สังวรศีล ด้วยประการฉะนี้

อวิตกมศีล การไม่ล่วงละเมิด ชื่อว่าศีล ได้แก่ การไม่ล่วงละเมิดที่เป็นไปทางกาย และเป็นไปทางวาจา ของบุคคลผู้สมทานศีลแล้ว

อภยฺเย ปน สิริฎฺโฐ สิตถฎฺโฐ สิวฎฺโฐติ เวมมาทินาปี นยเนนคฺค อคถํ วณฺณยนฺติ อนึ่งในเรื่องความหมายแห่งศีลนี้ นักปราชญ์อื่นๆ ย่อมพรรณนาความหมายไว้โดยนัยมีอาทิอย่างนี้ว่า 1) มีความหมายว่ายอด 2) มีความหมายว่าเย็น 3) มีความหมายว่าสูง และ 4) มีความหมายว่าเกษม¹⁶

ประเภทของศีล ในพระสูตรต้นตปิฎก ที่ฉนิกาย สิลขันชวรคค พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงจำแนกศีลสำหรับบรรพชิตพึงปฏิบัติไว้ 3 ระดับ โดยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. จุลศีล (ศีลระดับเล็กน้อยหรือศีลเบื้องต้น) ได้แก่ การงดเว้นจากการฆ่า การลักขโมย การเสพเมถุน การพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ การพรากหรือทำลายพืชคาม การบริโภคนก คีดเวลา การฟ้อนรำขับร้องประโคมดนตรี การประดับแต่งร่างกาย การนั่งนอนบนที่นอนที่นุ่งอันสูงใหญ่ การรับเงินและทอง การรับของอันไม่สมควรอย่างอื่น คือข้าวดิบ เนื้อดิบ สตรี ทาส แพะ เกะ สุกร ช้าง โค ม้า ลา ไร่นา ที่ดิน การเป็นพุด และการรับใช้คฤหัสถ์ การซื้อขาย การโกง การรับสินบน การล่อลวง การพูดลบดะแสง การตัด การจงจำ การตีชิง และการกรรโชก¹⁷

2. มัชฌิมศีล (ศีลระดับกลาง) ได้แก่ การงดเว้นจากการพราก การบริโภคนกของสะสม การดู การละเล่น การเล่นการพนัน การนั่งนอนบนที่นอนที่นุ่งอันสูงใหญ่ การประดับตกแต่งร่างกาย การพูดเรื่องดิริจฉานกถา (เช่น เรื่องพระราชา เรื่องโจร เรื่องกองทัพ เรื่องความเจริญ หรือความเสื่อม

¹³ จุ.สุ.25/1042/746, จุ.จ.30/85/298.

¹⁴ ม.ม.12/24/24, อจ.ฉก.22/58/548.

¹⁵ ม.ม.12/26/24, อจ.ฉก.22/58/550.

¹⁶ วิสุทฺธิ.1/7/8.

¹⁷ ที.ส.11/103/309-311.

ของบ้านเมือง เป็นต้น) การพูดคุยคนข่มขาน การเป็นทนต์และการรับใช้คฤหัสถ์ การพูดหลอกลวง หรือเลียบเคียงเพื่อแสวงหาลาภ¹⁸

3. มหาศีล (ศีลระดับใหญ่ หรือศีลระดับสูง) ได้แก่ การงดเว้นจากการเลี้ยงชีพด้วยศรัทธาวิชาทั้งหมด เช่น เป็นโหรทำนายฝันหรือทำนายลักษณะ เสกเป่า หรือเติมน้ำมันบูชาไฟ ดูทำเลหรือลักษณะบ้าน เป็นหมอผี เป็นหมอลงเลขยันต์ เป็นหมองู ดูฤกษ์ยาม ทำนายนักษัตร ทำนายดวงดาว ทำนายฝนฟ้า ทำนายโชคกลาง ทำเสน่ห์ ทรงเจ้า บวงสรวง ทำขวัญ ปรงยา ทำน้ำมัน เป็นต้น¹⁹

ลักษณะศีล 16 ประเภท

1. หานภาคิยศีล ศีลเสื่อม หมายถึงคนที่คบกับคนทุศีล จึงมีศีลเสื่อม
2. จูติภาคิยศีล ศีลคงที่ หมายถึงคนมีสมาธิ ประคองจิตรักษาศีลไว้
3. วิเลศภาคิยศีล ศีลพิเศษขึ้น หมายถึงคนเพียรพยายามรักษาศีลให้เจริญงอกงามขึ้น
4. นิพฺพเหตุภาคิยศีล ศีลเบื้อหน้าย หมายถึงคนบำเพ็ญเพียรภาวนา จนเกิดความเบื้อหน้ายหวังพ้นโลก
5. ภิกฺขุศีล ศีลของภิกษุ หมายถึง ศีล 227 ข้อ ของภิกษุที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ
6. ภิกษุณีศีล ศีลของภิกษุณี หมายถึง ศีล 311 ข้อ
7. อนุปสมปฺนศีล ศีลของคนยัง ไม่ได้บวช เช่น ศีลอุโบสถ หรือ กุศลกรรมบถ 10
8. กกุฏศีล ศีลของคฤหัสถ์ เช่น ศีล 5 ศีล 8
9. ปกตศีล ศีลของชนชาวทวีปอุตตระกुरुทวีป ที่อยู่ทิพย์ กินทิพย์ เสพทิพย์ ต่างคนต่างใช้ของทิพย์ มีอายุยืน 8 หมื่นปี
10. อาจารย์ศีล ศีลมารยาท หมายถึง ศีลที่ตนถือตามกันมาแต่บรรพบุรุษ
11. ฆมฺมาศีล ศีลธรรมคา หมายถึง ศีลของมารดาพระมหานรุษ ที่จักมาเกิดเป็นพระพุทธเจ้าก็คือศีล 5 นั่นเองที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระอานนท
12. ปุพฺพเหตุกศีล ศีลเนื่องมาแต่เหตุปางก่อน หมายถึงศีลของพระมหากัสสปะเถระ
13. ปาติโมกฺขสฺจฺวรศีล ศีล หมายถึง ความสำรวมในพระปาติโมกข์
14. อนุทฺรยศีล ศีล คือความสำรวมอินทรีย์
15. อาชีวิปาริสฺสุทฺธิศีล ศีล คือ ความหาเลี้ยงชีพด้วยวิสุทธ

¹⁸ที่.สี.11/104/311-315.

¹⁹ที่.สี.11/105/315-319.

16. ปจฺยสนฺนิสฺสิตฺตํ สึลลํ ๓๓ เนื่องด้วยปัจจัย²⁰

อานิสงส์ของการปฏิบัติตามหลักศีล

ว่าด้วยคำถามเกี่ยวกับผลแห่งศีล

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ วัดพระเชตะวัน อารามของอานาถปิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ครั้งนั้นแล ท่านพระอานนท์เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายอภิवाทแล้วนั่ง ณ ที่สมควร ได้ทูลถามพระผู้มีพระภาค ดังนี้ว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ศีลที่เป็นกุศล มีอะไรเป็นผล มีอะไรเป็นอานิสงส์” พระผู้มีพระภาค จึงได้ตรัสตอบอานิสงส์ของศีล 10 ประการ คือ

1. อวิปฺปฏิสาโร	ความไม่เดือดร้อน
2. ปาโมชฺชํ	ความชื่นบาน
3. ปีติ	ความอิ่มใจ
4. ปสุสฺสฺสํ	ความสงบ
5. สุขํ	ความสุข
6. สมာธิ	ความตั้งใจมั่นแห่งจิต
7. ยถากุชฺฌายาทสฺสนํ	ความรู้ความเห็นตามความเป็นจริง มีวิปัสสนาอย่างอ่อน
8. นิพฺพิตฺตา	ความเบื่อหน่าย มีวิปัสสนาเป็นกำลัง
9. วิราโถ	ความคลายกำหนด ความปราศจากความกำหนัด
10. วิมุตฺติญาณทสฺสนานิสาโถ	ความหลุดพ้น มีอริยผล และญาณทัสนะ ความรู้ความเห็น
- มี การหยั่งรู้²¹

ยังมีพุทธพจน์ที่ตรัสไว้อีกต่างหาก อีกก่อนคหบดีทั้งหลาย อานิสงส์ของศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล มี 5 ประการเหล่านี้ อานิสงส์ 5 ประการนั้น คือ

1. ก่อนคหบดีทั้งหลาย บุคคลผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยศีล ในโลกนี้ ย่อมประสบความสำเร็จแห่งโภคทรัพย์อันยิ่งใหญ่ซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ นี่เป็นอานิสงส์ประการที่ 1 ของศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล
2. ก่อนคหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก เกียรติศัพท์อันงามของบุคคลผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมพึงขจรไป นี่เป็นอานิสงส์ประการที่ 2 ของศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล

²⁰คณาจารย์โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, คลังปริยัติธรรม, (ฉบับสมบูรณ์), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, มปป), หน้า 358-360.

²¹อง.ทสก. 24/1/1-3.

3. คู่ก่อนคหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก บุคคลผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยศีล เข้าไปสู่สังคมใด ๆ จะเป็นสังคมกษัตริย์ก็ดี จะเป็นสังคมพราหมณ์ก็ดี จะเป็นสังคมคหบดีก็ดี จะเป็นสังคมสมณะก็ดี ย่อมเข้าไปอย่างองอาจ ไม่เก้อเจิน นี่เป็นอนานิสงส์ประการที่ 3

4. คู่ก่อนคหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก บุคคลผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยศีล เป็นผู้ไม่หลงทำ กาลกิริยา นี่เป็นอนานิสงส์ประการที่ 4 ของศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล

5. คู่ก่อนคหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอีก บุคคลผู้มีศีล สมบูรณ์ด้วยศีล เบื้องหน้าแต่แตกกาย ดายไป ย่อมเข้าขึ้นสูคติ โลกสวรรค์ นี่เป็นอนานิสงส์ประการที่ 5 ของศีลสมบัติของบุคคลผู้มีศีล²²

แม้อนานิสงส์ของศีลอย่างอื่น ๆ เป็นอนนประการซึ่งมีความเป็นที่รักเป็นที่เจริญใจ เป็นต้น มีความสิ้นไปแห่งอาสวะเป็นที่สุด พระผู้มีพระภาคก็ได้ตรัสไว้โดยนัยมี อาทิว่า “คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าภิกษุพึงมุ่งหวังอยู่ว่า ขอให้เราพึงเป็นที่รักเป็นที่เจริญใจ เป็นที่เคารพ และเป็นที่สรรเสริญ ของบรรดาภิกษุเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย เธอพึงทำให้บริบูรณ์ในศีลทั้งหลายนั้นเถิด”²³

โทษแห่งศีลวิบัติ

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ มีโทษ 5 ประการ คือ

1. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมถึงความเสื่อม โภคทรัพย์เป็นอันมาก ซึ่งมีความประมาทเป็นเหตุ นี่เป็นโทษประการที่ 1 ของบุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ

2. กิตติศัพท์อันชั่วของบุคคลผู้ทุศีลย่อมกระฉ่อนไป นี่เป็นโทษประการที่ 2 ของบุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ

3. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติจะเข้าไปยังบริษัทใด ๆ จะเป็นชาติตยบริษัทก็ตาม พราหมณ์บริษัทก็ตาม คหบดีบริษัทก็ตาม สมณบริษัทก็ตามย่อมไม่เกล้าวัก้า เก้อเจินเข้าไป นี่เป็นโทษ ประการที่ 3 ของบุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ

4. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติ ย่อมหลงลืมสติตาย นี่เป็นโทษประการที่ 4 ของบุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ

5. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติ หลังจากตายแล้วย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก นี่เป็นโทษประการที่ 5 ของบุคคลผู้ทุศีลเพราะศีลวิบัติ²⁴

²²วิ.ม. 5/258/97, ที.ม. 10/150/94, องฺปญจก. 22/213/356.

²³ม.ม. 1265/57.

²⁴องฺปญจก. 22/213/355.

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

เลขทะเบียน	5848731
เลขเรียกหนังสือ	ม. 294.315 6510๕
วันที่	๑ ก.พ. ๕๘

ว่าด้วยธรรมที่เป็นเหตุให้ครั่นคร้าม

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ วัดพระเชตุวัน อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี เขตกรุงสาวัตถี ณ ที่นั้นแล พระผู้มีพระภาคได้รับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย อุบาสกประกอบด้วยธรรม 5²⁵ ประการ ย่อมถึงความครั่นคร้าม คือ

1. เป็นผู้ฆ่าสัตว์
2. เป็นผู้ลักทรัพย์
3. เป็นผู้ประพฤตินอกใจ
4. เป็นผู้พูดเท็จ
5. เป็นผู้สพของมีนเมาคือสุราเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

ว่าด้วยธรรมที่เป็นเหตุให้ตกนรก

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลประกอบด้วยธรรม 5 ประการ ย่อมดำรงอยู่ในนรก เหมือนถูกนำไปฝังไว้ คือ

1. เป็นผู้ฆ่าสัตว์
2. เป็นผู้ลักทรัพย์
3. เป็นผู้ประพฤตินอกใจ
4. เป็นผู้พูดเท็จ
5. เป็นผู้สพของมีนเมาคือสุราเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท

สรุปได้ว่า สัต คือ ความประพฤตินอกใจและวาทา โดยมีเจตนางดเว้นจากความชั่วทางกาย เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤตินอกใจ ทางวาทา เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ และเว้นจากการดื่มสุราเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท สัตเป็นที่พึงเบื้องต้นแห่งการปฏิบัติธรรมทั้งปวง เพราะศีลกำจัดกิเลสอย่างหยาบ ที่จะเกิดขึ้นมาทางกายและทางวาทา สัตเป็นประมุขของธรรมทั้งปวง คือเป็นข้อปฏิบัติเบื้องต้นของการปฏิบัติธรรมอื่นต่อไป เพราะฉะนั้น พระพุทธองค์จึงจัดลำดับหลักคำสอน โดยจัด สัต ไว้เป็นอันดับแรก สมมติเป็นอันดับสอง ปัญญาเป็นอันดับสาม ฉะนั้น การทำอย่างนี้ ชื่อว่าสำรวมกาย และวาทาให้เรียบร้อย อันจะทำให้สามารถห้ามตนจากบาป คือ ความชั่วทั้งปวง ได้ เมื่อปฏิบัติได้เช่นนี้ ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล ศีลจึงมีคุณเป็นอันมากมีความไม่เดือดร้อนเป็นต้น เป็นอานิสงส์ ดังพรรณนามาด้วยประการฉะนี้

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทว.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

ไปรคนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

²⁵ อังคุตตปิฎก, 22/171/287.

2.3.2 อานิสงส์ของเบญจศีล

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงให้ความหมายของศีลไว้ในเบญจศีลเบญจธรรมว่า “ศีลนั้นเป็นเหมือนบรรทัดสำหรับให้คนประพฤติความดีให้คงที่เปรียบเหมือนผู้แรกจะเขียนหนังสือ ต้องอาศัยเส้นบรรทัดเป็นหลักไปตามนั้น หนังสือที่เขียนจึงจะมีบรรทัดอันตรง ถ้าหากไม่มีตัวหนังสือก็จะขึ้นคดลงค้งงูเลื้อย เมื่อชำนาญแล้ว ก็จะเขียนไปได้โดยไม่ต้องมีบรรทัดฉ้นใด คนแรกประพฤติความดี ไม่ได้ถืออะไรไว้เป็นหลัก ใจไม่มั่นคงอาจเอนเอียงลงหาทุจริต แม้เพราะโมหะครอบงำ เมื่อบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์จนเป็นปกติมารยาทได้แล้วจึงประพฤติคุณธรรมอย่างอื่นก็มักยั่งยืน ไม่ผันแปร”²⁶

พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของศีลไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยว่า “ศีล หมายถึง การรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย เป็นการรักษาปกติตามระเบียบวินัย หรือข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว (THE FIVE PRECEPTS OF MORALITY) เดิมเรียกว่า “สิกขาบท 5” เป็นข้อปฏิบัติในการฝึกตน ใครปฏิบัติตามนี้เรียกว่า “มีศีลเบื้องต้น”²⁷

ดร. ระวี ภาวิไล ให้ความหมายไว้ว่า “ศีล คือการรับปฏิบัติตามบทบัญญัติทางจริยธรรม ซึ่งประสพการณ์ของอดีตชนได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นเครื่องจรโลงความมั่นคงและความผาสุกของสังคมมนุษย์ ศีล คือการสำรวม วาจา ศีล คือวินัย ศีลคือความอดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุและล่อใจต่างๆ ศีลคือการละเว้นการเบียดเบียนสรรพชีวิต ศีลนี้ คือระบบฝึกฝนเพื่อพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคล เมื่อแต่ละบุคคลพัฒนาแล้ว สังคมซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลจึงมีสภาพเป็นสังคมอารยธรรมได้” อีกความหมายหนึ่ง “ศีล คือ การรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย” และ “ศีล คือสิ่งจำแนกคนออกจากสัตว์ ระบบการศึกษาของชาติ ระบบการเรียนรู้ของคนจำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยศีลจะต้องศึกษาเรียนรู้และประพฤติปฏิบัติให้เข้าถึงซึ่งแก่นแท้ของศีลก่อนสิ่งอื่น”²⁸ ศีล หมายถึง ข้อกำหนดคู่สิ่งดีและชั่ว เพื่อให้กาย วาจา และใจ พ้นจากกระทำที่เป็นการเบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ศีล 5 คือ ศีลที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ฆราวาสที่อยู่ในการครองเรือนประพฤติปฏิบัติและรักษามี 5 ประการ

1. ควรรู้จักคุณค่าและรักษาสิ่งมีชีวิตทั้งปวง

²⁶สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, *เบญจศีล และเบญจธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2538), หน้า 2.

²⁷พระธรรมปิฎก (ประยูรค์ ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์, ฉบับประมวลธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2538), หน้า 206.

²⁸ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์), หน้า 771.

2. ไม่พึงปรารถนาในทรัพย์สินที่มีใช้ของตน
3. ไม่หมกมุ่นในกามคุณ
4. เป็นผู้มีสติจะและรักษาความจริง
5. รู้จักรักษา และควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ปิ่น มุกกันต์ ให้ความหมายของศีล 5 ไว้ว่า ความมุ่งหมาย ลำดับแรกที่สุดในการครองตนคือการรักษาศีล 5 บางทีเรียกเบญจศีลเพราะการรักษาศีล 5 นี้ เป็นการป้องกันตนเอง อารักขาตนเอง ไม่ให้เสียผู้เสียคนหรือที่เรียกว่าเสียตัว เพราะตัวเราแต่เป็นของหายาก และมีจำกัด คือมีตัวเดียวเท่านั้น ไม่มีตัวแทน อยู่ก็อยู่หมด ตายก็ตายหมด เป็นพระเป็นหมด เป็นโจรเป็นหมด เข้าคุกก็เข้าหมด เพราะมีตัวเดียวการรักษาศีล 5 นั้น ความมุ่งหมายก็คือให้รักษาดูแลตัวเองไว้ไม่ให้เสียหาย ในเรื่องเดียวกันนี้ยังได้อธิบายหลักสำคัญในการรักษาศีล 5 ว่า ชีวิตของเราเหมือนกัน ทางศาสนาซึ่งจุดสำคัญที่จะต้องสร้างพื้นฐานไว้ให้มั่นคงเป็นพิเศษ 5 จุด เป็นการปิดช่องทางที่ตัวเราจะเสียหาย 5 ทางด้วยกัน และวิธีที่วางนี้คือการรักษาศีล 5 ข้อ ศีล ข้อที่หนึ่ง ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความโหดร้าย ศีลข้อที่สอง ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะมือไว ศีลข้อที่สาม ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความใจเร็ว ศีลข้อที่สี่ ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความขี้ปิด ศีลข้อที่ห้า ป้องกันทางที่ตนจะเสียหายเพราะความหมดสติ" โดยความหมาย คือ ชีวิตคนทุกสิ่งทุกอย่างจะพังทลายไปเพราะ 5 เรื่องเหล่านี้ คือ ความโหดร้ายในสันดาน 1 ความอยากได้ทรัพย์สินของคนอื่นในทางที่ผิดๆ 1 ความมากในทางกามเกี่ยวกับเพศตรงข้าม 1 ความไม่มีสติจะประมาทใจ 1 ความประมาทขาดสติสัมปชัญญะ 1

ข้อห้ามของผู้รักษาศีล คือ การตั้งเจตนาขวนขวาย จากการทำความผิดดังพุทธบัญญัติไว้ คือ เป็นเรื่องที่ตั้งใจ ตั้งใจขวน ตั้งใจไม่ทำ ต้องมีความตั้งใจกำกับไว้เสมอ ไม่ใช่เพราะมีเหตุอื่นบังคับแต่หากไม่ทำเพราะตนตั้งใจไว้ว่านี้ ศัพท์ทางศาสนาท่านเรียกว่า “วิริติ” เจตนาขวนขวาย

1. ศีลข้อที่ 1 เจตนาขวนขวายจากการฆ่าสัตว์

สัตว์ในที่นี้หมายถึงสิ่งมีชีวิตทุกชนิด ทั้งมนุษย์และสัตว์เดรัจฉาน และที่ว่าชีวิตนั้นนับตั้งแต่สัตว์นั้นมีปราณ หรือลมหายใจ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือในไข่ จนกระทั่งสิ้นลมหายใจคือตาย สัตว์ทุกชนิดย่อมมีสิทธิโดยชอบในการมีชีวิตของตนไปจนตายเอง ผู้ใดทำให้เขาเสียชีวิตด้วยเจตนา ศีลข้อที่ 1 ของผู้นั้นขาด ผู้รักษาศีล ข้อนี้ นอกจากระวังไม่ให้ขาดศีลเพราะปาณาติบาตแล้วถ้าวัฏจักรการกระทำที่เป็นฉาษา(เทียบ) ของปาณาติบาตได้ด้วย ก็จะทำให้ศีลของตนบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นถ้าวันไม่ได้ศีลของเขาก็ต่างพริ้ว เหมือนผ้าที่ไม่ขาด แต่สกปรก

ฉาษาของปาณาติบาต คือ

1. การทำร้ายร่างกาย คือทำให้ร่างกายเขาเจ็บปวดพิกลพิการ

2. การทรกรรม คือทำความลำบากแก่สัตว์เกินเหตุ เช่น ใช้งานหนักเกินกำลัง กักขังในที่คับแคบเปลี่ยนอิริยาบถไม่ได้ นำสัตว์ไปโดยวิธีทรมาณ เช่น ลากไป ผงูสัตว์ เช่น เล่นกัปปลา ให้จิ้งหรีดกัดกัน ชนไก่ ชนโค เป็นต้น

2. ศิลข้อ 2 เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์

การลักทรัพย์ หมายถึง การละเมิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์ของคนอื่น ของหมูกณะหรือของส่วนรวม เอามาเป็นของตนโดยวิธีขโมย ที่เรียกว่า โจรกรรม การรักษาศิลข้อนี้ ก็คือการเว้นจากโจรกรรม 14 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. ลัก ได้แก่การขโมยเอาลับหลัง
2. ฉก ได้แก่ ชิงเอาข้างหน้า
3. กรรโชก ได้แก่ ขู่เอา
4. ปล้น ได้แก่ รวมหัวกันขี้แย่งเอา
5. ตู่ ได้แก่ เตียงเอา
6. ฉ้อ ได้แก่ โกงเอา
7. หลอก ได้แก่ ทำให้เขาหลงเชื่อแล้วให้ทรัพย์
8. ลวง ได้แก่ เบี่ยงบายลวงตาเช่นใช้เครื่องขัง โกง
9. ปลอม ได้แก่ ทำของปลอม
10. ตระบัด ได้แก่ ปฏิเสธ
11. เบียดบัง ได้แก่ ซุกซ่อนเอาบางส่วน
12. สับเปลี่ยน ได้แก่ สับเปลี่ยนของ
13. ลักลอบ ได้แก่ หนีภาษี
14. ชักยอก ได้แก่ เบียดบังเอาของที่อยู่ในหน้าที่ของคน

ผู้ใดกระทำโจรกรรม 14 อย่างนี้ ได้ทรัพย์มาศึลขาด และขอให้สังเกตด้วยว่า ที่ว่าได้ทรัพย์มานั้น หมายถึงการได้ทรัพย์ของตนเองก็มี เช่น ข้อที่ 13 คนควรจะจ่ายภาษีไปเท่าไรแต่หลบหนีไม่เสียภาษีตามกำหนด ดังจะเห็นได้จากกรณีของนักการเมืองต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นและเป็นตัวอย่างให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ทรัพย์ส่วนที่เสียไปนั้นเหมือนกับได้มาด้วยการโจรกรรม

ฉาษาโจรกรรม คือ

ผู้รักษาศิลข้อนี้ นอกจากระวังไม่ให้ศึลขาดเพราะทำโจรกรรมแล้ว ถ้างเว้นจากการกระทำที่เป็นฉาษาโจรกรรมเสียได้ ก็จะทำให้ศึลบริสุทธิ์ผุดผ่องยิ่งขึ้น ถ้างเว้นไม่ให้ศึลของผู้นั้นก็ต่างพร้อมฉาษาโจรกรรม ในที่บางแห่งท่านแยกลักษณะออกเป็น 2 อย่าง คือ เป็นอนุโลมโจรกรรม 1 เป็นฉาษาโจรกรรม 1 ดังนี้

1. อนุโลมโจรกรรม ได้แก่ การสมโจร คือสนับสนุนให้คนอื่นทำโจรกรรม ปอกลอก คือ คบคนอื่นเพื่อหวังที่จะถือเอาทรัพย์ เช่น ทำเป็นรักเขา รับสินบน คือรับสินจ้าง ให้ตนกระทำผิดหน้าที

2. ฉายาโจรกรรม ได้แก่ ผลาญ คือการทำให้ทรัพย์สินของคนอื่นเสียหาย เช่นเผาบ้านเรือนเขา ขยิบฉวย คือเอาสิ่งของของคนอื่นมาด้วยความมั่งง่าย ทำนองถือวิสาสะ (ความคุ้นเคย) ข้อสังเกต ตามข้อ 2 การผลาญทรัพย์ เป็นการทำให้ทรัพย์ของคนอื่นเสียหายด้วยความซัดเคื่อง หรือด้วยความคะนอง ไม่ถือเอาทรัพย์นั้นเป็นของตน แต่ก็เป็นเรื่องที่อาจร้ายแรงยิ่งกว่าการถือเอาทรัพย์ก็ได้ เช่นการวางเพลิง เป็นต้น

3. คีลข้อ 3 เจตนางดเว้นจากการประพฤติดินกาม

กาม ในที่นี้หมายถึงเมถุน คือการล่วงเสกกันระหว่างชายหญิง การผิดในกาม หมายถึง การเสกเมถุนกับบุคคลที่ต้องห้าม ดังจะกล่าวต่อไป ผู้ใดเสกเมถุนกับคนที่ต้องห้าม ผู้นั้นทำผิดประเวณี คีลข้อนี้ขาด

สำหรับชาย หญิงต้องห้ามมี 3 ประเภท คือ สัสสามิกา หญิงมีสามี ญาติรักขिता หญิงมีญาติรักษา คือมีผู้ใหญ่ปกครองไม่เป็นอิสระแก่ตน ชัมมรักขिता หรือจริตา หญิงที่จารีตรักษา คือ มีจารีตไม่ให้สมสู่ได้แก่ 1. หญิงที่เป็นญาติหรือเทือกเถาเหล่ากอของตนนับไป 3 ชั้น คือ ย่า ทวดหรือยาย ทวด ย่า, ยาย และนับลงไป 3 ชั้น คือ ลูก, หลาน, เหลน 2. หญิงหวงห้ามโดยข้อบังคับ เช่น ภิกษุณี สามเณรี หญิงรักษาอุโสศีล ผู้เยาว์ เป็นต้น ชายใดสมสู่กับหญิงต้องห้าม 3 ประเภท นี้ คีลขาด

สำหรับหญิง ชายต้องห้ามสำหรับหญิง มี 2 ประเภท คือ 1. สำหรับหญิงมีสามี ชายอื่นนอกจากสามีตน เป็นชายต้องห้ามสมสู่ทั้งหมด 2. หญิงไม่มีสามี ถ้าเป็นคนที่ผู้ใหญ่ปกครองดูแลมิใช่เป็นผู้อิสระแก่ตน ชายทุกคนย่อมเป็นบุคคลต้องห้ามสมสู่ทั้งสิ้น หญิงใดสมสู่กับชายต้องห้าม 2 ประเภทนี้ คีลขาด

ฉายาแห่งกามสมุจฉาจาร

โดยที่คีลข้อนี้มีจุดมุ่งหมายในการรักษาจารีตประเพณี ป้องกันการเสียหายเพราะเรื่องรักๆ ใคร่ๆ ผู้รักษาคีลข้อนี้ควรงดเว้นจากการกระทำทุกอย่างอันเป็นการดูอำนาจแก่ความรักใคร่ระหว่างเพศ (ความกำหนัด) เช่น การลวนลามทางเพศตรงข้าม การหยอกล้อต่อกระซิกคู่ครองของคนอื่น ฯลฯ เพราะการทำเช่นนั้นทำให้ศีลเศร้าหมอง ไม่ผ่องใส

4. คีลข้อที่ 4 เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ

การพูดเท็จ หรือมุสาวาท ซึ่งเป็นข้อห้ามในการรักษาคีลข้อนี้ หมายถึงการแสดงออกด้วยเจตนาบิดเบือนความจริง ให้คนอื่นหลงเชื่อ การแสดงออกทางวาจา คือพูดให้ผิดจากความจริง โทกให้เห็นกันชัดๆ อาการที่แสดงออกทางกาย คือการกระทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดจากความเป็นจริง

เช่น เขียนรายงานเท็จ หรือแก้งงพยักหน้า แก้งงสั้นตีสระ แก้งงแสดงกิริยาอย่างอื่นซึ่งเป็นที่รู้กันให้คนอื่นหลงเชื่อผิดไปจากความจริง ผู้ใดเจตนากระทำมูสา เมื่อผู้ที่ตนต้องการ โทกนั้นเข้าใจความหมาย ศีลขาด

มูสาวาท 7 วิธี ดังต่อไปนี้

1. ปด คือ โทกซัดๆ เช่น 'ไม่รู้' 'ไม่รู้' 'ไม่เห็น' 'ไม่เห็น' เป็นต้น
2. ทนสาบาน คือ แสดงตัวฝืนความจริง เช่น คนทำผิดหลายคน ครุตั้งว่าใครทำผิดให้ย่นขึ้น แต่ผู้ทำผิดก็ทนนั่งอยู่
3. ทำเล่ห์กระเท่ห์ คือ โทกด้วยการแสวงทำกิริยาอาการให้คนอื่นตีความผิดไปเอง เช่น ทำทีว่าเป็นคนพิการ ให้ไม่ต้องถูกเกณฑ์ทหาร

4. มายา คือ แสดงว่าทวงทีลวงคนอื่นให้เข้าใจผิด เช่น เจ็บน้อยแต่ครวญครางมาก

5. ทำเลส คือ แสดงนัยให้คนอื่นเข้าใจผิด เช่น พุดเล่นสำนวนวกไปวนมา

6. เสริมความ คือ เรื่องมีมูลน้อยแต่พุดให้เป็นมาก

7. อำความ คือ เรื่องมากแต่พุดให้เห็นเป็นน้อย ปิดความบกพร่องของตน

ฉายาแห่งมูสาวาท

นอกจากงดเว้นจากมูสาวาท 7 อย่างนั้นแล้ว ผู้ที่รักษาศีลข้อนี้ควรเว้นจากการแสดงอันมีลักษณะประการหนึ่งมูสาวาท ซึ่งจะทำให้ศีลของตนมัวหมอง คือ 1. อนุโลมมูสา ได้แก่ การแสดงที่อาจทำให้ผู้ฟังหรือเห็นแล้วเข้าใจผิดจากการความจริง เช่น การคุยโวโอ้อวดเกินสมควร 2. ปฏิสวระ ได้แก่ การรับคำคนอื่นแล้วภายหลังไม่ทำตามรับ และไม่ยกยอคำให้เป็นกิจลักษณะ แม้จะมีเหตุจำเป็นก็ไม่พ้นทำให้คนอื่นว่าเขาเป็นคน โทก

5. ศีลข้อที่ 5 เจตนางดเว้นจากการดื่มน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

น้ำเมาอันเป็นวัตถุต้องห้ามในสิกขาบทนี้ ท่านจำกัด ไว้ว่า เฉพาะสิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือ เมื่อเสพเข้าไปในร่างกายแล้วทำให้สติเลือนลอย ขาดการควบคุมตนเอง ตรงกับที่เรียกกันว่าสิ่งเสพติดให้โทษ ในตัวสิกขาบทท่านยกขึ้นเป็นตัวอย่างสองชนิด คือ สุรา กับเมรัย สุรา ได้แก่ น้ำเมาที่กลั่น เมรัย ได้แก่ น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น หรือเหล้าดิบ ตรงกับศัพท์ ในสมทวนศีลที่ว่า "สุรามเรย" ที่ท่านระบุไว้เพียงสองอย่างนี้ขอให้เข้าใจว่าท่านระบุเพียงตัวอย่าง ในทางปฏิบัติเราต้องถือเป็นหลักการใหญ่เป็นหลัก คือ งดเว้นจากการเสพลิงมีนเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (ปมาทฎฐาน) ทุกชนิด ไม่ว่าจะมีส่วนพบสิ่งดังว่านี้ใหม่หรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่และเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน ได้มีสิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรงระบาดในหมู่ประชาชนมากมายหลายชนิด ตัวอย่าง เช่น สุรา เมรัย เฮโรอีน ยาม้า ยาบ้า หรือสารสังเคราะห์ที่ผู้เสพใช้เพื่อกระตุ้นการมรณะทางเพศ เช่น ยาอี ยาเลฟ เป็นต้น

2.3.3 ความสำคัญของศีล

1. ศีล มีความสำคัญต่อการควบคุมกาย วาจา และใจของคนให้เรียบร้อย สงบ ร่มเย็น และเป็นสุข

2. ศีล มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม หากคนในสังคม กลุ่มคนขาด ศีลสังคมกลุ่มคนนั้นๆ ก็ไม่น่าอยู่ จะมีปัญหาตามมาตามมา

3. ศีล เป็นระบบการควบคุมและขัดเกลาพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต มีผลต่อกิจกรรม พิธีกรรม พฤติกรรม ความเป็นไปของผู้คนในสังคม

4. ศีล มีความสำคัญและเป็นหัวใจในการปฏิบัติธรรมอันสำคัญยิ่ง ตามคำสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะศีล คือ สมာธิ ปัญญา ถ้าไม่มีศีลก็จะไม่มีสมาธิและจะเกิดปัญญาไม่ได้

5. ศีล มีความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ของคน คนกับมนุษย์จะมีความเหมือนกันเพียงร่างกายแต่จะแตกต่างกันที่มีศีล คนถ้าไม่มีศีลก็จะไม่แตกต่างจากสัตว์ทั่วไป อาจร้ายกว่าสัตว์ด้วยซ้ำ ศีลจะทำให้คนเป็นมนุษย์ได้ เพราะมนุษย์ แปลว่า ผู้มีจิตใจสูง คนที่ไม่มีศีลเป็นคนจิตใจต่ำ จะเป็นมนุษย์ไม่ได้ คนที่จะเป็นมนุษย์ได้จะต้องเป็นคนดีมีศีลควบคุมกำกับจิตใจตลอดเวลาหลักมนุษยธรรม คือ ธรรมอันทำให้คนเป็นมนุษย์ก็คือ ศีลนั่นเอง

ศีลมีความจำเป็นอย่างไร

บุคคลไม่ว่าจะอยู่ ณ สถานที่ใด จะอยู่คนเดียวหรืออยู่รวมกลุ่มเป็นชุมชน สังคมก็ตามมีความจำเป็นต้องมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งระเบียบกฎเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ซึ่งแต่ละแห่งอาจเรียกชื่อต่างๆ กันไป แต่แท้จริงก็คือ “ศีล” ของสังคมนั้นเอง หากบุคคลใด กลุ่มชนใด สังคมใด ไร้ศีล เรื่องระเบียบวินัยคงไม่ต้องพูดถึง กฎหมายก็ไม่มีประโยชน์ เขียนไว้ดีอย่างไรคนก็ไม่ปฏิบัติตาม หากคนไร้ศีล ดังนั้น ศีลจึงเป็นบรรทัดฐานของสังคม ศีลเป็นเบื้องต้นของกฎระเบียบต่างๆ ที่มีในสังคม ถึงกระนั้นก็ยังมิรู้ไม่เข้าใจหลายคนมองไม่เห็นความจำเป็นของศีล หว่าคนที่พูดเรื่องศีล รักษาศีลเป็นคนเก๋ๆ ร้าๆ ไม่ทันสมัย ไม่พัฒนาให้ทันโลก หาไม่รู้ไม่ว่าคนที่พูดเช่นนั้นคือคนหลงโลก โง่เขลา เขาปัญญา มองไม่เห็นคุณค่าแม้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต สังคมมากมาย ไม่เห็นอันตราย อันเกิดจากการขาดศีล คนที่ไม่มีศีลเป็นบุคคลอันตราย ไว้ใจไม่ได้ ถ้อยคำชวนฟังระว่างให้ตรวสอบศีลของบุคคลให้ดี หากว่าใครไม่มีศีลเพียงเข้าใกล้แต่พอควร และระว่างให้มาก หากหลีกเลี่ยงไม่สมาคมด้วยเป็นดีที่สุด เพราะผู้รู้ท่านพิสูจนมาแล้วว่าคนไม่มีศีลจะทำลายคนอื่น ได้ตลอดแม้กับคนที่มิบุญคุณมาก่อน

กลุ่มชน สังคม ประเทศชาติ จะอยู่เย็นเป็นสุขได้ ผู้คนในที่นั้นๆ ต้องมีศีล คือมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมายของบ้านเมือง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาสังคม แม้โลกจะเจริญทางวัตถุเจริญทางเทคโนโลยีมากเพียงใด มีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมายก็ไม่มีความสุข หากคนในสังคมไร้

ศีล ปัญหาต่างๆ ย่อมตามมา โจรผู้ร้าย ภัยคุกคามชีวิต และทรัพย์สินก็จะบั่นทอนให้คนมีความทุกข์ ก็มีศีลเท่านั้น จะช่วยให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุขเหมือนที่ท่านพุทธทาส กล่าวไว้ว่า “ศีลธรรมไม่มา โลกาวินาศ” “ศีลธรรมมี ประชาชนมีความสุข”

ศีล 5 หรือ เบญจศีล

ศีล 5 หรือ ศีลสังคัม หรือศีลบุคคล นี้ถือบรรทัดฐานสำคัญของการเข้าถึงธรรม เข้าถึงศีลในระดับสูงต่อไป ผู้ประสงค์จะเข้าถึงความสงบ สบาย สว่างไสว เบาว่าง จนถึงความหลุดพ้น คือ พระนิพพาน ได้จะต้องเริ่มจากศีลพื้นฐาน คือ ศีล 5 นี้ก่อน ศีล 5 จึงเปรียบเสมือนบันไดขั้นแรกผู้ขึ้นสูงจะต้องเหยียบย่างก้าวข้ามไปก่อน

ศีล 5 คือ ยอดศีล คือกฎหลักกฎแรกของชาวพุทธที่จะต้องปฏิบัติรักษา นับแต่ฆราวาส จนถึงพระอริยบุคคล จะต้องปฏิบัติรักษา การรักษาและปฏิบัติศีล 5 นั้น ต้องรักษาและปฏิบัติกันตลอดทุกเวลา ทำจนให้เป็นปรกติ ธรรมดา จนคุ้นเคย รักษาทุกเมื่อทุกเวลา ไม่เลือกกาล ไม่เลือกวัน ไม่เลือกสถานที่ ให้รักษาตลอด อย่าผัดวันประกันพรุ่ง ทำเมื่อใดรักษาเมื่อใด ก็ได้กุศลเป็นประโยชน์เมื่อนั้น ไม่มีที่ไมเหมาะสำหรับการรักษาศีล ศีลจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมนุษย์ ผู้รู้ท่านจึงบอกว่าศีล 5 คือ หลักของมนุษยธรรม คือ สิ่งที่ทำให้คนเป็นมนุษย์ เป็นผู้มิใ้ใจประเสริฐ

สาระและพฤติกรรมอันเกี่ยวกับศีล 5

พฤติกรรมตามสาระของศีล 5 หรือการกระทำอันก่อให้เกิดความผิดศีลแต่ละข้อนั้น มีดังนี้

1. พฤติกรรมตามสาระของศีลข้อ 1 หมวดศีล 5

- ทำลายชีวิตผู้อื่นด้วยเจตนา
- ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน เสื่อมเสีย ตกต่ำ
- มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำให้ชีวิต หรือร่างกายผู้อื่นเป็นอันตราย
- ลดความรุนแรง ความโหดร้าย และการเบียดเบียน
- ทำจิตใจให้สงบ เยือกเย็น ลดโทสะ และพยาบาท
- ให้อภัยผู้อื่น มีเมตตา

2. พฤติกรรมตามสาระของศีลข้อ 2 หมวดศีล 5

- เอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตน
- ละเมิดสิทธิหรือถือวิสาสะในทรัพย์สินของผู้อื่นด้วยเจตนา
- มีส่วนเกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนที่เอากำไร หรือเอาเปรียบ
- ลดการแย่งชิง เอาไร้อเอาเปรียบ ทำการงาน ขยันสร้างสรรค์
- เสียสละ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีน้ำใจ
- ให้ทานโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. พฤติกรรมตามสาระของศีลข้อ 3 หมวดศีล 5
 - ประพฤติผิด สำส่อน หรือมักมากในกาม
 - ใฝ่เสพกามารมณ์อันมาจากรูปสวย เสียงเพราะ กลิ่นหอม รสอร่อย หรือสัมผัสที่พอใจ
 - มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรุงแต่งเพื่อสะสม เร่งเร้า หรือยั่ววาระ
 - ลดการเร่งเร้า และการเสพสมสุขสมทางกามคุณ 5
 - มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ประหยัด เรียบง่าย เพราะลดภาระการเสพสม
 - มีความสำรวมในกามารมณ์
4. พฤติกรรมตามสาระของศีลข้อ 4 หมวดศีล 5
 - พุดปด อำพราง หรือบิดเบือนความจริง
 - พุดต่อเสียด ยุบยง ให้เกิดความเข้าใจผิด
 - มีส่วนเกี่ยวข้องในการพุดให้เกิดการทำผิดศีล
 - ลดวจีหุจรีต
 - มีวจีสุจรีต พุดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นสาระ
 - มีความซื่อสัตย์ มีสัญชาติแห่งคนตรง
5. พฤติกรรมตามสาระของศีล หมวดศีล 5
 - ดิด ฝักใฝ่ คลุกคลี หรือมีส่วนร่วมในอบายมุข
 - ระวังฝักใฝ่หรือคลุกคลีกับการบันเทิงเรีงรมย์ มหรสพ กีฬา การละเล่นหรือการพนัน
 - ผลาญพร่ำเวลา แรงงาน ทรัพย์สิน สุขภาพของตน หรือสังคม
 - ลดความเกียจคร้าน
 - ทำงานมีประ โยชน์มีคุณค่า มีแก่นสารสาระ
 - มีสติสัมปชัญญะ ในการพิจารณา ตี - ชั่ว ทุกอิริยาบถ²⁹

ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา ให้ความหมายของศีล ว่า “บรรดา กฏ ข้อบังคับ สำหรับอบรมคนในหมู่คณะให้เป็นคนดีงาม อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขนั้น เมื่อกล่าวโดยย่อตามหลักคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ก็สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1.ศีล คือวินัย ได้แก่ คำสั่งสำหรับปกครองกายวาจาอันเป็นส่วนภายนอก 2.ธรรม คือหน้าที่ ได้แก่ คำสอนสำหรับปกครองจิตใจ อันเป็นส่วนภายใน ศีล คือวินัยนั้น แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ เป็น 2 คือ

²⁹ สาลี รักสุทธี, ศีล สูดยอควินัยของพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธนรัชการพิมพ์ จำกัด, 2543), หน้า 9 -55.

1. อาคาริยวินัย ได้แก่วินัยสำหรับคนที่ไปชาวบ้านทั่วไป คนผู้อยู่ครองเรือน จำต้องประพฤติปฏิบัติ

2. อนาคาริยวินัย ได้แก่วินัยสำหรับนักบวชหรือบรรพชิต ผู้ไม่ได้อยู่ครองเรือน คือ บรรพชิตจำต้องปฏิบัติ³⁰

สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺฐายี จวน) ได้นิพนธ์มงคลในพระพุทธศาสนา ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญของศีลว่า “ความตั้งใจงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ จากการลักทรัพย์ จากการประพฤติดีในกาจากการพูดปด พูดเท็จ จากการดื่มสุรามรัย ชื่อว่าเบญจศีล คือศีล 5 เป็นระเบียบที่รักษาความ

ประพฤติทางกาย วาจาให้เป็นที่ปลอดภัยอันตรายแห่งชีวิต ร่างกายทรัพย์สินคู่ครอง อันเป็นที่รักของตนและของผู้อื่นและรักษาความสัตย์ คือการเชื่อตรงต่อกันเป็นเหตุให้ไว้ใจในกันและกันไว้ และผลของความมีศีลรอบคอบ อันเป็นเครื่องป้องกันการทำความชั่วพูดชั่ว ซึ่งเป็นการเบียดเบียนก่อทุกข์แก่กันมิให้เกิดขึ้น ศีล 5 จึงเป็นวินัยชั้นนอกที่ป้องกันรักษามนุษยชาติให้เป็นมิตรกันไม่เป็นศัตรูของผลาญกันเอง”³¹

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ทรงนิพนธ์ ประโยชน์ภายหน้าทำให้คนอยู่เป็นสุข ความตอนหนึ่งว่า “...พระเจ้ากาทิงคะพร้อมทั้งประชาชนก็พากันรับภุชกรรมนั้นมาปฏิบัติ คือตั้งอยู่ในศีล 5 ผันกัตกบิริบูรณ์ ภัยทั้งปวงก็สงบ บ้านเมืองก็เกิดความผาสุกสมบูรณ์ ชาคนก็แสดงอานุภาพของศีล แม้ไม่เชื่อในอานุภาพเหนือธรรมดา คิดดูตามเหตุตามผลธรรมดานี้แหละ ก็ให้เห็นได้ว่าเมื่อพากันมีศีล คือไม่ทำร้ายกัน ไม่ลักขโมยฉ้อโกงกัน เป็นต้น แล้วพากันมีธรรมคือประพฤติประโยชน์เกื้อกูลกันโดยทั่วไปแล้วก็จะเกิดความสุขสมบูรณ์แน่นอน”³²

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้กล่าวว่า “ศีล” เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติพื้นฐาน เสมือนเส้นบรรทัดเป็นหลักในการเขียนก่อนเพื่อให้ตัวหนังสือที่เขียนออกมาอยู่ในเส้นบรรทัดนั้น เพราะถ้าไม่มีกรอบ คือเส้นบรรทัดแล้วตัวหนังสือก็จะคดขึ้นคดลงคดงูเลื้อย จนเมื่อเขียนได้ชำนาญแล้ว ต่อไปก็เขียนได้โดยไม่ต้องอาศัยเส้นบรรทัดอีกเช่นเดียวกับคนเราเมื่อแรกจะประพฤติความดีนั้น ถ้าไม่ได้ถืออะไรเป็นหลัก จิตใจย่อมไม่มั่นคง จึงอาจเอนเอียงลงหา

³⁰ฝ่ายวิชาการกองศาสนศึกษา, คู่มือเทคนิคการสอนปริยัติธรรม แผนกธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535), หน้า 77.

³¹สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺฐายี จวน), มงคลในพระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กิตติวรรณ, 2537), หน้า 62.

³²สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช, ชีวิตจะเป็นสุขได้อย่างไร, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2543), หน้า 17.

ทุจริตได้ง่าย แต่เมื่อมีการบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์จนเป็นปกติมารยาทได้แล้ว หนทางที่จะก้าวไปสู่การประพฤติคุณธรรมอย่างอื่นที่สูงขึ้นไปกว่าศีล ก็มักจะยืนไม่ผันแปร³³

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ วุฑฒนมหาเถร) ได้กล่าวถึง “ศีล” ว่าเป็นศีลหลักแรกที่พระพุทธเจ้าได้ทรงวางไว้เพื่อเสริมความมีระเบียบให้เข้าถึงจิตใจคน โดยเริ่มต้นด้วยศีลและวินัย พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงพระธรรมสั่งสอนให้คนปฏิบัติชอบ โดยมีหัวข้อใหญ่คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขาหรือศึกษาศีล ศึกษาจิตศึกษาปัญญา ซึ่งนับว่าเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ในพระพุทธศาสนาโดยลำดับ ศีลสิกขา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติทั้งปวง จิตตสิกขา นั้นศึกษาเกี่ยวกับภาวะจิตใจทุกอย่าง ปัญญาสิกขา เป็นความรู้เห็นทุกประการ คนเราทุก ๆ คน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ล้วนต้องมีความประพฤติของตน มีจิตใจของตน ต้องมีความรู้ความเห็นของตน ดังนั้นทุกคนจึงมีหน้าที่ที่ต้องศึกษาในไตรสิกขานี้ เพราะเป็นการศึกษาเรื่องของตนเองแท้ ๆ และต้องศึกษาเรื่อยไปจึงจะมีความเฉลียวฉลาดต่อตนเองอยู่เสมอ ๆ ไม่เช่นนั้นก็จะโง่เขลาต่อตนเอง ไตรสิกขาของพระพุทธเจ้าจึงจำเป็นแก่ชีวิตเหมือนอย่างลมหายใจที่จำเป็นแก่ชีวิตร่างกาย หายใจเมื่อใดก็ตายเมื่อนั้น หายคศึกษาเมื่อใดก็ตายจากความดีและความรู้เมื่อนั้น ศีลในฐานะที่เป็นหลักแรก ศีลย่อมให้ผลต่อผู้ศึกษาและปฏิบัติคือความหลุดพ้นจากเวรภัยทั้งปวง³⁴

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญนันทภิกขุ) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ“ศีล”หรือ“วินัย”ว่าวินัยที่ศึกษาคือแล้วเป็นมงคลแห่งความเจริญ คือทำให้เป็นระเบียบเรียบร้อยดูงามประดุจดอกไม้ที่ช่างร้อยให้เป็นพวงหรือจัดวางไว้บนพาน ย่อมเป็นของดีงามตา น่าชื่นชม น่าสรรเสริญ เพราะมีความเป็นระเบียบนั่นเอง ดังนั้น บุคคลผู้ศึกษาวินัยดีแล้ว ย่อมมีกาย วาจา ใจล้วนเป็นสุจริตปราศจากความเบียดเบียนผู้อื่น ทั้งมีกิริยาวาจาเป็นสุภาพชนพ้นจากข้อที่จะพึงครหา ร่วมกันจรรโลงพระพุทธศาสนาเป็นคุณประโยชน์ต่อผู้อื่น มีชีวิตที่เจริญไปด้วยคุณธรรมก้าวหน้าไปตามลำดับปราศจากโทษทุกข์ในภพนี้และภพหน้าเพราะห่างจากสิ่งที่เป็นบาปเวรภัย³⁵

³³ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, *เบญจศีลและเบญจธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 14, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535), หน้า 2.

³⁴ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ วุฑฒนมหาเถร), *หลักพระพุทธศาสนา*, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย), หน้า 235, 263-264.

³⁵ พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญนันทภิกขุ), *มงคลชีวิต หลักปฏิบัติมงคล ๓๘ ประการของคนดี*, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ม.ป.ป.), หน้า 43-44.

2.3.4 องค์ประกอบของศีล

ตามหลักของพระพุทธศาสนา ศีล คือการควบคุมรักษาอาการที่แสดงออกทางกาย ทางวาจา ให้เป็นปกติเรียบร้อย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคมส่วนรวม คือไม่ทำตัวเป็นพิษ เป็นภัยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นคนมีศีลธรรมหรือมนุษยธรรม มีธรรมคือ คุณสมบัติดังนี้

(1) มีสุจริต 3 คือมีความประพฤติชอบ 3 ประการ คือกายสุจริต ความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ตั้งามถูกต้องประพฤติชอบด้วยกาย วาจาสุจริต ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ตั้งามถูกต้องประพฤติชอบด้วยวาจา มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ตั้งามถูกต้องประพฤติชอบด้วยใจ

(2) ประพฤติตามอารยธรรม ด้วยการปฏิบัติถูกต้องตามทางแห่งกุศลกรรมบถ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

ประพฤติชอบทางกาย 3 ประการ

1. ละเว้นการฆ่าสัตว์ การสังหาร การบีบบังคับเบียดเบียน มีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูล สงเคราะห์กัน
2. ละเว้นการแย่งชิงลักขโมยและการเอารัศเอาเปรียบ เคารพสิทธิในทรัพย์สินของกันและกัน
3. ละเว้นการประพฤติล่วงละเมิดในของรักของหวงของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจ ทำลายลบลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกันและกัน

ประพฤติชอบทางกาย 4 ประการ

1. ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริง เพราะเห็นแก่ประโยชน์ใดๆ
2. ละเว้นการพูดต่อเสียดสี หรือ ขู่งให้แตกแยก พูดแต่คำที่สมานส่งเสริมสามัคคี
3. ละเว้นจากการพูดคำหยาบคายสกปรกเสียดหยาม พูดแต่คำสุภาพนุ่มนวลชวนฟัง
4. ละเว้นการพูดเหลวไหลเพื่อเจ้อ พูดแต่คำจริงมีเหตุมีผล มีสาระ มีประโยชน์และถูกกาลเทศะ

ประพฤติชอบทางใจ 3 ประการ

1. ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้ ให้คิดเสียสละทำจิตให้แผ่กว้างขวาง
2. ไม่คิดมุ่งร้ายเบียดเบียนหรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย ตั้งความปรารถนาดี แผ่ไมตรีมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน
3. มีความเห็นถูกต้องเป็นสัมมาทิฎฐิ เข้าใจในหลักกรรมที่ว่าทำดีมีผลดี ทำชั่วมีผลชั่ว รู้เท่าทันความเป็นไปธรรมดาของโลกและชีวิตตามเหตุปัจจัย

หลักกรรม 10 ข้อนี้ เรียกว่ากุศลกรรมบ้าง ธรรมจริยาบ้าง อารยธรรมบ้าง เป็นธรรมะที่ขยายความให้เข้าใจในสุจริต 3 ประการข้างต้น หลักกรรมเหล่านี้ “ทำคนให้เจริญขึ้นพร้อมทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ แต่ผู้ใดยังไม่มั่นคงในอารยธรรมท่านสอนว่าผู้นั้นพึงควบคุมตนให้ได้ใน ทางกาย และวากก่อนเป็นอย่างน้อย ด้วยการประพฤติตามหลักศีล 5 ที่เป็นส่วนเบื้องต้นของธรรมจริยาทั้ง 10 ประการนี้ก็ยิ่งได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีลธรรม”

การรักษาศีลอีกนัยหนึ่ง คือการศึกษาในกระบวนการของไตรสิกขา คือหลักการศึกษาและปฏิบัติเพื่อระงับกิเลสหรือเพื่อให้พ้นจากทุกข์มีอยู่ 3 อย่าง คือ

1. สติศึกษา ข้อปฏิบัติเพื่อควบคุมรักษา กาย วาจา ให้ตั้งอยู่ในความเรียบร้อย ปราศจากโทษทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น
2. จิตตศึกษา ข้อปฏิบัติเพื่อควบคุมจิตให้อยู่ในอำนาจ ฝึกจิตใจให้มั่นคง แน่วแน่ ควรแก่การทำงานในคราวที่ต้องการใช้งาน
3. ปัญญาศึกษา ข้อปฏิบัติฝึกหัดให้เกิดปัญญา รอบรู้สภาวะธรรมตามความเป็นจริง อันเป็นไปตามเหตุตามผล หรือตามปัจจัยของสภาวะธรรมนั้นๆ

ไตรสิกขานี้ เมื่อปฏิบัติไปถึงระดับสูงสุด เรียกว่า อธิศีลศึกษา อธิจิตตศึกษา และอธิปัญญาศึกษา การปฏิบัติสามารถทำให้สมบูรณ์สูงสุดแล้วย่อมสามารถบรรลุธรรม กล่าวคือยอมเข้าถึงความพ้นทุกข์ได้ อริยมรรคมีองค์ 8 กับ ไตรสิกขาโดยเนื้อความแล้วเป็นอันเดียวกันและสามารถเข้ากันได้ดังนี้

สติศึกษา คือการฝึกความประพฤติกให้สุจริต ทางกาย วาจา และอาชีพ จากการสงเคราะห์มรรคมีองค์ 8 ลงในไตรสิกขานั้น ท่านรวมเอาองค์มรรคข้อสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะเข้ารวมกลุ่มเดียวกัน โดยความหมายก็คือการดำรงตนได้ด้วยดีในสังคม รักษาระเบียบวินัย ปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง มีความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอย่างดี รักษาส่งเสริมสภาพแวดล้อมให้อื้อประ โยชน์ต่อทุกชีวิตที่ร่วมกันอยู่ในสังคม รวมทั้งถือกุศลแก่การปฏิบัติธรรม ของคนทั้งหลาย การที่คนทั้งหลายรักษาศีลนั้น ย่อมสามารถที่จะกำจัดกิเลสอย่างหยาบที่เรียกว่า วิดีกมกิเลส ได้ด้วย ย่อมทำให้กายและวาจาของผู้ปฏิบัติสงบจากบาปธรรมทั้งปวงและศีลยังเป็นคุณธรรมที่เกื้อหนุนให้สมาธิ สมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือก้าวหน้ามากขึ้นอีกด้วย

สรุปได้ว่า ศีลเป็นหลักธรรมคำสอนพื้นฐานที่สำคัญในไตรสิกขา อันได้แก่ สติศึกษา จิตตศึกษา และปัญญาศึกษา หรือศึกษาศีล ศึกษาจิตและศึกษาปัญญา ที่ต้องศึกษาไปโดยลำดับ พระพุทธเจ้าให้ทรงศึกษามาแล้วด้วยการตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง ทรงล่วงรู้ถึงอุปนิสัยของหมู่สัตว์ พระองค์จึงทรงบัญญัติศีล หรือวินัยแม่บท เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติพื้นฐาน ให้เข้าถึงจิตใจคนก่อน เพื่อเป็นหลักให้คนประพฤติปฏิบัติความดีให้คงที่จนเป็นเรื่องปกติวิสัย คนเราเมื่อแรกจะ

ประพาศิตความคืบหน้าทำได้ยาก เพราะกิเลสตัณหาในใจคนนั้นมีมาก การทำความดีนั้นต้องทวน กระแสกิเลสในใจตนเอง ดังนั้นถ้าใจไม่ได้ถืออะไรไว้เป็นหลักเลย ใจยอมไม่มั่นคง มีโอกาสเอนเอียงลงหาความชั่วได้ง่าย แต่เมื่อมีการรักษาศีลให้บริบูรณ์จนเป็นปกติมารยาทได้แล้ว ศีลที่รักษานั้นจะเป็นเกราะคอยป้องกันความเสื่อมเสียความทุกข์ ความเดือดร้อน และศีลนั้นจะเป็นมงคลแก่ชีวิต ทำให้ผู้ที่ได้พบเห็นเกิดความเลื่อมใสศรัทธาต่อบุคคลที่เป็นผู้ทรงศีล เมื่อบุคคลได้บำเพ็ญศีลจนบริบูรณ์แล้ว ศีลนั้นจะเป็นบาทหรือหนทางส่งให้บุคคลนั้นได้ก้าวอย่างมั่นคง ขึ้นไปสู่การประพาศิตคุณธรรมอย่างอื่นที่สูงขึ้นไปอีกคือขั้นสมาธิ ขั้นปัญญา จนสามารถละกิเลสและพินทุภักได้ในที่สุด เมื่อบุคคลเป็นผู้มีศีลแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีแต่ความสงบสุข ไม่เบียดเบียนกัน หากหลาย ๆ คนในชุมชนเป็นผู้มีศีลก็จะทำให้สังคมนั้น มีความสงบเรียบร้อยดี มีความผาสุก ก่อให้เกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกันในสังคม ส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคง เพราะการที่ประชาชนในประเทศเป็นผู้มีศีลนั้นเปรียบเสมือนกำแพงเหล็กกล้าป้องกันประเทศชาติ อันจะทำให้ประเทศชาติมีความมั่นคง และเป็นคุณประโยชน์ในการจรจร โลงพระพุทธรศาสนาให้ดำรงอยู่ชาติไทยตลอดไปและเป็นการช่วยให้เกิดความดำรงมั่นแห่ง พระสัทธรรม อีกด้วย

2.3.5 ความหมายของเบญจธรรม

“เบญจธรรม” หรือ “เบญจกัลยาณธรรม” ได้แก่ธรรม 5 ประการ หรือ ธรรมอันดีงาม 5 อย่าง เบญจธรรมนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ผูกเป็นหมวดขึ้นมาภายหลัง จึงมีแปลกันไปบ้าง ทรงเรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้เป็นแบบสอนธรรมปฏิบัติแก่นักเรียนในโรงเรียนทั่วไป ปัจจุบันคณะสงฆ์กำหนดให้ศึกษาคู่กับเบญจศีล ในวิชาเบญจศีล เบญจธรรม “หลักสูตตนักธรรมชั้นตรี” เมื่อกล่าวโดยที่มา หัวข้อธรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่ประมวลได้จากความท่อนทำยของกุศลกรรมบถข้อต้นๆ คือ

“พรหมณ์แลคหบดีทั้งหลาย ก็แลความประพาศิตธรรม (ธรรมจริยา) และความประพาศิตสมันเสมอทางกาย 3 อย่าง เป็นอย่างไร

1. บุคคลบางคนในโลกนี้ ละการฆ่า เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางท่อนไม้ วางศัตราลง มีความเอ็นดู ความเอื้อเฟื้อ และความสงสารในสัตว์ทั้งหลายอยู่
2. บุคคลบางคนในโลกนี้ ละการลักทรัพย์ เป็นผู้ไม่ถือเอาทรัพย์สมบัติของผู้อื่น ไม่ว่าจะอยู่ในบ้าน หรือในป่า ซึ่งเขายังไม่ได้ให้อันเป็นส่วนแห่งการขโมย
3. บุคคลบางคนในโลกนี้ ละความประพาศิตผิดในกามทั้งหลาย เป็นผู้เว้นขาดจากความประพาศิตผิดในกามทั้งหลาย ไม่ละเมียดในสตรีที่มารดาปกครอง เป็นต้น

4. บุคคลบางคนในโลกนี้ ละการกล่าวเท็จ เป็นผู้เว้นขาดจากการกล่าวเท็จ ไม่ว่าจะอยู่ในที่ประชุม ในบริษัท หรือกลางหมู่ญาติ เป็นต้น ครั้นถูกถาม รู้ก็ตอบว่าไม่รู้ ไม่รู้ก็ตอบว่าไม่รู้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเพราะตนเป็นเหตุ หรือผู้อื่นเป็นเหตุ หรือเพราะอามิสบางอย่างเป็นเหตุ ก็ไม่มีการกล่าวเท็จทั้งๆ ที่รู้อยู่³⁶

เบญจธรรม เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีล ผู้รักษาเบญจธรรม ก็คือการทำความคิดควรมีไว้ประจำใจ ดังต่อไปนี้

1. เมตตาและกรุณา ได้แก่ ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุข ความเจริญ และความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ เป็นคู่กับศีลข้อที่ 1 คือ การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์

2. สัมมาอาชีวะ ได้แก่ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต เป็นคู่กับศีลข้อที่ 2 คือ การงดเว้นจากการลักทรัพย์

3. กามสังวร หรือ กามสัจญฺญะ ได้แก่ ความสำรวม ในกาม ความสำรวมระวังรู้จักยับยั้งควบคุมทางกามารมณ์ ไม่หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส เป็นคู่กับศีลข้อที่ 3 คือการงดเว้นจากการประพฤติดิคนกาม

4. สัจจะ (หรือ สัจจวาจา) ได้แก่ ความสัตย์ ความจริง ความซื่อตรง ตั้งมั่นในความจริงที่รู้ด้วยปัญญา จริจวาจาจนถึงปรมาตสัจจะ กล่าวแต่วาจาที่คิดมีประโยชน์ และถูกต้องกาลเทศะ เป็นคู่กับศีลข้อที่ 4 คือ การงดเว้นจากการกล่าวเท็จ

5. สติสัมปชัญญะ หรือ สัมมาสติ ได้แก่ การระลึกชอบ กล่าวคือ สติ ความระลึกได้ นึกได้ สำนึกอยู่ไม่พลอ สัมปชัญญะ ความรู้ชัด รู้ชัดสิ่งที่นึกได้ ตระหนักเข้าใจชัดตามความเป็นจริง และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ผีกคน ให้เป็นคนรู้จักยังคิดรู้สึกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรถ้า ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท คู่กับศีล 5 คือ การงดเว้นจากการเสพของมีนเมา³⁷

สติและสัมปชัญญะนี้ พระสารีบุตร อัครสาวกเบื้องขวาแสดงไว้ในพระสูตรที่มีชื่อว่า “ทสุตตรสูตร” ท่านแสดงการจำแนกหมวดหมู่แห่งธรรม ตั้งแต่หมวด 1 ไปจนถึงหมวด 10 ในขณะนั้นพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยภิกษุ 500 รูป ประทับอยู่ที่ฝั่งสระ โบกขรณี ชื่อ คัคครา ใกล้เมืองจำปา พระองค์ทรงส่งภิกษุ ไปพบพระสารีบุตร เพื่อประโยชน์แก่การฟังธรรม พระองค์เล็งเห็นว่า ภิกษุเหล่านี้เป็นสาวกเวไนย ซึ่งสามารถตรัสรู้ได้แม้ด้วยการฟังธรรมจากพระองค์หรือจากพระ สาวกก็ได้ ทรงเห็นว่า จะตรัสรู้ด้วยเทศนาของพระสารีบุตรเถระได้ จึงรับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายไปพบพระสารีบุตร และ ในตอนท้ายของอรรถกถากล่าวว่า “เมื่อพระสารีบุตร ได้กล่าวคำเหล่านั้นแล้วพวกภิกษุ

³⁶ม.ม. 17/485/132.

³⁷สุมจกต. 3/2/352.

เหล่านั้นเข้มข้มขึ้นใจ เพลิดเพลินภายิตของพระสารีบุตร ดังนี้แล้ว รับไว้ด้วยเศียรเกล้า ภิกษุ 500 รูป เหล่านั้น นึกถึงอยู่ซึ่งสรรพสุขนี้นั่นเอง ก็ดำรงอยู่ในพระอรหันต์ทั้งปวงปฏิสัมภิทาทั้งหลาย ก็เพราะความที่ตนมีใจเข้มข้มขึ้นนั้น³⁸

ความมีอุปการะของสติสัมปชัญญะ กล่าวคือ นำประโยชน์เกื้อกูลมาให้ในที่ทั้งปวง เหมือนความไม่ประมาทมีอุปการะในกิจทั้งหลาย มีการบำเพ็ญศีลเป็นต้น ธรรมคือสติสัมปชัญญะก็ฉนั้น มีอุปการะในกิจทั้งหลาย มีการศึกษาเล่าเรียน การประกอบกิจการงาน เช่น การจักสาน เป็นต้น การรักษาศีล เจริญสมาธิและการเจริญปัญญา ในมโนรล อธิบายว่า สติมีความไม่เลื่อนลอย เป็นลักษณะส่วนสัมปชัญญะมีความรู้สึกตัว เป็นลักษณะ³⁹

เบญจธรรมนี้ ท่านผู้เป็นหมวดธรรมขึ้นภายหลัง จึงมีแปลกันไปยัง เช่น ข้อ 2 สัมมาอาชีวะ บางแห่งเป็น “ทาน การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่” ข้อ 3 กามสังวร บางแห่งเป็น “สทธานโดย ความพอใจด้วยภรรยาของตน” ข้อ 5 สติสัมปชัญญะ บางแห่ง “อัปมาทนะ ความไม่ประมาท” เมื่อว่าโดยที่มาหัวข้อธรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่ประมวลได้จากความท่อนท้ายของกุศลกรรมบถข้อต้น ๆ

พระพุทธศาสนาประกอบด้วย พระธรรมกับพระวินัย คือ หมายถึง พระโอวาทของพระพุทธองค์ทั้งสิ้น เมื่อย่อแล้วเหลือเพียง 2 ประเภท คือ

1. ธรรม ได้แก่ ข้อปฏิบัติต่างๆ อันจะทำให้กาย วาจา ใจ ให้ประณีตขึ้น
2. วินัย ได้แก่ ข้อห้าม หรือระเบียบควบคุมมิให้ตัวเรตกไปสู่ความชั่ว

พิธีกรรม เจริญสุข⁴⁰ ได้กล่าวไว้ว่า การรักษาศีลเพียงอย่างเดียวก็เป็นคนดีได้ แต่เป็นคนดีขั้นต้น คือ เป็นคนดีตรงที่ไม่ทำความชั่วเท่านั้นเอง ถ้าหยุดอยู่เพียงแค่นี้ก็อาจจะกลายเป็นคนเสียได้ ยกตัวอย่าง คนเว้นจากการฆ่าสัตว์ซึ่งเรายอมรับกันเป็นคนดีมีศีล ถ้าคนๆ นั้นเดินเล่นไปตามริมคลองเห็นเด็กตกน้ำกำลังจะจมน้ำตาย ถ้าจะช่วยเขาก็ช่วยได้ แต่ไม่ช่วย กลับยื่นมือกอดคออยู่เฉยๆ ถือว่าตัวไม่ได้ฆ่า ศีลบริสุทธอยู่ กรณีอย่างนี้จะถือว่าผู้นั้นเป็นคนดีหรือไม่ คนทั้งโลกก็ต้องลงความเห็นว่ายังเป็นคนดีไม่ได้ เพราะคนดีนอกจากจะเว้นจากการฆ่าแล้ว จะต้องรู้จักช่วยชีวิตคนอื่นด้วย

³⁸ สุมงคฺล. 3/2/499.

³⁹ มโนรล. 1/2/499.

⁴⁰ พิธีกรรม เจริญสุข, เบญจศีล - เบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543),

การเว้นจากการฆ่า นั้นเป็นการรักษาศีล การช่วยชีวิตเขา นี้เป็นการปฏิบัติธรรม ฉะนั้น ผู้รักษาศีลห้าพึงประพฤตินิยมจรรยาทำกับไปด้วย

ธรรมคู่กับศีลข้อ 1 เมตตา กรุณา เป็นกัลยาณธรรม ธรรมที่ทำให้เป็นกัลยาณชนคนงาม เมตตากรุณานี้เป็นมูลฐานให้เกิดศีลข้อ 1 และทำให้จิตใจงาม เป็นเหตุก่อการกระทำเกื้อกูลขึ้นอีก ดังเช่น ไม่ฆ่าสัตว์ด้วยมีศีล และเกื้อกูลสัตว์ด้วยมีธรรม คือ ความเมตตากรุณา การไม่เกื้อกูลใครไม่ทำให้เสียศีล เพราะไม่ได้ฆ่าใคร แต่ขาดธรรมคือกรุณา ฉะนั้น จึงควรปลูกเมตตากรุณาให้มีคู่ไปกับศีล

เมตตา คือ ความคิดปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข คำว่าไมตรีจิต หรือมิตรจิต ก็คือจิตใจที่ประกอบด้วยเมตตา คนที่มีมิตรจิตเรียกว่ามิตร ตรงกันข้ามกับศัตรูหรือไพรีซึ่งมีจิตพยาบาทมุ่งร้าย เมตตาจึงตรงข้ามกับโทสะพยาบาท เมตตาเป็นเครื่องอุปถัมภ์ โทสะพยาบาทเป็นเครื่องทำลายล้าง ฉะนั้น เมื่อมีเมตตาต่อกันย่อมคิดจะเกื้อกูลกันให้มีความสุข ถึงจะประพฤติดิพลั้งพลาดต่อกันบ้าง ก็ให้อภัยกัน ไม่ถือโทษ เหมือนอย่างมารดาบิดาผู้เปี่ยมด้วยเมตตา ไม่ถือโทษด้วยโทสะพยาบาทในบุตรธิดา แต่ถ้าขาดเมตตาต่อกันแล้ว ก็ตรงกันข้าม สถานะและสิ่งของเป็นเครื่องเกื้อกูลที่มีอยู่ทั่วไป เช่น วัด โรงเรียนและที่ศึกษาอบรมต่างๆ เป็นต้น ล้วนประกาศเมตตาจิตของผู้จัดตั้งหรือจัดทำ เพื่อให้เกิดสุขประโยชน์แก่คนทั้งหลาย

กรุณา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นสัตว์อื่นปราศจากทุกข์ เมื่อเห็นทุกข์เกิดแก่ผู้อื่นก็พลอยห่วงใยสงสารเป็นเหตุให้คิดช่วยทุกข์ภัยของกันและกัน กรุณานี้ตรงกันข้ามกับวิหิงสาความเบียดเบียน สิ่งที่เป็นเครื่องช่วยเปลื้องช่วยบำบัดทุกข์ภัยทั้งหลาย เช่น โรงพยาบาล เป็นต้น ล้วนประกาศกรุณาของท่านผู้สร้าง

ชีวิตของทุกคนดำรงอยู่ได้ก็ด้วยอาศัยเมตตากรุณาของผู้อื่นมาตั้งแต่เบื้องต้น คือ ตั้งแต่ต้นแต่ บิดามารดา ครูอาจารย์ พระมหากษัตริย์ และรัฐบาล ญาติมิตรสหาย เป็นต้น ไม่เช่นนั้นถึงไม่ถูกใครฆ่าก็ไม่อาจจะดำรงชีวิตอยู่ได้เลย เหมือนอย่างมารดาบิดาทิ้งทารกไว้เฉยๆ ไม่ถนอมเลี้ยงดูไม่คอยทำอะไรทารกก็จะสิ้นชีวิตไปเอง ฉะนั้น เมื่อทุกๆ คนมีชีวิตเจริญมาด้วยเมตตากรุณาของท่าน ก็ควรปลูกเมตตากรุณาในชีวิตอื่นสืบต่อไป

วิธีปลูกเมตตา คือ คิดตั้งใจปรารถนาให้เขาเป็นสุข นี่เป็นเมตตา และคิดตั้งใจปรารถนาให้เขาปราศจากทุกข์ นี่เป็นกรุณา ที่แรกท่านแนะนำให้คิดไปในตนเองก่อนแล้วให้คิดเจาะจงไปในคนที่รักนับถือซึ่งเป็นที่ใกล้ชิดสนิทใจ อันจัดให้เกิดเมตตากรุณาได้ง่าย ครั้นแล้วก็หัดคิดไปในคนห่างไกลออกไปโดยลำดับ จนในคนที่ไม่ชอบกัน เมื่อหัดคิดโดยเจาะจงได้สะดวก ก็หัดคิดแผ่เมตตา กรุณาจะเกิดขึ้นในจิตใจ เหมือนอย่างหวานพีชลงไปแล้วหมั่นปฏิบัติตามวิธีเพาะปลูก เช่น รดน้ำ เป็นต้นเรื่อยๆ พีชก็งอกขึ้นฉนั้น ฉะนั้น ควรเริ่มปลูกเมตตากรุณาในที่นี้เอง ในมารดาบิดาตลอด

ถึงในเพื่อนที่ไม่ค่อยชอบ เป็นต้น เมื่อพีชคือเมตตากรุณาออกขึ้นแล้ว ตัวเรานี้แหละจะเป็นสุขก่อนใครหมด

ธรรมคู่กับศีลข้อที่ 2 คือสัมมาอาชีวะ ความเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ เป็นข้อที่ควรมีให้คู่ไปกับศีลข้อนี้ คนนี้มีศีลที่ยากจนขัดสนและคนที่เป็นโจรเป็นขโมย ก็เพราะขาดสัมมาอาชีวะ ถ้ามีสัมมาอาชีวะ ก็จะไม่ยากจน จะไม่เป็นขโมย การอาชีพเป็นกิจจำเป็นของทุกๆ คน เพราะทุกๆ คนต้องบริโภคที่แปลว่ากิน เครื่องบริโภคที่จำเป็นก็ได้แก่ปัจจัย 4 คือ ฝ้านุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย ยา รักษาโรค และบางทีแยกเรียกของกินคืออาหารว่าเครื่องบริโภค ของใช้นอกจากนี้ว่า เครื่องอุปโภค กิจการเพื่อให้มีของกินของใช้นั้นเคยเรียกว่า โภคกิจแล้วเปลี่ยนเรียกว่า เศรษฐกิจ เป็นเรื่องปากท้อง หรือเป็นเรื่องยังชีวิต คือ การอาชีพ ทุกคนต้องหาปัจจัยมาบริโภคเลี้ยงตนและผู้อื่นที่จะต้องเลี้ยงพระพุทธรเจ้าจึงตรัสสอนให้ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยสัมมาอาชีวะ เพื่อให้ได้ทรัพย์มาในทางที่ชอบให้พอเพียง เมื่อหาเลี้ยงชีพเองยังไม่ได้ เช่น ยังเป็นเด็กกำลังเล่าเรียนศึกษา ต้องอาศัยมารดาบิดาหรือผู้อื่นที่มีเมตตากรุณาเลี้ยงดู ก็ควรประพฤติอนุโลมสัมมาอาชีวะ เช่น ช่วยมารดาบิดาหรือผู้ที่ตนอาศัยอยู่ทำการงานที่พอควรแก่กำลังและเวลาของตน ไม่ใช่ทรัพย์ให้รู้ว่าท่านให้ในทางที่ผิด เช่น ไปเล่นการพนัน ใช้จ่ายในทางที่เป็นประโยชน์ให้รู้จักค่าของทรัพย์ ให้รู้ว่าท่านได้ทรัพย์มาด้วยความเหน้อยยาก รู้จักประหยัด ออมทรัพย์ ไม่หลอกลวงขอทรัพย์ท่าน เช่น ขอด้วยอ้างว่าจะไปชำระค่าเล่าเรียน แต่ไปใช้ดูภาพยนตร์เสีย และเมื่อท่านอุปการะเพื่อให้เรียนก็ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ให้สมกับความเมตตากรุณาของท่านแล

ธรรมคู่กับศีลข้อ 3 คือ กามสังวร ความสำรวมในกาม สังวรแปลว่าสำรวมคือระวังควบคุม คนไม่ให้ประพฤติดิฉัน แต่ให้ประพฤติในทางที่ชอบ เมื่อเป็นเยาวชนก็ระวังควบคุมใจ ระวังควบคุมกายไม่ให้ออกไปนอกทาง เว้นเหตุชุกชุมต่างๆ เช่น หนังสือและภาพยนตร์เป็นต้นที่เป็นเหตุช่วยยุรักษาระเพณีอันดีงามของไทย ตามที่ผู้ปกครองของตนได้อบรมแนะนำอยู่โดยมากแล้ว การป้องกันเป็นการดีกว่าแน่นอน และต้องป้องกันไว้แต่ต้น เหมือนอย่างป้องกันไฟไม่ให้เกิดขึ้นย่อมดีกว่าดับไฟ และดับไฟของน้อยย่อมดีกว่าดับไฟของโต ซึ่งอาจจะดับไม่ได้ต้องปล่อยให้ไหมไปเองและไฟอย่างนี้เป็นไฟละเอียดอย่างไฟฟ้า ซึ่งเมื่อถูกไฟฟ้าอย่างแรงดูดแล้วอาจทำให้หัวใจหยุดได้ พระพุทธรเจ้าจึงตรัสเปรียบไว้ว่า เหมือนอย่างสรล็กมีพิษที่รักษาได้ยาก เมื่อยังไม่ถึงวัยถึงเวลาจึงควรที่จะป้องกันไว้ก่อน ส่วนในระหว่างสามภรรยา ทางพระพุทธรศาสนาสอนให้สามียินดีพอใจอยู่แต่ในภรรยาของตน ส่วนภรรยาให้มีความซื่อตรงในสามีของตน เพื่อให้อยู่ครองกันเป็นสุขตลอดไป เมื่อเป็นเช่นนี้แม้จะเกิดอันตรายขึ้นก็อาจช่วยกันได้ และเป็นตัวอย่างที่ควรสรรเสริญ

ธรรมคู่กับศีลข้อที่ 4 คือ ความมีสัจย์ ได้แก่ มีความจริง ความตรง คนที่มีความจริง จะเป็นเด็กก็ตาม ผู้ใหญ่ก็ตาม ย่อมเป็นคนซื่อตรงต่อมิตรสหาย สวามีภักดี คือ จงรักภักดีในเจ้าของตน มี

ความกตัญญูคุณทวดที่ในท่านผู้มีคุณมีความยุติธรรมหรือเที่ยงธรรม รู้จักคิดรู้จักถูก และว่าไปตามผิดตามถูกในบุคคลในเรื่องทั่วไป กล่าวโดยเฉพาะก็เป็นคนมีวาจาสัตย์ พูดเป็นเชื่อถือได้

ศีลคือมธุสาพาทา เวมณี (เว้นจากกล่าวเท็จ) และธรรม คือ ความสัตย์นี้ จำเป็นแก่สังคมมนุษย์ทุกสังคม เป็นต้นว่าในระหว่างเพื่อน ในระหว่างสามีภรรยาหรือครอบครัว ขึ้นไปจนถึงในระหว่างประเทศ เมื่อต่างมีศีลและธรรมค้ำจึงอยู่ด้วยกันเป็นปกติเรียบร้อย เชื่อถือกันได้ ไว้วางใจกันได้ ผู้ปกครองประชาชนตั้งแต่อดีตกาลมาจนถึงปัจจุบันนี้ เมื่อรักษาศีลและธรรมค้ำนี้ค้ำเป็นที่น่าสนใจเชื่อถือได้ทั้งในประเทศทั้งต่างประเทศ คือ ภายในประเทศก็ไม่พูดหลอกลวงประชาชน รักษาสัตย์ต่อประชาชน สำหรับที่เกี่ยวกับต่างประเทศก็รักษาสัญญาที่ทำไว้ต่อกัน เป็นต้น พระมหากษัตริย์ตั้งแต่โบราณกาลมาปรากฏในเรื่องต่างๆ ว่าได้ทรงรักษาวาจาสัตย์อย่างกวดขัน บางพระองค์จะรับสั่งปลั่งพระโอษฐ์ออกไปก็ไม่ทรงคืนคำ ด้วยทรงถือเป็นพระราชธรรมว่า เป็นกษัตริย์ตรีสแล้วไม่คืนคำ

ธรรมคู่กับศีลข้อ 5 คือ ความมีสติรอบคอบ ตรงกันข้ามกับความประมาท สติคือความระลึกรู้คิดขึ้นได้ ประกอบกับสัมปชัญญะ ความรู้ตัว สติต้องมีสัมปชัญญะอยู่ด้วยจึงเป็นสติที่ถูกต้อง เช่น เมื่อกำลังเดินอยู่ในถนน นึกถึงบทเรียนจนลืมตัวว่ากำลังเดินอยู่ในถนน ถึงจะนึกถึงบทเรียนได้ก็ไม่ใช่สติ คนเราทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต้องทำต้องพูดอยู่ทุกๆ วัน เด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีสติ เมื่อทำอะไรไปแล้ว ก็ระลึกได้ว่าได้ทำหรือพูดอะไรก็มีความระลึกรู้คิดก่อนว่าดีหรือไม่ดี อย่างที่โบราณสอนให้นับสิบก่อน คือให้นึกให้รอบคอบก่อนนั่นเอง ในขณะที่กำลังทำกำลังพูดก็รู้ตัวอยู่เสมอ ไม่ลืมหลงในเรื่องที่ทำที่พูด ไม่ลืมตัวไม่ผลอตัว บางคนมีปัญหาความรู้ดี แต่ขาดสติ ทำพูดอะไรผิดพลาดได้ อย่างที่กล่าวกันว่า ฉลาดแต่ไม่เฉลียว จึงสมควรหัดให้มีสติรอบคอบเพราะทุกๆ คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่อาจทำสติได้วิธีหัด เช่น

1. หัดนึกย้อนหลัง เป็นการฝึกความกำหนดจดจำ
2. หัดนึกให้ได้ก่อนที่จะทำอะไร
3. หัดนึกให้ได้ก่อนที่จะโกรธใคร มิใช่โกรธเสียก่อน จนหายโกรธแล้วจึงนึกได้
4. หัดให้มีความรู้ตัวอยู่ในเรื่องที่กำลังทำกำลังพูด ตลอดถึงกำลังคิดอยู่เสมอ ไม่ปล่อยให้

ลืมตัว ผลอตัว

5. หัดให้มีความยับยั้งในการที่ไม่ควรทำ ไม่ควรพูด ไม่ควรคิด ให้มีอุตสาหะในการที่ควรอันตรงกันข้าม

การหัดทำสติ เมื่อหัดอยู่เสมอสติจักเกิดมีทวีขึ้นตามลำดับ จนถึงเป็นสตรอบครอบ ถ้าไม่หัดทำ จะให้มีสติขึ้นเองนั้น เป็นการยากที่จะมีสติพอใช้ เหมือนอย่างเมื่อประสงค์ให้ร่างกายมีอนามัยก็ต้องทำกายบริหารให้ควรกัน⁴¹

สรุปได้ว่า เบญจธรรม เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาเบญจศีล ผู้รักษาเบญจธรรม ก็คือการทำความคิด มีความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข มีความเจริญ และมีความสงสาร คิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ หาเลี้ยงชีพในทางสุจริต มีความสำรวม ในกาม ระวังรู้จักยับยั้งควบคุมทางกามารมณ์ ไม่หลงใหลในรูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส ความสัจย์ ความจริง ความซื่อตรง ตั้งมั่นในความจริงที่รู้ด้วยปัญญา จริจวาจาจนถึงปรมัตตจะ กล่าวแต่ว่าจากที่ตีมีประโยชน์ และถูกกับกาลเทศะ มีความระลึกชอบ กล่าวคือ สติ ความระลึกได้ นี้ก็ได้ สำนึกอยู่ไม่พลอย สัมปชัญญะ ความรู้ชัดสิ่งที่นึกได้ ตระหนัก เข้าใจชัดตามความเป็นจริง และรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกตน ให้เป็นคนรู้จักยังคิดรู้สึกตัว เสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรรทำ ระวังมิให้เป็นคนประมาทมัวเมา

2.3.6 เบญจศีลเบญจธรรม (หลักทำคนให้เต็มคน)

ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันโดยสันติสุข คนแต่ละคนจะต้องทำตนให้เป็นคนเต็มคน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นมนุษย์ ผู้ที่จะเป็นคนเต็มหรือมนุษย์นั้น จะต้องมีหลักการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนี้

1) เว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน การทำร้ายร่างกายคนและสัตว์ แล้วมีจิตประกอบด้วยเมตตากรุณา มีความปรารถนาและสงสารเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สัตว์อื่น

2) เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมยหรือโจร อันได้แก่ ถักฉก ชิง วิ่งราว ขู่กรรโชก ขู่เชิญ ปล้น ใจ ทุ๋ น้อ โกง หลอก ลวง ปลอม ตระบัด เบียดบัง สับเปลี่ยน ลักลอบ ยักยอก และรับสินบน แล้วเป็นผู้มีความขยันประกอบสัมมาชีพ บริจาคทาน และเคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น

3) เว้นจากการประพฤตึผิดในกาม

บุคคลต้องห้ามสำหรับฝ่ายชาย คือ

- ภรรยาคนอื่น

- ผู้หญิงที่ยังอยู่ในความอุปการะของผู้อื่น (ต้องพึงพาอาศัยผู้อื่นเป็นอยู่)

- ผู้หญิงที่จารีตต้องห้าม (แม่ ย่า ยาย พี่สาว น้องสาว ลูกสาว ชี หญิงผู้เยาว์)

⁴¹สมเด็จพระญาณสังวร (สุวฑฺฒโน), **หลักพระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2540), หน้า 192 – 254.

บุคคลต้องห้ามสำหรับฝ่ายหญิง คือ

- สามีนอื่น

- ชายจาริตต้องห้าม (พ่อ ปู่ ตา พี่ชาย น้องชาย ลูกชาย พระภิกษุสามเณร ชายผู้เยาว์)

ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ไม่ใช่เฉพาะห้ามแต่ร่วมสังเวชนาเท่านั้น แม้แต่การเคล้าคลึง การพุด เกี่ยวพาราสี หรือการแสดงอาการปฏิบัติ แม้แต่ด้วยสายตาดนตรสบเนตร เป็นต้น ก็ถือว่าละเมิดศีลข้อนี้แล้ว เมื่อไม่ล่วงละเมิดศีลข้อนี้แล้ว เป็นผู้มีควมสำรวมในกาม (กามสังวร) ยินดีแต่ในภรรยาของตน (สทราสัน โดษ) จงรักภักดีแต่ในสามีของตน (ปติวัตร) ถ้ายังไม่ได้แต่งงานก็ต้องมีกามสังวร ตั้งตนอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ค้ำจามมีวัฒนธรรมอันดีชนิดที่ “เข้าตามดรอออกตามประตู”

4) เว้นจากการพุดเท็จ อันได้แก่ คำปด ทวนสาบาน ทำเล่ห์ กระเท่ห์ มารยา เสริมความอำ ความ พุดเสียดแทง สับปลับ ผิดสัญญา เสียสัตย์ และคินคำ แล้วเป็นผู้มีสัตย์จะ พุดแต่คำสัตย์จริงด้วยความจริงใจและปรารถนาดีมุ่งหวังดีต่อผู้ฟัง

5) เว้นจากการดื่มน้ำขำ อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท อันได้แก่ น้ำสุรา เมรัย เครื่องดื่ม มีนเมาอื่นๆ และการเสพยาเสพติดอื่นๆ เช่น ผื่น เฮโรอีน กัญชา หรือแม้แต่บุหรี่ แล้วเป็นผู้ประกอบ ด้วยสติสัมปชัญญะในการประกอบกิจการทั้งปวงและเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิตการงานในวัย ในเพศ

ผู้จะเป็นคนเต็มคน คือ 100% จะต้องเป็นผู้มีการดำเนินชีวิตประจำวัน ที่ประกอบด้วยเบญจศีลเบญจธรรม ทั้ง 5 ประเด็น ดังกล่าวแล้ว ถ้าขาด 1 ประเด็น ก็เป็นคนเพียง 80% หรือขาด 2 ประเด็น ก็เป็นคนเพียง 60% เป็นต้น นับว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนมุ่งเน้นให้พุทธศาสนิกชนได้ประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อความเป็นมนุษย์อันจะได้เป็นสมาชิกที่ดีงามของสังคม ความสงบสุขในสังคมแต่ละวัน จะเกิดขึ้นได้ก็อาศัยหลักมนุษยธรรม หรือแต่ละคนเป็นคนเต็มคนนั่นเอง⁴²

2.3.7 คนมีศีลธรรม

คนมีศีลธรรม หรือมนุษยธรรม ที่เรียกได้ว่าเป็นอารยชนมีธรรม คือ คุณสมบัติ ดังนี้

ก. มีสุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติดีประพฤดิชอบ 3 ประการ

- 1) กายสุจริต ความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ค้ำจามถูกต้อง ประพฤดิชอบด้วยกาย
- 2) วจีสุจริต ความสุจริตทางวาจา พุดสิ่งที่ค้ำจามถูกต้อง ประพฤดิชอบด้วยวาจา
- 3) มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ค้ำจามถูกต้อง ประพฤดิชอบด้วยใจ

⁴² ญาณ โทจันทร์, พุทธศาสนากับชีวิตประจำวัน, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2537), หน้า 29 – 30.

ประพุดิตตามหลัก ศีล 5 ที่เป็นส่วนเบื้องต้นของธรรมจริยา 10 ประการนั้น ก็ยังจะได้ชื่อว่าเป็นคนมีศีลธรรม คือ

- 1) เว้นจากปาณาติบาต ละเว้นการฆ่าการสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
- 2) เว้นจากอทินนทาน ละเว้นการลักขโมยเบียดบังแย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
- 3) เว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร ละเว้นการประพุดิตผิดในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงแหน อันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนทำวงศ์ตระกูลของเขาให้สับสน
- 4) เว้นจากมูสาวาท ละเว้นการพูดเท็จโกหกหลอกลวง ไม่ประทุษร้ายเขา หรือประโยชน์สุขของเขาด້วาวจา

5) เว้นจากสุราเมรัย ไม่เสพเครื่องคองของมีเมาถึงเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาทหมัวเมา ก่อความเสียหายผิดพลาดเพราะขาดสติ เช่น ทำให้เกิดอุบัติเหตุ เมื่อดังนั้นก็เป็นผู้ถูกคามต่อความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยของผู้คนในสังคม⁴³

2.3.8 การพัฒนาตนเองในด้านเบญจศีลเบญจธรรม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องอาศัยสังคม เป็นสมาชิกของสังคมเริ่มตั้งแต่สังคมหน่วยเล็กๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน หมู่บ้าน ประเทศจนกระทั่งโลก จึงจำเป็นต้องอาศัยคำสอนทางศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเบญจศีล เบญจธรรม ทวารวาทธรรม บุญกิริยาวัตถุและอื่นๆ อีกเป็นแนวทางในการประพุดิตปฏิบัติ

เบญจศีล เบญจธรรม

เบญจศีลเป็นหลักจริยธรรมเบื้องต้นฝ่ายละเว้น ส่วนเบญจธรรมเป็นฝ่ายต้องประพุดิตเป็นหลักธรรมคู่กัน ถ้าประพุดิตในเบญจศีล ก็เหมือนได้ประพุดิตในเบญจธรรมด้วย บุคคลไม่ว่าอยู่ในสังคมใด ชาติใด ภาษาใด ถ้าหากสามารถยึดมั่นในเบญจศีลและเบญจธรรมได้แล้ว สังคมมนุษย์จะไม่เดือดร้อน ไม่แข่งแย่งชิงฆ่าฟันกัน ไม่ก่อสงครามให้เดือดร้อน ดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะเป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งกายและใจ ดังนั้น เบญจศีล เบญจธรรม บางทีเรียกว่า “มนุษย์ธรรม” หมายถึงธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์สมบูรณ์” กล่าวคือ เป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะคนเราบางทีร่างกายสมบูรณ์แต่จิตใจต่ำทราม โหดร้ายยิ่งกว่ายักษ์มาพบกันแทนที่จะทักทายปราศรัยกันด้วยดี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน กลับคิดอิจฉาริษยา หาทางเอาชนะกันและกัน ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คนเช่นนี้เรียกว่า ใจไม่พัฒนา ไม่ผ่องใส ใจขาดคุณธรรมจริยธรรม แต่ร่างกายไม่ค่อยจะสมบูรณ์ประกอบแขนขาขาด ปากแหว่ง หูสั้น ตาเหล่ เป็นต้น จึงเป็นคนไม่สมบูรณ์อยู่นั่นเอง ผู้มีร่างกายไม่สมบูรณ์

⁴³พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), *ธรรมบุญชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2548), หน้า 27 -30.

เช่นนี้ยังไม่ค่อยจะเป็นพิษเป็นภัยต่อสังคมนัก แต่เป็นบุคคลที่น่าสงสาร น่าช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เกื้อหนุนอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เองพระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “การที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์สมบูรณ์แสนยากยิ่ง เมื่อเกิดมาแล้วควรทำแต่ความดี เพื่อให้ความดีอันเป็นคุณธรรมอันประเสริฐมีอยู่ในตน เพราะเป็น อริยทรัพย์ คือ ทรัพย์อันประเสริฐให้ได้” คือ

- 1) ศรัทธา – มีความเชื่อที่มีเหตุมีผล
- 2) ศีล - การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ประพฤติถูกต้องดีงาม
- 3) หิริ - ความละอายใจต่อการทำความชั่ว
- 4) โอตตัปปะ - ความเกรงกลัวต่อความชั่ว
- 5) พาหุสัจจะ - ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก
- 6) จาคะ - ความเสียสละ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
- 7) ปัญญา - ความรู้ ความเข้าใจถ่องแท้ในเหตุ ตี ชั่ว ถูก ผิด คุณ โทษ ประโยชน์ มิใช่ ประโยชน์

อริยทรัพย์เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐอยู่ในจิตใจ ดีกว่าทรัพย์ภายนอก เพราะ ไม่มีผู้ใดแย่งชิง ได้ ไม่สูญหายไปด้วยภัยอันตรายต่างๆ ทำใจให้ไม่อ้างว้างยากจน และเป็นทุนสร้างทรัพย์ภายนอก ได้ด้วย และอริยทรัพย์ทั้ง 7 ประการนี้ เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า “พหุการธรรม” หรือธรรมมีอุปการะ มาก เพราะเป็นกำลังหนุนช่วยส่งเสริมในการบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ได้เป็นอันมาก⁴⁴

2.3.9 อานิสงส์ของเบญจศีล เบญจธรรม

การรักษาศีลหรือการปฏิบัติตามหลักของศีล จัดว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง ในทาง พระพุทธศาสนา เรียกว่า สิลัมมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ย่อมให้อานิสงส์แก่บุคคลผู้รักษา ผู้ที่ ประพฤติปฏิบัติตามเหมาะสมแก่ผู้นั้นหลายประการด้วยกัน ดังที่นักปราชญ์ได้กล่าวไว้เป็นบทฉันท์ ภาษาบาลีสำหรับพระภิกษุสามเณรในตอนท้ายว่า

สีเลน สุตติ ยนติ สีเลน โภคสมุปปทา
สีเลน นิพพุตี ยนติ ตสฺมา สิลั วิโสธเยฯ

แปลได้ว่า สัตว์ทั้งหลาย จะไปสู่สุคติภพได้ก็ด้วยศีล จะเข้าถึงพระนิพพานคือความดับเย็น ได้ก็ด้วยศีล เพราะฉะนั้นผู้ที่เพียรรักษาศีลของตนให้หมดจด

อานิสงส์ของการสมาทานเบญจศีล มีดังนี้

- 1) การไม่ฆ่าไม่เบียดเบียนกัน (ปาณาติปาตา เวรมณี) มีอานิสงส์ ดังนี้
 - ทำให้เป็นผู้ไม่มีภัย

⁴⁴บุญมี แทนแก้ว, ความจริงของชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, 2518), หน้า 51 -53.

- ทำให้จิตใจสบายนึกถึงแต่สิ่งที่ดีงาม
- ทำให้มีอายุยืน และมีสุขภาพดี
- ไว้ใจกันได้ไม่ต้องหวาดระแวง
- ทำให้ไม่ต้องมีความกังวลมุ่งหน้าศึกษาเล่าเรียนประกอบอาชีพการงาน พัฒนา

บ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า

- 2) การไม่ลักขโมย ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน (อทินนาทานา เวรมณี) มีอานิสงส์ ดังนี้
 - ทำให้ไว้ใจกัน อยู่กันอย่างสงบ
 - นอนตาหลับไม่ต้องคอยระวังโจรผู้ร้าย
 - ทรัพย์สินไม่สูญหาย แต่เจริญเพิ่มพูนขึ้น
 - งานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ผลสมบูรณ์ มีคุณภาพดีทำให้การพัฒนาเจริญก้าวหน้า
- 3) การไม่ละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นหวงแหน (กามสุ มิจฺฉาจารา เวรมณี) มีอานิสงส์ ดังนี้
 - ตนเองไม่มีศัตรู ผู้อื่นหวงก็ไม่ระแวง มีความไว้ใจกันอยู่อย่างสงบ
 - ทำให้ครอบครัวมีความสุข มีความอบอุ่น ผูกพัน และเคารพเชื่อฟังกัน
 - ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเกียรติแห่งวงศ์สกุลของตน
 - ทำให้เกิดความสามัคคี ไม่มีความสับสนในทางประเพณี
- 4) ไม่พูดเท็จ (มุสาวาทา เวรมณี) มีอานิสงส์ ดังนี้
 - เป็นที่เชื่อถือเคารพศรัทธาของคนทั่วไป
 - ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
 - ทำให้กิจการต่างๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดี และสำเร็จดี
 - ทำให้เกิดความกล้าหาญเข้มแข็งและเชื่อมั่นตนเอง
- 5) การไม่เสพของสิ่งเสพติดให้โทษ (สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา เวรมณี) มีอานิสงส์ ดังนี้
 - ไม่บั่นทอนสุขภาพและสติปัญญา
 - ไม่สิ้นเปลืองทรัพย์สิน
 - ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท
 - ไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ชั่วร้ายง่าย
 - ไม่มีภาระกังวลจิตใจโดยไร้เหตุ
 - ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
 - เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป⁴⁵

⁴⁵สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, แนะนำสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2546), หน้า 10 -11.

อานิสงส์ของเบญจธรรม มีดังนี้

1) เมตตา กรุณา มีอานิสงส์ ดังนี้

- นอนหลับเป็นสุข
- ตื่นก็สุข
- ไม่ฝันลามก ไม่ฝันร้าย
- เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย
- เป็นที่รักของอมมนุษย์ทั้งหลาย
- เทวดาย่อมรักษา
- ไฟ ขาพิษ ศาตราย่อมไม่กล้ากลาย
- จิตตั้งมั่นเป็นสมาธิเร็ว
- สีน้ำย่อมเบิกบานแจ่มใส
- ย่อมไม่หลงตาย คือ ก่อนตายก็มีสติ
- เมื่อยังไม่ตรัสรู้ย่อมเข้าถึงพรหมโลก

2) สัมมาอาชีวะ มีอานิสงส์ ดังนี้

- เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในกิจการ
- เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในบุคคล
- เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในวัตถุ

3) กามสังวร มีอานิสงส์ ดังนี้

- เป็นผู้สันโดษด้วยภรรยาของตน
- เป็นผู้ประพฤติไปตามสามี ทำให้สามีรักใคร่
- เป็นผู้ไม่เสียชื่อเสียง

4) สัจจะ มีอานิสงส์ ดังนี้

- มีความเที่ยงธรรม
- มีความซื่อตรง
- มีความจงรักภักดี
- มีความกตัญญู รู้คุณผู้อื่น

5) สติ - สัมปชัญญะ มีอานิสงส์ ดังนี้

- เป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภค
- เป็นผู้ไม่เลินเล่อในการทำงาน
- เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว
- เป็นผู้ไม่ประมาทในธรรม

ผู้ที่มีเบญจธรรม ประพฤติปฏิบัติเบญจธรรมอยู่เสมอหรือเป็นนิสัย จะทำให้ตนเองเป็น ผู้ที่คนอื่นให้ความรักใคร่อยากคบค้าสมาคมด้วย ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น⁴⁶

สรุปได้ว่า จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักเบญจศีลเบญจธรรมไม่ว่ากลุ่มชนสังคมประเทศชาติจะ อยู่เย็นเป็นสุขได้ผู้คนในทีนั้น ๆ ต้องมีศีลคือมีระเบียบวินัย เคารพกฎบ้านเมือง ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ของสังคม แม้โลกจะเจริญทางวัตถุ เจริญทางเทคโนโลยีมากเพียงใดก็จะมีไม่มีความสุข หากคนใน สังคมไร้ศีล ศีล 5 จึงเปรียบเสมือนบันไดขั้นแรก การรักษาศีลจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของความเป็น มนุษย์ท่านผู้รู้จึงบอกว่าศีล 5 คือ หลักธรรมของมนุษยธรรม คือสิ่งที่ทำให้คนเป็นมนุษย์ เป็นผู้มีใจ ประเสริฐ

2.3.10 เบญจศีลเบญจธรรมเป็นจริยธรรมขั้นต้น

จริยธรรมขั้นต้น ได้แก่ เบญจศีล คู่กับ เบญจธรรม หรือกัลยาณธรรม 5 ได้แก่

เบญจศีล	คู่กับ	เบญจธรรม
1. ห้ามฆ่าสัตว์	→	1. มีเมตตา กรุณา
2. ห้ามลักทรัพย์	→	2. มีสัมมาอาชีพะ
3. ห้ามประพฤติดิฉิประเวณี	→	3. มีกามสังวร (ความสำรวมในกาม)
4. ห้ามพูดเท็จ	→	4. มีสัตย์จะ ซื่อตรงต่อกัน
5. ห้ามเสพของมึนเมา	→	5. มีสติรอบคอบ

การที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติศีล 5 ขึ้น มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อควบคุมกายและวาจาศีลข้อ 1 – 2 – 3 และ 5 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมกาย ส่วนศีลข้อที่ 4 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมวาจาส่วนธรรม 5 หรือ กัลยาณธรรมที่ทรงนำมาคู่กับศีล 5 ก็เพื่อให้เป็นข้อปฏิบัติพิเศษขึ้นไปมากกว่าศีลข้อนั้นๆ ให้ เกิดความดีความงามมากขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้⁴⁷

⁴⁶วิชย ธรรมเจริญ, *ธรรมศึกษาตรี*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2545), หน้า 260 – 271.

⁴⁷ทองหล่อ วงษ์ธรรมมา, *ปรัชญา 201 พุทธศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์. 2538), หน้า 234 – 235.

เบญจศีล

เบญจศีลสิกขาบทที่ 1

ปาณาติปาตา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์

ความมุ่งหมาย พระพุทธองค์ทรงบัญญัติศีลข้อนี้ไว้เพื่อมุ่งให้มนุษย์อบรมจิตของตนให้คลายความเหี้ยมโหด มีเมตตา กรุณาต่อกัน และเพื่อแผ่แก่สัตว์ทั้งปวง

ข้อห้าม ในสิกขาบทนี้ ห้ามการฆ่าโดยตรง แต่ผู้รักษาศีลพึงเว้นจากการกระทำอันเป็นบริวารของการฆ่าด้วย เช่น การทำร้ายร่างกาย การทรมาน การเบียดเบียนสัตว์ให้ได้รับความทุกข์ด้วยประการต่างๆ

1. การฆ่า ทำให้ศีลขาด
2. การทำร้ายร่างกาย ทำให้ศีลค้างพร้อย
3. การทรมานกรรม ทำให้ศีลทะลุ

การฆ่า

1. กิริยาที่ฆ่า หมายถึง การทำให้ชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป คำว่า สัตว์ หมายถึงมนุษย์ชั้นที่สุดแม้สัตว์ในครรภ์และเดียรัจฉานทุกชนิด

2. บาปกรรม การฆ่าสัตว์ทุกชนิดศีลขาดทั้งนั้น แต่ความหนักแน่นของบาปกรรมย่อมลดหลั่นกันไป

ท่านวางหลักวินิจฉัยบาปกรรมไว้ 3 อย่าง คือ

1. วัตถุ หมายถึง สัตว์ที่ถูกฆ่า
2. เจตนา หมายถึง เจตนาของผู้ฆ่า
3. ประโยชน์ หมายถึง วิธีการหรือความพยายามในการฆ่า

ในทางวัตถุ ฆ่าคนบาปมากกว่าสัตว์เดียรัจฉาน แม้ในการฆ่าคนนั้นยังมีลดหลั่น นับตั้งแต่ฆ่าพ่อฆ่าแม่ ฆ่าพระอรหันต์ ฆ่าคนมีคุณ ฆ่าคนทั่วไป ฆ่าคนที่เป็นภัยแก่คนอื่น บาปกรรมก็ลดหลั่นกันไปตามลำดับ ในการฆ่าสัตว์เดียรัจฉาน ก็พิจารณาตามเกณฑ์อย่างเดียวกัน คือ ฆ่าสัตว์มีคุณบาปมากกว่าสัตว์ทั่วไป

ในทางเจตนา การฆ่าด้วยความอำมหิตโหดเหี้ยม เช่น ฆ่าด้วยความอาฆาตเคียดแค้น พยาบาทอันร้ายกาจ ฆ่าด้วยอำนาจโมหะ เช่น ยิงสัตว์เล่นเพราะเห็นแก่สนุก การฆ่าเหล่านี้จะได้รับโทษบาปกรรมหนักเบาลดหลั่นกันไป ถ้าฆ่าด้วยความเคียดแค้น บาปกรรมจะหนักกว่าการฆ่าด้วยความสนุกสนาน ส่วนการฆ่าด้วยจิตที่มีเมตตาผสมอยู่ เช่น แพทย์ฆ่าสัตว์เพื่อทดลองวิชาหากวิธีการรักษาคนไข้ หรือฆ่าเพื่อป้องกันตัว หรือทำให้เขาตายโดยพลาดปลั่ง บาปกรรมก็เบาบางลงตามลำดับ

ในทางประโยค คือ วิธีหรือความพยายามฆ่า ถ้าฆ่าโดยวิธีธรรมชาติ คือ ทำให้ตายอย่างลำบาก หนาวเสียว หรือซ้ำใจมาก บาปก็จะมากตาม

การห้ามฆ่านี้ ทางพระพุทธศาสนาห้ามรวมไปถึงการฆ่าตัวเองด้วย ถือว่าเป็นบาปกรรมมากและส่งผลให้มีการฆ่าตัวเองติดตามไปภพหน้าชาติหน้าอีก เป็นร้อยพันชาติ ดังนั้นการที่เราเห็นคนฆ่าตัวตาย เขาอาจจะเคยทำมาแล้วนับครั้งไม่ถ้วนก็ได้

การทำร้ายร่างกาย หมายถึง การทำให้ร่างกายเขาเสียรูป เสียงาม เจ็บป่วย หรือพิการ แต่ไม่ถึงตาย จะด้วยการยิง ฟัน ทบตี ก็ตาม ซึ่งกระทำโดยเจตนาร้ายต่อผู้นั้น

การทรมาน คือ การทำให้สัตว์ได้รับความลำบาก โดยขาดเมตตาปราณี เช่น

- ใช้งานเกินกำลัง ไม่ได้รับการพักผ่อน หรือไม่เลี้ยงดูตามควร
- กักขัง ในที่คับแคบที่ไม่อาจเปลี่ยนอิริยาบถได้ หรือกักขังไว้ในอันที่อันตราย
- นำสัตว์ไปโดยวิธีอันทรามาน
- ผจญสัตว์ เช่น ยั่วสัตว์ให้ทำร้ายกัน เพราะเห็นแก่สนุกสนาน เช่น กัดปลา ชนไก่

หลักวินิจฉัย การฆ่าถึงขั้นศีลขาด ต้องประกอบด้วยองค์ 5 คือ

1. สัตว์นั้นมีชีวิต
2. ผู้ฆ่ารู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
3. ผู้ฆ่าคิดจะฆ่า
4. พยายามจะฆ่า
5. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

เหตุผลของผู้รักษาศีลข้อ 1 ชีวิตเป็นสมบัติชิ้นเดียวที่สัตว์มีอยู่ และเป็นสิ่งที่มนุษย์และสัตว์ทุกรูปทุกนามหวงแหนที่สุด ดังนั้น การกระทำผิดต่อสัตว์ไม่มีสิ่งใดร้ายแรงยิ่งกว่าการทำลายชีวิตของเขา เพราะเท่ากับเป็นการทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่เขา มีอยู่ การไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเท่ากับเป็นการให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ท่านจึงเรียกศีลข้อนี้ว่า “มหาทาน” หมายถึง การให้อันยิ่งใหญ่

การประพฤตินั้นเป็นคน โหดร้ายและละเมิดศีลข้อนี้ ย่อมเป็นการทำลายมนุษยธรรมในตัวเอง ด้วยเป็นการทำลายความสุขของสังคมและประเทศชาติของเราด้วย⁴⁸

เบญจศีลสิกขาบทที่ 2

อทินนาทานา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์

ความมุ่งหมาย ให้ทุกคนงดเว้นจากการทำมาหากินในทางทุจริต ประกอบอาชีพแต่ในทางสุจริต และเคารพในกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น

⁴⁸ พิลิฐุ เจริญสุข, เบญจศีล - เบญจธรรม, อ่างแก้ว, หน้า 26 – 30.

ข้อห้าม โดยตรง คือ ห้ามกระทำโจรกรรม แต่ผู้รักษาศีลพึงเว้นจากการกระทำอันเป็น
บริวารของโจรกรรมด้วย เช่น ชู้กรร โขก หลอกหลวง ฉ้อฉลกลโกงต่างๆ เพื่อให้ได้ของหวงแหน

ลักษณะแก่การขโมย

1. โจรกรรม
2. อนุโลมโจรกรรม
3. ฉายาโจรกรรม

เฉพาะอนุโลมโจรกรรมกับฉายาโจรกรรมนั้น ต้องพิจารณาถึงเจตนาของผู้กระทำด้วย ถ้า
เจตนากระทำให้เขาเสียกรรมสิทธิ์สิ่งของ ก็เจตนาไม่แน่วแน่ชัดสิ่งเพียงด่างพร้อย

โจรกรรม การกระทำเป็นโจรกรรมมี 14 อย่าง คือ

- 1) ลัก ได้แก่ ขโมยเอาทรัพย์เมื่อเจ้าของไม่เห็น
- 2) ฉก ได้แก่ ชิงเอาทรัพย์ต่อหน้าเจ้าของ
- 3) กรร โขก ได้แก่ ทำให้เขากลับแล้วให้ทรัพย์หรือยกให้ด้วยความหวาดกลัว
- 4) ปล้น ได้แก่ รวมหัวกันหลายคน มีศาสตราวุธ เข้าปล้นทรัพย์
- 5) ตู๋ ได้แก่ อ้างหลักฐานพยานเท็จ หักล้างกรรมสิทธิ์ของผู้อื่น
- 6) ฉ้อ ได้แก่ โกงเอาทรัพย์ของผู้อื่น
- 7) หลอก ได้แก่ บั่นเรื่องให้เขาเชื่อเพื่อจะให้เขามอบทรัพย์ให้แก่ตน
- 8) ลวง ได้แก่ ใช้น้ำหรือเอาทรัพย์ด้วยเครื่องมือลวง
- 9) ปลอม ได้แก่ ทำหรือใช้ของปลอม
- 10) ครอบงำ ได้แก่ ยืมของคนอื่นมาใช้แล้วยึดเอาเสีย
- 11) เบียดบัง ได้แก่ กินเศษกินเลย
- 12) สับเปลี่ยน ได้แก่ แอบสลับเอาของผู้อื่นซึ่งมีค่ามากกว่า
- 13) ลักลอบ ได้แก่ หลบหนีภาษีของหลวง
- 14) ยักยอก ได้แก่ ใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ถือเอาหลักทรัพย์โดยไม่สุจริต

อนุโลมโจรกรรม การกระทำอันเป็นอนุโลมโจรกรรม มี 3 อย่าง คือ

- 1) สมโจร คือ สนับสนุนโจร
- 2) ปกป้อง คือ คบเขาเพื่อปกปิดเอาทรัพย์
- 3) รับสินบน คือ รับสินจ้างเพื่อกระทำผิดหน้าที่

ฉายาโจรกรรม การกระทำอันเป็นฉายาโจรกรรม มี 2 อย่าง คือ

- 1) ผลาญ คือ ทำลายทรัพย์สินผู้อื่น (ไม่ถือเอามาเป็นของตน)
- 2) หยิบฉวย คือ ถู้อริสาสะเกินขอบเขต

หลักวินิจัย การกระทำโจรกรรมที่ถึงขั้นศีลขาด ต้องประกอบด้วยองค์ 5 คือ

1. ของนั้นมีเจ้าของ
2. รู้ว่าของนั้นมีเจ้าของ
3. มีจิตคิดจะลัก
4. พยายามจะลัก
5. ได้ของนั้นมาด้วยความพยายามนั้น

เหตุผลของผู้รักษาศีลข้อ 2 สัตว์ทุกชนิดย่อมมีปากท้อง และมีภาระในการหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องด้วยกัน ทั้ง กา ไก่ สุนัข ลิง แมว และสารพัดสัตว์ รวมทั้งคนด้วย ซึ่งคนสัตว์แต่ละชนิดธรรมชาติได้สร้างอวัยวะไว้เป็นเครื่องมือหากินเหมาะสมสมควรแก่ตัว สำหรับทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ตั้งแต่พระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกและยังเหลือเวลาพักผ่อนอีกด้วย คนเราก็เป็นสัตว์โลกชนิดหนึ่ง มีปากมีท้องและมีอวัยวะไว้ทำมาหากินเหมือนกัน ทั้งยังมีสมองและปัญญามากกว่าสัตว์ สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้จนเพียงพอที่จะเผื่อแผ่แก่คนอื่นได้อีกด้วย คนที่ลักขโมย หรือ โกงเขากิน จึงเป็นคนทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเอง คนที่ใช้ความรู้ โกงทรัพย์สินคนอื่นนั้น เป็นคนที่น่าละอาย บัณฑิตติเตียนการ โกงคนอื่นต่ำกว่าสัตว์ เช่น แมว สุนัข กา ไก่ ถึงมันจะแย่งกันกิน แต่มันก็ไม่โกงกัน ร้ายไปกว่านั้น การลักขโมยหรือ โกง แม้จะได้ทรัพย์สินของผู้อื่นมา แต่เราต้องเสียทรัพย์สินภายใน คือ ศีลธรรม เกียรติยศชื่อเสียงของตนเอง ซึ่งเทียบราคากันไม่ได้⁴⁹

เบญจศีลสิกขาบทที่ 3

กามสุ มิจฉาจารา เวรมณี แปลว่า เจตนาจเว้นจากการประพฤติดีในกาม

ความมุ่งหมาย ความมุ่งหมายสำคัญของศีลข้อนี้ อยู่ที่การสร้างความเป็นปึกแผ่น ปลูกสามัคคี และป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์

ข้อห้าม ห้าม (ทั้งหญิงทั้งชาย) ไม่ให้ประพฤติดีประเวณีในคูครองของกันและกัน รวมไปถึงสตรีที่ต้องห้ามตามสิกขาบทนี้ด้วย

หลักการวินิจัย การกระทำที่เรียกว่า กามสุมิจฉาจาร คือ การผิดประเวณีถึงขั้นทำให้ศีลข้อนี้ขาด ต้องประกอบด้วยองค์ 4 คือ

1. หญิง (หรือชาย) นั้นเป็นบุคคลต้องห้าม
2. เจตนาจะร่วมประเวณี
3. ประกอบกามกิจ
4. อวัยวะเสพกามถึงกัน

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30 -36.

บุคคลต้องห้าม พุค โดยย่อ คือ ผู้ที่จะสมสู่ด้วยไม่ได้มีอยู่ 2 ประเภท คือ หญิงต้องห้าม กับ ชายต้องห้าม

- ถ้าชายใดสมสู่กับหญิงต้องห้าม ชายผิดศีล
 - ถ้าหญิงใดสมสู่กับชายต้องห้าม หญิงผิดศีล
 - ถ้าคนทั้งสองต่างเป็นผู้ต้องห้ามด้วยกัน และเป็นใจต่อกัน ต่างฝ่ายต่างผิดศีล
- หญิงต้องห้ามมี 3 จำพวก คือ

1) หญิงมีสามี (สสุสามิกา) หมายถึง หญิงที่อยู่กินกับชายอื่นฐานภรรยาสามี ทั้งนี้ไม่ว่าเขา จะได้ทำพิธีแต่งงานกันหรือไม่ก็ตาม และจะได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ไม่เป็น ประมาณ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเขาได้อยู่กินเป็นสามีภรรยา กันโดยเปิดเผยเท่านั้น

หญิงประเภทนี้ จะหมดภาวะที่เป็นหญิงต้องห้าม ก็ต่อเมื่อสามีตายแล้ว หรือได้บอกหย่า ขาดจากสามีแล้ว หญิงที่สามีถูกกักขัง เช่น ถูกจำคุก ถ้าไม่ได้หย่าขาดจากสามี ก็ยังถือว่าเป็นหญิงมี สามี แม้สามีต้องโทษถูกจองจำตลอดชีวิต หญิงนั้นก็ยังอยู่ในฐานะต้องห้ามจนกว่าสามีจะสิ้นชีวิต ชายใดสมสู่ด้วยก็ถือว่าผิดศีล

นอกจากการไม่ร่วมประเวณีแล้ว ผู้รักษาศีลพึงเว้นแม้การผูกสมักรักใคร่ฐานชู้สาว การ เกี่ยวพาราตี พุคเคาะ หรือแม้แต่เล่นหูเล่นตา กับภรรยาผู้อื่นในเชิงชู้สาว

2) หญิงมีญาติปกครอง (ญาติรุกขิตา) คือ หญิงสาวที่ไม่เป็นอิสระแก่ตน แต่อยู่ในการ ปกครองดูแลของพ่อ แม่ พี่ ป้า น้า อา หรือผู้อุปการะ ซึ่งนับว่าเป็นผู้ใหญ่ หญิงประเภทนี้ถ้าชายใด อยากรได้เป็นภรรยา ก็ต้องติดต่อบุคคลผู้ใหญ่ให้ชอบด้วยประเพณี จักได้เป็นศรีแก่ตนและวงศ์ สกุล ชายใดลักลอบสมสู่หรืออุคคร่า ลักพาเอาไป ก็ถือว่าผิดศีล การผิดศีลในข้อนี้เกิดการขุ่นน้ำใจ ผู้ปกครอง ทำให้ท่านต้องขำใจ ผิดทั้งชายและหญิง

หญิงที่ผู้ใหญ่รับของหมั้นจากชายแล้ว ตกลงว่าจะให้แต่งงานด้วย นับแต่รับของหมั้นแล้ว หญิงนั้นย่อมเป็นสิทธิของคู่หมั้น จนกว่าจะได้คืนของหมั้น หรือบอกเลิกการหมั้นเสีย

3) หญิงมีจารีตรักษา จาริตฺตมฺรภุขิตา) หมายถึง หญิงมีศีลธรรมกฎหมายหรือจารีตนิยม คู่ปกครองรักษา ห้ามการสมสู่ หญิงประเภทนี้ได้แก่

- หญิงผู้เป็นเทือกเถาเหล่ากอของตน
- หญิงมีข้อห้าม

ประเภทแรก ได้แก่ หญิงที่เป็นเทือกเถาเหล่ากอของตนเอง เช่น ญาติผู้ใหญ่ นับย้อนขึ้นไป ทางบรรพบุรุษ 3 ชั้น เหล่ากอ หมายถึง ผู้สืบสันดานจากตน นับลงไป 3 ชั้นเหมือนกัน

ชายใดสมสู่กับหญิงที่เป็นเทือกเถาเหล่ากอของตนเป็นบาป ผิดศีล ฝ่ายหญิงควรพึงทราบ โดยนัยตรงกันข้าม

ประเภทที่สอง หญิงมีข้อห้าม คือ หญิงบำเพ็ญพรหมจรรย์ เช่น ภิกษุณี และสามเณรี ในสมัยก่อน หรือแม่ชี อุบาสิกา รักษาอุโบสถในสมัยนี้ นอกจากห้ามโดยข้อปฏิบัติแล้ว ยังมีหญิงบางประเภทที่พระราชทานห้าม โดยข้อกฎหมายอีก

นอกจากหญิงมีข้อห้าม โดยตรงแล้ว ยังมีหญิงต้องห้าม โดยจาริตประเพณี และห้ามโดยการกระทำอันไม่สมควรแก่กาลเทศะ เช่น หญิงที่เป็นเด็กทารก หญิงพิการ ไม่สมประกอบ หรือหญิงผู้เจ็บไข้เป็นโรค การกระทำข่มขืนโดยพลการ และในสถานที่อันไม่บังควร เช่น ในโบสถ์ วิหาร เป็นต้น เป็นการเหยียบย่ำทำลายจาริตประเพณีในการเสพกาม ย่อมเป็นการละเมิดศีลข้อนี้โดยตรงบ้าง โดยอ้อมบ้าง ผู้ที่รักษาศีลข้อนี้ไม่พึงประพฤติ

ชายต้องห้าม คือ ชายที่หญิงสมสู่ไม่ได้ ท่านแสดงไว้เพียง 2 จำพวก คือ

- 1) ชายอื่นนอกจากสามีตน (สำหรับหญิงมีสามี)
- 2) ชายที่จาริตห้าม (สำหรับหญิงทั่วไป)

ข้อที่ 1 สำหรับหญิงที่มีสามีแล้ว และยังกินอยู่ด้วยกันกับสามี ให้ถือว่า ผู้ชายนอกจากสามีตนเป็นชายต้องห้ามทั้งนั้น

ข้อที่ 2 สำหรับหญิงทั่วไป คือ ทั้งที่มีสามีและไม่มี ให้พึงถือว่า ชายที่มีจาริตห้าม เช่น นักบวชในศาสนาเสพมถุน เช่น พระภิกษุสามเณร เป็นชายต้องห้าม มิให้ยินยอมพร้อมใจในการร่วมประเวณี ถ้าเป็นใจด้วยกัน ผิดศีลด้วยกันทั้งสองฝ่าย

เหตุผลของผู้รักษาศีลข้อ 3 ในบรรดาภพที่เกิดของสัตว์หรือที่อยู่ของสัตว์มี 3 คือ กามภพ รูปภพ และอรุภพ สัตว์โลกที่อยู่ในกามภพ แม้จะพากันเสพกาม ติดอยู่ในกาม แต่ก็แบ่งออกเป็นสามพวก หรือ 3 ชั้น คือ

- พวกชั้นต่ำ มีกามเป็นใหญ่ ใฝ่หาแต่กาม
- พวกชั้นกลาง สังวรในกาม
- พวกชั้นสูง เว้นจากกาม

พวกชั้นต่ำ คือ พวกที่ตกเป็นทาสของกามารมณ์ ประพฤติตามความใคร่ ไม่รู้จักสังวรระวังในเรื่องนี้ ได้แก่จำพวกสัตว์ที่ต่ำกว่ามนุษย์ลงไป เช่น สัตว์เดรัจฉาน ไม่มีความอาย ไม่มีการสังวรระวัง

พวกชั้นกลาง คือ พวกที่รู้จักสังวรในกาม มีการควบคุมจิต แม้จะมีความใคร่ในกามก็ยังรู้จักเว้นสิ่งที่ควรเว้น ไม่ปล่อยไปตามอารมณ์ ได้แก่ พวกมนุษย์ชั้นสามัญ

พวกชั้นสูง ได้แก่ พวกประพฤติพรหมจรรย์ พวกปฏิบัติธรรม งดเว้นการเสพกาม

ความคิดในกามนั้น อาจเกิดขึ้นในพวกชั้นกลาง กับชั้นสูงเท่านั้น ส่วนพวกชั้นต่ำ คือ พวก
แรงงาน ไม่มีข้อใดที่ถือความคิดในกาม เพราะต่ำที่สุดอยู่แล้ว พวกชั้นกลางนั้นจะมีคิดในกามก็
ต่อเมื่อไปประพฤติอย่างพวกชั้นต่ำเข้า คือ กระทำโดยไม่เว้นกาลเทศะ และบุคคลอันตนจะพึงเว้น

ทางสังคม คนรักกัน อาจเสียดสละทุกสิ่งทุกอย่างให้แก่กันได้ ให้เงินให้ทองให้ข้าวของแก่
กันและกันได้ เสื้อผ้าอาภรณ์ แม้จะหิบบีบกันใช้สอยก็ได้ ยืมไม่ทันจะถือวิสาสะฐานคนรักกันก็ยัง
ได้เว้นอย่างเดียว คือ อย่าล่วงเกินในภรรยาสามีของกันและกัน เพื่อนกับเพื่อนก็ไม่อาจรักกันต่อไป
ได้ พี่กับน้องก็ไม่อาจรักกันต่อไปได้ ผู้ใหญ่กับผู้น้อยก็ไม่อาจเคารพรักกันต่อไปได้ ถ้ามีการล่วง
ละเมิดศีลข้อนี้ การนอกใจ การเป็นชู้ เป็นศัตรูของการไว้วางใจกัน⁵⁰

เบญจศีลสิกขาบทที่ 4

มุสาวาทา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ

ความมุ่งหมาย ศีลข้อนี้ ท่านบัญญัติไว้เพื่อป้องกันการทำลายประโยชน์ของตนและ
ประโยชน์ผู้อื่นด้วยการพูดเท็จ และให้รู้จักฝึกรบมจิดใจให้เป็นคนมั่นคงในความดี

ข้อห้าม ในสิกขาบทนี้ท่านห้าม

1. มุสา
2. อนุโลมมุสา
3. ปฎิสสวะ

การกระทำผิดในข้อ 1 ศีลขาดใน ข้อ 2, 3 ศีลด่างพร้อย

มุสา แปลว่า การพูด คือ พูดเท็จ โทหก ส่วนมากจะเข้าใจกันว่า การพูดโกหกคือใช้ปากพูด
แต่ในเรื่องของศีลแล้ว ท่านหมายถึง การทำเท็จทุกอย่าง จะเท็จด้วยการพูด หรือเท็จด้วยการไม่พูดก็
ถือว่าเท็จทั้งนั้น เมื่อแยกวิธีทำเท็จแล้ว ก็มีอยู่ 2 ทาง คือ

- 1) ทางวาจา คือ พูดออกมาเป็นคำเท็จ ตรงกับคำว่า โทหก ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว
- 2) ทางกาย ทำเท็จทางกาย เช่น เขียนจดหมายโกหก เขียนรายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอม
ตีพิมพ์ข่าวเป็นเท็จเผยแพร่ ทำเครื่องหมายให้คนอื่นหลงเชื่อ ตลอดจนการใช้ใบ้ในคนอื่นเข้าใจผิด
เช่น ตันศีรษะในเรื่องควรรับ หรือพยักหน้าในเรื่องควรปฏิเสธ

มุสาวาท 7 วิธี

- 1) ปด ได้แก่ การ โทหกซัดๆ ไม่รู้ว่ารู้ ไม่เห็นว่าเห็น ไม่มีว่ามี หรือรู้ว่าไม่รู้ เห็นว่าไม่เห็น มี
ว่าไม่มี อย่างนี้เรียกว่า ปด

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 37 -44.

2) ทนสาบาน คือ ทนสาบานตัว เพื่อให้คนอื่นหลงเชื่อ การสาบานนั้นอาจมีการสาปแช่งด้วยหรือไม่ก็ตาม ชั้นที่สุด คนที่อยู่ด้วยกันมาๆ เช่น นักเรียนทั้งชั้น เมื่อมีผู้หนึ่งทำความผิดแต่จับตัวไม่ได้ ครูจึงเรียกประชุมแล้วก็ถามในที่ประชุมและตั้งว่าใครเป็นผู้ทำผิดให้ยืนขึ้น นักเรียนคนทำผิดไม่ยอมยืน นั่งเฉยอยู่เหมือนกับคนที่เขาไม่ผิด ทำอย่างนี้ก็เป็นกรมุสาด้วยการทนสาบาน

3) ทำเล่ห์กระเท่ห์ ได้แก่ การอวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์เกินความจริง เช่น อวดรู้วิชาคงกระพันว่าฟันไม่เข้า ยิงไม่ออก อวดวิชาเสน่ห์ยาแฝดว่าทำให้คนรักคนหลง อวดความแม่นยำทำนายโชคชะตาอวดคุณวิเศษบอกห่วยบอกเบอร์

4) มายา แสดงอาการหลอกคนอื่น เช่น เจ็บน้อยทำที่เป็นเจ็บมา ข้าราชการบางคนต้องการจะลาพักงานและถ้าลาตรงๆ เกรงผู้บังคับบัญชาจะไม่เห็นใจ จึงแกล้งทำหน้าตาทำทางว่าป่วย เอามือกุมขมับแสดงว่าปวดศีรษะ กุมท้องแสดงว่าปวดท้อง จนผู้บังคับบัญชาหลงเหลือยินยอมให้ลา

5) ทำเลศ คือ ใจอยากจะทำแต่ทำเป็นเล่นสำนวนพูดคลุมเครือให้ผู้ฟังคิดผิดเอาเอง

6) เสริมความเรื่องจริงมีแต่มีน้อย คนพูดอยากให้คนฟังเห็นเป็นเรื่องใหญ่ จึงพูดประกอบกริยาทำทางให้เป็นเรื่องใหญ่โต เช่น เห็นไฟไหม้เศษกระดาษนิดเดียว ก็ตะโกนลั่นว่า “ไฟไหม้” คิดจะให้คนฟังเข้าใจว่าไฟไหม้บ้านเรือน คนโฆษณาขายสินค้าพรรณนาสรรพคุณเกินความจริงก็นับเข้าใจเจตนาเสริมความข้อนี้อีกเหมือนกัน

7) อำความ อำความนี้ตรงข้ามกับเสริมความๆ ทำเรื่องเล็กให้ใหญ่ ส่วนอำความ ทำเรื่องใหญ่ให้เป็นเรื่องเล็ก

หลักวินิจฉัย มุสาวาท มืองค์ 4 คือ

1. เรื่องไม่จริง
2. จิตคิดจะพูดให้ผิด
3. พยายามพูดออกไป
4. คนฟังเข้าใจเนื้อความนั้น

หมายความว่า ศีลข้อที่ 4 นี้จะขาดต่อเมื่อการพูดหรือการทำเท็จครบองค์ทั้ง 4 นี้

อนุโลมมุสา คือ เรื่องที่พูดนั้นไม่จริง แต่ผู้พูดมิได้มุ่งจะให้ผู้ฟังหลงเชื่อ เช่น พูดประชด คนทำงานช้าๆ ว่า “เขาทำมาดั่งปีแล้ว” คนที่ถูกเขาว่านั้นความจริงไม่ได้ช้าถึงปี และคนที่พูดก็ไม่ประสงค์จะให้คนนั้นหลงเชื่อว่าเป็นคนเช่นนั้น แต่มุ่งจะพูดให้เจ็บใจ พูดอย่างนี้เรียกว่า ประชดเป็นอนุโลมมุสา

ปฏิสวะ ได้แก่ การรับคำของคนอื่นด้วยเจตนาบริสุทธิ์ แต่ภายหลังเกิดกลับใจไม่ทำตามที่ได้รับนั้น โดยที่ตนยังพอจะทำตามคำรับได้อยู่

ข้อยกเว้น มีคำพูดอีกประเภทหนึ่ง ผู้พูดพูดไม่จริง แต่ก็ไม่ประสงค์จะให้ผู้รับฟังเชื่อ ซึ่งเรียกว่า ฤทธาสัญญา คือ พูดตามสำคัญผู้พูด ไม่ผิดศีล คือ

1) โวหาร ได้แก่ ถ้อยคำที่ใช้เป็นคำธรรมเนียมเพื่อความไพเราะของภาษา เช่น เราเขียนจดหมาย ลงท้ายว่า “ด้วยความนับถืออย่างสูง” เป็นการเขียนตามธรรมเนียมของจดหมาย ความจริงเราไม่ได้นับถืออย่างสูง หรืออาจไม่นับถือเขาเลยด้วยซ้ำไป

2) นิยาย เช่น คนผูกนิทานขึ้นเล่า หรือแต่งเรื่องลิเกละคร เขาบอกผู้ดูว่าเขาเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนี้ ซึ่งไม่เป็นความจริง แต่ก็ไม่ผิดศีล เพราะเขาไม่ตั้งใจจะ使人ฟังหลงเชื่อ เพียงแต่แสดงไปตามเรื่อง

3) สำคัญผิด ผู้พูดเข้าใจอย่างนั้น พูดไปตามความเข้าใจของตน เช่น เราจำวันผิด มีใครถามเราก็ตอบไปตามที่จำได้ ก็ถือว่าไม่ผิดศีล

4) พลัง คือ พูดพลังไป ไม่มีเจตนาจะพูดอย่างนั้น เช่น คนพูดเร็วยังไม่อยู่

เหตุผลของผู้รักษาศีลข้อ 4 ระหว่างคนทั้งสอง คือ คนโกหก กับคนฟังโกหก ผู้โกหก เป็นผู้เสียหายร้ายแรงกว่า เพราะการโกหกแต่ละครั้งสัญญาเจตนาในจิตของเขาถูกทำลายลงไป เขาจะกลายเป็นเหลวไหล และเหลวไหลในที่สุด ฝ่ายคนฟังโกหกถูกทำลายเพียงความรู้สึกบางอย่างของจิตเท่านั้น⁵¹

เบญจศีลสิกขาบทที่ 5

สุราเมรยมชฺชชุปมาทฎฐานา เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ความมุ่งหมาย การบัญญัติศีลข้อนี้ เพื่อให้คนรู้จักรักษาสติของตนให้สมบูรณ์

ข้อห้ามโดยตรง คือ ห้ามดื่มน้ำเมา อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือ ให้สติพ้นเพื่อน น้ำเมาที่วานี้ได้แก่

1. สุรา น้ำเมาที่กลั่น ภาษาไทยเรียกว่า เหล้า

2. เมรัย น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น เช่น เหล้าดิบ กระแช่ น้ำตาลเมา อุ เป็นต้น

ฝิ่น กัญชา มอร์ฟีน เฮโรอีน รวมทั้งยาบ้า ยาฆ่า ยาไอ ฯลฯ ก็ห้ามตามศีลข้อนี้ด้วย

หลักการวินิจฉัย สุราปานะ (การดื่มสุรา) ประกอบด้วยองค์ 4 คือ

1. น้ำที่คั้นนั้นเป็นน้ำเมา

2. จิตคิดจะคั้นน้ำเมานั้น

3. พยายามคั้นน้ำเมานั้น

⁵¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 44 – 46.

4. น้ำมนต์นั้นล่องล้าออกไป

การดื่มสุรามรณะที่ทำให้ศีลขาด จะต้องพร้อมด้วยองค์ 4 นี้ครบทุกข้อ ถ้าไม่ครบศีลก็ไม่ขาด เช่น ในองค์ที่ 1 น้ำที่ดื่มต้องมีน้ำเป็นน้ำเมา ถ้าคิดจะดื่มเหล้าแต่เข้าใจผิด เห็นแก้วน้ำชาเป็นแก้วเหล้า จึงคว้าเอามาดื่ม อย่างนี้ศีล ไม่ขาด การปรุงรสสุราลงไป ในอาหารหรือยาแก้โรคเพื่อชुरสหรือใช้เป็น กระจายยาให้ยามมีประสิทธิภาพดี ผู้กินอาหารหรือรับประทานยานั้น ไม่มีเจตนาจะดื่มเหล้า ศีลไม่ขาด องค์ที่ 2 ตัวผู้ดื่มนั้นตั้งใจจะดื่มเหล้าและสิ่งที่ดื่มนั้นเป็นเหล้าจริงๆ ศีลจึงขาดองค์ที่ 3 ที่ว่า พยายามดื่ม คือ ดื่มด้วยตนเอง ตัวเองดื่มเอง ที่ว่าพยายามในที่นี้ หมายถึงการดื่มนั่นเอง คือ พยายาม นำน้ำเหล้าเข้าปาก แล้วก็กลืนลงคออย่างนี้เรียกว่าพยายาม ส่วนองค์ที่ 4 กำหนดชนิดสมบุรณ์แห่ง กรรม ที่ว่าศีลขาดๆ นั้น ขาดตอนไหน ตอนยกแก้วขึ้น หรือตอนอมเหล้าเข้าปาก หรือตอนกลืน หรือตอนเมา หรือตอนไหนกันแน่ ท่านจึงกำหนดเอาตอนน้ำเหล้าไหลล่องล้าคอเข้าไป ถือว่าได้ล่อง ละเมิดศีลข้อนี้ถึงที่สุด

ข้อควรสังเกต ของเมานี้ห้ามนั้นห้ามเฉพาะของมีนเมาที่ทำให้ผู้เสพสติพันเพื่อน ซึ่งเรียกว่า เป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเท่านั้น ของมีนเมานอกจากนี้ เช่น บุหรี่ ยาสูบ ไม่ห้าม

โทษของการดื่มเหล้า 6 ประการ

1. เหล้าทำให้เสียทรัพย์
2. เหล้าเป็นเหตุก่อการทะเลาะวิวาท
3. เหล้านำโรคมารให้
4. เหล้าทำให้เสียชื่อเสียง
5. เหล้าเป็นเหตุให้ทำในสิ่งที่น่าอวดสู
6. เหล้าบั่นทอนกำลังปัญญา

เหตุผลของผู้รักษาศีลข้อ 5

สมรรถภาพของเรามี 2 ทาง คือ ทางกายกับทางจิตใจ ในการใช้สมรรถภาพทางจิตนั้น จิต จำเป็นต้องฝึกฝนให้มีคุณภาพ การที่จะพัฒนาจิตให้มีคุณภาพดีจะต้องมีสติกำกับอยู่ตลอดเวลา ร่างกายถ้าไม่มีจิตร่างกายก็เสีย จิตถ้าขาดสติก็เป็นจิตที่ไม่มีคุณภาพ

สติของคนเรามีไข่มุกแตกหักเสียหายง่ายจนเกินไปก็หาไม่ได้ อดข้าวตั้งแต่วันสติก็ไม่เสีย ป่วย ทั้งปีสติก็ยังดี แต่มีสิ่งหนึ่งใน โลกที่มีพิษร้ายกาจ สามารถฆ่าสติของคนได้ในชั่วพริบตา ก็คือเหล้า การไม่ดื่มเหล้าจึงเป็นการประกันคุณค่าแห่งชีวิตของตนเอง⁵²

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 47 -51.

เบญจธรรม (ธรรม 5)

เบญจธรรม หรือ ธรรม 5 หรือ เบญจกัลยาณธรรมนี้ เป็นธรรมคู่กับศีล 5 หรือ เบญจ กล่าวคือ คนที่ได้ชื่อว่าเป็น “คนดี” นั้น มิใช่เพียงเป็นผู้มีศีลอย่างเดียว ในพระบาลีที่แสดงคุณกัลยาณธรรมกล่าวไว้ว่า คือคนดีผู้มี “ศีลธรรม” ผู้ที่เว้นตามข้อห้ามที่บัญญัติไว้เรียกว่า “ผู้มีศีลและผู้มีศีลนั้นจะถือว่าเป็นผู้มีธรรมทั้งหมดนั้นหาได้ไม่ คนที่เป็นกัลยาณชนจึงเป็นกัลยาณธรรมด้วย

กัลยาณธรรม แปลว่า ธรรมอันงาม อันเป็นข้อปฏิบัติพิเศษยิ่งขึ้นไปกว่าศีล นั่นคือ เมื่อมีศีลแล้วควรจะปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ตัวอย่างเช่น นาย ก พายเรือเพื่อช่วยคนตกน้ำนั้น เรากลับพายเรือผ่านไปคล้ายกับไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น หากนาย ก รับศีลมา ศีลของเขาก็ไม่ขาด เขายังมีศีลสิกขาบทที่ 1 ครบถ้วน ไม่ต่างพร้อย แต่เขาได้ปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นไปมากกว่าศีล หากเขาคิดว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาล้วนเป็นญาติพี่น้องกัน เป็นเพื่อร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกคน ล้วนรักสุขเกลียดทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น ต้องพึ่งอาศัยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นหน้าที่ของมนุษย์ที่จะต้องช่วยเหลือผู้อื่นตามฐานะและโอกาส ถ้านาย ก คิดเช่นนี้ เขาก็จะหยุดเรือช่วยคนตกน้ำที่ว่ำนั้น ซึ่งถือว่าเป็นความกรุณาของนาย ก การปฏิบัติยิ่งขึ้นมากกว่าศีลของนาย ก จึงถือว่าเป็นผู้มีกัลยาณธรรมด้วย

กัลยาณธรรม นี้มี 5 ประการ คู่กับเบญจศีล หรือ ศีล 5 คือ

1. เมตตา กรุณา คำว่า “เมตตา” แปลว่า ความคิดปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข กล่าวคือ เมื่อตนได้รับความสุขแล้ว ก็อยากให้ผู้อื่นได้รับความสุขบ้าง คุณธรรมข้อนี้จึงเป็นสาเหตุให้คนเราคิดที่จะแผ่ความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน คิดจุนเจือเกื้อกูลกัน

การแผ่เมตตา นี้ เป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนควรแสดงออก ดังพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่งซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า “เมตตาเป็นธรรมค้ำจุน โลก” อาจถอดความได้ว่า หากคนเราไม่มีเมตตาต่อกัน โลกก็จะมีแต่ความวุ่นวาย โหดร้ายทารุณ โลกก็หาความมั่นคงไม่ได้ แต่เพราะอาศัยเมตตาเป็นคุณธรรมหนุนนำ จึงทำให้โลกดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ตัวอย่าง เราเกิดมาเริ่มแรกก็ต้องอาศัยความเมตตาของผู้อื่นจึงมีชีวิตอยู่ได้ นั่นคือ มารดาบิดาเป็นผู้บำรุงเลี้ยงและฝึกให้รู้จักการดำเนินชีวิต หรือคนที่กำพร้าไร้มารดาบิดาก็ต้องอาศัยความเมตตาของผู้อื่นเช่นกัน เมื่อเจริญวัยเข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคมภายนอกก็ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่นอีก เช่น เพื่อน ญาติ ครู อาจารย์ รัฐบาล รวมไปถึงชาวโลก ครั้นได้รับความเมตตามาแล้ว จึงเป็นหน้าที่ของเราที่จะให้เมตตาต่อผู้อื่นบ้าง เท่ากับเมื่อเราได้รับความรักจากผู้อื่น เราก็ควรจะให้ความรักแก่คนอื่นบ้าง เมื่อคิดได้เช่นนี้ คุณธรรมคือ เมตตา ก็จะเกิดขึ้นในใจ เรียกว่า “เมตตาจิต” แต่การแผ่เมตตานั้นมี 2 ระดับ คือ แผ่เมตตาเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม เช่น ให้ความรักต่อมารดาบิดา เป็นต้น การแผ่เมตตาในระดับนี้ถือว่าไม่สากล เพราะอาจเลือกที่รักมักที่ชังอยู่ ตัวอย่าง หากเราเป็นหมอบุญดีต่อคนไข้ เราอาจปฏิบัติอย่างดีต่อคนไข้ที่เป็นมารดาเรา แต่อาจจะปฏิบัติต่อคนไข้ที่เป็นคนร้ายไม่ดีเท่ากับมารดาเรา เป็นต้น ส่วนการแผ่เมตตาระดับที่ 2

เป็นการแผ่เมตตาสากล นั่นคือ การให้ความรัก (ความเมตตา) แก่คนทั้งโลกเท่าเทียมกันหมด หมอที่รักษาคนป่วยก็ปฏิบัติอย่างดีที่สุดต่อคนป่วยทุกคน ไม่ถึงว่าจะเป็นการบริจาค หรือคนเชื่อชาติศาสนาใด นี่คือการแผ่เมตตาสากล

กรุณา คำว่า “กรุณา” แปลว่า ความสงสารปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ หมายถึง เมื่อเห็นทุกข์เกิดแก่ผู้อื่นก็พลอยหวั่นใจไปด้วย คุณธรรมข้อนี้เป็นสาเหตุให้มนุษย์คิดช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อมนุษย์หรือสัตว์อื่นๆ

กรุณาเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ทุกคนควรแสดงออก เพราะคนเราเกิดมาก็ย่อมได้รับความกรุณาจากผู้อื่นมาก่อนทั้งสิ้น จึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นแล้ว ก็ควรช่วยเหลือผู้อื่นบ้างตามฐานะและโอกาส การแสดงกรุณานี้ไม่เพียงแต่จะกระทำในหมู่มนุษย์ด้วยกันเท่านั้น แม้ในหมู่สัตว์ก็ควรกระทำ เช่น การให้อาหาร การรักษาพยาบาลแก่สัตว์

การที่มนุษย์เรามีเมตตา – กรุณา ต่อกันนั้นเป็นคุณธรรมอันงามที่จริง แต่ผู้แสดงออกด้วยคุณธรรมนี้ควรเป็นคนฉลาดในอุบาย จึงจะสำเร็จประโยชน์สูงสุดได้ กล่าวคือ ไม่ใช่ใช้คุณธรรมเหล่านี้ในทางที่ผิด เช่น พบคนฉลาดในอุบาย จึงจะสำเร็จประโยชน์สูงสุดได้ กล่าวคือ ไม่ใช่ใช้คุณธรรมเหล่านี้ในทางที่ผิด เช่น พบคนคิดยาเสพติดกำลังเป็นทุกข์ เพราะต้องการเสพฝิ่น เกิดความสงสารขึ้นในใจแล้วซื้อฝิ่นมาให้ ลักษณะเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นความเมตตา – กรุณา ที่ถูกต้อง มีคนเป็นจำนวนมากที่ต้องการความช่วยเหลือในทางที่ผิด เมื่อไม่ได้รับตอบสนองก็หาว่าคนนั้นคนนี้ไม่มีเมตตา – กรุณา การช่วยเหลือคนผิดในทางที่ผิดนั้น ไม่ช่วยให้คนผิดเป็นคนถูก หรือมิได้สร้างนิสัยของคนผิดให้เกิดความเมตตา – กรุณาขึ้นในจิตใจได้เลย ยิ่งแต่จะทำให้คนผิดกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว มีแต่จะขอความช่วยเหลือในทางที่ผิดต่อไปโดยไม่มีสิ้นสุด ดังนั้นการแผ่เมตตา หรือแสดงออกซึ่งความกรุณาจึงควรกระทำด้วยเหตุผลที่ถูกต้องจึงจะสำเร็จประโยชน์ทั้งผู้รับและผู้ให้

เบญจกัลยาณธรรมข้อที่ 1 คือ เมตตา กรุณา คู่กับเบญจศีลข้อที่ 1 คือ การไม่ฆ่าสัตว์นั้นหากจะเปรียบเทียบ ศีลเปรียบเทียบได้กับเรือนแหวน ธรรมเปรียบเทียบได้กับหัวแหวน เรือนแหวนจะสวยงามมากขึ้น ก็โดยมีหัวแหวนเข้ามาประดับ ฉะนั้น การปฏิบัติศีลเป็นสิ่งที่ดีงาม หากปฏิบัติให้ยิ่งขึ้นเป็นคุณธรรมก็จะเสริมให้งามยิ่งขึ้นอีก ฉะนั้น

2. สัมมาอาชีวะ คือ ความเพียรเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ คุณธรรมข้อนี้อุดหนุนผู้มีศีลให้สามารถรักษาศีลให้มั่นคง การทำมาหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบนั้น หมายถึง การแสวงหาปัจจัย 4 หรือเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ควรแสวงหาโดยชอบด้วยศีลธรรม กฎหมาย และขนบธรรมเนียมอันดีงาม ไม่เป็นไปเพื่อการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น อาชีพที่ดีหรือเรียกว่า “มิจฉลาอาชีพะ” พุทธศาสนาให้ละเว้นอาชีพ 5 อย่าง เรียกว่า “มิจฉลาอาชีพะ” ได้แก่

- 1) สัตถวณิชชา คำขายศัตราวุธ
- 2) มนุสสวณิชชา คำขายมนุญย์
- 3) มังสวณิชชา เลี้ยงสัตว์ไว้ฆ่าเอาเนื้อขาย (โดยเฉพาะสัตว์มีคุณ)
- 4) มัชชวณิชชา คำขายน้ำเมาและยาเสพติดให้โทษ
- 5) วิสวณิชชา คำขายยาพิษ (หรือของมีพิษ)

3. **กามสังวร** คือการสำรวมในกาม หมายถึง กิริยาที่ระมัดระวังไม่ประพฤติกัมภมากในกาม คุณธรรมข้อนี้ เป็นสาเหตุให้เกิดความบริสุทธิ์ผุดผ่องของชาย – หญิง ไร้มลทิน พ้นจากความดำหนิดิเคียน

สำหรับชาย พุทธศาสนาสอนว่า ควรยึดหลักแห่งความสัน โดษ คือ ความยินดีหรือพอใจในภรรยาของตน ไม่ผูกสมักรักใคร่กับหญิงอื่น ชายผู้ไม่สัน โดษในภรรยาของตน เทียวชุกจนคบหญิงแพศยา แม้จะ ไม่เป็นกามเสุมิจฉาจาร แต่ก็เห็นเหตุความเสื่อมเสีย เช่น

- 1) เสียทรัพย์
- 2) ได้รับความโรคนและโรคอื่นๆ (โรคเอดส์)
- 3) เป็นสาเหตุนำมาซึ่งภัยอันตรายต่างๆ

สำหรับหญิง หญิงที่มีสามีแล้วก็ยินดีพอใจกับสามีของตน ไม่ควรผูกสมักรักใคร่กับชายอื่น ส่วนหญิงที่ยังไม่มีสามีก็ควรประพฤติตนเป็นกุลสตรี ไม่ทำตนให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีของผู้หญิง ประพฤติตนให้เหมาะสมแก่เพศและวัย

ไม่ว่าชายหรือหญิง หากมีคุณธรรมคือกามสังวรแล้ว ก็จะเป็นคุณธรรมช่วยให้ชาย – หญิง มีแต่ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ไม่มีคำติเคียน ไร้มลทิน สังคมก็จะสงบสุขตลอดไป

4. **มีศีลจจะ** คือความจริง หมายถึง ความจริงใจ ซื่อตรง ความมีสัตย์ทั้งการพูด และการกระทำ กิริยาที่ประพฤติดนเป็นคนตรงพึงเห็นได้จาก

ก. ความเที่ยงธรรม คือ ประพฤติเป็นธรรมในกิจการอันเป็นหน้าที่ของตน ไม่ทำให้ผิดเพี้ยนไปด้วยอำนาจของอคติ 4 คือ

- 1) นันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่
- 2) โทสาคติ ลำเอียงเพราะเกลียดชัง
- 3) โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลงผิด,ไม่รู้เท่าทัน
- 4) ภยาคติ ลำเอียงเพราะความกลัว

เบญจศีล เบญจศีลบางที่เรียกว่า ปัญจศีล อันหมายถึง ศีลห้าประการ บ้าง ปกติศีล อันหมายถึง ศีลที่บุคคลจะต้องประพฤติและปฏิบัติเป็นปกติ นิจศีล หมายถึง ศีลที่บุคคลควรประพฤติ และปฏิบัติเป็นนิตย 5 ประการ คือ

1. เว้นจากการฆ่าสัตว์
2. เว้นจากการลักทรัพย์
3. เว้นจากการประพฤติดิโนคาม
4. เว้นจากการพูดเท็จ
5. เว้นจากการดื่มเครื่องดื่มมีเมา เช่น สุราเมรัย เป็นต้น

ศีลทั้งห้าข้อนี้มีลักษณะ นิเสธ หรือ ฝ่ายลบ (Negative) คือ มิให้ประพฤดิหรือละเมิดเพราะเป็นการก่อความทุกข์ ความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ถ้าเว้น ได้ทั้งห้าข้อ ถือว่าเป็นปกติหรือเรียบร้อยทางกายและวาจา เพราะศีล หมายความว่า “ปกติ เย็น เป็นสุข ไม่เดือดร้อน” ผู้มีศีลจึงเป็นผู้มีกาย วาจา เป็นปกติเยือกเย็นทางกายและวาจา มีความสุขและไม่เดือดร้อน เพราะเว้นจากการประพฤดิทั้งห้าข้อดังกล่าวได้

เบญจธรรม เบญจธรรม บางทีเรียกว่า เบญจกัลยาณธรรม อันหมายถึง หลักธรรมที่เอื้ออำนวยหรือส่งเสริมให้บุคคลลงมำหำประการ บางทีเรียกว่า มนุษยธรรม ธรรมที่ทำให้บุคคลเป็นมนุษย์สมบูรณ์ คือ

1. เมตตากรุณาต่อชีวิตสัตว์ทั้งปวง
2. สัมมาอาชีพะ เลี่ยงชีวิตในทางชอบธรรม
3. สำรวมในกามไม่ล่วงละเมิดในหญิงอื่นที่มีผู้หวงเห่นหรือคุ้มครองรักษาอยู่
4. สัจจวาจา พูดจาแต่คำจริง และในเรื่องที่เป็นจริง
5. มีสติรอบคอบ ไม่ประพฤดิปฏิบัติสิ่งใดโดยขาดสติ

ธรรมห้าประการนี้ มีลักษณะในทางปฏิบัติ หรือทางบวก (Positive) คือให้ปฏิบัติหรือประพฤดิ เพราะเป็นการก่อให้เกิดความสุข ความเยือกเย็น ความไม่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นถ้าประพฤดิปฏิบัติ ได้ทั้งห้าข้อนี้ จัดว่าเป็นคนดี คนงาม (ภายใน) เพราะ ธรรม หมายถึง “ความถูกต้อง ความดี” ผู้มีธรรมจึงเป็นผู้มีกาย วาจา แสดงออกด้วย ความถูกต้อง

เบญจศีล เบญจธรรม เป็นจริยธรรมขั้นต้น อันเป็นพื้นฐานความเป็นมนุษย์⁵³

2.3.11 แนวคิดเกี่ยวกับคำสอนเบญจศีล เบญจธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของ “เบญจศีล” ไว้ว่า เบญจศีล คือ ศีล 5 หมายถึง เว้นฆ่าสัตว์ เว้นลักทรัพย์ เว้นประพฤดิดิโนคาม เว้นพูดปด เว้นของมีเมา มีคำสมาทานว่า 1) ปาณาติปาตา 2) อทินนาทานา 3) กามเมสุมิจฺจจาจรา 4) มุสาวาทา 5) สุราเมรัยเมษฺปะมาทภูฏานา ต่อท้ายด้วย เวรมณี สิกฺขาปทํ สมาทิยามิ ทุกข้อ และได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า ความประพฤดิชอบทาง

⁵³เรื่องเดียวกัน, หน้า 144-146.

กายและวาจา การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนที่อยู่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อย แต่มนุษย์เรานั้นมีทั้งกายและจิต ซึ่งสังคมโดยทั่วไปต้องใช้กฎหมายเพื่อเป็นการจัดระเบียบให้พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ให้เกิดผลเสียของผู้อื่น แต่ในด้านสภาวะจิตใจต้องมีการจัดระเบียบเช่นเดียวกัน คือ ศีลธรรม เพื่อเป็นการควบคุมจิตใจ ไม่ให้คิดไปในทางเบียดเบียนผู้อื่น โดยพื้นฐานความเป็นมนุษย์นั้นตามหลักกรรม ในทางศาสนาโดยส่วนมากแล้วประชาชนชาวไทยนับถือศาสนาพุทธ และศีลธรรมขั้นพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนต้องมีหรือฝึกอบรมให้มีในตน คือ ศีล 5 เพื่อเป็นเครื่องจัดระเบียบทางด้านจิตใจ⁵⁴

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของ “เบญจศีล” ไว้ว่า เบญจศีล คือ ความประพฤติชอบทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบ ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการปลงชีวิต, เว้นจากการฆ่าการประทุษร้ายกัน
2. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้, เว้นจากการลักขโมย, ละเมิดกรรมสิทธิ์, ทำลายทรัพย์สิน
3. กามสุมิจจาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติดูในกาม, เว้นจากการล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน
4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ, พูดโกหก, หลอกลวง
5. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฐานา เวรมณี เว้นจากน้ำเมา คือ สุรา และเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท, เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ

ศีล 5 ข้อนี้นับว่าสำคัญและมีส่วนมากเรียก สิกขาบท 5 ข้อปฏิบัติในการฝึกตนบ้าง ธรรม 5 บ้าง เมื่อปฏิบัติได้ตามนี้ ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล คือ ศีลเป็นเบื้องต้นที่จัดว่าเป็นผู้มีศีล คำว่า เบญจศีลที่มาในพระไตรปิฎก ปรากฏในคัมภีร์ชั้นอุปทาน และพุทธวงศ์ ต่อมาในสมัยหลังมีชื่อเรียกเพิ่มขึ้นว่าเป็นนิจศีล ศีลที่ถกหัดสวด ควรรักษาเป็นประจำบ้าง ว่าเป็นมนุษยธรรม ธรรมของมนุษย์หรือธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์บ้าง⁵⁵

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงให้ความหมายของศีลไว้ในเบญจศีลเบญจธรรมว่า ศีลนั้นเป็นเหมือนบรรทัดสำหรับให้คนประพฤติความดีให้คงที่เปรียบเหมือนผู้แรกจะเขียนหนังสือ ต้องอาศัยเส้นบรรทัดเป็นหลักไปตามนั้น หนังสือที่เขียนจึงจะมีบรรทัดอันตรง

⁵⁴พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540), หน้า 141.

⁵⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 175.

ถ้าหาไม่เส้นบรรทัดตัวหนังสือก็จะคดขึ้นคดลงดังงูเลื้อย เมื่อชำนาญแล้ว ก็จะเขียนไปได้ โดยไม่ต้องมีบรรทัด ฉันทใด คนแรกประพฤติกวามดี ไม่ต้องอะไรไว้เป็นหลัก ใจไม่มั่นคงอาจเอนเอียงลง หาทุจริต แม้เพราะ โมหะครอบงำ เมื่อบำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์จนเป็นปกติมารยาทได้แล้ว จึงประพฤติกุศลธรรมอย่างอื่นก็มักยั่งยืน ไม่ผันแปร ฉันทนั้น⁵⁶

ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา ให้ความหมายของศีลว่า “บรรดากฎ ข้อบังคับ สำหรับอบรมคนในหมู่คณะให้เป็นคนดีงาม อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขนั้น เมื่อกกล่าวโดยย่อตามหลักคำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ก็สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ศีล คือวินัย ได้แก่ คำสั่งสำหรับปกครองกาย วาจา อันเป็นส่วนภายนอก 2) ธรรม คือหน้าที่ ได้แก่ คำสอนสำหรับปกครองจิตใจ อันเป็นส่วนภายใน ศีล คือวินัยนั้น แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประการ คือ

1. อคาริยวินัย ได้แก่ วินัยสำหรับคนที่ไปชวบ้านทั่วไป คนที่อยู่ครองเรือน จำต้องประพฤติกปฏิบัติ

2. อนาคาริยวินัย ได้แก่ วินัยสำหรับนักบวชหรือบรรพชิต ผู้ไม่ได้อยู่ครองเรือน คือบรรพชิตจำต้องปฏิบัติ⁵⁷

งาน อติวิธานสิทธิ์ ได้กล่าวว่า ศีลจัดเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งสำหรับการจัดระเบียบทางสังคม เเบบยงศีลจัดเป็นข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐาน โดยมีหลักการอยู่ที่การ ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข การที่จะรักษาศีลทำให้เกิดประโยชน์โดยสมบูรณ์ จะต้องปฏิบัติธรรม 5 ประการ ความคู่กันไปด้วย ซึ่งเรียกว่าเบญจธรรมคู่กับเบญจศีล ได้แก่

1. เว้นจากการฆ่าสัตว์ คู่กับ เมตตากรุณา
2. เว้นจากการลักทรัพย์ คู่กับ สัมมาอาชีพะ
3. เว้นจากการประพฤตผิดในกาม คู่กับ กามสังวร
4. เว้นจากการพูดเท็จ คู่กับ สัจจะ
5. เว้นจากการดื่มสุราเมรัย คู่กับ สติสัมปชัญญะ

เมื่อบุคคลปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมโดยเคร่งครัดและสม่ำเสมอให้ผลดีแก่บุคคลและสังคมดังต่อไปนี้

⁵⁶ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เเบบยงศีลเบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2538), หน้า 2.

⁵⁷ ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา, คู่มือเทคนิคการสอนปรัยัติธรรม แผนกธรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2535), หน้า 77.

1. ภาคภูมิใจในตนเอง
2. เป็นที่ยอมรับของวิญญูชน
3. เป็นคนแก่ตัวกล้าองอาจในสังคม
4. เป็นคนสง่างาม
5. ชื่อเสียงข่อมแพร่ขยายไปไกล
6. เป็นคนมั่งคั่งด้วยทรัพย์สิน
7. มีชีวิตที่ปราศจากศัตรู
8. ได้รับความสงบสุขในชีวิต⁵⁸

พันเอกปิ่น มุกทุกันต์ ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของศีล 5 หรือประโยชน์ของศีล 5 คือผลดีที่ผู้รักษาศีล 5 จะพึงได้รับอย่างแน่นอน ปรากฏตามคำบาลีที่พระผู้ให้ศีลจะกล่าวทุกครั้งเมื่อให้ศีลจบลง ดังนี้ “ศีเลน สุขตี ฆนติ, ศีเลน โภคสมปทา, ศีเลน นิพพุตี” โดยใจความก็คือ

1. สุขตี ฆนติ ทำให้เข้าถึงคติที่ดี (ไม่ตกไปสู่คติอันชั่ว)
2. โภคสมปทา ทำให้ได้โภคสมบัติ (ไม่ตกไปสู่ความวิบัติ)
3. นิพพุตัง ฆนติ ทำให้ถึงความดับทุกข์ (ไม่จมดิ่งลงสู่ความทุกข์)⁵⁹

ใสว มาลาทอง ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีลในการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไปไว้ว่า เบญจศีลหรือศีล 5 หมายถึง เจตนาหรือความตั้งใจประพฤติดังเว้นจากความชั่วทางกายและทางวาจา เรียกโดยทั่วไปว่า “ศีล 5” เรียกตามบัญญัติว่า “สิกขาบท” คือ

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์
2. อทินนาทานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการถือเอาของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
3. กามสุมิจฺจจารา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม
4. มุสาวาทา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ
5. สุราเมรยมชฺชปมาทฏฺฐานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากของมึนเมา⁶⁰

⁵⁸จางง อติวัฒน์สิทธิ, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545), หน้า 68 – 71.

⁵⁹พันเอกปิ่น มุกทุกันต์, แนวสอนธรรมมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2541), หน้า 472 - 428.

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ และคณะ⁶¹ ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีล 5 ไว้ว่า เบญจศีล เป็นหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับข้อห้ามหรือข้อละเว้น 5 ประการที่บุคคลจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ไม่เป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชั่ว ไม่เป็นผู้เบียดเบียนหรือทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ดังนี้

1. ละเว้นจากการเป็นผู้ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต หมายถึง การไม่ทำร้ายชีวิต ทรมาน รังแกผู้อื่นหรือสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้รับความเดือดร้อน บาดเจ็บหรือล้มตาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง จ้างวานผู้อื่นให้กระทำ หรือกระทำด้วยวาจา แม้แต่การมีความคิดอาฆาตปรารถนาจะทำร้ายผู้อื่นก็เป็นสิ่งพึงละเว้นด้วย

2. ละเว้นจากการเอาทรัพย์สินสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้มาเป็นของตน หมายถึง ไม่ลักขโมย คดโกง หรือยึดเอาทรัพย์สินสิ่งของ ๆ ผู้อื่นมาเป็นของตน โดยที่เจ้าของไม่อนุญาต ทั้งโดยวิธีหยาบฉวยโดยตรงหรือล่อลวงผู้อื่นให้มอบทรัพย์สินสิ่งของแก่ตนโดยหลงเข้าใจผิด รวมทั้งไม่ให้หรือจ้างวานผู้อื่นให้ไปละเมิดทรัพย์สินสิ่งของ ๆ ผู้ใดอีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องละเว้นการมิจิตละโมภอยากได้สิ่งของ ๆ คน อื่นด้วยวิธีการไม่สุจริตอีกด้วย

3. ละเว้นจากการประพฤติดีในกาม หมายถึงการไม่ล่วงละเมิดในบุคคลที่มีใช้คู่ครองของตนในทางชู้สาว ด้วยกาย วาจา ใจ

4. ละเว้นจากการพูดเท็จ หมายถึง การไม่พูดในสิ่งที่ไม่เป็นความจริง ไม่พูดส่อเสียดให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ไม่พูดคำหยาบคาย และไม่พูดเพื่อเจือไร้สาระไม่มีประโยชน์หรือพูดในสิ่งที่ไม่ควรพูด

5. ละเว้นจากการดื่มเครื่องคองของเมา หมายถึง การไม่ดื่มสุราและสิ่งเสพติดอื่น ๆ เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ไบโครท่อม ตลอดจนการดมกาว ดมทินเนอร์ และสารระเหยต่าง ๆ อันจะทำให้ครองสติไว้ไม่ให้เป็นเหตุให้ขาดความระมัดระวัง และสามารถทำความชั่ว ความผิดอื่น ๆ ได้โดยง่าย

ในหนังสือเรื่องศีล 5 พิมพ์เผยแพร่เนื่องในงานฉลอง 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี ได้ให้ความหมายของเบญจศีลหรือศีล 5 ไว้ว่า เบญจศีลหรือศีล 5 คือ เว้นจากการปลงชีวิต

⁶⁰ไสว มาลาทอง, คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหารนักปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542), หน้า 109.

⁶¹สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ และคณะ, หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สอน.6 ฉบับกระบวนการสมบูรณ์แบบขั้นประถมศึกษปีที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2542), หน้า 87.

สัตว์ เว้นจากการเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ เว้นจากประพฤติดิฉันในทางงาม เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการค้ำน้ำเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท⁶²

พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวว่า ศิลธรรมกลับมาเมื่อโลกสงบเย็น ปรมาตมธรรมกลับมา เพื่อโลกสว่างไสว ถ้าศีลธรรม ไม่กลับมาโลกจะวินาศ ถ้าปรมาตมธรรมไม่กลับมาโลกจะมีตมม ดังนั้นทุกคนต้องช่วยกันทำให้กลับมาในฐานะเป็นสิ่งที่จะต้องทำสำหรับโลก ธรรมมะ คือหน้าที่ที่ถูกต้องแก่ความรอด รอดชีวิตด้วยขอให้ธรรมะเป็นที่พึ่งสละ พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ มีธรรมมะเป็นสรณะ มีตนเองเป็นที่พึ่ง มีตนเองเป็นสรณะ ต้องทำด้วยตนเองจะให้เป็นคนอื่นมาทำแทนไม่ได้ มีบอกให้ทราบว่ามีเคยพบที่ไหนในพระไตรปิฎกที่พระพุทธเจ้าสอนให้พึ่ง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี้ไม่มีหรอก มีแต่การสอนให้พึ่งตนเอง ให้พึ่งธรรมะ คือจงปฏิบัติตามหลักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการปฏิบัติธรรม ก็กลายเป็นการพึ่งตนเองขึ้นมา ถ้าพระพุทธเจ้าช่วยก็เป็นไสยศาสตร์ ขึ้นมาอีกนั่นแหละ ส่วนภายนอกมาช่วยก็กลายเป็น ไสยศาสตร์ พึ่งตนเอง ช่วยตนเอง จึงเป็นพุทธศาสนา⁶³

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีล เบญจธรรม เป็นหลักธรรมคู่กันที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเว้นจากความชั่ว กระทำแต่ความดี เป็นหลักธรรมที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อการอยู่ร่วมกัน และผู้ประพฤติปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ย่อมได้รับผลดีทั้งแก่ตนเอง และสังคม

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน

คำว่า เบญจศีล มาจาก เบญจ แปลว่า ห้า สมาสกับ ศีล เป็นเบญจศีล แปลว่า ศีลห้า ศีลมีหลายระดับหรือจัดไว้หลายประเภทให้เหมาะกับสภาพชีวิต และสังคมหรือชุมชนนั้นๆ ในการที่จะปฏิบัติเพื่อเข้าถึงจุดหมายแห่งตน ศีล 5 เป็นศีลพื้นฐานปฏิบัติ

ศีล 5 มีความสำคัญและเป็นศีลสำหรับทุกคน จึงจำเป็นที่จะต้องมาทำความเข้าใจกับศีล 5 แทนที่จะท่องได้คล่องปากเท่านั้น หากต้องท่องให้คล่องใจ พร้อมทั้งจะนำไปประพฤติปฏิบัติได้ตลอดเวลา สารของศีล 5 มีดังนี้

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการปลงชีวิต เว้นจากการฆ่า การประทุษร้ายกัน ธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์เหมือนกันตรงที่รักสุขเกลียดทุกข์ เมื่อเรารักสุข เกลียดทุกข์ คนอื่นก็เช่นกัน ไม่

⁶² คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก, หนังสือเรื่องศีล 5, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2543), หน้า 59.

⁶³ พุทธทาสภิกขุ, ธรรมะบันทึกที่ระลึก 100 ปี พุทธทาส, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์, 2549), หน้า 8.

มีใครต้องการให้ผู้อื่นมาฆ่า หรือประทุษร้ายเขา พระพุทธองค์ตรัสสอนว่า “บุคคลค้นหาด้วยจิตตลอดทั่วทุกทิศ ไม่ได้พบใครซึ่งเป็นที่รักกว่าตนในที่ไหนๆเลย สัตว์ทั้งหลายเหล่าอื่นก็รักตนมาก เช่นนั้นเหมือนกัน ฉะนั้นผู้รักตนจึงไม่ควรเบียดเบียนสัตว์อื่น” (พระไตรปิฎก เล่มที่ 15 , 2525 : 95)

บุคคลผู้ไม่มีศีลข้อนี้จึงเป็นคนมีจิตใจโหดร้ายทารุณ ก่อความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและสังคม ก่อความเดือดร้อนแก่ตนเอง เช่น เมื่อไปฆ่าเขาตายก็ต้องคอยหลบหนีซ่อนเร้น เพื่อให้พ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คอยหาตระเวนวงล้อมจะถูกกฏหมายบ้านเมืองลงโทษ เดือดร้อนแก่สังคม คือ สร้างความหวาดกลัวให้แก่ผู้อื่น ผู้ที่กระทำความบาปผิดบาปเนื่องๆนั้น พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า จะได้รับโทษคือทำให้อายุสั้น หากเบียดเบียนสัตว์ให้ลำบากเดือดร้อน จัดมีโทษ คือ ทำให้เป็นโรคภัยเบียดเบียน นอกจากนี้ยังได้รับโทษ คือ

1.1 ทำให้เป็นที่หวาดกลัวของบุคคลอื่นหรือสัตว์อื่น ไม่มีใครอยากเข้าใกล้ เพราะเกรงจะถูกประทุษร้าย

1.2 ทำให้ไม่ได้ไปเกิดในภพภูมิที่ดี หากตายจากโลกนี้ก็จะไปเกิดในอบายภูมิ ซึ่งหมายถึงภูมิที่ปราศจากความสุกความเจริญ ได้แก่ นรก อสุรกาย เปรต เป็นต้น

1.3 ทำให้กิลเลส เครื่องเศร้าหมองในตัวอกงามขึ้น เป็นการตัดทางแห่งคุณงามความดี และยากแก่การพัฒนาจิตใจบรรลุคุณธรรมชั้นสูง

2. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการถือเอาของที่เขามิได้ให้ เว้นจากการลักขโมย ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน คนทุกคนย่อมเสียทรัพย์สินที่ตนหามาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรง ด้วยความสุจริต ไม่ต้องให้ผู้ใดมาลักขโมย มาคดโกง ปอกลอก ไปเป็นของตนโดยมิชอบธรรม ไม่ต้องการให้ผู้ใดมาละเมิดกรรมสิทธิ์หรือทำลายทรัพย์สินของตน

ผู้ที่ชอบลักขโมยคดโกงผู้อื่นเป็นคนเห็นแก่ได้ ขาดคุณธรรม มีความละโมภโลกหลง ถูกผู้คนตำหนิติเตียนว่าเป็นคนเกียจคร้านหาเลี้ยงชีพในทางทุจริต คนพวกนี้เที่ยวแข่งชิงวิ่งราว เทียวปล้นเขา บางครั้งก็ฆ่าเจ้าทรัพย์ถึงแก่ความตายเป็นการละเมิดศีลข้อหนึ่ง ด้วยผู้กระทำอทินนาทานา บ่อยๆจนเป็นนิสัยจะได้รับผลกรรม คือตกนรก เมื่อยังไม่ตายก็มักต้องสูญเสียทรัพย์อยู่เนืองๆ ทรัพย์สินที่ได้มาก็มักมีอันเป็นไป เช่น ถูกภัยต่างๆคุกคาม ได้แก่ อัคคีภัย วัตภัย อุทกภัย หรือแม้แต่โจรภัย เพราะไปลักเขามา คนอื่นก็มาลักของตนไป เป็นต้น

3. กามสมุจจาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติดิโนกาม เว้นจากการล่วงละเมิด สิ่งที่อยู่อื่นรักใคร่หวงแหน คือ การไม่ประพฤดิล่วงละเมิดในภรรยาหรือสามีของผู้อื่น หรือประพฤตินอกใจสามีหรือนอกใจภรรยาตน นอกจากนี้การล่วงละเมิดต่อบุตรีธิดาที่ยังอยู่ในความปกครองของบิดามารดา การข่มขืนกระทำชำเราต่อผู้ที่มิได้ยินยอมก็ถือเป็นกามสมุจจาจารา

สิ่งใดที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหนนั้นอาจเป็นวัตถุก็ได้ ตัวอย่างเช่น เด็กหญิงคนหนึ่งมีตุ๊กตาสวยๆ ราคาแพง เจ้าของรักและหวงแหน เพื่อนอีกคนหนึ่งอยากได้ แต่มิได้ขโมยเพราะกลัวจะถูกจับได้และถูกลงโทษ เมื่อเพื่อนคนนั้นเผลอ จึงแกล้งด้วยการแอบไปฉีกแขนขาตุ๊กตาให้เสียหาย ความประพฤติเช่นนี้ก็เป็นกาเมสุมิจนจาร เพราะล่วงละเมิดสิ่งที่ผู้อื่นรักใคร่หวงแหน

ผู้ประกอบกาเมสุมิจนจารอยู่เนืองๆย่อมได้รับโทษคือ ไม่เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น เข้าสังคมก็เป็นที่รังเกียจ และเป็นผู้ที่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม บางครั้งก็ทำให้อายุสั้น เพราะถูกผู้ที่ตนไปประพฤตินั้นในสามีหรือภรรยาเขาทำร้ายถึงความตาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นการสะสมอกุศลกรรมให้กับตัวเอง เมื่อตายก็จะไปสู่ทุกคติที่มีนรก เปเรต อสุรกาย เดรัจฉาน เป็นต้น ตัวอย่างนี้เห็นอยู่บ่อยๆตามหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น สามียิงชายชู้ของภรรยาตายบ้าง หรือภรรยาตัดอวัยวะเพศของสามีจอมเจ้าชู้ ทำให้เกิดคดีฆาตกรรมขึ้นเนืองๆเป็นที่เศร้าสลดใจยิ่ง ในปัจจุบันบุคคลผู้ละเมิดศีลข้อนี้ยังต้องเสี่ยงกับการติดโรคเอดส์อีกด้วย

4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ โกหก หลอกลวง นอกจากนี้ยังรวมถึงการกล่าวให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงต่างๆที่รู้ความจริงนั้นเพื่อให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ เรียกว่าทำลายประโยชน์ผู้อื่น หากคำกล่าวเท็จทำลายประโยชน์ผู้อื่นมาก ผู้กล่าวเท็จก็มีโทษมาก ทำลายประโยชน์เขาน้อยก็มีโทษน้อยโทษที่เห็นชัดคือ ทำให้ขาดความเชื่อถือเป็นที่ดูหมิ่นของผู้อื่น บางครั้งแม้จะพูดความจริงก็ไม่มีคนเชื่อถือถ้อยคำ นอกจากนี้การเป็นพยานเท็จในศาลอาจถูกจำคุกหากถูกจับได้ หากการกล่าวเท็จให้ร้ายป้ายสีผู้มีคุณธรรม ต้องตกนรก การกล่าวเท็จหลอกลวงเพื่อนฝูงอาจถูกทำร้ายหรือถูกฆ่า เขามีภรรยากล่าวเท็จต่อกันอาจทะเลาะเบาะแว้งถึงขั้นหย่าร้าง เป็นต้น

5. สุราเมรัยชปมาทัญฐานา เวรมณี เว้นจากน้ำเมาหรือสุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษ ศีลข้อนี้มีความสำคัญมากกว่าข้ออื่นๆที่กล่าวมาข้างต้น เพราะถ้าทุกคนละเมิดศีลข้อนี้เพียงข้อเดียวอาจทำให้ละเมิดข้ออื่นๆได้ทั้งหมด ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า สุราและเมรัยนั้นเป็นที่ตั้งของความประมาทกล่าวคือเมื่อบุคคลเสพเข้าไปแล้วย่อมทำให้ขาดสติบุคคลผู้ขาดสติย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ตั้งอยู่ในความประมาท ดังชายผู้หนึ่งดื่มสุราจนเมามายขาดสติ เมื่อกลับถึงบ้านก็ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทกับภรรยาชั้นทุบตี บิดาของเขาได้มาห้าม จึงถูกบุตรชายทำร้ายจนถึงแก่ความตาย เท่ากับชายผู้นี้ทำปิตุฆาต คือการฆ่าบิดา ซึ่งถือเป็นบาปหนัก ตัดทางสวรรค์และนิพพานอย่างเด็ดขาด

พระพุทธองค์แสดงโทษของผู้ติดสุราและของมึนเมาไว้ 6 สถานคือ (พระไตรปิฎก เล่มที่ 11. 2525 ; 140)

1. ความเสื่อมเสียอันผู้ดื่มพึงเห็นเอง
2. ก่อการทะเลาะวิวาท

3. เป็นบ่อเกิดแห่งโรค
4. เป็นเหตุเสียชื่อเสียง
5. เป็นเหตุไม่รู้จักอาย
6. เป็นเหตุทอนกำลังปัญญา

ศีลห้าข้อที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์พื้นฐานในสังคมเพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยดี ไม่เบียดเบียนกัน สังคมจึงจะได้ไม่เดือดร้อนระส่ำระสาย เป็นรากฐานรองรับสันติสุขของสังคม เป็นมาตรฐานเบื้องต้นสำหรับจัดระเบียบชีวิตและสังคมมนุษย์ให้อยู่ในสภาพที่เอื้ออำนวยโอกาสในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามหรือพัฒนาให้ยิ่งขึ้นไป

พระราชมนี (ประยูรค์ ปยุตโต) กล่าวไว้ว่า⁶⁴ “ศีลห้าหรือเบญจศีลนี้มีธรรมชาติที่คู่กันเรียกว่าเบญจธรรม หรือเรียกว่า เบญจกัลยาณธรรม หมายถึง คุณธรรมห้าประการ เป็นธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการรักษาเบญจศีลที่ผู้รักษาเบญจศีลมีไว้ประจำใจ คุณธรรม 5 ประการ มีดังนี้

1. เมตตา กรุณา ความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุขความเจริญและความสงสารช่วยให้พ้นทุกข์คู่กับศีลข้อที่หนึ่ง ผู้ที่มีความเมตตาอ่อนโยมเป็นที่รักใคร่ของคนทั้งหลาย นอนหลับก็เป็นสุข ตื่นนอนก็เป็นสุข ผิวพรรณผ่องใส จิตใจชื่นบาน ปลอดภัยไร้กังวล เพราะไม่คิดพยายาทปองร้ายผู้ใดให้จิตใจเศร้าหมอง

2. สัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพในทางสุจริตคู่กับศีลข้อที่สอง คือการละมิจฉาอาชีวะ ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงชีพในทางสุจริต อาชีพที่จัดเป็นมิจฉาชีพคือการประกอบการค้า 5 ชนิด ได้แก่

1. ค้าขายเครื่องประหารหรืออาวุธ
2. ค้าขายมนุษย์ เช่น ค้ากาม ค้าประเวณี
3. ค้าขายสัตว์ที่มีชีวิตสำหรับฆ่าเป็นอาหาร
4. ค้าขายน้ำเมา
5. ค้าขายยาพิษ

3. กามสังวร ความสำรวม ระวัง รู้จักยับยั้งควบคุมในทางกามารมณ์มิให้หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รสและสัมผัส มีความยินดีพอใจในคู่ครองของตนคู่กับศีลข้อที่สาม ผู้มีธรรมข้อนี้ ย่อมมีความสุขในชีวิต ไม่ก่อปัญหาให้ครอบครัวหรือสังคม ตรงกันข้ามกับผู้ที่ขาดกามสังวร เช่นครอบครัวที่บิดาเจ้าชู้มีภรรยาหลายคน หรือเป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น ย่อมทำให้เกิดปัญหาทั้งในครอบครัวของตนเองและผู้อื่น ลูกขาดความอบอุ่นและอาจหันไปพึ่งยาเสพติด ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติดที่แพร่หลายในปัจจุบันนี้มีสาเหตุมาจากครอบครัว

⁶⁴พระราชมนี (ประยูรค์ ปยุตโต), 2527 : 140-141.

แตกแยก บิดามารดาหย่าร้างกัน และสาเหตุใหญ่ของการหย่าร้างก็เนื่องมาจากบิดามารดาขาดคาม
 สัมพันธภาพ บางครอบครัวบิดาเข้าสู่ และหลายครอบครัวโศคร้ายหนักไปกว่านั้น คือ ทั้งบิดามารดาเข้าสู่
 พอกัน ผู้ที่รับเคราะห์กรรม คือ ลูก ผู้รู้จะเป็นกำลังของชาติต่อไปในอนาคต เมื่อครอบครัวขาด
 ความอบอุ่นเยาวชนมักหันไปพึ่งพยาเสพติด อนาคตของชาติก็จะมีดมน ผู้เป็นบิดามารดาพึง
 ตระหนักในเรื่องนี้ให้มาก

4. สัจจะ ความสัตย์ ความซื่อตรง คือดำรงมั่นในสัจจะ ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำ
 จริง จะทำอะไรก็ให้เป็นที่เชื่อถือ ไว้วางใจได้คู่กับศีลข้อที่สี่ บุคคลผู้มีธรรมข้อนี้ย่อมเป็นผู้ที่เจริญ
 ในหน้าที่การงาน เช่น นักธุรกิจมีสัจจะ ย่อมเป็นที่ไว้วางใจของผู้ร่วมงาน พ่อค้ามีสัจจะย่อมเป็นที่
 เชื่อถือของลูกค้า ทำให้การค้าเจริญรุ่งเรือง นักการเมืองมีสัจจะทำให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของ
 ประชาชน เป็นต้น

5. สติสัมปชัญญะ ความระลึกได้และความรู้จักทั่วพร้อม คือฝึกตนให้เป็นคนรู้จักยังคิด
 รู้สึกตัวเสมอว่าสิ่งใดควรทำและไม่ควรทำ ระวังมิให้คนมัวเมาประมาทคู่กับศีลข้อที่ห้า สติสัม
 ปชัญญะ เป็นธรรมที่สำคัญมาก พระพุทธองค์ตรัสยกย่อง สติสัมปชัญญะ ว่าเป็นธรรมะมีอุปการะ
 มาก ผู้ที่มีธรรมข้อนี้ย่อมเป็นผู้ไม่พลั้งเผลอในการกระทำใดๆ ในทางตรงกันข้ามหากขาดสติสัม
 ปชัญญะฆ่าผู้อื่นได้หรือฆ่าตัวเองได้ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุศุเท็จ หรือกระทำการใดที่ตนมี
 สัมปชัญญะเขาไม่ทำกัน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปก็คือ เบญจศีลและเบญจธรรมนั้นเป็นข้อประพฤติปฏิบัติของคนในสังค
 มมนุษย์ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง มิได้
 ท่องได้คล่องปากเท่านั้น และไม่ควรมองข้ามไป เมื่อทุกคน ทุกครอบครัว ในชุมชน สังคม และ โลก
 ประพฤติปฏิบัติ เบญจศีล และเบญจธรรมอย่างเคร่งครัด ด้วยคิดว่าเป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติ มากกว่าที่
 จะมองข้ามไปแล้ว ทุกคน ทุกครอบครัว ในชุมชน สังคม และ โลกย่อมประสบสันติสุขเช่นกัน

2.4.1 ความมุ่งหมายในการรักษาศีล

การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลนั้น เป็นเรื่องการดำเนินชีวิตด้วยดี ปราศจากเวรภัย เพราะศีล
 เป็นพื้นฐานของบุคคลทั่วไป เพื่อให้สังคมนของมนุษย์และสัตว์อยู่ร่วมกันได้โดยไม่เบียดเบียนซึ่ง
 กันและกัน หรือแม้กระทั่งมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกันก็จะอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข และการที่จะอยู่
 ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น จะต้องมีศีลเป็นแนวทางในการปฏิบัติ การรักษาศีลห้าจึงมีความมุ่ง
 มายในการป้องกันรักษาดนไม่ให้เสียหาย ของทุกสิ่งทุกอย่าง จะดีหรือจะเสีย จะคงทนถาวรหรือ
 ชำรุดหักพังโดยง่าย สำคัญอยู่ที่พื้นฐานของสิ่งนั้น ฉะนั้น ช่างก่อสร้างที่เขาจะสร้างตึก จึงต้องตอก
 เสาค้ำฐานรากตรงจุดที่จะรับน้ำหนักให้แข็งแรง

ชีวิตของคฤหัสถ์ก็เช่นเดียวกัน ต้องแบกน้ำหนัก เพราะเรื่องครอบครัว เรื่องหน้าที่การงาน เรื่องยากดีมีเงิน ความสุขความทุกข์ร้อยแปด จำจะต้องสร้างพื้นฐานของชีวิตให้มั่นคง จึงจะรับน้ำหนักไว้ได้อย่างปลอดภัย เราคงเคยเห็นคนที่มึนพื้นฐานชีวิตไม่ดีพอ พอคนจะต้องรับภาระหรือกระทบกระทั่งเข้า เลขกระทำความผิดถึงติดคุกติดตะรางก็มี นั่นแสดงถึงชีวิตที่พังทลายไป ทางพระพุทธศาสนาชี้จุดสำคัญที่จะต้องสร้างพื้นฐานไว้ให้มั่นคงเป็นพิเศษ 5 จุด เป็นการปิดช่องทางที่ตนเองจะเสีย 5 ทาง ด้วยกัน และวิธีที่วางนี้ ก็คือ การรักษาศีล 5 ข้อ

ศีลข้อที่ 1 ป้องกันความโหดร้าย

ศีลข้อที่ 2 ป้องกันความมื่อไว

ศีลข้อที่ 3 ป้องกันความใจเร็ว

ศีลข้อที่ 4 ป้องกันความขี้ปด

ศีลข้อที่ 5 ป้องกันความขาดสติ

หมายความว่า ชีวิตของคฤหัสถ์ทั้งหลายมักจะพังทลายลงเพราะ 5 อย่างนี้

1. ความโหดร้ายในสันดาน
2. ความอยากได้ทรัพย์ของคนอื่นในทางที่ผิด
3. ความต้องการในทางกามเกี่ยวกับเพศตรงข้าม
4. ความไม่มีสติจะประจําใจ
5. ความประมาทขาดสติสัมปชัญญะ

วิธีแก้ก็คือ การหันเข้ามาปรับพื้นฐานความประพฤติของตนเอง โดยวิธีรักษาด้วยเบญจศีล

ข้อห้ามของผู้รักษาศีล 5

ความเบียดเบียนกันทางโลก ซึ่งเป็นไปโดยกายทวาร ย่นเป็น 3 ประการ คือ

1. เบียดเบียนชีวิตร่างกาย
2. เบียดเบียนทรัพย์สิน
3. เบียดเบียนประเพณี คือ ทำเชื้อสายของผู้อื่นให้สับสน

ความประพฤติเสียด้วยวาจา อันมีมูลสาวาท คือ กล่าวคำเท็จเป็นที่ตั้ง ซึ่งเป็นไปโดยวจีทวาร ย่นเป็น 4 ประการ คือ

1. พุดเท็จ
2. พุดส่อเสียด
3. พุดคำหยาบ
4. พุดเพ้อเจ้อ

คนจะประพฤติความประมาท ไม่มีมูลอื่นยิ่งกว่าน้ำเมา เมื่อดื่มเข้าไปแล้ว ย่อมทำให้ความคิดวิปริตทันที เหตุฉะนั้นนักปราชญ์ทั้งหลายมีพระพุทธเจ้า เป็นต้น เล็งเห็นการณ์นี้ จึงบัญญัติศีลมีองค์ 5 ดังกล่าวแล้ว

คำอาราธนาศีล หมายถึง การนิมนต์ พระภิกษุ หรือเชลย ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้ให้ศีล

คำสมาทานศีล หมายถึง การว่าตามผู้ที่เราอาราธนามาให้ศีล ตั้งแต่ มโน ตสฺส ภควโต เป็นต้นไป

องค์แห่งศีลอย่างหนึ่ง ๆ เรียกว่า “สิกขาบท” ศีลมีองค์ 5 จึงเป็นสิกขาบท 5 ประการ รวมเรียกว่า เบญจศีล การรักษาศีล คือ การตั้งเจตนางดเว้น จากการทำความผิดดังท่านบัญญัติไว้เป็นสิ่งที่ตั้งใจงด ตั้งใจเว้น ตั้งใจไม่ทำอีก ต้องมี “ความตั้งใจ” กำกับไว้เสมอ ไม่ใช่เพราะมีเหตุอื่น บังคับตน จึงไม่ทำความผิด แต่ไม่ทำเพราะตนเองได้ตั้งใจไว้ว่าจะงดเว้น ความตั้งใจดังกล่าวนี้ ทางศาสนาเรียกว่า “วิริติ” คือ เจตนาที่งดเว้นจากความชั่ว

วิริติ หมายถึง ผู้ปฏิบัติตามสิกขาบท 5 ประการนั้น ย่อมมีวิริติด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. สัมปตตวิริติ เว้นจากวัตถุที่จะพึงล่วงได้อันมาถึงเฉพาะหน้า ได้แก่ วิริติของคนทั่วไป
2. สมาทานวิริติ เว้นด้วยอำนาจการถือเป็นกิจวัตร ได้แก่ พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
3. สมุจเจทวิริติ เว้นด้วยตัดขาด มีอันไม่ทำอย่างนั้นเป็นปกติ ได้แก่ พระอรหันต์ทั้งหลาย

การรักษาศีล หรือการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล จัดว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า “สิลมัย” บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ย่อมให้อานิสงส์แก่บุคคลผู้รักษา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเหมาะสมแก่ผู้นั้นหลายประการด้วยกัน ดังที่นักปราชญ์ได้กล่าวไว้เป็นบทฉันท์ภาษาบาลีสำหรับพระภิกษุสามเณรสรุปศีลในตอนท้ายว่า

สีเลน สุคติ ынติ สีเลน โภคสมุปทา

สีเลน นิพพุตี ынติ ตสฺมา สีล วิโสธเย ฯ

แปลว่า คนจะไปสุคติสวรรค์ได้ เพราะสมาทานศีลให้บริสุทธิ์ เพราะไม่เคยมีคนทำบาปไปสวรรค์ได้เลย คนมั่งมีทรัพย์สิน เงิน ทอง ข้าวทาส บริวาร ข้าวของอุปโภค บริโภคมากมาย ล้วนแล้วแต่มีศีลนำไป แม้คนจะเข้านิพพานได้ จะต้องมีศีลเป็นฝ่ายนำ ฉะนั้น สาธุชนคนดีทั้งหลาย ควรพากันรักษาศีล ฟังธรรม ประกอบกรรมอันเป็นกุศล เว้นจากการอกุศลโดยประการทั้งปวง

ผู้ที่ถือศีลย่อมได้อานิสงส์ ดังนี้

1. ไม่ต้องประสบความเดือดร้อนในกายหน้า
2. ย่อมประสบความสำเร็จในการทำมาหากิน
3. ชื่อเสียงเกียรติยศของผู้มีศีล ย่อมแพร่หลายไปในหมู่มนุษย์ (ในหมู่มนุษย์)

4. ย่อมเป็นผู้สูงอายุ ไม่ก่อเงิน เมื่อเข้าไปในหมูของผู้มีศีล
5. เป็นผู้ไม่หลงทำกาลกิริยา คือ ก่อนตายก็มีสติ ตายไปอย่างสงบ ไม่ทรมานทรมาย
6. เมื่อตายไปแล้ว ย่อมเข้าถึงสุคติ สู่สวรรค์ ไม่ต้องตกนรก
7. ผู้ที่บำเพ็ญศีลให้บริบูรณ์ มีสติบริบูรณ์ ย่อมทำตนให้สิ้นอาสวะได้ คือ สิ้นกิเลสได้

2.4.2 ขอบเขตการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล

1. เบญจศีล ลิกขาบทที่หนึ่ง ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต

การบัญญัติศีลข้อนี้ มุ่งให้มนุษย์ปลูกเมตตาจิตในสัตว์ทุกจำพวก หรือ แม้ในหมู่มนุษย์ด้วยกัน เพราะเมตตาจิตนี้เป็นความดี มีทั่วไปทั้งในหมู่มนุษย์และสัตว์ดิรัจฉาน คำว่า “สัตว์” ในที่นี้หมายถึง สัตว์ที่มีชีวิตทุกชนิด ทั้งมนุษย์และสัตว์ดิรัจฉาน ที่ว่ามีชีวิตนั้นนับตั้งแต่สัตว์นั้น มีปราณหรือลมหายใจ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์หรือในไข่ จนกระทั่งสิ้นลมหายใจ คือ ตาย สัตว์ทุกชนิดย่อมมีสิทธิโดยชอบในการมีชีวิตของตน ไปจนตาย ผู้ใดทำให้เขาเสียชีวิตด้วยเจตนาศีลของผู้นั้นก็ขาดเมื่อเพ่งเจตนาจิตเป็นใหญ่ ในสิกขาบทข้อนี้มีข้อพึงเว้น 3 อย่าง คือ 1) การฆ่า 2) การทำร้ายร่างกาย และ 3) การทรมาน

การฆ่า ได้แก่ การทำให้ตาย โดยต่างแห่งวัตถุ มี 2 ประเภท คือ

1. ฆ่ามนุษย์
2. ฆ่าสัตว์ดิรัจฉาน

วัตถุที่ใช้ฆ่ามี 2 อย่าง คือ

1. ศาสดรา วัตถุที่มีคมเป็นเครื่องฟันแทง เช่น หอก ดาบ เป็นต้น
2. อาวุธ วัตถุไม่มีคม เช่น ไม้พลอง ก้อนดิน เป็นต้น

ฆ่ามนุษย์

ฆ่ามนุษย์ มีโทษหนักโดยวัตถุ ฝ่ายพุทธจักรปรับโทษกฤษฎะทำเป็นอาบัติปาราชิก ฝ่ายอาณาจักรปรับโทษแก่ผู้กระทำอย่างสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต จะเบาลงมาก็โดยเจตนา การฆ่าโดยต่างแห่งเจตนาที่มีอยู่ 2 ประเภท คือ 1) ฆ่าโดยเจาะจง และ 2) ฆ่าโดยไม่ตั้งใจ

ฆ่าโดยจงใจ หมายถึง สัจจิตกะ ได้แก่ คิดไว้ที่แรกว่าจะฆ่าในขณะที่ใจไม่งุ่นง่านแต่เพราะเหตุแห่งความจงใจ ดังนี้

1. ตกอยู่ในฐานะแห่งความโลภ เช่น โจรปล้นบ้าน แล้วฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย
2. ตกอยู่ในฐานะแห่งความพยาบาท เช่น ลอบฆ่าคนที่มีความแค้น
3. และเพราะสาเหตุอื่นนอกจากนี้ แล้วพยายามใช้เครื่องมือ หรือ อุบายอย่างใดอย่าง

หนึ่งทำให้เขาตาย

ฆ่าโดยไม่จงใจ หมายถึง อจิตตกะ ได้แก่ ไม่ได้คิดไว้ก่อน แต่เพราะเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นเพราะความบังเอิญ
2. เพราะบันดล โทสะ เช่นวิวาทกันขึ้น แล้วฆ่ากันตาย
3. ประสงค์จะป้องกันตัว เช่นต่อสู้กับผู้ที่มาทำร้ายตัว และฆ่าเขาตาย
4. เพราะไม่แกล้ง เช่น หมายดีพอลาบจำ แต่ถูกที่สำคัญ ผู้ถูกตีนั้นตาย

การฆ่านั้นสำเร็จด้วยประโยค 2 อย่าง คือ

1. ฆ่าเอง เรียกว่า สาหัตถิกประโยค เป็นการลงมือฆ่าเอง
2. ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า เรียกว่า อาหัตถิกประโยค

ศีลข้อนี้ขาดทั้งฆ่าเอง และ ใช้ให้คนอื่นฆ่า

การใช้ให้คนอื่นทำนั้นเรียกว่า “นิยม” เป็นเรื่องวินิจฉัยว่า จะล่วงศีลหรือไม่ คำว่า

นิยม คือ วัตถุเรื่องกำหนดมี 6 ประการ ดังนี้

1. นิยมวัตถุ หมายถึง วัตถุที่ถูกฆ่า มีมนุษย์ และสัตว์ เป็นต้น
2. นิยมกาล หมายถึง การกำหนดเวลาให้ฆ่า เช่น เวลาเช้า สาย บ่าย เย็น เป็นต้น
3. นิยมโอกาส หมายถึง การกำหนดสถานที่ เช่น ในป่า ในบ้าน เป็นต้น
4. นิยมเครื่องประหาร หมายถึง เครื่องประหารต่าง ๆ มี ศาสตรา อาวุธ เป็นต้น
5. นิยมอิริยาบถ หมายถึง อิริยาบถต่าง ๆ มีการ ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นต้น
6. นิยมกิริยาวิเศษ หมายถึง วิธีใช้ฆ่า มี ฟัน แทง ยัง เป็นต้น

ในนิยมทั้ง 6 นี้ เมื่อสั่งให้เขาทำแล้ว ถ้าเขาทำถูกต้องตามนิยมนั้น จึงชื่อว่า ล่วงศีลแต่

ถ้าผู้รับใช้ทำผิดจากนิยมที่เขาสั่งไป ไม่ชื่อว่าล่วงศีล เมื่อก้าวโดยความเป็นกรรม มีโทษหนักเป็นชั้นกันมี 3 ประการ คือ 1) วัตถุ 2) เจตนา และ 3) ประโยค

โดยวัตถุ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตน แยกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ฆ่ามนุษย์ผู้หาความผิดมิได้ คือ ผู้ไม่ได้ประทุษร้ายตนเองและผู้อื่น มีโทษมาก เพราะเว้นจากเหตุจำเป็น
2. ฆ่ามนุษย์ผู้มีอุปการะมาก เช่น บิดา มารดา ครู อาจารย์ มีโทษมาก เพราะตัดประโยชน์สุขของผู้อื่น
3. ฆ่ามนุษย์ผู้มีคุณความดี มีโทษมาก เพราะไม่เป็นแต่ผลาญชีวิตเปล่า ยังทำลายล้างคุณที่เป็นตัวอย่างให้ผู้อื่นประพฤติตามเสียด้วย

โดยเจตนา หมายถึง ความคิดอ่าน ความตั้งใจ จัดเป็น 3 ประเภท คือ

1. ฆ่าโดยไม่มีสาเหตุ เช่น ผู้นั้นไม่มีโทษผิดถึงตายตามกฎหมายบ้านเมือง หรือไม่ได้จะทำร้ายตน มีโทษมาก

2. ฆ่าด้วยกำลังกิเลสกล้า เช่น ฆ่าจิ้งจอกเขา มีโทษมาก
3. ฆ่าด้วยความพยายามอันร้ายกาจ ล้างผลบุญเขาให้ถึงความพินาศ มีโทษมาก

โดยประโยค หมายถึง อาการสำหรับประกอบ (การกระทำ) ได้แก่ ฆ่าให้ลำบาก เช่น ทบตีให้บอบช้ำกว่าจะตาย มีโทษมาก เพราะผู้ถูกฆ่าเสวยทุกข์เวทนาแสนสาหัส

การฆ่านั้น มิใช่แต่ห้ามฆ่ามนุษย์อื่นเท่านั้น แม้ฆ่าตนเองให้ตาย ก็ห้าม เพราะเท่ากับเป็นคนสิ้นคิด และการฆ่าตนเองนั้นมีชื่อเรียกว่า “อัตวินิบาตกรรม”

ฆ่าสัตว์ดิรัจฉาน

การฆ่าสัตว์ดิรัจฉานนั้น มีโทษเบาลง โดยวัตถุจากการฆ่ามนุษย์ ฝ่ายพุทธจักรปรับโทษแก่ภิกษุผู้กระทำเพียงปาจิตตีย์ ฝ่ายอาณาจักรมีจำกัดโทษแต่เฉพาะการฆ่าสัตว์บางเหล่าที่หวงห้าม เมื่อกล่าวโดยความเป็นกรรม การฆ่าสัตว์ดิรัจฉาน มีโทษหนักเบาเป็นชั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

โดยวัตถุ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตน แยกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ฆ่าสัตว์ที่มีเจ้าของหวนแหน
2. ฆ่าสัตว์ที่มีคุณ คือ อุปการะ
3. ฆ่าสัตว์ใหญ่อันจะใช้ประโยชน์ได้มาก
4. ฆ่าสัตว์ของตนเอง
5. ฆ่าสัตว์อันหาเจ้าของมิได้

ทั้งหมดนี้มีโทษมาก

โดยเจตนา หมายถึง ความคิดอ่าน ความตั้งใจ จัดเป็น 3 ประเภท คือ

1. ฆ่าโดยหาสาเหตุมิได้
2. ฆ่าด้วยกำลังกิเลสกล้า
3. ฆ่าด้วยความพยายาม

โดยประโยค หมายถึง อาการสำหรับประกอบ (การกระทำ) ได้แก่ ฆ่าให้ลำบากหรือน่าสมเพช เช่น วางยาในหนองน้ำเพื่อให้ปลาตาย มีโทษมาก

ฉาษาปาณาติบาต หมายถึง ผู้รักษาศีลข้อนี้ นอกจากระวังไม่ให้ขาด เพราะการฆ่าสัตว์แล้ว ถ้าเว้นจากการกระทำที่เป็นฉาษาของปาณาติบาตได้ด้วยแล้ว ก็จะทำให้ศีลของตนบริสุทธิ์ยิ่งขึ้น ถ้าเว้นไม่ได้ ศีลของตนก็ค้างพร้อย เหมือนผ้าที่ไม่ขาดแต่สกปรก ฉาษาปาณาติบาต คือ การทำร้ายร่างกาย และทรกรรม

การทำร้ายร่างกาย

1. ทำให้พิการ คือ ทำให้เสียอวัยวะเป็นเครื่องใช้การ เช่น การทำให้เสียนัยน์ตา เสียขาเสียแขน เป็นต้น

2. ทำให้เสียโฉม คือ ทำให้ร่างกายเสียรูป เสียงาม ไม่ถึงพิการ

3. ทำให้เจ็บลำบาก คือ ไม่ถึงกับเสียโฉม แต่ทำให้เสียความสำราญ

ทรมาน

ข้อนี้หมายเอาเฉพาะสัตว์ดิรัจฉาน เพราะมนุษย์ไม่เป็นวัตถุอันใคร ๆ จะพึงทำทรมานได้ทั่วไป ทรมานนี้ได้แก่ ความประพฤติกี่เหลี่ยม โหดแก่สัตว์ ไม่มีความเมตตากรุณาปราณีสัตว์ ตามที่จำแนกไว้เป็นประเภท ดังนี้

1. ใช้การ ได้แก่ การใช้การเกินกำลัง ไม่ปราณีสัตว์ ปล่อยให้หิวคอดอยากหุบผอมไม่ได้หยุดพักผ่อนตามกาล ทำความสำราญของสัตว์ให้เสียไป ขณะใช้ก็เข็ญตืออย่างทารุณ

2. กักขัง ได้แก่ กักขังในที่คับแคบ จนเปลี่ยนอิริยาบถไม่ได้

3. นำไป ได้แก่ นำสัตว์ไปโดยวิธีทรมาน เช่น ลากไป หรือผูกมัด เปิดไถ่ สุก รื้อ หิว หาม เอาหัวลง เอาเท้าขึ้น หรือ เอาปลายขังให้ทับยึดเยียดกัน ปล่อยให้คั่นกระเสือกกระสนจนตาย

4. เล่นสนุก เช่น เอาประทัดผูกหางสุนัข แล้วเอาไฟจุด หรือเอาไฟจุดบนกระดองเต่า เอาก้อนหินขว้างปานกเล่น เป็นต้น

5. ผจญสัตว์ เช่น กัดปลา ชน โคน (วัว) ชนกระบือ (ควาย) ตีไก่ กัดจิ้งหรีด เป็นต้น⁶⁵

หลักวินิจฉัยปาณาติบาต พระอรุณกถาจารย์ได้จัดวางองค์ประกอบการละเมิดไว้ 5

ประการ คือ

1. ปาโณ	สัตว์มีชีวิต
2. ปาณสณฺณิตา	คนรู้ว่าสัตว์มีชีวิต
3. วรทจิตฺตํ	จิตคิดจะฆ่าให้ตาย
4. อุปกุกโม	ทำความพยายามฆ่า
5. เตน มรณํ	สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น ⁶⁶

ศีลข้อนี้จะขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง 5 ข้อ ข้างต้น หากไม่ครบขาดไปข้อใดข้อหนึ่งก็จะทำให้ศีลที่ตนรักษานั้นค้างพร้อย หรือศีลทะลุ ไม่ถึงกับขาดศีล

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อปาณาติบาต

⁶⁵ สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระยาวชิรญาณวโรรส, *เบญจศีลและเบญจธรรม*, อ้างแล้ว, หน้า 8

⁶⁶ มง.อ.ภาค 1/202/202.

1. ทำให้เป็นผู้ไม่มีภัย
2. ทำให้จิตใจสบายนึกถึงแต่สิ่งที่ดีงาม
3. ทำให้มีอายุยืน และมีสุขภาพดี
4. ไว้ใจกันได้ไม่ต้องหวาดระแวง
5. ทำให้ไม่ต้องมีความกังวลมุ่งหน้าศึกษาเล่าเรียนประกอบอาชีพการงานพัฒนา

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีลในสิกขาบทที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ให้เบียดเบียนร่างกายและชีวิตของกันและกัน ดังนั้น ควรเว้นจากการฆ่า เว้นจากการทำร้าย และเว้นจากการเบียดเบียนร่างกายซึ่งกันและกัน และเมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลดี คือ ทำให้ไม่มีภัย ทำให้จิตใจสบายนึกถึงแต่สิ่งที่ดีงาม และมีอายุยืน สุขภาพดี

2. เบญจศีล สิกขาบทที่สอง อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากการลักทรัพย์

ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อป้องกันการทำความผิดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สมบัติของกันและกัน โดยหวังเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ เว้นจากการเบียดเบียนกันและกัน การประพฤติดุคเช่นนี้ ได้ชื่อว่า ประพฤติศีลธรรม เป็นบาป การเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ คือ ถือเอาด้วยอาการเป็นโจร ของที่เจ้าของมิได้ให้ กำหนดดังนี้

1. วิญญานกทรัพย์ ได้แก่ ทรัพย์พัสดุที่มีวิญญานครอง เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น
2. อวิญญานกทรัพย์ ได้แก่ ทรัพย์พัสดุที่ไม่มีวิญญานครอง เช่น บ้าน เรือน เงินทอง เป็นต้น
3. สังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ทรัพย์พัสดุที่เคลื่อนที่ได้ เช่น สัตว์เลี้ยง เคียง ตั่ง ถ้วย ชาม รอยนต์ เป็นต้น
4. อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ทรัพย์ที่เคลื่อนที่ไม่ได้ ได้แก่ ที่ดิน และทรัพย์ที่ติดอยู่กับที่ เช่น ตึก บ้าน โรงรถ เป็นต้น
5. สิ่งของที่ไม่ใช่ของใคร แต่มีผู้รักษาหวงแหน ได้แก่ สิ่งที่เขาอุทิศบูชาบูชานียัตถุในศาสนานั้น ๆ
6. สิ่งของที่เป็นของในหมู่อันไม่พึงแบ่งกัน ได้แก่ ของสงฆ์ และของมหาชนในสโมสรสถานนั้น ๆ

เมื่อเพ่งถึงความประพฤติชอบธรรม ในทรัพย์สมบัติของผู้อื่นเป็นสำคัญ พึงทราบในสิกขาบทนี้ ท่านห้าม 3 ประการ คือ

1. โจรกรรม ประพฤติเป็นโจร
2. ความเลี้ยงชีพอนุโลมโจรกรรม
3. กิริยาเป็นฉاياโจรกรรม

โจรกรรม

การถือเอาสิ่งของที่ไม่มีผู้ให้ ด้วยการกระทำอย่างโจรทุกอย่าง จัดเป็นโจรกรรม ในทางศีลธรรม ท่านรวมไว้ 14 วิธีด้วยกัน ดังนี้

- 1) **ลัก** ได้แก่ การขโมยทรัพย์ของคนอื่นที่เจ้าของเขาไม่เห็น มีชื่อเรียกต่างกัน ดังนี้
 - (1) ขโมย ในเวลาเจียบเห็นเขาดากผ้าไว้ไม่ให้เจ้าของรู้ หยิบเอาของเขาไป
 - (2) ย่องเบา เวลาสัจคน แอบเข้าไปในบ้าน หยิบฉวยเอาของต่าง ๆ ไป
 - (3) ตัดช่อง จัดหรือเจาะประตูหน้าต่างที่ปิดอยู่ แล้วหยิบเอาของเขาไป
- 2) **ฉก** ได้แก่ การถือเอาของในเวลาเจ้าของผลอ มีชื่อเรียกต่างกันตามอาการ ดังนี้
 - (1) วังราว คนถือเอาของมากำลังผลอ เข้าแย่งแล้ววังหนีไป
 - (2) ตีชิง ตีเจ้าของทรัพย์ให้เจ็บตัว แล้วถือเอาของไป
- 3) **กรรโชก** ได้แก่ การแสดงอำนาจ หรือใช้อาวุธให้เขากลับและให้ของเรียกว่า ชูหรือจี
- 4) **ปล้น** ได้แก่ การรวมพวกกันหลายคน มีศาสตราวุธเก็บเอาของผู้อื่นด้วยอำนาจ
- 5) **ถู** ได้แก่ การอ้างกรรมสิทธิ์ ยืนยันเอาของคนอื่นมาเป็นของตน
- 6) **ฉ้อ** ได้แก่ การกิริยาที่ถือเอาทรัพย์ของผู้อื่น เช่น รับของแล้วโกงเอาเสีย อ้างว่าเป็นของตน
- 7) **หลอก** ได้แก่ กิริยาที่พูดปิด เพื่อถือเอาของของผู้อื่น
- 8) **ลวง** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาของผู้อื่น ด้วยแสดงของอย่างใดอย่างหนึ่งให้เข้าใจผิด เช่น เครื่องชั่ง เครื่องตวงวัด
- 9) **ปลอม** ได้แก่ กิริยาที่ทำของปลอมให้คนอื่นเห็นว่าเป็นของแท้ แล้วแลกเปลี่ยนเอาทรัพย์ไป
- 10) **ตระบัด** ได้แก่ กิริยาที่ยืมของคนอื่นไปใช้ แล้วเอาเสีย เช่น ยืมของแล้วไม่ส่งคืน กู้เงินเขาแล้ว เบี้ยวไม่ส่งดอก
- 11) **เบียดบัง** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาเสีย เช่น ท่านให้ไปเก็บเงินค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ได้มากแต่ให้ท่านน้อย
- 12) **ลักลอบ** ได้แก่ กิริยาที่ลักลอบเอาของที่ต้องห้ามหลบหนีภาษี เช่น สินค้าเถื่อน เป็นต้น
- 13) **สับเปลี่ยน** ได้แก่ กิริยาที่ถือเอาสิ่งของของตน ที่เลวเข้าไปแทน แล้วเอาสิ่งของที่ดีของผู้อื่น
- 14) **ยักยอก** ได้แก่ กิริยาที่ยักยอกทรัพย์ของตนที่จะต้องถูกยึด เอาไว้เสียที่อื่น

โจรกรรมมีลักษณะต่างประเภทที่กล่าวมานี้ บุคคลทำเองก็ดี ใช้ผู้อื่นทำก็ดี เป็นแต่รวมพวกไปกับเขาก็ดี เหล่านี้ชื่อว่า ประพฤติผิดเป็นโจรกรรมทั้งสิ้น เมื่อก้าวโดยความเป็นกรรม มีโทษหนักเป็นชั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

โดยวัตถุ ได้แก่ ของที่โจรกรรมมีค่ามาก ทำความฉิบหายให้แก่เจ้าของทรัพย์มาก ก็มีโทษมาก

โดยเจตนา ได้แก่ ถือเอาโดยโลภ มีเจตนากล้า ก็มีโทษมาก

โดยประโยค ได้แก่ ถือเอาโดยการฆ่า หรือทำร้ายเจ้าทรัพย์ หรือประทุษร้าย เสด็จสถานและพัสดุของเขาก็มีโทษมาก

ความเล็งช้ำพอนุโลมโจรกรรม

ได้แก่ การแสวงหาพัสดุในทางไม่บริสุทธิ์ แต่ไม่นับเข้าในอาการเป็นโจร มีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1) สมโจร ได้แก่ การกระทำอุดหนุนโจรกรรมโดยนัย เช่น รับซื้อของโจร ข้อนี้เป็นปัจจัยแห่งโจรกรรม

2) ปอกลอก ได้แก่ การคบคนด้วยอาการไม่ซื่อสัตย์ ด้วยหวังทรัพย์ของเขาฝ่ายเดียว เมื่อเขาสิ้นเนื้อประดาตัว ก็ทิ้งขว้าง ข้อนี้เป็นปัจจัยให้คนตกยาก

3) รับสินบน ได้แก่ การถือเอาทรัพย์พัสดุที่เขาให้เพื่อช่วยทำธุระให้เขาในทางที่ผิด เช่น ข้าราชการรับสินบนจากประชาชน ข้อนี้เป็นปัจจัยให้บุคคลประพฤติผิดทางธรรม

กิริยาเป็นฉวยโจรกรรม

ข้อนี้ ได้แก่ การทำพัสดุของผู้อื่นให้สูญเสีย และเป็นสินใช้ตกอยู่แก่ตนมีประเภทดังนี้

1) ผลาญ ได้แก่ กิริยาที่ทำความเสียหายแก่ทรัพย์พัสดุของคนอื่น เช่น เผาบ้าน ทำร้ายโค, กระบือ เป็นต้น

2) หยิบฉวย ได้แก่ การถือเอาทรัพย์พัสดุของผู้อื่นด้วยความมั่งง่าย โดยไม่บอกเจ้าของ คิดเอาเองว่าเจ้าของไม่ทำอะไร

หลักวินิจฉัยยอกินนาทาน พระอรรถกถาจารย์ได้จัดวางองค์ประกอบการละเมิดไว้ 5 ประการ คือ

1. ปรปริศคหิต	ของนั้นมีเจ้าของหวงแหน
2. ปรปริศคหิตสัณญิตา	ตนก็รู้ว่าของนั้นมีเจ้าของหวงแหน
3. เถยยจิตต์	จิตคิดจะลัก
4. อุปกุกโม	พยายามเพื่อจะลัก

5. เตน หรือ นำของนั้นมาด้วยความพยายามนั้น⁶⁷

ศีลข้อนี้ขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง 5 ข้อ ข้างต้น หากไม่ครบขาดไปข้อใดข้อหนึ่งก็จะทำให้ศีลที่ตนรักษานั้นต่างพร้อย หรือศีลทะลุไม่ถึงกับขาดศีล

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้ออินทนาทาน

1. ทำให้ไว้ใจกัน อยู่กันอย่างสงบ
2. นอนคาหลับ ไม่ต้องคอยระวังโจรผู้ร้าย
3. ทรัพย์สินไม่สูญหาย แต่เจริญเพิ่มพูนขึ้น
4. งานที่สร้างสรรค์ขึ้น ได้ผลสมบูรณ์ มีคุณภาพดีทำให้การพัฒนาเจริญก้าวหน้า

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีลในสิกขาบทที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ให้มีการเบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยมีขอบ ดังนั้น ควรเว้นจากการถือเอาสิ่งของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต เว้นจากการฉ้อโกง เว้นจากการหลอกลวงเอาทรัพย์สินผู้อื่น และเมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลดีคือ ทำให้เกิดความไว้ใจกัน ทรัพย์สินก็มีแต่เจริญเพิ่มพูนขึ้น

3. เบญจศีล สิกขาบทที่สาม กาเมสุมิจจาจารา เวรมณี เว้นจากการประพฤติดินในกาม

ศีลข้อนี้ ท่านบัญญัติขึ้น ด้วยหวังปลูกความสามัคคี สร้างความเป็นปึกแผ่น ป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์ และทำให้วางใจกันและกัน ชายกับหญิงแม้ไม่ได้เป็นญาติกัน ก็ยังมีความรักใคร่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ด้วยอำนาจความประพฤติในทางกาม สิกขาบทนี้ แปลว่า เว้นจากการประพฤติดินในกามทั้งหลาย คำว่า “กามทั้งหลาย” ในที่นี้ได้แก่ กิริยาที่รักใคร่กันในทางประเวณี หมายถึง เมถุน คือ การเสกเสพกามระหว่างชายหญิง

การผิดในกาม หมายถึง การเสกเสพเมถุนกับคนที่ต้องห้าม ผู้ใดเสกเสพเมถุน (ร่วมประเวณี) กับคนที่ต้องห้าม ผู้นั้นทำผิดประเวณี ศีลข้อนี้ขาด เมื่อเพ่งความประพฤดิไม่ให้ผิดเป็นใหญ่สำหรับชายและหญิง มีดังนี้

สำหรับชาย หญิงที่ต้องห้ามสำหรับชาย มี 3 ประเภท คือ

- 1) สลุตคามิกา หญิงมีสามี ที่เรียกว่า ภรรยาท่าน ได้แก่ หญิง 4 จำพวก คือ
 - (1) หญิงที่แต่งงานกับชายแล้ว
 - (2) หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน แต่อยู่กับชายอย่างเปิดเผย
 - (3) หญิงที่รับสิ่งของ มีทรัพย์สิน เป็นต้น ของชายแล้วยอมอยู่กับเขา
 - (4) หญิงที่ชายเลี้ยงเป็นภรรยา

⁶⁷ม.อ. 14/233/133.

2) **ญาตริภุชิตา** หนิงที่ญาตริภุชิตา คือ มีผู้ปกครอง ไม่เป็นอิสระแก่ตน ที่เรียกว่า หนิงที่อยู่ในพิทักษ์รักษาของท่าน คือ หนิงที่มารดาบิดารักษา หรือญาตริภุชิตา

3) **ธมฺมรภุชิตา** หรือ จาริตา หนิงที่จาริตริภุชิตา ที่เรียกว่า จาริตห้าม ได้แก่ หนิงที่เป็นเทือกเถา เหล่ากอ

(1) **เทือกเถา** คือ ญาติผู้ใหญ่ นับย้อนขึ้นไป 3 ชั้น มี ย่าหวด ยายหวด 1 ย่า ยาย 1 แม่ 1 เหล่ากอ คือ ผู้สืบสายจากตนลงไป 3 ชั้น มีลูก 1 หลาน 1 เหลน 1

(2) **หนิงที่อยู่ใต้พระบัญญัติในพระศาสนา** อันห้ามสังวาสกับชาย เช่น ภิกษุณีในกาลก่อน หรือ แม่ชีในบัดนี้

(3) **หนิงที่บ้านเมืองห้าม** เช่น แม่หม้ายงานท่าน อันมีกฎหมาย

หนิง 3 จำพวกนี้ จะมีฉันทะร่วมกัน หรือ ไม่ร่วมกัน ไม่เป็นประมาณ ชายร่วมสังวาสด้วยก็เป็นกาเมสุมิจจาจาร

ในพระสูตรต้นคปิฎกเล่มที่ 14 จำแนกสตรีไว้ 10 จำพวก คือ

1. มาตุรภุชิตา หนิงที่มารดารักษา
2. ปิตุรภุชิตา หนิงที่บิดารักษา
3. มาตาศูทรภุชิตา หนิงที่บิดามารดารักษา
4. ภคินิรภุชิตา หนิงที่พี่ชายน้องชายรักษา
5. ภคินีรภุชิตา หนิงที่พี่สาวน้องสาวรักษา
6. ญาตริภุชิตา หนิงที่ญาตริภุชิตา
7. โคตฺตรภุชิตา หนิงที่โคตร หรือ แชรรักษา
8. ธมฺมรภุชิตา หนิงที่ธรรมรักษา
9. สาราภุชิตา หนิงที่สามีรักษา
10. สปริทฺตฺตฺตา หนิงที่มีสินไหม คือ พระราชาทรงรักษา⁶⁸

ในมังคลัตถที่ปนิภาค 1 ท่านแบ่งสตรีมีสามี 10 จำพวก คือ

1. ธนภุชิตา หนิงที่ชายไถ่หรือซื้อมาด้วยทรัพย์เพื่อเป็นภรรยา
2. จนฺทฺวาสิณี หนิงที่อยู่กับชายด้วยความรักใคร่ชอบใจกันเอง
3. โภคฺวาสิณี หนิงที่อยู่เป็นภรรยาชายด้วยโภคทรัพย์
4. ปฏฺวาสิณี หนิงที่เสียใจ ได้สีกว่าผ้าถุงผ้าห่มแล้วอยู่เป็นภรรยา
5. โอตฺปตฺตฺกิณี หนิงที่ชายขอเป็นภรรยา มีผู้ใหญ่จัดการให้

⁶⁸ม.อ. 14/233/133.

6. โอบคจุมภฎา	หญิงที่ชายช่วยปลงภาระอันหนักให้แล้ว ขอมเป็นภรรยา
7. ทาสี จ ภริยา จ	หญิงที่เป็นทาสีอยู่ก่อน แล้วชายเอาเป็นภรรยา
8. กมุขการี จ ภริยา จ	หญิงที่รับจ้างแล้ว ชายเอาเป็นภรรยา
9. ธชาหฎา	หญิงที่ชายรบเข้าศึกได้เป็นเชลยแล้ว เอาเป็นภรรยา
10. มุหตติกา	หญิงที่ชายเอาเป็นภรรยาชั่วคราว ⁶⁹

สำหรับหญิง ชายต้องห้ามสำหรับหญิง มี 2 ประเภท คือ

1. ชายอื่นนอกจากสามี เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับหญิงที่มีสามีแล้ว
2. ชายที่จารีตห้าม เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับหญิงหังปวง

ชายที่จารีตห้ามนั้น มี 3 จำพวก คือ

1. ชายที่อยู่ในพิทักษ์รักษาของตระกูล เช่น ปู่ พ่อ ตา ทวด
2. ชายที่อยู่ในพิทักษ์รักษาของธรรมเนียม เช่น นักพรต นักบวช
3. ชายที่กฎหมายบ้านเมืองห้าม เช่น พระภิกษุ สามเณร

หญิงที่ไม่เป็นวัตถุกามสุมิจฉาจารย์ของชาย มี 4 อย่าง คือ

1. หญิงที่ไม่มีสามี
2. หญิงที่ไม่อยู่ในพิทักษ์รักษาของท่าน
3. หญิงที่จารีตไม่ห้าม
4. หญิงที่เป็นภรรยาของตน

ชายที่ไม่เป็นวัตถุกามสุมิจฉาจารย์ของหญิง มี 4 อย่าง คือ

1. ชายที่ไม่มีภรรยา
2. ชายที่จารีตไม่ห้าม
3. สามีของตน
4. ชายที่ทำ โดยผลการพันอำนาจของหญิง (เช่น ชายที่ข่มขืน)

โทษของกามสุมิจฉาจารย์

กามสุมิจฉาจารย์นี้ เป็นความประพฤติชั่วร้าย มีโทษทั้งทาง โลก และทางธรรม ฝ่ายอาณาจักรกฎหมายลงโทษผู้ประพฤติล่วง ฝ่ายพุทธจักรก็จัดเป็นบาปแก่ผู้ทำ เมื่อกล่าวโดยความเป็นกรรมว่ามีโทษหนักเป็นชั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

โดยวัตถุ ถ้าเป็นการทำชู้ หรือ ล่วงละเมิดในวัตถุที่มีคุณ มีโทษมาก

โดยเจตนา ถ้าเป็น ไปด้วยกำลังราคะกล้า มีโทษมาก

⁶⁹ม.ง.อ.2/380.

โดยประโยค ถ้าเป็น ไปโดยผลการ มีโทษมาก

หลักวินิจฉัยกามเสุมิจฉาจาร พระอรรถกถาจารย์ได้จัดวางองค์ประกอบการละเมิด

ไว้ 4 ประการ คือ

1. อคมเนียวตุ	วัตถุอัน ไม่ควรถึง (มรรคทั้ง 3)
2. ตสุมี เสวนจิตติ	จิตคิดจะเสพในวัตถุอัน ไม่ควรถึงนั้น
3. เสวนปุโยโค	ทำความพยายามในอันที่จะเสพ
4. มกุเคน มกุคปปฏิปัตตอิवासัน	มรรคต่อมรรคถึงกัน ⁷⁰

ศีลข้อนี้จะขาด ต่อเมื่อทำครบองค์ทั้ง 4 ข้อ ข้างต้น หากไม่ครบขาดไปข้อใดข้อหนึ่ง ก็จะทำให้ศีลที่ตนรักษานั้นต่างพร้อย หรือศีลทะลุ ไม่ถึงกับขาดศีล

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อกามเสุมิจฉาจาร

1. ตนเอง ไม่มีศัตรู ผู้อื่นก็ไม่ระแวง มีความไว้ใจกันอยู่อย่างสงบ
2. ทำให้ครอบครัวมีความสุข มีความอบอุ่น ผูกพัน และเคารพเชื่อฟังกัน
3. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเกียรติแห่งวงศ์ตระกูลของตน
4. ทำให้เกิดความสามัคคี ไม่มีความสับสนในทางประเพณี

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีลในสิกขาบทที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ให้ประพฤติล่วงละเมิดทางเพศ และไม่ล่วงละเมิดของรักของผู้อื่น ดังนั้น ควรเว้นจากการประพฤติผิดทางเพศเว้นจากการผิดลูกเมียผู้อื่น เว้นจากการล่วงละเมิดทางเพศ และเมื่อปฏิบัติตามข้อมได้รับผลดี คือ ทำให้ไม่มีความระแวงต่อกันและกัน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในเกียรติแห่งวงศ์สกุลของตน

4. เบญจศีล สิกขาบทที่ 4 มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ

ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันการทำลายประโยชน์ของกันและกัน ด้วยการพูด คือ ประโยชน์ทางวาจา และรักษาวาจาของตนให้เป็นที่เชื่อถือของคนอื่น เมื่อฟังความเจริญเป็นใหญ่พึงทราบในสิกขาบทนี้ ท่านห้ามเป็นข้อใหญ่ ๆ 3 ประการ คือ

1. มุสาวาท
2. อนุโลมมุสาวาท
3. ปฎิสสวะ

มุสาวาท ได้แก่ การพูดเท็จ หรือ โกหก หมายถึง การแสดงออกด้วยเจตนาบิดเบือนความจริง ให้คนหลงเชื่อ แสดงออกได้ 2 ทาง คือ

1. ทางวาจา ได้แก่ พูดโกหกชัด ๆ

⁷⁰ ม.จ.อ.1/205.

2. ทางกาย ได้แก่ ทำเท็จทางกาย เช่น เขียนจดหมายโกหก ทำรายงานเท็จ ทำหลักฐานปลอม หรือมีใครถามถามข้อความที่ควรทราบ ก็สั่นศีรษะแสดงปฏิเสธ จำแนกกิริยาที่เห็นมุสาวาทไว้ 7 อย่าง คือ

1) ปด ได้แก่ พุดมุสาซัด ๆ ไม่อาศัยมูลเหตุเลย เช่น เห็นบอกว่าไม่เห็น ฐึบอกว่าไม่รู้ โดยโวหารต่างกัน ตามความมุ่งหมายของผู้พูด ท่านแสดงไว้เป็นตัวอย่าง 4 ข้อ คือ

- (1) พุดเพื่อให้เขาแตกกัน เรียกว่า ส่อเสียด
- (2) พุดเพื่อจะ โกงท่าน เรียกว่า หลอก
- (3) พุดเพื่อจะยกย่อง เรียกว่า ขอ
- (4) พุดไว้แล้วไม่รับ เรียกว่า กลับคำ

2) ทนสาบาน ได้แก่ กิริยาที่เสี่ยงสัตย์ว่า จะพูดตามจริง แต่ใจไม่ตั้งจริงตามนั้น มีพุดปด เป็นลำดับบริวาร เช่น เป็นพยานทนสาบานไว้ แล้วเบิกความเท็จ เป็นต้น

3) ทำเล่ห์กระเท่ห์ ได้แก่ กิริยาที่อวดอ้างความศักดิ์สิทธิ์อัน ไม่มีจริง เช่น อวดรู้วิชา คงกระพัน ฟันไม่เข้ายังไม่ออก เป็นต้น ซึ่งเป็นอุบายหลอกลวง

4) มารยา ได้แก่ กิริยาที่แสดงให้เขาเห็นผิด จากที่เป็นจริง หรือ ลวงให้เข้าใจผิด เช่น เป็นคนพุดลึกลับทำท่าทางให้เขาเห็นว่า มีศีล เจ็บน้อยก็ครวญครางมาก

5) ทำลอส ได้แก่ พุดมุสาเล่นสำนวน เช่น เห็นคนวิ่งหนีเขามา เมื่อผู้ใดมาถามไม่ยอมจะให้เขาจับคนนั้นได้ แต่ไม่ต้องการให้ใครตราหน้าว่าเป็นคนพุดมุสา จึงย้ายไปยังที่อื่น แล้วพุดว่าตั้งแต่มาขึ้นที่นี้ ยังไม่เคยเห็นใครวิ่งมาเลย

6) เสริมความ ได้แก่ พุดมุสาอาศัยความเดิม แต่เสริมความให้มีมากกว่าที่เป็นจริง เช่น พรรณนาสรรพคุณยา

7) อำความ ได้แก่ พุดมุสาอาศัยมูลเดิม แต่ตัดความที่ไม่ประสงค์จะให้รู้ออกเสียเรื่องมากพุดให้เหลือน้อยปิดความบกพร่องไว้

โทษของมุสาวาท

บุคคลพุดมุสา มีโทษทั้งทางโลกและทางธรรม ทางโลกปรับโทษทางกฎหมายที่หักประโยชน์ของผู้อื่น ทางธรรมปรับโทษอย่างหนักถึงปราสาท อย่างเบาปรับเสมอปาจิตติย์ กล่าวโดยความเป็นกรรมมีโทษหนักเป็นชั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

โดยวัตถุ ถ้าข้อความนั้นเป็นเรื่องหักล้างประโยชน์ เช่นทนสาบาน เบิกพยานเท็จ กล่าวใส่ความท่าน หลอกลวงเอาทรัพย์ท่าน มีโทษหนัก หรือ กล่าวมุสาแก่ผู้มีคุณ เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เจ้านาย และ ท่านผู้มีศีลธรรม มีโทษหนัก

โดยเจตนา ถ้าผู้พุดคิดให้ร้ายท่าน กล่าวใส่ความท่าน มีโทษหนัก

โดยประโยค ถ้าผู้พูดพยายามทำให้เขาเชื่อสำเร็จ มีโทษหนัก

อนุโลมมุตสา

อนุโลมมุตสา คือ เรื่องที่พูดนั้นไม่เป็นจริง แต่ผู้พูดมิได้มุ่งจะให้ผู้ฟังหลงเชื่อ แยกประเภท 2 อย่าง คือ

1. เสียดแทง กิริยาที่ทว่าให้ผู้อื่นเจ็บใจ อ้างวัตถุ ไม่เป็นจริง กล่าวยกให้สูงกว่าพื้นเพเดิมของเขา เรียกว่า ประชด กล่าวทำให้เป็นคนเลวกว่าพื้นเพเดิมของเขา เรียกว่า คำ

2. สับปลับ ได้แก่ พูดปิดด้วยคะนองวาจา

โทษของอนุโลมมุตสา

อนุโลมมุตสา มีโทษทั้งทางโลกทางธรรม ทางโลกจัดว่าเป็นกิริยาที่หยาบช้าเลวทราม ไม่สมควรประพฤติทางธรรม จัดว่าเป็นบาป เมื่อกล่าวโดยความเป็นกรรม ก็มีโทษหนักเป็นชั้นกัน โดยวัตถุ เจตนา ประโยค

โดยวัตถุ ถ้าเป็นข้อความเป็นเรื่องประทุษร้ายท่าน เช่น พูดเสียดแทง มีโทษหนัก และกล่าวแก่ท่านผู้มีคุณ ก็มีโทษหนัก

โดยเจตนา ถ้าพูดใส่ร้ายผู้อื่น เช่น หวังจะให้ท่านเจ็บใจ และกล่าวเสียดแทง มีโทษหนัก

โดยประโยค ถ้าผู้พูดพยายามทำความเสียหายแก่ท่านสำเร็จ เช่น ยุให้ท่านแตกกัน และเขาก็แตกกัน มีโทษหนัก

ปฎิสตสวะ

ปฎิสตสวะ ได้แก่ เดิมรับคำของคนอื่นด้วยเจตนาบริสุทธิ์ แต่ภายหลังกลับใจ ไม่ทำตามที่ได้รับนั้น แม้ไม่เป็นการพูดเท็จโดยตรง แต่เป็นการทำลายประโยชน์ของคนอื่นได้ มี 3 ประการ คือ

1. ผิดสัญญา ได้แก่ สองฝ่ายทำสัญญากันว่าจะทำอย่างนั้น ๆ แต่ภายหลังไม่ทำอย่างนั้น เช่น ทำสัญญาจ้าง เป็นต้น

2. เสียสัตย์ ได้แก่ ให้สัตย์แก่ท่านฝ่ายเดียวว่าตนจะทำ หรือ ไม่ทำเช่นนั้น ๆ แต่ภายหลังไม่ทำตามนั้น เช่น ข้าราชการ ผู้ถวายสัตย์สาบานแล้ว ไม่ทำตามนั้น

3. คินคำ ได้แก่ รับว่าจะทำสิ่งนั้น ๆ แล้วภายหลังไม่ทำ เช่น รับว่าให้สิ่งนั้น ๆ และไม่ให้⁷¹

โทษของปฎิสตสวะ คือ ทำให้เสียชื่อเสียง ตามฐานที่ไม่ตั้งอยู่ในความสัตย์

⁷¹สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, เบญจศีลเบญจธรรม, อ้างแล้ว

ถ้อยคำที่ไม่เป็นมุสา

มีคำพูดอีกประเภทหนึ่ง ที่ผู้พูด ๆ ไม่จริง แต่ก็ไม่ประสงค์ให้ผู้อื่นเชื่อ เรียกว่า ขลาสัญญา คือ พูดตามความสำคัญ ผู้พูดไม่ผิดศีล แยกประเภทเป็น 4 อย่าง คือ

1. โวหาร ได้แก่ ถ้อยคำที่ใช้เป็นธรรมเนียม เพื่อความไพเราะทางภาษา เช่น เราเขียดจดหมายลงท้ายด้วยความนับถืออย่างสูง ทั้งที่เราไม่ได้นับถือเขาเลย เป็นต้น

2. นิยาย ได้แก่ เรื่องเปรียบเทียบ เพื่อได้ใจความเป็นสุภาพดี ผูกนิยายขึ้น เช่น ลีเกละคร เป็นต้น

3. สำคัญผิด ได้แก่ ผู้พูดเข้าใจผิด พูดไปตามความเข้าใจของตนเอง เช่น จำวันผิดไครตามก็ตอบอย่างนั้น

4. หลั่ง ได้แก่ ผู้พูดตั้งใจว่าจะพูดอย่างหนึ่ง แต่ปากหลั่งไหลไปพูดอีกอย่างหนึ่ง
หลักวินิจฉัยมุสาวาท พระอรรถกถาจารย์ได้จัดวางองค์ประกอบการละเมิดไว้ 4 ประการ คือ

1. อญตวตฺต	เรื่องที่พูดเป็นเรื่องไม่จริง
2. วิวาทจิตฺต	จงใจจะพูดให้ผิด
3. ตชฺชโฆวยาโม	พยายามพูดคำนั้นออกไป
4. ปรสฺส ตทตฺถ วิชานนํ	คนอื่นเข้าใจเนื้อความนั้น ⁷²

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อมุสาวาท

1. เป็นที่เชื่อถือเคารพรักใคร่ของคนทั่วไป
2. ทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
3. ทำให้กิจการต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยดี และสำเร็จดี
4. ทำให้เกิดความกล้าหาญเข้มแข็งและเชื่อมั่นตนเอง

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีลในสิกขาบทที่ 4 มีความมุ่งหมายเพื่อไม่ให้มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกันทางวาจา ดังนั้น ควรเว้นจากการพูดโกหก เว้นจากการทำเลศ และเว้นจากการพูดอวดความ และเมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลดี คือ เป็นที่เชื่อถือเคารพรักใคร่ของคนทั่วไปทำให้เกิดความกล้าหาญเข้มแข็ง และเชื่อมั่นในตนเอง

⁷²ม.จ.อ. 1/211/208.

5. เบญจศีล สิกขาบทที่ 5 สุราเมรยมุชปาตภูฏานา เวรมณิ เว้นจากการดื่มสุรา

และเมรัย

ศีลข้อนี้บัญญัติขึ้น เพื่อให้คนรู้จักรักษาศติของคนให้บริบูรณ์ เพราะสุราเป็นของที่ทำให้ผู้ดื่มมึนเมา เมื่อมึนเมามาแล้วยอมทำให้เสียสติ เป็นที่ตั้งของความประมาท จะทำอะไรก็ผิดพลาด ทั้งเป็นเหตุบั่นทอนคุณความดีที่มีอยู่ให้น้อยลง เมื่อเสพเข้าไปแล้วทำให้สติเลือนลอย ขาดการควบคุมตนเอง ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ พุดในสิ่งที่ไม่เคยพุด เป็นเหตุให้ล่วงสิกขาบทอีก 4 ข้อข้างต้นได้ ศีลข้อ 5 นี้ นับว่ามีความสำคัญที่สุดในเบญจศีล

น้ำเมา มี 2 ชนิด คือ

1. สุรา น้ำเมาที่กลั่นแล้ว ภาษาไทยเรียกว่า เหล้า
2. เมรัย น้ำเมาที่ไม่ได้กลั่น เป็นของหมักดอง เช่น เหล้าดิบ น้ำตาลเมา กระแช่ ของมึนเมาเสพติดต่าง ๆ เช่น ผื่น กล้วยา ก็รวมเข้าในศีลข้อนี้ด้วย

ในปัจจุบันนี้มีสิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรงระบอบอยู่ในหมู่เยาวชน เท่าที่ราชการพบแล้ว คือ

1. สุรา หมายถึง เหล้า หรือ น้ำเมาที่กลั่นแล้ว ในปัจจุบัน คือ เหล้ายี่ห้อต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายในร้าน ตลาดมากมาย ดังนี้

(1) ปิฎฐสุรา	สุราที่ทำด้วยแป้งข้าวเจ้า
(2) ปุปสุรา	สุราที่ทำด้วยขนม เช่น ข้าวหมาก
(3) โอทนสุรา	สุราที่ทำด้วยข้าวสุก
(4) กิณณุปุกขิตสุรา	สุราที่ทำด้วยแป้ง เชื้อสุรา
(5) สมภารสงยุตตสุรา	สุราที่ทำด้วยผลไม้ เช่น องุ่น สับปะรด เหล้า ไวน์ ⁷³

2. เมรัย หมายถึง น้ำเมาที่เกิดจากการหมัก หรือดอง หรือแช่ หรือน้ำเมาที่ยังไม่ได้กลั่นให้เป็นสุรานั้นเรียกว่า เมรัย เหมือนกัน ในน้ำเมาประเภทนี้จำแนกตามวัตถุที่ทำ 5 ชนิด คือ

(1) ปุปผาสว	เมรัยที่หมักด้วยดอกไม้
(2) ผลาสว	เมรัยที่หมักด้วยผลไม้
(3) มธวาสว	เมรัยที่หมักด้วยน้ำผึ้ง
(4) กุพาสว	เมรัยที่หมักด้วยน้ำอ้อย
(5) สมภารสงยุตตาสว	เมรัยที่เอามะขามป้อม ผลสมอมาหมักไว้

⁷³จุ.อติ.อ.1/74.

โทษของการดื่มน้ำเมา

ในทีฆนิกายปาฎีกาวรรค สิงคาลกสูตร ได้แสดงโทษของการดื่มน้ำเมาไว้ 6 อย่าง คือ

1. สนุกฐฐิกา ธนชาณี เป็นเหตุให้เสียทรัพย์
2. กลหปุปวฒพณนี เป็นเหตุก่อวิวาท
3. โรภานํ อายคนํ เป็นเหตุให้เกิดโรค
4. อภิตติสยชนะนี เป็นเหตุให้เสียชื่อเสียง
5. หิริ โกปินนุทํสนี เป็นเหตุประพุดติมารยาทที่น่าอดสู
6. ปญญาช ทฬพฬิกรณี ทอนกำลังปัญญา⁷⁴

โทษของการเสพฝิ่น

การเสพฝิ่นนั้นมีโทษมาก เมื่อก้าวแล้วแบ่งออกเป็น 4 สถาน คือ

1. เป็นเหตุให้เสียความสำราญของร่างกาย
2. เป็นเหตุก่อวิวาท
3. เป็นเหตุเสียความดี
4. เป็นเหตุเสียชื่อเสียง

โทษของการเสพกัญชา

กัญชาเป็นสิ่งเสพคิดให้โทษเหมือนกัน เพราะฤทธิ์กัญชานั้น ย่อมทำมัตถุลงค์ (มันในสมอง) และเส้นประสาทให้เสียไป ตาตาย เห็นอะไรผิด ไปจากความจริง เช่น เห็นเชือกเป็นงู หูเขื่อนฟังอะไรเหลวไปจากความจริง เช่น ได้ยินเสียงกลองเป็นเสียงปี่น หรือเสียงฟ้าร้อง นี้ก็จะทำอะไรก็ยังไม่ได้ ความคิดทันเพื่อนมักทำให้หว่านกล้วไปต่าง ๆ เหมือนคนบ้าจึงไม่ควรเสพ

หลักวินิจฉัยสุรามรยมชฺชุปมาทฎฐานา เวมณี พระอรรถกถาจารย์ได้จัดวางองค์ประกอบการละเมิดไว้ 4 ประการ คือ

1. มทนึชํ น้ำเมา
2. ปาตุกมุขยตาจิตต์ จิตคิดจะดื่มน้ำเมา
3. ตชฺชวชายาโม พยายามดื่มน้ำเมา
4. ปิตฺตปเวสนํ น้ำเมานั้นล่วงลำคองลงไป⁷⁵

ในปรมัตตโชติกะ มหาอภิธัมมัตถสังคหฎฐีกา จัดองค์ประกอบของศีลข้อสุรามรย 4 ประการ คือ

⁷⁴ที.ปา.11/179/164.

⁷⁵ชฺช.อ. 1/74/265-266.

1. สุราเมรยาโว สิ่งที่เป็นสุราและเมรัย
2. ปิวิตุกมตา มีความประสงค์จะดื่ม
3. ปิวณี ทำการดื่ม
4. มทุทวิ มืออาการมันเมา⁷⁶

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสุราเมรยมนุษย์ปมาทภูฏานา

1. ไม่บั่นทอนสุขภาพและสติปัญญา
2. ไม่สิ้นเปลืองทรัพย์สิน
3. ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท
4. ไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ชั่วร้ายง่าย
5. ไม่มีภาระกังวลจิตใจโดยไร้เหตุ
6. ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท
7. เป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป

สรุปได้ว่า หลักเบญจศีลในสิกขาบทที่ 5 มีความมุ่งหมายเพื่อไม่ให้ทำการอันเป็นโทษแก่ตนเอง และผู้อื่น ดังนั้น จึงควรเว้นจากสุราและสิ่งมึนเมาทั้งปวง และเมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลดี เช่น ไม่สิ้นเปลืองทรัพย์สิน ไม่บั่นทอนสุขภาพและสติปัญญา และไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ชั่วร้ายได้ง่ายอันอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเอาหลักเบญจศีลทั้ง 5 สิกขาบท ไปใช้ในการนิยามศัพท์เฉพาะเป็นตัวแปรตาม และได้นำเอาความหมาย ขอบเขต หลักการวินิจฉัยโทษ และอานิสงส์ของการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล ไปใช้ในการสร้างเป็นแบบสอบถาม และอภิปรายผล

2.4.3 การปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม

เบญจธรรม หมายถึงธรรม 5 ประการ หรือเรียกว่า กัลยาณธรรม แปลว่า ธรรมอันงาม เมื่อกล่าวโดยความก็คือ ข้อปฏิบัติพิเศษที่ยิ่งขึ้น ไปกว่าศีล และเป็นคู่กับศีล ดังพระบาลีที่แสดงคุณของกัลยาณชนว่า เป็นผู้มึศีล มีกัลยาณธรรม

ศีลกับธรรมต้องคู่กัน ข้อนี้ต้องสันนิษฐานว่า ผู้เว้นจากข้อห้ามทั้ง 5 ข้อ ได้ชื่อว่าผู้มึศีล แต่ผู้มึศีลจะชื่อว่ามึเบญจธรรมทุกคนหามิได้ เช่น คนหนึ่งเป็นคนมึศีล ไปทางเรือ พบเรือล่มคนกำลังว่ายน้ำอยู่ เขาสามารถที่จะช่วยได้แต่ไม่ช่วย จนคนนั้นจมน้ำตาย ศีลของเขาไม่ขาด แต่ปราศจากความ

⁷⁶พระสัทธัมมโชติกะ รัมมาจริยะ, ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธัมมัตถสังคหฎีกา ปริเฉทที่ 5 เล่ม 2, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์, 2539), หน้า 112

กรุณา ยังเป็นที่ดีเทียบเพราะส่วนนั้นจะจัดว่าเขามีเบญจธรรม ไม่ได้ ถ้าเขาเห็นแล้วมีความกรุณา เตือนใจ หยุตช่วยคนนั้นให้พ้นอันตรายได้ จึงชื่อว่ามีทั้งศีล มีทั้งธรรม

ธรรมนี้มี 5 อย่าง จึงเรียกว่า เบญจธรรม ท่านจัดตามลักษณะทโนในเบญจศีลนั่นเอง ดังนี้

เมตตากับกรุณา	ได้ในสิกขาบทที่ 1
สัมมาอาชีวะ	ได้ในสิกขาบทที่ 2
กามสังวร	ได้ในสิกขาบทที่ 3
สังกะ	ได้ในสิกขาบทที่ 4
สติ-สัมปชัญญะ	ได้ในสิกขาบทที่ 5

2.4.5 ขอบเขตการปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม

1. เบญจธรรมในสิกขาบทที่หนึ่ง เมตตากรุณา

เมตตา ได้แก่ ความรักใคร่ปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข ตนได้รับความสำราญแล้ว ก็อยากให้คนอื่นได้บ้าง คุณข้อนี้เป็นเหตุให้มนุษย์คิดเกื้อกูลกันและกัน การแสดงเมตตา เป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนควรทำ เพราะแต่แรกเราต้องอาศัยความเมตตาจากผู้อื่นมาก่อน จึงมีชีวิตขึ้นมาได้ ชั้นแรก บิดา มารดา ครู อาจารย์ มิตรสหาย เมื่อเราโตแล้วก็ควรแสดงเมตตาแก่ผู้อื่นบ้าง เช่น มีลูกแล้วไม่เอาเป็นฐานะเลี้ยงดูรักษา พบคนขัดสน อดข้าวไม่มีจะบริโภค ตนอาจให้ได้ แต่ไม่ได้ให้ ได้ชื่อว่าเป็นคนใจจืด เห็นแก่ประโยชน์ตัว มีหนี้ของลูกติดตัวอยู่ เพราะได้รับอุปการะของลูกมาก่อน เมื่อถึงเวลาเข้าบ้าง ไม่ตอบแทน เพราะฉะนั้น คนที่ไม่มีความเมตตา ท่านจึงเรียกว่า เป็นคนใจจืด

การแสดงเมตตาดี เมื่อกล่าวโดยแผ่ไปในผู้อื่น มีลักษณะ 2 อย่าง คือ

1. โอทิสสพพณา หมายถึง การแผ่เมตตาไปในผู้อื่นโดยเจาะจง เช่น ในสัตว์นั้น
2. อนอทิสสพพณา หมายถึง การแผ่เมตตา มี สัตว์ บุคคล ไม่มีประมาณ โดยไม่เจาะจง (ทั่วไป) อนอทิสสพพณานี้ จึงมีอานิสงส์มากกว่า โอทิสสพพณา เพราะว่าเป็นการแสดงว่าเราแผ่เมตตาไปไม่เลือกว่าจะเป็นมิตรหรือศัตรู

อานิสงส์ของการแผ่เมตตา 11 ประการ ดังนี้

1. สุขุ สุขุติ นอนหลับก็เป็นสุข คือ ไม่กังวล ไม่กรน หลับอย่างสนิทเหมือนเข้าสมาบัติ มีลักษณะท่าทางเรียบร้อยงดงามน่าเลื่อมใส
2. สุขุ ปฏิพหุขุติ ตื่นก็เป็นสุข คือ ตื่นขึ้นแล้ว ไม่ทอดลอนหายใจ ไม่สยิวหน้า ไม่บิดไปบิดมา มีหน้าตาชื่นบานเหมือนดอกปทุมที่กำลังแย้มบาน
3. น ปาปลกั สุปีนั ไม่ฝันลามก หรือไม่ฝันร้าย คือ ไม่ฝันเห็นสิ่งที่น่าเกลียดน่ากลัว เช่น พวกโจรรูมล้อม สุนัขไล่กัด หรือตกเหว ฝันเห็นแต่ันิมิตที่ดีงาม เช่น ใหว่พระเจดีย์ ทำการบูชา และฟังธรรมเทศนา

4. มนุสสาน์ ปิโย โหติ เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย คือ เป็นที่รักที่เจริญใจของคนทั้งหลาย เหมือนพวงไข่มุกที่ห้อยอยู่น้าอก หรือดอกไม้ที่ประดับอยู่บนเศียร

5. อมนุสสาน์ ปิโย โหติ เป็นที่รักของมนุษย์ทั้งหลาย คือ ไม่ใช่เป็นที่รักของคนอย่างเดียว ยังเป็นที่รักตลอดไปถึงเหล่าเทวารักษ์ทั้งหลายด้วย

6. เทวตา รุกขนุติ เทวตาช่อมรักษา คือ เทวตาทั้งหลายย่อมคอยตามรักษาเหมือนมารดาบิดาคอยตามรักษาบุตรธิดา

7. นาสุส อคฺคิ วา วิสฺสุสา วา สตุถํ วา กมฺติ ไฟ ยาพิช ศาสตรา ย่อมไม่กล้ากราย คือ ไม่ถูกไฟไหม้ ไม่ถูกวางยาพิษ หรือถูกศัสตราอาวุธประหาร

8. ตฺวตํ จิตฺตํ สมาริยฺยติ จิตตังมั่นเป็นสมาธิเร็ว คือ เมื่อเจริญกรรมฐาน จิตสำเร็จเป็นอุچارสมาธิหรืออัปนาสมาธิได้เร็ว

9. มุขฺวณฺโณ วิปฺปลีทฺติ สีหน้าย่อมเบิกบานแจ่มใส คือ หน้าตามีผิวพรรณเปล่งปลั่งสดใส เหมือนลูกตาลสุกที่หล่นจากขั้วใหม่ ๆ

10. อสฺมฺมุพฺโห กาลํ โครฺติ ย่อมไม่หลงตาม คือ ก่อนตายก็มีสติ คือ ไม่หลงตายคล้ายกับนอนหลับไปเฉย ๆ

11. อุตฺตริง อปฺปฏิวิชฺฌนฺโต พรหม โลกฺย โหติ เมื่อยังไม่ตรัสรู้ย่อมเข้าถึงพรหมโลก คือ ถ้ายังไม่ได้บรรลुพระอรหันต์อันเป็นคุณเบื้องสูงยิ่งกว่าเมตตามาน พอเคลื่อนจากมนุษย์โลก ก็จะเข้าสู่พรหมโลกทันที เหมือนหลับแล้วตื่นขึ้น⁷⁷

กรุณา ได้แก่ ความคิดปรารถนาจะให้เขาปราศจากทุกข์ เมื่อเห็นทุกข์ขึ้นเกิดแก่ผู้อื่น ก็พลอยหวนใจไปด้วย คุณข้อนี้เป็นเหตุ ให้มนุษย์คิดช่วยเปลื้องทุกข์ภัยของกันและกัน การแสดงกรุณา ก็ควรทำ เช่น เห็นคนเรือล่มจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตก็ไม่ช่วย หรือพบคนเจ็บไข้ตามทางไม่มีผู้อุ้มถักผ่าน ไปด้วยไม่สมเพศ และไม่ชวนขวยอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้นั้นชื่อว่า เป็นคนใจดำ มีแต่เอาเปรียบโลก หวังอุปการะของทางโลกฝ่ายเดียว เมื่อถึงเวลาเข้าบ้างกลับเฉยไปเสียไม่ตอบแทนเพราะไร้ความกรุณาในจิต เพราะเหตุนั้น คนที่ไม่มีความกรุณา ท่านจึงเรียกว่าคนใจดำ

การเจริญเมตตา กรุณา ถ้าเจริญแล้ว มีคุณแก่ผู้เจริญได้ทั้งทางโลกและทางธรรม คือ ทางโลก ย่อมเป็นเหตุให้ต่างคนต่างมีความรักใคร่นับถือกัน เป็นเหตุไม่เบียดเบียนกัน ทางธรรมผู้เจริญธรรม 2 ประการนี้อยู่บ่อย ๆ เมตตา ย่อมกำจัดความพยาบาท กรุณา ย่อมกำจัดความมีวิหิงสา (ความเบียดเบียนกัน)

⁷⁷วิสุทธิ. 249/501-501.

สรุปได้ว่า หลักเบญจธรรมประการที่ 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขและไม่ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสุขทุกข์เดือดร้อน ดังนั้น ควรคิดช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และเมื่อปฏิบัติตามย่อมนำได้รับผลดี คือ เกิดบุญกุศลแก่ตนเอง ทำให้เป็นที่รักของผู้อื่น และเมื่อตายไปก็ไปสู่อุคติโลกสวรรค์

2. เบญจธรรมในสิกขาบทที่สอง สัมมาอาชีพะ

สัมมาอาชีพะ ได้แก่ การประกอบอาชีพที่สุจริต เว้นการเลี้ยงชีพในทางที่ผิด คุณซื้อนี้ อุคหนุสึลให้สามารถรักษาได้อย่างมั่นคง ถ้าไม่หมั่นทำมาหากินในทางที่ชอบแล้ว จะได้อะไรเป็นกำลังเลี้ยงชีพเสมอไป จะอาศัยทรัพย์เก่าก็มีแต่จะหมดไป ไม่มีของใหม่เพิ่มขึ้นมาแทน เมื่อไม่มีทรัพย์ใหม่เลี้ยงชีพ ความยากจนบีบคั้นเข้า ก็ไม่อาจอยู่ในศีลได้ จะรักษาให้บริสุทธิ์ ก็ด้วยความลำบากแสนเข็ญ คนมีศีลยากจนโดยมาก เพราะเหตุนี้ ถ้าเขาหมั่นประกอบกิจการหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ ได้ทรัพย์มากก็จะได้เป็นเครื่องจับจ่ายใช้สอยเลี้ยงชีพ ทั้งเป็นกำลังรักษาสุจริตให้มั่นคงด้วย

ทางที่ชอบ แม้เว้นจากมิถฉาชีพแล้ว ก็ยังต้องประกอบด้วยกิริยาที่ประพฤตินั้นเป็นธรรมในการหาเลี้ยงชีพอีก ซึ่งท่านจัดไว้เป็น 3 อย่าง คือ

1. ประพฤติเป็นธรรมในกิจการ ได้แก่ การซื้อตรงในกิจการงาน เช่น คนเป็นลูกจ้างก็ทำงานด้วยความอุตสาหะตั้งใจ ตรงตามเวลา มาเช้า เลิกที่หลัง ไม่บิดพลิ้วหลีกเลี้ยงงาน
2. ประพฤติเป็นธรรมในบุคคล ได้แก่ การประพฤตินั้นปราศจากอคติ เช่น คนเป็นนายจ้าง จ่ายค่าจ้างตามสัญญา หรือตามแรงงาน เป็นพ่อค้า ก็ขายสินค้า เท่าที่ราคากำหนดไว้แก่ คนทุกชั้นที่มาซื้อของเสมอไป ไม่ประพฤตินั้นเห็นแก่ได้ เช่น คนโง่เขลา ก็ขายแพง ๆ คนฉลาดก็ขายตามตรง
3. ประพฤติเป็นธรรมในวัตถุ ได้แก่ ความไม่เอาวัตถุที่ไม่จริงไปหลอกลวงเขาว่าจริง เช่น คนขายสินค้าอะไรเป็นของแท้ หรือเป็นของเทียมก็บอกผู้ซื้อตามตรง ไม่ขายของเทียมอย่างของแท้ อีกอย่างหนึ่ง ทำสัญญาสร้างบ้านเรือน และกำหนดว่า จะใช้ของชนิดนั้น ๆ ทำตรงตามสัญญานั้น ไม่ชักเยื้อง ไม่ผ่อนใช้ของชั้นที่สองแทนชั้นที่หนึ่ง ซึ่งทำให้บ้านเรือนนั้นไม่คงทนเท่าที่ควร

ผู้ที่เลือกหาการงาน ควรเว้นงานที่ประกอบด้วยโทษเสีย เพราะทรัพย์ที่เกิดจากการงานอันประกอบด้วยโทษนั้น ไม่ยังประโยชน์ให้สำเร็จเต็มที่ อีกอย่างหนึ่ง การงานที่ต้องเสี่ยงโชค เช่น การพนัน ก็ไม่ควรจะเลือกเพราะเหตุพลาดท่าที่ฉิบหาย ถ้าได้ทรัพย์ก็ไม่ถาวร ด้วยเหตุประการนี้คือ

1. เป็นของได้มาง่าย ความเสียดายน้อย จึงเก็บทรัพย์ไว้ไม่ได้
2. มีความอยากไม่มีที่สิ้นสุด ได้มาแล้วคงอยากได้อีก เคยได้มาทางใด ก็ต้องหาทางนั้นอีก เมื่อเล่นการพนันไม่หยุด ก็คงมีโอกาสประพฤตินุจรตมิถฉาชีพ

ทรัพย์ที่ได้มาด้วยความหมั่นขยันทำงาน ต้องเอาใจใส่ระวังรักษาให้พ้นอันตรายต่าง ๆ ทั้งภายใน คือ ตนเอง บุตร ภรรยา สามิ ไม่ใช่ปล่อยให้เสียไป เพราะเหตุไม่จำเป็นทั้งภายนอก เช่น โจรนำไปเสีย หรือไฟเผาสูญเสียไป เป็นต้น จับจ่ายใช้สอยพอสมควร อย่าให้ฟุ่มเฟือยเกินรายได้ และไม่เบียดเบียนรอจนถึงกับอดอยาก รู้จักเก็บไว้เพื่อการใช้จ่ายหน้าบ้าง ก็พอทำตนให้พอสุขสำราญได้ และไม่ต้องประกอบการทุจริต เพราะการเลี้ยงชีวิตเข้าปีบคัน

อานิสงส์ของสัมมาอาชีวะ ดังนี้

1. เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในกิจการ
2. เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในบุคคล
3. เป็นผู้ประพฤติเป็นธรรมในวัตถุ

สรุปได้ว่า หลักเบญจธรรมประการที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่นำอันตรายมาสู่ตนเอง และผู้อื่น ดังนั้น ไม่ควรเอาเปรียบผู้อื่น ไม่ใช่ทรัพย์ไปในทางที่ผิด และควรประกอบอาชีพที่สุจริต เมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับผลดี คือ ทำให้เป็นผู้ไม่เห็นแก่ได้จนเอาเปรียบผู้อื่น มีความรับผิดชอบในงานของตน ตรงต่อเวลา และประสบความสำเร็จในชีวิต

3. เบญจธรรม ในสิกขาบทที่สาม กามสังวร

กามสังวร ได้แก่ ความสำรวมในกาม เป็นกิริยาที่ระมัดระวังไม่ประพฤติผิดมากในกาม คุณข้อนี้ ส่งข้อความบริสุทธิ์ผ่องใสของชายหญิงให้กระจ่างแจ่มใส ชายหญิงเว้นจากกามสมุจฉฉาจารแล้ว แต่ยังประพฤติผิดมากอยู่ในกามคุณ ย่อมไม่มีสง่าราศี ตกอยู่ในมลทิน ไม่พ้นการดิ้นนินทาไปได้ คุณธรรมข้อนี้ แจกตามเพศของบุคคล เป็น 2 คือ

1. สทาร์สัน โศข ความสันโดษด้วยภรรยาของตน เป็นคุณสำหรับระดับของชาย
2. ปติวัตร ความประพฤติเป็นไปตามสามีของตน เป็นคุณสำหรับระดับของหญิง

สทาร์สัน โศข ได้แก่ ความยินดีด้วยภรรยาของตน ชายได้ภรรยาแล้ว พอใจด้วยภรรยาของตน ช่วยกันหาช่วยกันทำ เลี้ยงดูกัน ไปไม่ละทิ้ง ไม่ผูกสมักรรักใคร่หญิงอื่นอีก อย่างนี้ชื่อว่า สทาร์สัน โศข สันโดษด้วยภรรยาของตนอย่างอุกฤษฏ์ (อย่างสูง)

ชายที่ม้าน โศษด้วยภรรยาของตน เทียวชุกชนคบหาหญิงเพศยา ถึงไม่เป็นกามสมุจฉฉาจารก็ยอมเป็นความเสื่อมเสียแก่ตนเอง 3 ประการ คือ

1. เสียทรัพย์เป็นค่าบำเรอหญิงนั้นทุกครั้ง ไม่ใช่เป็นฐานะอุปการะ แต่เสียค่าปรับ เพราะอำนาจกิเลส

2. เป็นบ่อเกิดของโรค ทำให้ร่างกายพิการไปต่าง ๆ ไม่แข็งแรง และโรคติดต่อกันได้

3. โกล้อันตรายต่าง ๆ เพราะหญิงเพศยา ย่อมผูกสมักรรักใคร่กับชายหลายคน เมื่อเกิดหึงหวงกันขึ้นก็ยอมทำร้ายกันถึงเสียชีวิตก็มี เรื่องนี้เกิดขึ้นบ่อย ๆ

ปติวัตร ได้แก่ ความจงรักภักดีในสามี ฝ่ายหญิงได้สามีแล้วพึงปฏิบัติสามีของตนตามหน้าที่ที่ภรรยาจะทำให้ดีที่สุด ผูกสมิครรักใคร่เฉพาะสามีของตน ที่สุดเมื่อสามีของตนตายไปก่อนแล้ว จะมีสามีใหม่ก็ได้ไม่เป็นบาปกรรม ไม่ผิดกฎหมายบ้านเมือง แต่ด้วยอำนาจความรักใคร่ นับถือในสามีของตนที่ตายไปแล้วคงตัวเป็นหม้ายอยู่อย่างนั้น ไม่มีสามีใหม่ หญิงชนิดนี้ได้ชื่อว่าปติวัตร ประพฤติเป็นไปตามสามีของตน ความสำรวมในกาม ส่องความประพฤติของชายหญิงผู้มีศีลยิ่งขึ้น

อานิสงส์ของกามสังวร ดังนี้

1. เป็นผู้สันโดษด้วยสามีภรรยาของตน
2. เป็นผู้ประพฤติไปตามสามี ทำให้สามีรักใคร่
3. เป็นผู้ไม่เสียชื่อเสียง

สรุปได้ว่า หลักเบญจธรรมประการที่ 3 มีจุดมุ่งหมายเพื่อการระวังควบคุมตนไม่ให้ประพฤติผิด แต่ให้ประพฤติในทางที่ชอบ รู้จักยับยั้งชั่งใจไม่หมกมุ่นกับกามคุณ เมื่อปฏิบัติ ตามย่อมได้รับผลดี คือ การมีความสำรวมระวังในความประพฤติ เป็นผู้ไม่เสื่อมเสียชื่อเสียงและรักษาประเพณีอันดีงามให้คงไว้ตลอดไป

4. เบญจธรรม ในสิกขาบทที่สี่ สัจจะ

สัจจะ ได้แก่ ความมีสัตย์จริง กิริยาที่ประพฤติตนเป็นคนตรง มีอาการที่พึงเห็นเป็น 4

อย่าง คือ

1. ความเที่ยงธรรม
2. ความซื่อตรง
3. ความสวามิภักดิ์
4. ความกตัญญู

ความเที่ยงธรรม คือ ความประพฤติเป็นธรรมในกิจการอันเป็นหน้าที่ของตน ไม่ทำกิจการให้ผิดด้วยอำนาจอคติ 4 ประการ คือ

1. ฉันทาคติ ถึงความลำเอียงเพราะความรักชอบพอกัน
2. โทสาคติ ถึงความลำเอียงเพราะความเกลียดชัง
3. โมหาคติ ถึงความลำเอียงเพราะความหลงไม่รู้ทัน
4. ภยาคติ ถึงความลำเอียงเพราะความกลัว

ข้อนี้พึงเห็นตัวอย่างดังนี้ ผู้พิพากษาผู้ทำการวินิจฉัยบรรดคดีโดยเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่ฝ่ายโจทก์ หรือฝ่ายจำเลย ไม่กตคติที่เขาไม่นิยมตน พิจารณาเหตุผล ตรวจคำกล่าวหา คำให้การ คำพยาน ด้วยปรีชาอันสุขุม พึ่งความยุติธรรมเป็นใหญ่ ไม่ถือเอาความกลัวของฝ่ายโจทก์ ฝ่ายจำเลย

เป็นเหตุหักล้างความยุติ คังนี้ จึงชื่อว่า เทียงธรรมในหน้าที่เช่นนี้ ย่อมเป็นที่สรรเสริญของคนทั้งหลาย เมื่อถึงคราวที่โอกาสให้ ย่อมเจริญด้วย ลาภ ยศ สรรเสริญ และความสุภาพปราศจากโทษเหมือนพระจันทร์ข้างขึ้น ฉะนั้น

ความซื่อตรง คือ ความซื่อตรงต่อบุคคลที่เป็นมิตร เมื่อตนได้รับผูกไมตรีกับผู้ใดแล้ว ก็ไม่คิดร้ายแก่ผู้นั้น พึงเว้นจากโทษ 4 คือ

1. ปอกลอกเพื่อน
2. ดิแต่พูด (มีวาจาปราศรัยไม่สงเคราะห์จริง)
3. ประจบสอพลอ
4. ซักชวนในทางฉิบหาย

และพึงประกอบด้วยคุณ 4 สถาน คือ

1. อุปการะเพื่อน
2. ร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วยกัน
3. คอยดักเตือนให้สติแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์
4. มีความรักใคร่กันจริง

สวามิภักดิ์ คือ ความจงรักภักดีต่อเจ้านายของตน เมื่อยอมยกให้ใครเป็นเจ้านายของตนแล้ว ก็ประพฤติซื่อสัตย์ต่อคนนั้น มีใจจงรักภักดี เป็นกำลังในการทำงานทุกอย่าง และป้องกันอันตราย เมื่อถึงเวลาก็อาจสละชีวิตเพื่อประโยชน์แก่เจ้านายของตนได้

ความกตัญญู คือ ความรู้อุปการะที่ท่านได้ทำแล้วแต่ตน เป็นคู่กับกตเวทิตี คือ การตอบแทนให้ทราบว่าตนรู้อุปการะที่ท่านทำแล้ว แต่ในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่าไปอย่างนั้น หมายถึงเฉพาะแต่ว่า บุคคลได้รับอุปการะเช่นนั้นจากท่านใดแล้วยกย่องท่านผู้นั้น ตั้งไว้ในที่ผู้มีคุณ เช่น บิดา มารดา ครูอาจารย์ เจ้านาย เป็นต้น ไม่แสดงอาการลบหลู่ดูหมิ่นและยกตนเทียบท่าน

ความมีสัจย์ จึงทำให้คนให้มีศีลบริสุทธียิ่งขึ้น จึงชื่อว่า กัลยาณธรรม ในสิกขาบท ที่ 4 ความมีสัจย์นี้ ท่านจัดว่ามีความสำคัญที่สุดในเบญจศีล 5 ข้อ เพราะถ้าขาดความมีสัจย์แล้วเบญจธรรมข้ออื่นก็สมบูรณ์ได้ยาก

อานิสงส์ของสัจจะ ดังนี้

1. มีความเที่ยงธรรม
2. มีความซื่อตรง
3. มีความจงรักภักดี
4. มีความกตัญญู รู้คุณผู้อื่น

สรุปได้ว่า สัจจะ คือ ความมีสัตย์ได้แก่ มีความจริงความตรง ดังนั้น เด็กก็ตามผู้ใหญ่ ก็ตามควรซื่อสัตย์ต่อตนเอง ซื่อตรงต่อผู้อื่น และสุจริตในหน้าที่ของตน เมื่อปฏิบัติตามย่อมได้รับ ผลดี คือ เป็นผู้มีคุณุติธรรมหรือเที่ยงธรรม มีความซื่อสัตย์ และมีความประพฤตสุจริตในหน้าที่ ของตน

5. เบนุธรรม ในลักษณะที่ห้า สติสัมปชัญญะ

สติสัมปชัญญะ ได้แก่ ความระลึกได้ก่อนจะพูด จะทำ จะคิด และความรู้ตัวในขณะที่ พูด ทำ คิด ความมีสติตรวจตราไม่เลินเล่อ มีอาการแยกเป็น 4 สถาน คือ

1. ความรู้จักประมาณอาหารที่จะพึงบริโภค
2. ความไม่เลินเล่อในการทำงาน
3. ความมีสติสัมปชัญญะในการประพฤตตัว
4. ความไม่ประมาทในธรรม

ความรู้จักประมาณอาหารที่จะพึงบริโภค อาหารนั้น โดยปกติมีประโยชน์สำหรับ บำรุงร่างกาย แต่ถ้ากิน โดยไม่รู้จักประมาณก็ให้โทษ ถึงของอื่นก็เหมือนกัน ที่เป็นของมีประโยชน์ ใช้ไม่ระวัง กลับให้โทษ เช่น ไฟ เป็นต้น อาหารเสียไม่ควรบริโภคทีเดียว ถึงอาหารไม่เสียบางอย่าง เป็นของแสดง บริโภคแล้วไม่สบาย หรือยามเจ็บไข้บริโภคของบางอย่างเข้าไปโรคกำเริบ นุชขึ้นใน กระเพาะ ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ เช่น ท้องเสีย เป็นต้น ผู้บริโภคอาหารเป็นเวลา ไม่ล่าช้า อาหารที่ บริโภคเข้าไปนั้นจึงมีคุณ เป็นเครื่องบำรุงร่างกาย ให้เป็นสุขสำราญ รู้จักประมาณ ในการจับจ่าย อาหารบริโภค แต่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ อย่าให้พุ่มเพอเกิน ไปจะไม่มีกินในวันข้างหน้า ถึงจะมีทาง หาได้ก็ไม่ควรปล่อยให้หือคอยาก เพราะทรัพย์นั้นก็เพื่อจับจ่ายเลี้ยงตัวเอง และคนอื่นให้ได้รับ ความสุขสำราญ

ความไม่เลินเล่อในการทำงาน คือ ไม่ทอดธุระเพิกเฉย เอาใจใส่ประกอบการทำงาน ให้ ชอบแก่กาลเทศะ ไม่ปล่อยให้การทำงานอาดูรเสื่อมเสียไป พึงเห็นตัวอย่าง เช่น คนทำนา ก็ต้องทำนา ในฤดูทำนา เป็นต้น ผู้ประกอบการงานให้ถูกกาลเทศะ ย่อมประสพการงานมีผลไพบุลย์

ความมีสติสัมปชัญญะในการประพฤตตัว ได้แก่ ความรู้รอบคอบ รู้จักระวังหน้าระวังหลัง ชื่อว่าสติสัมปชัญญะ พึงเห็นตัวอย่าง บุคคลผู้ประกอบกิจการใด ๆ ตริตรองให้เห็นก่อนว่า มีคุณหรือมี โทษ หรือเสียประโยชน์ ควรทำ หรือไม่ควรทำ ถ้าไม่ควรถึงคเสีย ถ้าควรจึงทำลงไป เวลาจะพูด ก็ต้อง ระวัง ไม่ไปทำความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่น จะคิดอะไรก็หาหลักฐาน ไม่ปล่อยให้ความคิดข้ามไป บุคคลมีสติสัมปชัญญะ ตรวจทาง ได้ทางเสียก่อนแล้วแล้วจึงทำกิจนั้น ๆ ย่อมมีปกติทำ พูด คิด อะไร ไม่ผิดพลาด

ความไม่ประมาทในธรรม ได้แก่ ความเป็นผู้ไม่อยู่ปราศจากสติ เรียกว่า ความไม่ประมาท พึงกำหนดรู้ดังนี้ คนผู้เกิดมาข่มตอกอยู่ในวิสัยของคนธรรมดา เมื่อเกิดแล้วก็มีกรรมไปแปรไปตามปกติ มีเกิด แก่ เจ็บ ตาย ไปเป็นธรรมดาเหมือนกันหมด ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ แก่ ชรา ผู้หยั่งรู้ธรรมดาของสังขารว่าเป็นเช่นนี้ไม่ควรประมาทในวัย ในความสำราญ และในชีวิต เวลาเป็นเด็กพึงรีบศึกษาหาวิชาไว้เป็นเครื่องมือ เมื่อเติบโตใหญ่หมั่นทำงานสะสมทรัพย์สมบัติไว้ ชื่อเสียงคุณความดีไว้ ทำกิจสำหรับคนภายหลังให้เรียบร้อย เมื่อคราวเจ็บไข้ได้ป่วย ทำการงานไม่ไหว จะได้อาศัยทรัพย์และชื่อเสียงคุณความดี เลี้ยงชีพตลอดไปโดยผาสุก เมื่อความตายมาถึงจะได้ไม่ห่วงใยอย่างนี้ ชื่อว่าไม่ประมาทในธรรม คือ สภาวะอันเป็นอยู่ตามธรรมดาของโลก คนที่ตั้งอยู่ในกัลยาณธรรม ได้ชื่อว่า กัลยาณชน คือ คนที่ประพฤติดีงาม เป็นที่นับถือของคนทั่วไป

อานิสงส์ของสติสัมปชัญญะ ดังนี้

1. เป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภค
2. เป็นผู้ไม่เลินเล่อในการงาน
3. เป็นผู้มิตติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว
4. เป็นผู้ไม่ประมาทในธรรม

พระเทพเวที ได้กล่าวในเรื่องความสำคัญของศีลว่า “คนมีศีลธรรมหรือนุญชธรรมที่เรียกได้ว่าเป็นอารยชนมีธรรม คือคุณสมบัติ ดังนี้ มีสุจริตทั้งสาม คือ มีความประพฤติชอบ 3 ประการ 1. กายสุจริต มีความประพฤติชอบทางกาย 2. วาสุจริต ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา 3. มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ดีงามถูกต้องประพฤติชอบด้วยใจ”⁷⁸ ซึ่งสัมพันธ์กับความหมายตามนิยามของ พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ จูฑะวรรณโณ) ได้กล่าวในเรื่องศีลนี้ว่า “ศีล 5 ศีล 8 อุโบสถศีล และอาชีวะมัฏฐกศีล คือ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ และสัมมาอาชีวะ เป็นหลักการที่(พระพุทธเจ้า) ทรงแสดงให้เห็นในรูปของประ โยชน์ของศีล และโทษของความไม่มีศีล”⁷⁹

พันเอกปิ่น มุกขนันต์ ได้กล่าวถึงอานิสงส์ของศีล 5 หรือประ โยชน์ของศีล 5 ไว้ดังนี้¹⁵

⁷⁸พระเทพเวที (ประยูรช ์ ปยุตโต), **ธรรมนุญ**, พิมพ์ครั้งที่ 77, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, 2531), หน้า 4.

⁷⁹พระโสภณคณาภรณ์, (ระแบบ จูฑะ โณ), **ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2533), หน้า 96.

อานิสงส์ของการรักษาศีล 5 คือผลดีที่ผู้รักษาศีล 5 จะพึงได้รับอย่างแน่นอน ปรากฏตามคำบาลีที่พระผู้ให้ศีลจะกล่าวทุกครั้งเมื่อให้ศีลจบลง ดังนี้ “สีเลน สุคติ ยนฺติ สีเลน โภคสมฺปทา, สีเลน นิพฺพตฺติ ยนฺติ” โดยใจความก็คือ

1. สุคติ ยนฺติ ทำให้เข้าถึงคติที่ดี (ไม่ตกไปสู่คติอันชั่ว)
2. โภคสมฺปทา ทำให้ได้โภคสมบัติ (ไม่ตกไปสู่ความวิบัติ)
3. นิพฺพตฺติ ยนฺติ ทำให้ถึงความดับทุกข์ (ไม่จมค้ำลงสู่ความทุกข์)

พิสิฐ เจริญสุข ได้กล่าวถึง “ศีล” หรือ “วินัย” ว่า นักปราชญ์ทุกชาติทุกภาษายอมรับว่าวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ทั่ว ๆ ไป มนุษย์มีจารีตประเพณีสำหรับเป็นเครื่องดำเนินชีวิตของตน มีศาสนาเป็นเครื่องคุ้มครองใจ มีปัญญาสามารถถอดเอาความรู้ลึกอันดีงามสรรค์สร้างขึ้นเป็นงานศิลปกรรมเพื่อความสดชื่นบันเทิงใจ และมีภาษาเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ได้ การรักษาวินัย ก็คือการปรับปรุงตนเองดีขึ้น เป็นผลภายในตัวของตัวเอง เมื่อมนุษย์รักษาวินัยแล้ว วินัยย่อมนำเขาไปดี (ทำให้ผู้รักษาวินัยเป็นคนดี วิเศษ) วินัยย่อมนำเขาไปแจ้ง(วินัยเหมือนแสงสว่างส่องให้รู้เห็นธาตุแท้ของคนผู้นั้นว่าเป็นอย่างไร) และวินัยย่อมนำเขาไปต่าง (วินัยเป็นเครื่องจำแนกคนให้มีลักษณะต่างกัน) ดังนั้นในแง่ของบุคคลแล้ว การมีวินัยหรือศีลดี ก็เปรียบเสมือนคนที่มีพื้นดินนั่นเอง คนที่มีศีลดี ย่อมทำอะไรในชีวิตก็จะเจริญรุ่งเรือง ศีลยังทำให้เกิดความสงบแก่ตนเอง และเมื่อหลาย ๆ คนมีศีลย่อมนำมาซึ่งความสงบในสังคมโดยส่วนรวม เป็นการรักษาประเทศชาติอย่างดีเยี่ยมเพราะจะทำให้คนในชาติเกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน จะทำกิจการใด ๆ ก็จะสามารถลงได้ไม่ยาก ดังนั้นการที่คนไทยยึดมั่นในศีล ก็คือการรักษาความสงบเรียบร้อย ถือเป็นการสร้างกำแพงเหล็กกล้าป้องกันประเทศชาติของคนไทยนั่นเอง⁸⁰

สรุปได้ว่า จากแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม พระพุทธศาสนานับเป็นสถาบันสำคัญของสังคมไทยพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมแบบชีวิตให้แก่คนไทยชีวิตประจำวันการปฏิบัติคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาเป็นธรรมเนียมของชีวิตในเรื่องของจริยธรรมหลักของความประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรมการกำหนดหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตเป็นแนวทางให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยในสังคมเท่ากับเป็นกฎระเบียบข้อห้าม ข้อปฏิบัติทางสังคม และศาสนาหลักปฏิบัติก็คือสังฆธรรม คือธรรมชาติและกฎธรรมดาที่การดำเนินชีวิตตามหลักจริยธรรมก็คือการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมก็คือ ที่ทำให้บุคคลเป็นมนุษย์สมบูรณ์ได้ หลักเบญจธรรมประการความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ คือ

⁸⁰พิสิฐ เจริญสุข, *เบญจศีล-เบญจธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2543), หน้า 3.

ความรู้จักประมาณในการบริโภค ตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ ไม่ฟุ่มเฟือย ความไม่เลินเล่อในการทำงาน ไม่ปล่อยให้งานอาภูลเสื่อมเสียไป ความมีสติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว ได้แก่ ความรู้รอบคอบ รู้จักระวังหน้าระวังหลัง คิดเสียก่อนที่จะทำกิจใด ๆ และความเป็นผู้ไม่อยู่ปราศจากสติ เมื่อปฏิบัติตามหลักเบญจธรรมข้อนี้ย่อมได้รับผลดี คือ เป็นผู้รู้จักประมาณในการบริโภค เป็นผู้ไม่เลินเล่อในการทำงาน เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะในการประพฤติตัว และเป็นผู้ไม่ประมาทในธรรมที่ 5

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

2.5.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่แสดงออกถึงความดีงามทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและการพัฒนาประเทศชาติ

แนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ดี ปฏิบัติชอบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งควรจะปฏิบัติทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ซึ่งจริยธรรมถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะจริยธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์ให้ปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมได้เห็นว่าดีงาม ถ้าหากมนุษย์ไม่มีจริยธรรม สังคมก็จะวุ่นวายเพราะคนทั่วไปต่างก็จะยึดเอาความคิดของตัวเองเป็นหลักนั่นเอง แหล่งกำเนิดของจริยธรรม มาจากการที่แต่ละสังคมมีบรรทัดฐานที่ต่างกัน และยอมรับจริยธรรมในสังคมของตนซึ่งจะแตกต่างจากจริยธรรมจากสังคมอื่น ๆ ไม่มากก็น้อย เพราะฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าแหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคลก็คือ สังคม จึงอาจกล่าวได้ว่า ต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้จากสังคมเป็นสำคัญ องค์ประกอบของจริยธรรม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนของจริยธรรมที่อยู่ภายใน ซึ่งได้แก่ ความรู้เชิงจริยธรรม ทศนคติเชิงจริยธรรม หรือความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม องค์ประกอบของจริยธรรมอีกส่วนหนึ่ง คือ ส่วนของจริยธรรมที่อยู่ภายนอก คือ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นส่วนที่บุคคลแสดงออกมาและผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำที่ดีหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความสงบสุขของสังคม ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม เกิดจากการที่นักทฤษฎีมีความคิดเห็นที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้น ซึ่งมีนักทฤษฎีพวกหนึ่งเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ย่อมมีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากล สามารถศึกษาได้ในสังคมต่าง ๆ และความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมของคนในสังคมเดียวกัน ย่อมแตกต่างของคนที่อยู่ต่างสังคมด้วย ผู้ที่มีความเชื่อเช่นนี้ คือผู้นำทางความคิดในทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งก็คือ เปียเจต์และโคลเบอร์เกอร์ นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตาม

แนวพุทธศาสตร์ ซึ่งได้อธิบายพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นตามหลักคำสอนของพุทธศาสนาว่าจะต้องพัฒนาไปที่ละขั้น และเมื่อไปจนถึงระดับสามซึ่งถือว่าพัฒนาถึงที่สุดแล้ว จิตใจก็จะเป็นอิสระ มีความสุข เป็นชีวิตที่มีจริยธรรมที่พึงประสงค์สูงสุดในแนวพุทธศาสนา ซึ่งสาเหตุที่พุทธศาสนาสนใจเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมนั้น เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่เน้นการปฏิบัติ ไม่ใช้การสวดมนต์อ้อนวอน เชื่อว่าการคิดดี ทำดี พุทธิ เป็นบันไดเป็นหนทางแห่งความสุขที่แท้จริง ฉะนั้นคุณธรรมและ จริยธรรมก็เปรียบเหมือนเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้คน ไปถึงความสุขที่แท้จริงได้ เพราะคุณธรรมเป็นธรรมที่สอนให้ประพฤติดี ส่วนจริยธรรมเป็นแนวทางการประพฤติ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้จะทำให้คนเข้าถึงหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาได้ ซึ่งคุณธรรมที่สำคัญ และความสำคัญของคุณธรรมนั้น เป็นคุณธรรมสำคัญที่สืบเนื่องมาจากความเป็น โสดาบัน ซึ่งก็คือหลักธรรม 5 อย่าง 1) ศรัทธา 2) ศีล 3) อิทธิบาท 4) ด้านจาคะ 5) ด้านปัญญา ซึ่งธรรมทั้ง 5 ข้อนี้เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นย้ำ และมีความเหมาะสมในการที่จะนำมาใช้เป็นชีวิตประจำวัน นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังมีเกณฑ์ตัดสินความถูกผิดทางจริยธรรมเพื่อให้ผู้ที่ศึกษานั้นเข้าใจได้มากขึ้น คือ การกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา มีความตั้งใจ จงใจ นั้นทางพระพุทธศาสนานั้นเรียกว่ากรรม ซึ่งพุทธศาสนาได้แบ่งเกณฑ์ไว้ 2 เกณฑ์ 1) เกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมที่พิจารณาถึงสาเหตุของการกระทำ 2) เกณฑ์ตัดสินทางจริยธรรมที่พิจารณาถึงผลของการกระทำ

พระราชวรมุณี ได้ให้ความหมายของ จริยธรรม หมายถึง การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีวิต การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิต ทุกแง่ ทุกด้าน ทุกระดับ ทางกาย วาจา และใจ ทั้งด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ด้านปัญญาอย่างถูกต้อง⁸¹

ประกาศรี สีหอำไพ ได้ให้ความหมายจริยธรรมว่า “จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นถึงความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น มีคุณธรรมและมโนธรรมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยมีสำนึกที่จะใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์⁸²

⁸¹พระราชวรมุณี, **ปรัชญากรีก บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สยาม, 2544), หน้า 12.

⁸²ประกาศรี สีหอำไพ, **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและวัฒนธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 17.

รัชชัช ชัยจิรฉายากุล ได้กล่าวไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานหรือแนวทางปฏิบัติตน ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและให้คนในสังคมมีความสุข และความพอใจ”⁸³

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ให้ความหมายจริยธรรมว่า “จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคม หลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวม ถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมจะมีคุณลักษณะประเภทใดประเภทหนึ่ง ใน 2 ประเภท คือ เป็น ลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในตัวสมาชิกในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การ สนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วน อีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในตัวสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่ สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้มีพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ สมควร ดังนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทที่ สองน้อย”⁸⁴

เพียเจท์ (Piaget) และโคลเบิร์ต (Kolhberg) ได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า “จริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่ง บุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินการกระทำนั้น ว่าเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด”⁸⁵

คุณธรรม หมายถึง หลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจ ส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

พุทธทาสภิกขุ ได้ให้ความหมายคุณธรรมและจริยธรรม ไว้ว่า “ระเบียบปฏิบัติซึ่งมุ่งให้เกิด ความผาสุก ความสงบสุขเนื่องด้วยสังคมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคุณธรรมจริยธรรม นั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ทำ ขึ้น บัญญัติขึ้นแต่งขึ้นตามเหตุผลของมนุษย์เอง หรือตามความต้องการของมนุษย์เอง”⁸⁶

⁸³ รัชชัช ชัยจิรฉายากุล, การศึกษาคูณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529), หน้า 22.

⁸⁴ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ), 2523, หน้า 65.

⁸⁵ ประภาศรี สีหอำไพ, พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและวัฒนธรรม, อ่างแล้ว, หน้า 31.

⁸⁶ พุทธทาสภิกขุ, ความแตกต่างระหว่างศีลธรรมกับศาสนา, (นนทบุรี : โรงพิมพ์ เอกรินทร์, 2514), หน้า 12.

สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นแนวทางที่ควรประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดี ที่งาม หมายถึงความรู้สึก หิชอบชั่วดีของบุคคลที่เหมาะสมกับความต้องการของสังคม เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและบุคคลอื่น อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2.5.2 องค์ประกอบของจริยธรรม

บุคคลจะพัฒนาทางจริยธรรมได้ ย่อมมีความพร้อมทางจิตใจเป็นเบื้องต้นเสียก่อน หากปราศจากความพร้อมดังกล่าวแล้ว การพัฒนาจริยธรรมย่อมเป็นไปได้ยาก องค์ประกอบพื้นฐานทางจริยธรรมได้แก่⁸⁷

- 1) ความเฉลียวฉลาด บุคคลที่มีความสนใจรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง แล้วนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่น เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และเรียนรู้เรื่องของสังคมได้อย่างถูกต้อง
- 2) สุขภาพจิตดี เป็นบุคคลที่ไม่ค่อยวิตกกังวลมากนัก รู้จักปรับตัว สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มีประสบการณ์ทางสังคมกว้างขวาง รู้จักและเข้าใจสภาพความเป็นอยู่และปัญหาความต้องการของบุคคลอื่น เพื่อช่วยให้เกิดความสามัคคีเอาใจเขามาใส่ใจเราได้อย่างถูกต้อง

จริยธรรม เป็น แนวทางหรือกฎเกณฑ์มาตรฐานของความประพฤติปฏิบัติและการกระทำในสิ่งที่ดีงามของบุคคลในสังคมทั้งกาย วาจา และจิตใจ โดยถือปฏิบัติเป็นประจำและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้น ถือว่า การกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยม ทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมด้านนี้เป็นพิเศษ
- 2) เจตคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ซึ่งส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีเจตคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้น มีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะเจตคติ

⁸⁷ เสริมวิทย์ สุภเมธี, การบริหารกิจการนักเรียน, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูสมเด็จเจ้าพระยา, 2531), หน้า 295.

นั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นเจตคติเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่สำคัญ จะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3) เหตุผลทางจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจมีการกระทำคล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกัน อาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและท้ายสุดทำให้ทราบระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้

4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การขโมยและการกล่าวเท็จ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางดี และทางเลวของบุคคล ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม⁸⁸

2.5.3 การส่งเสริมพัฒนาทางจริยธรรม

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายทั้งด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม จนมีผลทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางจริยธรรม อายุโดยเฉลี่ยน้อยลงจนน่าตกใจ จึงได้มีนักการศึกษาและผู้รู้ได้ศึกษาค้นคว้า ถึงวิธีการต่าง ๆ ในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน เพื่อที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีจริยธรรมที่ดีงาม

การส่งเสริมพัฒนาทางจริยธรรมเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ พวกหนึ่งเห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม โดยทั้งปวงเห็นว่า คนเรานั้น ไม่ได้ดี หรือชั่วมาแต่กำเนิด จิตอยู่ในสภาวะกลาง ๆ พร้อมทั้งจะได้รับการแต่งแต้มทั้งในแง่บวก และแง่ลบภายหลัง สภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นดีหรือเลวจะเป็นเงื่อนไขปัจจัยผลักดันให้ผู้นั้นเป็นคนดีหรือชั่วได้ พูดงาย ๆ ว่า จิตใจเขาดีบริสุทธิ์มาตั้งแต่กำเนิด เมื่อเติบโตขึ้นลักษณะทางจริยธรรมของเขาเริ่มสำแดงตัวเด่นชัดและพัฒนาการไปตามวิธีทางที่ดีขึ้น ส่วนอีกทางหนึ่งเห็น

⁸⁸ ดวงเดือน พันธุมนาวิน, จริยธรรมในสังคมไทยในทรรศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์, อ้างแล้ว, หน้า 2-3.

ว่าการพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของบุคคลให้เป็นไปตามขั้นตอนที่แน่นอนตายตัว แนวคิดนี้เป็นของ เพียเจท์ (Piaget) ซึ่งเปรียบเทียบกับได้กับหลักพระพุทธศาสนา

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อม และการใช้ปัญญาในการส่งเสริมจริยธรรม ดังนี้⁸⁹

1) **ปรโตโมฆะ** หมายถึง สิ่งแวดล้อมภายนอกในที่นี้เน้น กัลยาณมิตร คือผู้คอยให้คำแนะนำที่ดี เช่น บิดา มารดา ครูอาจารย์ ท่านผู้รู้ทั้งหลาย ตลอดถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคมทั่วไปที่ดี ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ปรโตโมฆะที่ดีพร้อมจะกำหนดแนวทางจริยธรรมมากกว่า เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย

2) **โยนิโสมนสิการ** หมายถึง การรู้จักใช้วิจารณ์ญาณปัญญา พิจารณาหาเหตุผล ใช้ความคิดที่ถูกวิธีรู้จักคิดคือคิดแยกแยะ และสืบสาวต้นตอตามหลักความสัมพันธ์ แห่งเหตุปัจจัย ต่าง ๆ กล่าวคือเป็นคนคิดแก้ปัญหาเป็น

ในทางปฏิบัติการสร้างจริยธรรมคุณธรรม จะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมส่วนหนึ่ง และสร้างคุณธรรมภายใน โดยเฉพาะการรู้จักคิดอีกส่วนหนึ่ง ครูอาจารย์จะช่วยเป็นกัลยาณมิตรชี้แนะให้ใช้ความคิดให้ถูกวิธีรู้จักคิดหาเหตุผล ถ้าไม่มีกัลยาณมิตร โยนิโสมนสิการมักจะเกิดยาก

การจัดการศึกษาการฝึกอบรม ชี้แนะให้บุคคลรู้แจ้งชัดถึงความสำคัญของจริยธรรม กับชีวิตมนุษย์ ย่อมเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานสำคัญ สำหรับพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เมื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว ทรัพยากรอื่นเป็นผลผลิตของมนุษย์ก็จะพลอยมีค่าต่อมนุษย์โลกอีกด้วย

จริยธรรม ตามหลักคำสอน ในทางพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพจิตมนุษย์ สิ่งสำคัญอยู่ที่ว่ามนุษย์จะใช้เวลาในปัจจุบันให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้มากน้อยเพียงใด “พระพุทธศาสนาไม่ได้คำนึงถึงอนาคตมากนักแต่กล่าวย้ำให้ความสำคัญกับปัจจุบันเป็นกรณีพิเศษ เพราะอนาคตเป็นสิ่งที่ยังมาไม่ถึง จึงเน้นในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ที่จะได้ทำประโยชน์ได้เต็มความสามารถในปัจจุบัน ทั้งยังไม่ส่งเสริมให้อดีตอันเป็นสิ่งที่ล่วงไปแล้ว เข้ามามีอิทธิพลครอบงำจิตใจคน จนทำอะไรไม่ได้เลยในปัจจุบัน”⁹⁰

ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้อ้างทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของ Piaget ว่ามีการพัฒนาทางจริยธรรม 3 ขั้น คือ

⁸⁹พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 622-623.

⁹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 45-46.

1) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กชั้นนี้ยังไม่มีความสามารถรับรู้ สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียดมีความต้องการทางกายภาพ ต้องการการตอบสนองความอยากได้โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ เมื่อพูดได้จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อม และบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่น

2) ชั้นยึดคำสั่งเด็กอายุ 2-8 ขวบ จะเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ คือประกาศิตที่ตนจะต้องทำ

3) ชั้นยึดหลักแห่งตนเด็กอายุ 8-15 ปี มีการพัฒนาทางสติปัญญา และประสบการณ์เพิ่มขึ้น การยึดคำสั่ง หรือการเกรงกลัวอำนาจภายนอก จะกลายเป็นความคิดเชื่อมโยงทางเหตุผลความเป็นไปได้ และความเป็นไปไม่ได้ ความถูกต้องยุติธรรม⁹¹

2.5.4 ขั้นตอนการเกิดจริยธรรม

1) **ขั้นการเลียนแบบ** การเลียนแบบเป็นกระบวนการซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก โดยเด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่แวดล้อมตนอยู่ แล้วนำมาปรับเข้ากับตนเองเหมือนกับการเรียนรู้ภาษาพูด ของเด็ก การเลียนแบบทางจริยธรรมจึงเกิดได้ทั้งจากครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน ชุมชน แต่มีบ่อยครั้งที่เด็กเลียนแบบในสิ่งที่ผู้ใหญ่ไม่ได้ตั้งใจจะสอน ดังนั้น ผู้ใหญ่ก็ควรมีจริยธรรมสูงเมื่อใกล้ชิดกับเด็ก

2) **ขั้นการแนะนำสั่งสอน** เป็นวิธีการที่ผู้ใหญ่ให้คำแนะนำ สั่งสอน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมแก่เด็ก การรับการแนะนำสั่งสอนจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก เช่นกัน เพราะในขณะที่การเลียนแบบเป็นการดูดซึมการกระทำนั้น การแนะนำสั่งสอนก็เป็นการดูดซึมทางอารมณ์ และเจตคติของบุคคลอื่น ทำให้อารมณ์ของเด็กมิได้พัฒนาการมาโดยอิสระ แต่ไปอิงอยู่กับกลุ่มซึ่งเป็นรากฐานของชีวิตทางสังคม อย่างไรก็ตามการแนะนำสั่งสอนนี้เป็นวิธีที่มีประโยชน์สำหรับบิดามารดาและครูในการพัฒนาจริยธรรม และได้ผลมากกว่าการสอนแบบให้เด็กรู้ตัว (Conscious)

วิธีการแนะนำสั่งสอนนี้แม้จะมีอิทธิพลต่อการสร้างลักษณะนิสัย แต่เนื่องจากการเรียนรู้โดยไร้สำนึก จึงเป็นการรับโดยขาดทั้งเหตุและผล และการคิดวิเคราะห์ ดังนั้น บุคคลที่ถูก "แนะนำสั่งสอน" มากจนเกินไป จะเกิดปัญหาความอ่อนแอทั้งทางด้านลักษณะและบุคลิกภาพ

วิธีการแนะนำสั่งสอนนี้ใช้กับเด็กได้ดีกว่าผู้ใหญ่ เพราะเมื่อเด็กเติบโตขึ้นจนมีวุฒิภาวะพอที่จะใช้เหตุผลและการวิเคราะห์แล้ว เด็กก็อาจจะขัดแย้งหรือไม่เชื่อคำแนะนำ อย่างไรก็ตาม

⁹¹บุญเชื้อ อินทวรัตน์, จริยธรรมกับชีวิต, (นครสวรรค์ : ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2537), หน้า 52-53.

การที่เด็กสามารถคิดวิเคราะห์จนเกิดจริยธรรมด้วยตนเอง นี่ถือว่าเป็นอุดมการณ์ทางจริยธรรมขั้นสูงที่สุด

3) **ขั้นการลอกแบบ** ในการเลียนแบบเด็กจะรับเอาพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ในขั้นการแนะนำสั่งสอน เด็กจะรับเจตคติด้านอารมณ์ของผู้ใหญ่ ส่วนในขั้นการลอกแบบเด็กจะรับเอาบุคลิกภาพทางจริยธรรมของผู้ใหญ่ไว้เป็นของตนเอง โดยอาศัยความรักและความชื่นชมในผู้ใหญ่คนนั้น เช่น การชื่นชมวีรบุรุษ เป็นต้น การลอกแบบทางจริยธรรม จึงอาจจะทำให้เกิดการลอกแบบจริยธรรมทั้งที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ทั้งสองทาง

4) **ขั้นการสร้างจริยธรรมของตนเอง** เมื่อเด็กได้ผ่านขั้นตอนการลอกแบบมาแล้ว เด็กจะสร้างจริยธรรมของตนเอง โดยสร้างมาจากการปรับตนเองในสภาพธรรมชาติ (Natural self) กับตนเองในสภาพที่มีจริยธรรม (Moral self) เข้าด้วยกัน การปรับจริยธรรมนี้มักจะเกิดในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะได้พบกลุ่มเพื่อนกลุ่มใหม่ ค่านิยมที่อาจทำให้เขาละทิ้งจริยธรรมและค่านิยมเก่าที่รับไว้ตอนเด็ก วัยผู้ใหญ่จึงเป็นวัยของการปรับจริยธรรมของมนุษย์ ซึ่งในกระบวนการปรับรูปแบบจริยธรรมนี้ มนุษย์ต้องพิจารณาตนเองใน 3 ประเด็น คือ

- (1) ตัวเราที่เรารู้จัก
- (2) ตัวเราที่ผู้อื่นรู้จัก
- (3) ตัวเราในอุดมคติ

สรุปได้ว่า ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองเหล่านี้ จะได้รับอิทธิพลจากผู้อาวุโสกว่าที่อยู่รอบตัวเป็นอย่างมาก เช่น พ่อ แม่ ครูที่จะตัดสินว่าเขาเป็นคนดีหรือคนเลว ผู้ใหญ่จึงยังคงมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของลูกหลานและลูกศิษย์ของตน

2.5.5 อุปสรรคของการส่งเสริมจริยธรรม²²

1. **การใช้อำนาจขั้นเด็ดขาด** การใช้อำนาจบังคับเด็กจะทำให้เด็กมีจริยธรรมจากการเชื่อฟัง ซึ่งเป็นจริยธรรมของทาสมากกว่าจริยธรรมของผู้ที่ต้องปกครองตนเองในระบบการเมืองปัจจุบัน เพราะเป็นการบังคับให้เด็กเชื่อมากกว่าการยอมรับ เหมือนกับการบังคับให้กลัวกฎหมายมากกว่าสอนว่าอะไรที่ไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นอำนาจจะเกิดขึ้นคู่กับการลงโทษ ซึ่งการลงโทษจะเป็นตัวปิดกั้นไม่ให้เด็กกล้าอภิปรายซักถามเพื่อทำให้เกิดเหตุผลที่ยอมรับด้วยตนเอง

2. **การควบคุมทางกาย** นอกจากการใช้อำนาจแล้ว บางครั้งผู้ใหญ่จะบังคับให้เด็กกระทำหรืองดกระทำโดยใช้เงื่อนไขการบังคับกาย เป็นเครื่องมือในการขู่บังคับ เช่น เมื่อเด็กทำตาม

²² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือหลักสูตร การพัฒนาข้าราชการครูชำนาญการพิเศษ, (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2550), หน้า 56-57.

จริยธรรมที่ผู้ใหญ่สอนก็จะได้รับรางวัล แต่หากไม่กระทำตามก็จะถูกลงโทษ ดังนั้น การรับจริยธรรมของเด็กจึงเป็นการรับจริยธรรมที่ผู้ใหญ่หยิบนำให้เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษ ซึ่งเด็กอาจจะยอมรับจริยธรรมนั้นเฉพาะเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่เท่านั้น การใช้มาตรการการควบคุมทางกายจึงเป็นการฝึกเด็กให้มีลักษณะนิสัยหลอกลวงมากกว่าการถือความซื่อสัตย์

3. การอบรมโดยตรง (Indoctrinate) เป็นการขัดเยียดความเชื่อ ค่านิยมที่ผู้ใหญ่ยึดถือให้กับเด็กโดยไม่มีการใช้เหตุผล วิธีการสอนโดยตรง โดยให้ผู้รับคำสอนเชื่อตามผู้ใหญ่ นั่นอาจเป็นวิธีการหนึ่งในการสอนทางศาสนา ดังนั้น จริยธรรมที่ผูกไว้กับศาสนา จึงอาจถูกต่อต้านหรือถูกตั้งข้อกังขาได้ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมของการใช้เหตุผล

สรุปได้ว่า อุปสรรคของการส่งเสริมจริยธรรม เกิดจากการใช้อำนาจบังคับเด็ก การไร้เงื่อนไขการบังคับกาย เป็นเครื่องมือในการขู่บังคับ การขัดเยียดความเชื่อ ค่านิยมที่ผู้ใหญ่ยึดถือให้กับเด็กโดยไม่มีการใช้เหตุผล จึงอาจเกิดแรงต่อต้านจากเด็ก เด็กจะเชื่อฟังและมีจริยธรรมเฉพาะเวลาอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่เท่านั้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระครูสังฆญาณประยุต (อรัญ สัจจารักษ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของสมาชิกศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดมาตุคุณาราม ตำบลกระโสม อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของสมาชิกศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดมาตุคุณาราม ตำบลกระโสม อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกามสุมิจนจารกับกามสังวร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสุรามริยกับสติสัมปชัญญะ และด้านปาณาติบาตกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตามเพศ สถานภาพ อาชีพก่อน 60 ปีและบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของสมาชิกศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดมาตุคุณาราม ตำบลกระโสม อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน แยกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีเพศ สถานภาพ อาชีพก่อนอายุ 60 ปีและ บุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁹³

⁹³พระครูสังฆญาณประยุต (อรัญ สัจจารักษ์), “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของสมาชิกศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดมาตุคุณาราม ตำบลกระโสม อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2554, 179 หน้า.

พระมหากรุณิณฺ์ แสงทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “เจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล - เบญจธรรม” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า โดยภาพรวมระดับเจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล - เบญจธรรมอยู่ในระดับสูง ระดับเจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล - เบญจธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับความต่างกันทางเพศ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ระดับเจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล - เบญจธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับความต่างกันของระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ระดับเจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล - เบญจธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับความต่างกันของการได้รับการสนับสนุน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001⁹⁴

พระมหาวันเชษฐ โสภโณ (เชื้อกุลชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเพศ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05⁹⁵

พระใบฎีกาบุญลย์ ฐิตธมฺโม (หริ่งรัตน์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 ของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดคงเกตุ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนชุมชนวัดคงเกตุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99 และจำแนกในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) ด้านโฆษณาประชา

⁹⁴พระมหากรุณิณฺ์ แสงทอง, “เจตคติ และการปฏิบัติของเยาวชน ต่อหลักเบญจศีล-เบญจธรรม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), 2547, 102 หน้า.

⁹⁵พระมหาวันเชษฐ โสภโณ (เชื้อกุลชาติ), “เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2552, 196 หน้า.

สัมพันธ์ของสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก 2) ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและสังคม อยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านความเชื่อและค่านิยมทางสังคม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนชุมชนวัดคงเกตุที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

พระมหาภาสิต สุขวรรณดี (สุภาสิต) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย” พบว่า นักศึกษามีการรักษาศีล 5 บางวันมากกว่าทุกวัน มีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับสูง และมีความสนใจในพระพุทธศาสนามาก แต่มีการศึกษาหลักธรรมในวันอาทิตย์มีน้อย ส่วนความสนใจในพระพุทธศาสนาและการศึกษาหลักธรรมบางข้อ มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 คือ 1) การพูดคุยหรือการสนทนาธรรมกับเพื่อน ๆ 2) มีโอกาสไปพักที่วัดและอยู่ปฏิบัติธรรม 3) ศึกษาธรรมหลักสูตรพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 4) ศึกษาธรรมจากโครงการเข้าค่ายคุณธรรม 5) ศึกษาธรรมจากการอ่านหนังสือธรรมะและสิ่งตีพิมพ์⁹⁶

กัญญา สุวรรณเกิด ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อเบญจศีล เบญจธรรม โดยรวมอยู่ในระดับดี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเจตคติต่อเบญจศีล เบญจธรรม กับเพศ ระดับการศึกษา และการรับการอบรม เพศชายและเพศหญิงมีเจตคติต่อเบญจศีล เบญจธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่เรียนระดับ ปวช. มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติสูงกว่าระดับ ปวส. ผลการทดสอบทางสถิติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมพบว่าเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมบ่อยครั้ง เจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม มากกว่ากลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆครั้ง และกลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆครั้ง มีเจตคติสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยผ่านการอบรม การอบรมนานๆครั้ง มีเจตคติสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยผ่านการอบรม⁹⁷

⁹⁶พระมหาภาสิต สุขวรรณดี (สุภาสิต), “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยฐานสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2547, 92 หน้า.

⁹⁷กัญญา สุวรรณเกิด, “การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี”, สารนิพนธ์ศาสนาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 130 หน้า.

กิตติมา วณิชรานันท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยรับเบอร์ ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเชื่อเรื่องบุญ บาป อยู่ในระดับมาก และด้านความสนใจในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แยกทดสอบในแต่ละด้าน พบว่า พนักงานบริษัทที่มีเพศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความเชื่อเรื่องบุญ บาป และความสนใจในพระพุทธศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05^{๙๘}

ตรีจจิตร รุ่งมะลัง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องเบญจศีลของนักศึกษามหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจคำสอนเรื่องเบญจศีล ซึ่งเป็นผลมาจากได้รับการถ่ายทอดอบรมสั่งสอนจากบิดา มารดา ครูอาจารย์ พระ สงฆ์ และญาติ ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีการปฏิบัติตามเบญจศีลบ้าง อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด และยังมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติสอดคล้องกับหลักเบญจศีลในระดับปานกลางถึงมากที่สุด แต่บางพฤติกรรมสวนทางกับหลักเบญจศีลในแต่ละข้อ แม้ว่าจะไม่ผิดศีลทีเดียว แต่ก็ทำให้ศีลต่างพร้อย เช่น เคยชกต่อยเพื่อน เคยฆ่าสัตว์ เคยมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งมีบางพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างมีการทำผิดบ่อยๆ จนเกิดความเคยชิน เช่น การพูด โทหก ฆ่าสัตว์ ดบยุง เป็นต้น^{๙๙}

สุรัชย์ เทพกรรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียน โรงเรียนวิถีพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดเบญจศีลอยู่ในระดับน้อย คือ ฉีดยากันยุงหรือแมลงสาบในบ้าน ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะค่าพูด

^{๙๘}กิตติมา วณิชรานันท์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยรับเบอร์ ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 208 หน้า.

^{๙๙}ตรีจจิตร รุ่งมะลัง, “ความเชื่อเรื่องเบญจศีลของนักศึกษามหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (วิทยาลัยศาสนศึกษา : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2547 141 หน้า.

ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สูบบุหรี่ ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่¹⁰⁰

นนทนา อังสุวรังษี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ยังคงมีค่านิยมและปฏิบัติต่อบุญศีลสอดคล้องตามหลักทฤษฎี คือ มีความเห็นว่าเบญจศีลมีความสำคัญมากและบัญญัติไว้ให้ทุกคนปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคม และเห็นว่าการถือศีลนำไปสู่สวัสดิ พรั่งพร้อมด้วยทรัพย์และถึงความดับทุกข์ได้ อีกทั้งเห็นว่าเบญจศีลไม่ขัดกับสภาพสังคมปัจจุบันในการประกอบอาชีพหรือการพัฒนาความเจริญของชาติ แต่ยังมีประชาชนบางส่วนยังคงมีค่านิยมและการปฏิบัติต่อบุญศีลเบี่ยงเบน สืบเนื่องมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ อาชีพ ความเจริญทางด้านวัตถุและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเขตเมือง ดังนั้นหมู่บ้านชนบทจะยังคงรักษาค่านิยมและการปฏิบัติต่อบุญศีล ได้ถูกต้องมากกว่าหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งมีความใกล้ชิดกับเขตเมือง¹⁰¹

สุนีย์ กัลปะยะจิตร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชน พบว่าไม่เคยหิบบของเพื่อนเอาไปเป็นของตัวเอง แสดงให้เห็นว่าเยาวชนรักษาศีลข้อที่ 2 และเยาวชนมีการพูดหยาบคายทุกวัน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนละเลยและไม่ปฏิบัติตามศีลข้อ 4 อายุ การศึกษา และสถานภาพการสมรสของบิดามารดากับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวัน จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด และจากการทดสอบทางสถิติพบว่า ลักษณะการ

¹⁰⁰ สุรัช เทพกรรม, “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 82 หน้า.

¹⁰¹ นนทนา อังสุวรังษี, “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2533, 212 หน้า.

อบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่างกัน มีการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05¹⁰²

บุญสนอง เรืองหนู ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง” ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นที่มีต่อศีล 5 ของประชาชนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีความคิดเห็นต่อศีลข้อที่ 5 มากที่สุด รองลงมาคือศีลข้อที่ 3 และศีลข้อที่ 4 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 2 และความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 ตามตัวแปรอายุที่แตกต่างกัน โดยรวมและความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 1 ศีลข้อที่ 2 และศีลข้อที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 ตามตัวแปรสถานภาพการสมรสระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน¹⁰³

พอพล อุดพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

¹⁰² สุนีย์ กัลปยะจิตร, การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา, วารสารสมาคมวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : ส่วนผลิตวารสารสมาคมวิจัย), 48, 89 หน้า.

¹⁰³ บุญสนอง เรืองหนู, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : วิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, 93 หน้า.

3. บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง นำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุ 30 ปี และมีอายุสูงกว่า 30 ปี นำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป นำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุวรรณ มั่งสา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธ” ผลการศึกษพบว่า ความแตกต่างกันในด้านอาชีพ ทำให้ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธมีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้มีอาชีพค้าขายและเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ โดยผู้ที่มีอาชีพรับราชการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธแตกต่างกัน และยังพบอีกว่า ผู้ที่ไม่ได้ศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธสูงสุด สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธต่ำที่สุด¹⁰⁴

สารภี จันทร์ศรีนวล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักจริยธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล พบว่า การเว้นจากการทดลองสูบบุหรี่ ยาเสพติดหรือสารเสพติดอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการรู้จักควบคุมตนเองไม่ให้หลงใหลในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม พบว่า การละเว้นจากการค้าขายมนุษย์ สุรา ยาพิษ และเนื้อสัตว์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการแบ่งปันสิ่งของที่ตนมีอยู่จนเกินความจำเป็นตามกำลังของตนให้ผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด¹⁰⁵

เสาวนีย์ ตะโพนทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

¹⁰⁴ สุวรรณ มั่งสา, “ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธ”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2542, 142 หน้า.

¹⁰⁵ สารภี จันทร์ศรีนวล, “การนำหลักจริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2550, 144 หน้า.

ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องความหมายของศีล และรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นการละเมิดศีล 5 ส่วนพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า นิสิตนักศึกษาจะละเมิดศีลข้อ 1 เพราะต้อง ดบยุงหรือแมลงที่มารบกวน ละเมิดศีลข้อ 2 โดยทุจริตในการสอบ ลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อน ละเมิดศีลข้อ 4 โดยเล่าเรื่องไม่ตรงกับความจริงต่อพ่อแม่ และละเมิดศีลข้อ 5 โดยดื่มเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ สำหรับศีลข้อ 3 พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยละเมิด สำหรับความแตกต่างทาง พฤติกรรมพบว่า เพศชายจะละเมิดศีลข้อ 3 มากกว่าเพศหญิง และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างศีลทั้ง 5 ข้อมี ความสัมพันธ์กันทางบวกทุกข้อ¹⁰⁶

อริชฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษา ศีลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประทุษร้ายในกาม และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดปดอยู่ ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรักษา ศีล 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ไม่มี ความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5¹⁰⁷

จิตภา จิตวิญญาณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนใน โครงการพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเบญจศีล โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ การละเว้นจาก การลักทรัพย์ การละเว้นจากการเสพของมีนเมา การละเว้นจากการประทุษร้ายในกาม การละเว้น จากการพูดเท็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ส่วนเจตคติต่อเบญจธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ความมีสัมมาอาชีวะ ความสාරวมในกาม

¹⁰⁶สาวนีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร และมนตรี คู่ควร, “พฤติกรรมกรนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร”, รายงาน การวิจัย, (คณะเทคโนโลยีการเกษตร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง), 2548, 121 หน้า.

¹⁰⁷อริชฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล, “การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษา เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร”, **ปัญหาพิเศษ**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, 119 หน้า.

ความสัตย์ ความเมตตากรุณา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความมีสติรอบคอบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนหญิง และนักเรียนชายมีเจตคติต่อเบญจศีลเบญจธรรมไม่แตกต่างกัน¹⁰⁸

พชวรรณ ครุฑนาค ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครูและผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของครูผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนราชวินิตมัธยม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่ควรเป็นตัวอย่างที่ดีของลูกหลาน บิดามารดาที่ดีควรใช้เวลากับครอบครัว ครูอาจารย์ไม่ควรล่าเอียง ผู้ใหญ่ที่ดีต้องไม่เห็นแก่ตัว การมีคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มที่บ้าน ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน ผู้ใหญ่ควรสอนเด็กให้เป็นคนดีต่อสังคม¹⁰⁹

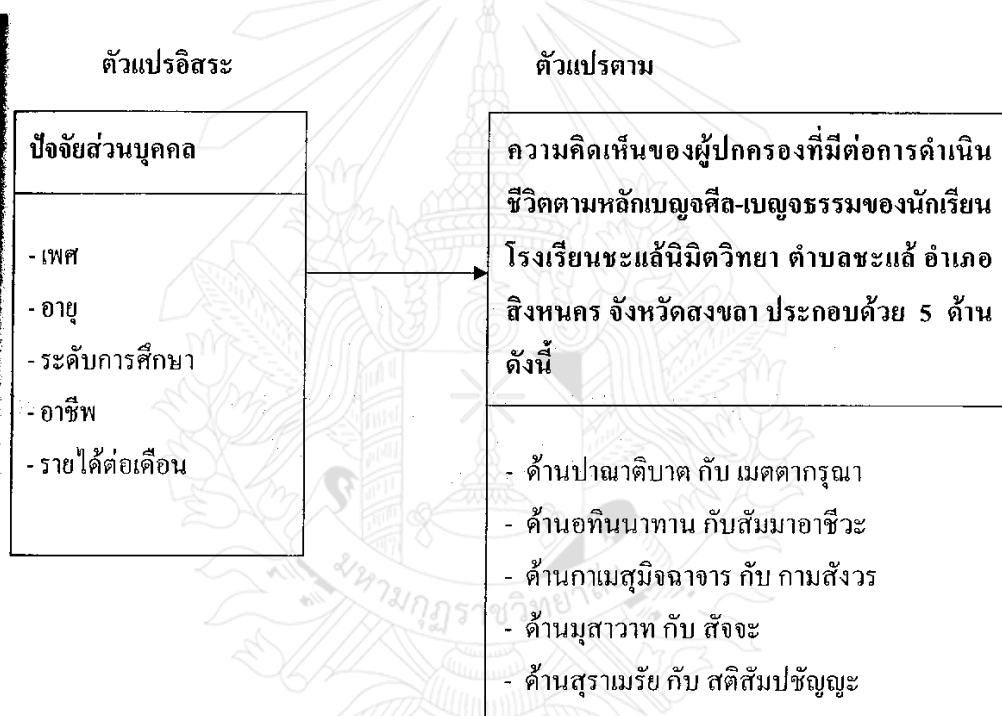
สรุปได้ว่า การศึกษาหลักคำสอน แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน ซึ่งได้ทำการศึกษา ค้นคว้าโดยภาพรวมจัดว่าเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ช่วยควบคุม ชัดเกล้าพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นคนดีมีศีลธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา โดยเว้นจากทุกขเวรภัยด้วยการเบียดเบียนกันทางด้านชีวิต ทรัพย์สิน คู่ครอง สังฆะ และการขาดสติสัมปชัญญะ แต่ยังมีบุคคลปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมได้ไม่ครบถ้วน ปัญหาทางสังคมที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปล้นฆ่า ปัญหาทุจริต ลักขโมย และปัญหายาเสพติด เป็นต้น มิให้เห็นอยู่เนืองๆ การศึกษาถึงทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และการได้รับฝึกฝนอบรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ล้วนมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม นั้นแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมนั้นๆ

¹⁰⁸จิตภา จิตต์วิญญาน, “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนใน โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย”, บทความวิชาการการวิจัย, (หนองคาย : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย), 2549, 175 หน้า.

¹⁰⁹พชวรรณ ครุฑนาค, “ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบิดามารดา ครูและผู้ใหญ่ทั่วไปในทัศนะของครูผู้ปกครองและนักเรียนใน โรงเรียนราชวินิตมัธยมกรุงเทพฯ”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร), 2542, 142 หน้า.

2.7 สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลัก เบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดด้วยการกำหนดปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และได้ศึกษาพระไตรปิฎก ที่อธิบายถึง การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามกรอบประเด็นที่ศึกษา จึงได้นำหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ในพระวินัยปิฎก มหาวิภงก¹¹⁰ และแนวคิดของ พิสิฐ เจริญสุข¹¹¹ ที่เขียนไว้ในหนังสือเบญจศีล – เบญจธรรม มาประมวล เพื่อนำไปสู่กรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

¹¹⁰วิ.มหา.1/39/26.

¹¹¹พิสิฐ เจริญสุข, เบญจศีล – เบญจธรรม, อ่างแก้ว, หน้า 52-53.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2555 จำนวน 306 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง ของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05¹ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน

¹สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2549), หน้า 64.

๘.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน แล้วจึงใช้ การสุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยความน่าจะเป็น ใช้วิธีการสุ่ม ตามระดับชั้น (Stratified random sampling) อย่างเป็นทางการ ส่วนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 3.1 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นแล้วก็ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากเพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการคัดเลือกเท่าๆกัน ผู้วิจัย ได้จัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนเรียงตามลำดับเลขที่ แล้วทำการสุ่มจับฉลากขึ้นมาทีละใบจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา 169 คน บันทึกไว้ในบัญชีรายชื่อ

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	28
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2	54	30
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3	49	27
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 4	55	30
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 5	50	28
ผู้ปกครองนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 6	48	26
รวม	306	169

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นแล้วก็ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากเพื่อเปิดโอกาสให้ประชากรทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการคัดเลือกเท่าๆกัน ผู้วิจัย ได้จัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนเรียงตามลำดับเลขที่ แล้วทำการสุ่มจับฉลากขึ้นมาทีละใบจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา 169 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำ แบบสอบถามในการศึกษาคั้งนี้มีลักษณะเป็น แบบปลายปิด (Close - ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา 5 ด้าน คือ ด้านปามาติบาตกับเมตตากรุณา ด้านอดทนทานทนกับสัมมาอาชีวะ ด้านกาเมสุมิจจารกับกามสังวร ด้านมุสาวาทกับสัจจะ และด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยมีการให้คะแนน ตามหลักเกณฑ์การให้คะแนน² ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม โดยเปรียบเทียบเกณฑ์แปลความหมายของเบสต์ (Best)³ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่า มีความคิดเห็นที่น่าไปใช้ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่า มีความคิดเห็นที่น่าไปใช้ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่า มีความคิดเห็นที่น่าไปใช้ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่า มีความคิดเห็นที่น่าไปใช้ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่า มีความคิดเห็นที่น่าไปใช้ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดได้อย่างอิสระ

²บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2535), หน้า 99.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 100.

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและ/หรือกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม

3.4.2 ศึกษาเนื้อหาและข้อมูลจากทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำแบบสอบถาม

3.4.3 เขียนนิยามปฏิบัติการ กำหนดขอบเขตของคำถามและร่างให้ครอบคลุมเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน ภายใต้องค์ประกอบ 5 ด้านคือ ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ด้านกามสุมิฉฉาจารกับกามสังวร ด้านมุสาวาทกับสัจจะ และด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ

3.4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข เสนอแนะปรับปรุง เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องของแบบสอบถาม

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา ถูกต้องตามหลักวิชาการและในด้านภาษาที่ใช้ เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

การศึกษา

Ph.D. Indian History And Asian Studies

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

การศึกษา

Ph.D Sociology

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. นายเปรมเวช กิจนุรักษ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถานที่

การศึกษา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

ตำแหน่งปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา

ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร

จังหวัดสงขลา

ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นทำการตรวจสอบให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

3.4.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอนเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัว และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำเรียนไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการมอบแบบสอบถามไปกับนักเรียน โดยได้อธิบายการตอบแบบสอบถามให้เข้าใจ (ใช้เวลา 2 วัน) นักเรียนนำกลับมาให้ครูประจำชั้น ครบตามจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 169 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 169 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบข้อมูลและตรวจความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งได้คืนกลับมา จำนวน 169 ชุด จากผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลัก เบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน ใน 5 ด้านจำนวน 30 ข้อ คือด้านปามาติบาตกับเมตตากรรณา ด้าน อทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ด้านกามสมุจฉาจารกับกามสังวร ด้านมุสาวาทกับสังจาละ และด้านสุรา เมรัยกับสติสัมปชัญญะ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อจะได้ ทราบระดับความคิดเห็น เป็นรายชื่อและรายด้าน แล้วแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความ หมายของเบสต์ (Best)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลัก เบญจ ศีล-เบญจธรรมของนักเรียน จำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D) เพื่อจะได้ทราบระดับความคิดเห็น เป็นรายด้านและรายชื่อ แล้วแปลผลโดยเปรียบ เทียบกับเกณฑ์แปลความหมายของเบสต์ (Best)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตาม หลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อ เดือน เพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ Z-test และ F-test และเมื่อปรากฏว่า ค่า F มี นัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ตอนที่ 5 รวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน จากคำถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป มีดังนี้

3.7.1 การแจกแจงความถี่

3.7.2 ค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สูตร⁴

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนที่ต้องการหา}}{\text{จำนวนทั้งหมด}} \times 100$$

⁴สังศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (นครศรีธรรมราช : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552), หน้า 217.

3.7.3 การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร⁵

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum fX$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.4 การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร⁶

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum f(X - \bar{X})^2$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนของข้อมูลแต่ละตัว
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.7.5 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)⁷ ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 219.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 226.

⁷ บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, อ่างแก้ว, หน้า 121.

3.7.6 การทดสอบ Z ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้ Z - test⁸

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 2

3.7.7 ทดสอบเอฟ (F - test) ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One - Way Anova) โดยใช้สูตร⁹

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.7.8 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 242.

⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 247.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์ตามที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ประกอบคำบรรยาย ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
Z	แทน	Z distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม
F	แทน	F distribution เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม
P value	แทน	ค่าที่น้อยที่สุดของระดับความมีนัยสำคัญของข้อมูล
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตาราง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

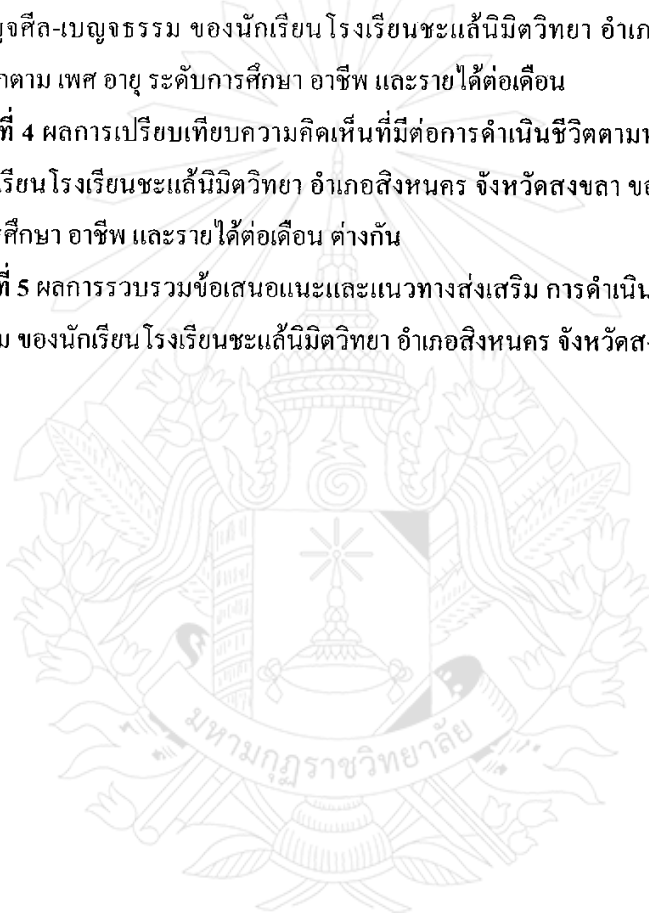
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริม การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	57	33.70
หญิง	112	66.30
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 112 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และเป็นเพศชายมีจำนวนทั้งสิ้น 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	39	23.10
30 - 50 ปี	98	58.00
สูงกว่า 50 ปี	32	18.90
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 30-50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 98 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 อายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 และน้อยที่สุด อายุสูงกว่า 50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	79	46.70
มัธยมศึกษา/ปวช.	42	24.90
ปวส./อนุปริญญา	39	23.10
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	5.30
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 ระดับศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 และน้อยที่สุดระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามอาชีพ

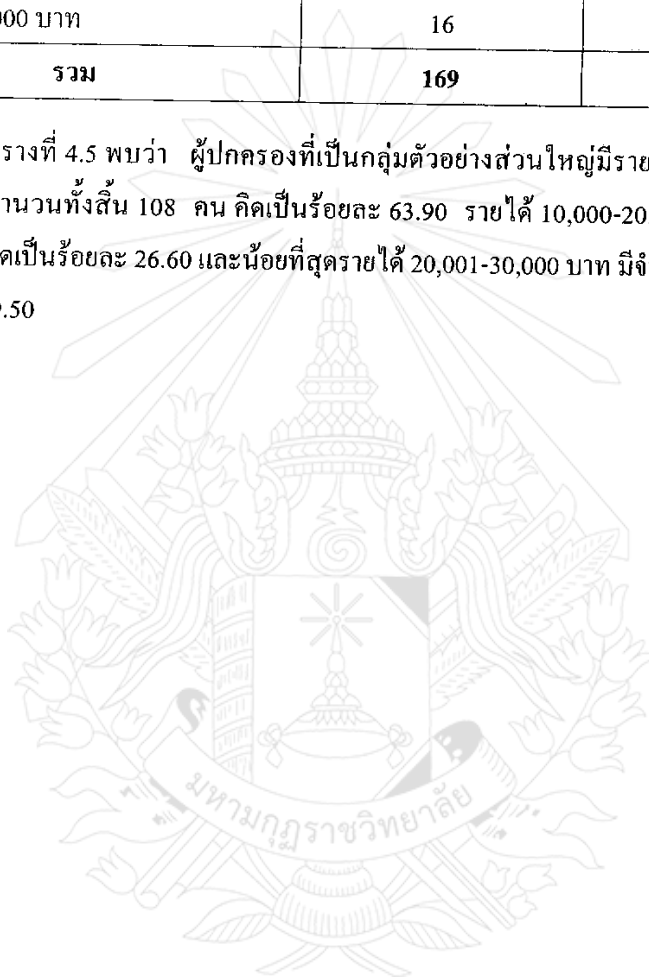
อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	102	60.40
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	32.50
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	7.10
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 อาชีพประกอบธุรกิจ/ค้าขาย มีจำนวนทั้งสิ้น 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 น้อยที่สุดอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	63.90
10,000 – 20,000 บาท	45	26.60
20,001 – 30,000 บาท	16	9.50
รวม	169	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาทมีจำนวนทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90 รายได้ 10,000-20,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 และน้อยที่สุดรายได้ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอ
สิงหนคร จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อ
การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา
ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวม

การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.ด้านป้าณาติบาตกับเมตตากรุณา	4.16	0.31	มาก
2.ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีพะ	3.99	0.26	มาก
3.ด้านกามสมุิจจาจารกับกามสังวร	3.82	0.22	มาก
4.ด้านมุสาวาทกับสัจจะ	3.66	0.29	มาก
5.ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ	3.49	0.25	ปานกลาง
รวม	3.82	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจ
ธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ใน
ระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านป้าณา
ติบาตกับเมตตากรุณามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีพะ ส่วนด้าน
สุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านปามาติบาทกับเมตตากรุณา

ด้านปามาติบาทกับเมตตากรุณา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เบียดเบียน หรือทรมาน สัตว์	4.24	0.43	มาก
2. นักเรียนละเว้นการจับสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มา ทำอาหารรับประทาน	4.25	0.71	มาก
3. นักเรียนละเว้นการเบียดเบียนสัตว์ เช่น นำนกมาขังเลี้ยงไว้ในกรง เอาปลาเลี้ยงไว้ในตู้กระจก	4.15	0.36	มาก
4. นักเรียนช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือบาดเจ็บ พิการ เช่น สุนัข แมวจรจัด	4.17	0.38	มาก
5. นักเรียนมีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เคยทำให้ผู้อื่นต้องลำบากเดือดร้อนใจ	4.04	0.20	มาก
6. นักเรียนเคยบริจาคสิ่งของช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาดภัย หรืออัคคีภัย	4.10	0.30	มาก
รวม	4.16	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านปามาติบาทกับเมตตากรุณาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนละเว้นการจับสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มา ทำอาหารรับประทาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เบียดเบียน หรือทรมาน สัตว์ ส่วนนักเรียนมีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เคยทำให้ผู้อื่นต้องลำบากเดือดร้อนใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ

ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน	4.24	0.43	มาก
2. นักเรียนละเว้นจากการฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่น	4.09	0.29	มาก
3. นักเรียนละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น	3.83	0.45	มาก
4. นักเรียนพอใจในสิ่งที่ตนมี และยินดีที่จะประกอบอาชีพสุจริต	4.08	0.27	มาก
5. นักเรียนไม่ชอบเอาเปรียบผู้อื่นด้วยเล่ห์กลอุบายต่าง ๆ	3.86	0.39	มาก
6. นักเรียนไม่ใช่จ่ายทรัพย์สินให้หมดไปกับอบายมุข	3.85	0.37	มาก
รวม	3.99	0.26	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียนละเว้นจากการฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่น ส่วนนักเรียนละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านเกมสุมิจอาจารย์กับกามสังวร

ด้านเกมสุมิจอาจารย์กับกามสังวร	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนละเว้นจากการประพฤติกว้างละเมิด ในคู่ครองของผู้อื่น	4.07	0.30	มาก
2. นักเรียนละเว้นจากการคิด พูด หรือกระทำในทำนองชู้สาวกับผู้อื่น	3.52	0.56	มาก
3. นักเรียนละเว้นจากการดู การอ่าน และการฟังสื่อที่ทำให้เกิดกามราคะ	3.79	0.41	มาก
4. นักเรียนรู้จักสำรวมในกามคุณ	3.88	0.37	มาก
5. นักเรียนรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์เมื่อเห็นผู้อื่นดีกว่า	4.07	0.29	มาก
6. นักเรียน ไม่นิยมชื่นชอบที่เห็นคนอื่นมีคู่สมรสหลายคน	3.66	0.47	มาก
รวม	3.82	0.22	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านเกมสุมิจอาจารย์กับกามสังวร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนละเว้นจากการประพฤติกว้างละเมิด ในคู่ครองของผู้อื่น และนักเรียนรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์เมื่อเห็นผู้อื่นดีกว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนรู้จักสำรวมในกามคุณ ส่วนนักเรียนละเว้นจากการคิด พูด หรือกระทำในทำนองชู้สาวกับผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ

ด้านมุสาวาทกับสังฆะ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนละเว้นจากการพูดเท็จ	4.07	0.30	มาก
2. นักเรียนละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี	3.33	0.47	ปานกลาง
3. นักเรียนละเว้นจากการพูดคำหยาบ คำเพื่อเจ้า	3.66	0.48	มาก
4. นักเรียนยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม	3.79	0.41	มาก
5. นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น	3.47	0.50	ปานกลาง
6. นักเรียนมีความกตัญญูและประพฤติสุจริตในหน้าที่ของตน	3.64	0.48	มาก
รวม	3.66	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนละเว้นจากการพูดเท็จ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม ส่วนนักเรียนละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ

ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนละเว้นจากการเสพสุรา บุหรี่ ใบกระท่อม กัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ	3.64	0.48	มาก
2. นักเรียนละเว้นจากการซื้อหรือจำหน่ายสุรา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่น ๆ	3.44	0.50	ปานกลาง
3. นักเรียนละเว้นจากการชักชวนผู้อื่น ไปร่วมเสพสุรา บุหรี่	3.64	0.48	มาก
4. นักเรียนรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และรู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร	3.31	0.46	ปานกลาง
5. นักเรียนมีสติ ไม่ประมาทเดินเลื้อยในหน้าที่การงาน ของตน	3.64	0.48	มาก
6. นักเรียนระลึกได้เสมอ ก่อนพูด ก่อนทำ ก่อนคิด และรู้สึกตัวในขณะที่พูด ขณะทำ ขณะคิด	3.27	0.44	ปานกลาง
รวม	3.49	0.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนละเว้นจากการเสพสุรา บุหรี่ ใบกระท่อม กัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ นักเรียนละเว้นจากการชักชวนผู้อื่นไปร่วมเสพสุรา บุหรี่ และนักเรียนมีสติ ไม่ประมาทเดินเลื้อยในหน้าที่การงาน ของตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือนักเรียนละเว้นจากการซื้อหรือจำหน่ายสุรา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่น ๆ ส่วนนักเรียนระลึกได้เสมอ ก่อนพูด ก่อนทำ ก่อนคิด และรู้สึกตัวในขณะที่พูด ขณะทำ ขณะคิด มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ

การดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านปณิธานกับเมตตากรุณา	4.12	0.42	มาก	4.18	0.20	มาก
2. ด้านอดทนทานกับสัมมาอาชีวะ	3.96	0.37	มาก	4.01	0.18	มาก
3. ด้านกามสุมิจนจารกับกามสังวร	3.78	0.28	มาก	3.84	0.22	มาก
4. ด้านมุสาวาทกับสัจจะ	3.61	0.38	มาก	3.68	0.24	มาก
5. ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ	3.45	0.20	ปานกลาง	3.51	0.19	ปานกลาง
รวม	3.78	0.33	มาก	3.84	0.21	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย และเพศหญิง พบว่า ด้านปณิธานกับเมตตากรุณามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอดทนทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนิมิศิวทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ

การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิศิวทยา	ระดับความคิดเห็น											
	ต่ำกว่า 30 ปี				30 – 50 ปี				สูงกว่า 50 ปี			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านปณิธานยึดกับเมตตากรุณา	4.10	0.33	มาก	4.15	0.42	มาก	4.24	0.36	มาก	4.24	0.36	มาก
2. ด้านอกันนทานกับสัมมาอาชีวะ	3.94	0.35	มาก	3.98	0.25	มาก	4.08	0.28	มาก	4.08	0.28	มาก
3. ด้านถนอมสุขุมจึงจางารกับกามสังวร	3.77	0.18	มาก	3.82	0.30	มาก	3.91	0.26	มาก	3.91	0.26	มาก
4. ด้านมุสาวาทกับสัจจะ	3.60	0.20	มาก	3.65	0.21	มาก	3.74	0.18	มาก	3.74	0.18	มาก
5. ด้านสุรามรย์กับสติสัมปชัญญะ	3.44	0.22	ปานกลาง	3.48	0.22	ปานกลาง	3.57	0.34	มาก	3.57	0.34	มาก
รวม	3.77	0.26	มาก	3.81	0.28	มาก	3.91	0.28	มาก	3.91	0.28	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ โดยรวม อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี อายุสูงกว่า 50 ปี พบว่า ด้านปณาดิบัติกับแมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือด้านอิทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปวส./อนุปริญญา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปวส./อนุปริญญา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอิทธิบาทานกับสัมมาอาชีพะ ส่วนด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล็มมิชิวทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ

การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล็มมิชิวทยา	ระดับความคิดเห็น								
	เกษตรกรรวม/รับจ้าง		ค้าขาย / ประกอบธุรกิจ		รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ				
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านปณิธาตากับเมตตากรุณา	4.17	0.38	มาก	4.13	0.28	มาก	4.18	0.52	มาก
2. ด้านอิทธิบาทานกับสัมมาอาชีวะ	4.01	0.32	มาก	3.96	0.23	มาก	4.01	0.47	มาก
3. ด้านกามสุขุมิจจาจากับกามสังวร	3.84	0.21	มาก	3.79	0.26	มาก	3.85	0.33	มาก
4. ด้านมุสาวาทกับสังขะ	3.67	0.23	มาก	3.63	0.37	มาก	3.68	0.40	มาก
5. ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ	3.51	0.18	มาก	3.46	0.22	ปานกลาง	3.51	0.30	มาก
รวม	3.84	0.26	มาก	3.79	0.27	มาก	3.85	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ โดยรวม อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง อาชีพค้าขาย / ประกอบธุรกิจ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านปาณาติบาตกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายปีได้ต่อไปนี้

การดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา	ระดับความคิดเห็น					
	ต่ำกว่า 10,000 บาท		10,000-20,000 บาท		20,001-30,000 บาท	
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านปณิธานอดออม	4.18	0.48	มาก	4.13	0.49	มาก
2. ด้านอดทนทานกับสัมมาอาชีวะ	4.01	0.35	มาก	3.97	0.35	มาก
3. ด้านกาเมสุมิจนจารีกับกามสังวร	3.85	0.28	มาก	3.80	0.42	มาก
4. ด้านสุภาพกับสังข	3.68	0.33	มาก	3.63	0.18	มาก
5. ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ	3.51	0.22	มาก	3.47	0.22	ปานกลาง
รวม	3.84	0.33	มาก	3.80	0.33	มาก
				3.74	0.26	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท รายได้ 10,001-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท รายได้ 10,000-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท พบว่า ด้านปาณาติบาตกับเมตตากรุณามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสดีสัมปชัญญะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	3.78	0.35	มาก
หญิง	112	3.84	0.21	มาก
รวม	169	3.82	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน เพศชาย และเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	3.78	0.35	-1.418	0.552
หญิง	112	3.84	0.21		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	4.12	0.42	มาก
หญิง	112	4.18	0.20	มาก
รวม	169	4.16	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณิธานิตบาคกับเมตตากรุณา เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณิธานิตบาคกับเมตตากรุณา ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	4.12	0.42	-1.587	0.511
หญิง	112	4.18	0.20		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณิธานิตบาคกับเมตตากรุณา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	3.96	0.37	มาก
หญิง	112	4.01	0.18	มาก
รวม	169	3.99	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทานกับสัมมาอาชีวะ เพศชาย และส่วนเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทานกับสัมมาอาชีวะ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	3.95	0.37	-1.366	0.790
หญิง	112	4.01	0.18		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทานกับสัมมาอาชีวะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามเมสุมิจนาจารกับกามสังวร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	3.78	0.28	มาก
หญิง	112	3.84	0.22	มาก
รวม	169	3.82	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามเมสุมิจนาจารกับกามสังวร เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามเมสุมิจนาจารกับกามสังวร ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	3.78	0.28	-1.418	0.928
หญิง	112	3.84	0.22		

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามเมสุมิจนาจารกับกามสังวร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	3.61	0.38	มาก
หญิง	112	3.68	0.24	มาก
รวม	169	3.65	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ เพศชาย และเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	3.61	0.38	-1.587	0.511
หญิง	112	3.68	0.24		

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	57	3.45	0.20	ปานกลาง
หญิง	112	3.51	0.19	มาก
รวม	175	3.49	0.20	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ เพศชาย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิง อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P - value
ชาย	57	3.45	0.20	-1.366	0.790
หญิง	112	3.51	0.19		

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	3.77	0.26	มาก
30 - 50 ปี	98	3.81	0.28	มาก
สูงกว่า 50 ปี	32	3.91	0.28	มาก
รวม	169	3.82	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 - 50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.30 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	3.678*	0.027
ภายในกลุ่ม	8.16	166	0.05		
รวม	8.52	168			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา ตำบลชะเล้า อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		3.77	3.81	3.91
ต่ำกว่า 30 ปี	3.77	-	0.05	0.14*
30 - 50 ปี	3.81		-	0.10*
สูงกว่า 50 ปี	3.91			-

จากตารางที่ 4.31 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มากกว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.32 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	4.10	0.33	มาก
30 - 50 ปี	98	4.15	0.42	มาก
สูงกว่า 50 ปี	32	4.24	0.36	มาก
รวม	169	4.16	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.33 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.16	3.717*	0.027
ภายในกลุ่ม	8.19	166	0.05		
รวม	8.52	168			

* แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนิมิตวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรรม ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		4.10	4.15	4.24
ต่ำกว่า 30 ปี	4.10	-	0.05	0.14*
30 - 50 ปี	4.15		-	0.09*
สูงกว่า 50 ปี	4.24			-

จากตารางที่ 4.34 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรรม ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.35 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	3.94	0.35	มาก
30 - 50 ปี	98	3.98	0.25	มาก
สูงกว่า 50 ปี	32	4.08	0.28	มาก
รวม	169	3.99	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 - 50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	3.583*	0.030
ภายในกลุ่ม	8.32	166	0.05		
รวม	8.60	168			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอิทธิบาทกับสัมมาอาชีวะ ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		3.94	3.98	4.08
ต่ำกว่า 30 ปี	3.94		0.05	0.14*
30 - 50 ปี	3.98		-	0.10*
สูงกว่า 50 ปี	4.08			-

จากตารางที่ 4.37 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอิทธิบาทกับสัมมาอาชีวะ ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจารกับกามสังวร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	3.77	0.18	มาก
30 - 50 ปี	98	3.82	0.30	มาก
สูงกว่า 50 ปี	32	3.91	0.26	มาก
รวม	169	3.82	0.25	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจารกับกามสังวร อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.39 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจารกับกามสังวร ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.39	2	0.20	3.678*	0.040
ภายในกลุ่ม	8.13	166	0.05		
รวม	8.52	168			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกาเมสุมิจจารกับกามสังวร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉจารกัฏกามสังวร ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		3.77	3.82	3.91
ต่ำกว่า 30 ปี	3.77	-	0.05	0.14*
30 - 50 ปี	3.82		-	0.09*
สูงกว่า 50 ปี	3.91			-

จากตารางที่ 4.40 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉจารกัฏกามสังวร ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	3.60	0.20	มาก
30 - 50 ปี	98	3.65	0.21	มาก
สูงกว่า 50 ปี	32	3.74	0.18	มาก
รวม	169	3.66	0.20	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังฆะ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปีอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังฆะ ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.37	2	0.18	3.717*	0.03
ภายในกลุ่ม	8.31	166	0.05		
รวม	8.68	168			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมูสาวาทกับสังฆะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.43 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอลำลูกกา จังหวัดสิงห์บุรี ด้านมุสวาทกับสังฆะ ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		3.60	3.65	3.75
ต่ำกว่า 30 ปี	3.60	-	0.05	0.14*
30 - 50 ปี	3.65		-	0.09*
สูงกว่า 50 ปี	3.75			-

จากตารางที่ 4.43 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดสิงห์บุรี ด้านมุสวาทกับสังฆะ ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดสิงห์บุรี มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 30 ปี	39	3.44	0.22	ปานกลาง
30 - 50 ปี	98	3.48	0.22	ปานกลาง
สูงกว่า 50 ปี	32	3.57	0.34	มาก
รวม	169	3.50	0.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ อายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30-50 ปี อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอายุสูงกว่า 50 ปีอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.45 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.10	2	0.05	3.583*	0.030
ภายในกลุ่ม	8.50	166	0.05		
รวม	8.60	168			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา ตำบลชะเล็น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 30 ปี	30 - 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี
		3.44	3.48	3.57
ต่ำกว่า 30 ปี	3.44	-	0.04	0.13*
30 - 50 ปี	3.48		-	0.09*
สูงกว่า 50 ปี	3.57			-

จากตารางที่ 4.46 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ของผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันเป็นรายคู่พบว่า กลุ่มอายุสูงกว่า 50 ปี มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล็นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และมากกว่ากลุ่มอายุ 30-50 ปี

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.47 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.82	0.24	มาก
มัธยมศึกษา/ปวช	42	3.81	0.31	มาก
ปวส/อนุปริญญา	39	3.86	0.28	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	3.78	0.38	มาก
รวม	169	3.82	0.28	มาก

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปวส/อนุปริญญาและระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.48 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา ตำบลชะเล้ง อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.07	3	0.02	0.477	0.70
ภายในกลุ่ม	8.45	165	0.05		
รวม	8.53	168			

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้งนimitวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.49 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรุณา จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	4.16	0.29	มาก
มัธยมศึกษา/ปวช	42	4.14	0.43	มาก
ปวส/อนุปริญญา	39	4.19	0.28	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	4.11	0.35	มาก
รวม	169	4.15	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรุณา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช ระดับ ปวส./อนุปริญญา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.50 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรุณา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.20	3	0.06	0.502	0.68
ภายในกลุ่ม	8.72	165	0.05		
รวม	8.68	168			

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาตกับเมตตากรุณา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.51 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.99	0.21	มาก
มัธยมศึกษา/ปวช	42	3.98	0.32	มาก
ปวส/อนุปริญญา	39	4.03	0.42	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	3.94	0.30	มาก
รวม	169	3.99	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช ระดับ ปวส./อนุปริญญาและระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.52 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.31	3	0.10	0.482	0.690
ภายในกลุ่ม	8.29	165	0.05		
รวม	8.60	168			

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านการเมตตากรุณาต่อกับกามสังวร จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.82	0.22	มาก
มัธยมศึกษา/ปวช	42	3.81	0.35	มาก
ปวส/อนุปริญญา	39	3.86	0.35	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	3.78	0.27	มาก
รวม	169	3.82	0.30	มาก

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านการเมตตากรุณาต่อกับกามสังวร ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช ระดับ ปวส/อนุปริญญา และปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.54 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านการเมตตากรุณาต่อกับกามสังวร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.10	3	0.02	0.477	0.70
ภายในกลุ่ม	8.45	165	0.05		
รวม	8.55	168			

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านการเมตตากรุณาต่อกับกามสังวร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.55 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสวาทกับสังฆะ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.65	0.18	มาก
มัธยมศึกษา/ปวช	42	3.64	0.23	มาก
ปวส/อนุปริญญา	39	3.69	0.20	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	3.61	0.22	มาก
รวม	169	3.66	0.21	มาก

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสวาทกับสังฆะ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช ระดับ ปวส/อนุปริญญา และปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.56 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสวาทกับสังฆะ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.42	3	0.03	0.502	0.67
ภายในกลุ่ม	8.60	165	0.05		
รวม	9.02	168			

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสวาทกับสังฆะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.57 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถมศึกษา	79	3.49	0.30	ปานกลาง
มัธยมศึกษา/ปวช	42	3.47	0.22	ปานกลาง
ปวส/อนุปริญญา	39	3.52	0.22	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	9	3.44	0.27	ปานกลาง
รวม	169	3.49	0.25	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช และปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับ ปวส/อนุปริญญา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.58 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.22	3	0.07	0.482	0.69
ภายในกลุ่ม	8.52	165	0.05		
รวม	8.74	168			

จากตารางที่ 4.58 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	102	3.84	0.26	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	3.79	0.27	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	3.85	0.40	มาก
รวม	169	3.82	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.60 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.17	0.787	0.46
ภายในกลุ่ม	8.45	166	0.05		
รวม	8.78	168			

จากตารางที่ 4.60 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.61 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากฎา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	102	4.17	0.38	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	4.13	0.28	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	4.18	0.52	มาก
รวม	169	4.16	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.61 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากฎาอาชีพ เกษตรกรรม/รับจ้าง อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.62 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากฎา ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.794	0.45
ภายในกลุ่ม	8.60	166	0.52		
รวม	8.68	168			

จากตารางที่ 4.62 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากฎา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.63 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา ตำบลชะล้น อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	102	4.01	0.32	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	3.96	0.23	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	4.01	0.47	มาก
รวม	169	3.99	0.34	มาก

จากตารางที่ 4.63 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง อาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.64 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา ตำบลชะล้น อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.12	2	0.06	0.801	0.45
ภายในกลุ่ม	8.52	166	0.05		
รวม	8.64	168			

จากตารางที่ 4.64 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา อำเภอลำลูกขัน จังหวัดสงขลา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.65 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจฉาจารกับกามสังวร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	102	3.84	0.21	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	3.79	0.26	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	3.85	0.33	มาก
รวม	169	3.82	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.65 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจฉาจารกับกามสังวร อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง ส่วนอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.66 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจฉาจารกับกามสังวร ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.02	0.787	0.457
ภายในกลุ่ม	8.44	166	0.05		
รวม	8.87	168			

จากตารางที่ 4.66 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิจฉาจารกับกามสังวร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.67 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกรกรม/รับจ้าง	102	3.67	0.23	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	3.63	0.37	ปานกลาง
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	3.68	0.40	ปานกลาง
รวม	169	3.66	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.67 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ อาชีพเกษตรกรกรม/รับจ้าง อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.68 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.40	2	0.02	0.794	0.454
ภายในกลุ่ม	8.60	166	0.05		
รวม	9.00	168			

จากตารางที่ 4.68 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.69 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	102	3.51	0.18	มาก
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ	55	3.46	0.22	ปานกลาง
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	3.51	0.30	มาก
รวม	169	3.49	0.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.69 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ อาชีพ เกษตรกรรม/รับจ้าง และอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก ส่วนอาชีพค้าขาย/ประกอบธุรกิจ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.70 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.35	2	0.17	0.801	0.451
ภายในกลุ่ม	8.52	166	0.05		
รวม	8.87	168			

จากตารางที่ 4.70 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.71 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	3.84	0.33	มาก
10,000 - 20,000 บาท	45	3.80	0.33	มาก
20,001 - 30,000 บาท	16	3.74	0.26	มาก
รวม	169	3.82	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.71 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.72 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.20	2	0.10	1.994	0.139
ภายในกลุ่ม	8.33	166	0.05		
รวม	8.53	168			

จากตารางที่ 4.72 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.73 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	4.18	0.48	มาก
10,000 - 20,000 บาท	45	4.13	0.49	มาก
20,001 - 30,000 บาท	16	4.07	0.23	มาก
รวม	169	4.16	0.40	มาก

จากตารางที่ 4.73 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา รายได้ต่ำกว่า10,000 บาท 10,000-20,000 บาท และ20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.74 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.38	2	0.19	2.040	0.133
ภายในกลุ่ม	8.47	166	0.05		
รวม	8.68	168			

จากตารางที่ 4.74 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.75 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินาทานกับสัมมาอาชีวะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	4.01	0.35	มาก
10,000 - 20,000 บาท	45	3.97	0.35	มาก
20,001 - 30,000 บาท	16	3.90	0.28	มาก
รวม	169	3.99	0.33	มาก

จากตารางที่ 4.75 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินาทานกับสัมมาอาชีวะ รายได้ต่ำกว่า10,000 บาท 10,000-20,000 บาท และ20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.76 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินาทานกับสัมมาอาชีวะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.21	2	0.10	2.071	0.129
ภายในกลุ่ม	8.39	166	0.05		
รวม	8.60	168			

จากตารางที่ 4.76 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านอภินาทานกับสัมมาอาชีวะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.77 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉาจารกับกามสังวร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	3.85	0.28	มาก
10,000 - 20,000 บาท	45	3.80	0.42	มาก
20,001 - 30,000 บาท	16	3.74	0.35	มาก
รวม	169	3.82	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.77 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉาจารกับกามสังวร รายได้ต่ำกว่า10,000 บาท 10,000-20,000 บาท และ20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.78 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉาจารกับกามสังวร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.36	2	0.18	1.994	0.139
ภายในกลุ่ม	8.33	166	0.05		
รวม	8.53	168			

จากตารางที่ 4.78 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านกามสุมิฉาจารกับกามสังวร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.79 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	122	3.68	0.33	มาก
10,000 - 20,000 บาท	33	3.63	0.18	มาก
20,001 - 30,000 บาท	20	3.57	0.20	มาก
รวม	175	3.63	0.24	มาก

จากตารางที่ 4.79 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ รายได้ต่ำกว่า10,000 บาท รายได้10,000-20,000 บาท และ20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.80 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.55	2	0.27	2.040	0.133
ภายในกลุ่ม	8.13	166	0.05		
รวม	8.68	168			

จากตารางที่ 4.80 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.81 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา ตำบลชะเล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่า 10,000 บาท	108	3.51	0.22	มาก
10,000 - 20,000 บาท	45	3.47	0.22	ปานกลาง
20,001 - 30,000 บาท	16	3.40	0.23	ปานกลาง
รวม	169	3.49	0.22	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.81 พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ รายได้ต่ำกว่า10,000 บาท อยู่ในระดับมาก ส่วนรายได้ 10,000-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.82 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา ตำบลชะเล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P - value
ระหว่างกลุ่ม	0.49	2	0.24	2.071	0.129
ภายในกลุ่ม	8.11	166	0.05		
รวม	8.60	168			

จากตารางที่ 4.82 พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะเล้านิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านสุรามร्याกับสติสัมปชัญญะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลัก
เบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัด
สงขลา

ตารางที่ 4.83 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะล้นิมิตวิทยา
ตำบลชะล้น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

แนวทางส่งเสริม	ความถี่
ด้านปณิธานกับเมตตากรุณา	
- ควรมีการอบรมสร้างความเข้าใจในหลักเบญจศีลเบญจธรรม	37
- ควรพยายามปฏิบัติตามหลักศีล 5 ให้มากขึ้น	18
รวม	55
ด้านอิทธิบาทกับสัมมาอาชีพะ	
- หลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพขัดกับศีลธรรม เช่น ค้าสัตว์ที่มีชีวิต	14
- ควรมีวิธีการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเช่น ฝึกอบรม ฝึกระวัง	9
รวม	23
ด้านกามสุมิฉลาจารกับกามสังวร	
- ควรมีจิตสำนึก	20
- ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการสำรวมในกาม	8
รวม	28
ด้านมุสาวาทกับสังกะ	
- หมั่นฝึกสติรู้ตัวอยู่เสมอ	32
- ควรมีการอบรมถึงโทษและประโยชน์จากการใช้คำพูด	15
รวม	47
ด้านสุรามะรียกับสติสัมปชัญญะ	
- ควรสร้างระเบียบวินัยตนเอง	18
- ควรมีความตระหนักว่าสุรามะรียเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความหายนะ	27
รวม	45

จากตารางที่ 4.83 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้ปกครองได้เสนอแนะมากที่สุดคือ ด้านปณาดิบัติกับเมตตากรุณา ได้แก่ ควรมีการอบรมสร้างความเข้าใจในหลักเบญจศีลเบญจธรรม ควรพยายามปฏิบัติตามหลักศีล 5 ให้มากขึ้น รองลงมาคือด้าน ด้านมุสาวาทกับสังฆะ ได้แก่ หมั่นฝึกสติรู้ตัวอยู่เสมอ ควรมีการอบรมถึงโทษและประโยชน์จากการใช้คำพูด น้อยที่สุดคือ ด้านกาเมสุมิจจารากับกามสังวร ได้แก่ ควรมีจิตสำนึก ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการสำรวจในกาม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” นั้น ผู้วิจัยขอแนะนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน และ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่าง ของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05¹ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำ แบบสอบถามในการศึกษารั้ครั้งนี้ มีลักษณะเป็น แบบปลายปิด (Close - ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา 5 ด้าน คือ ด้านปามาติบาตกับ

¹สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2549),

เมตตากรุณา ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ด้านกามสุมิจจารกับกามสังวร ด้านมุสาวาทกับ ลัจจะ และด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะ ความคิดได้อย่างอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test และค่า F - test

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนพระแสง์นimitวิทยา ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 112 คน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และเพศชายมีจำนวนทั้งสิ้น 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ 30-50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 98 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 อายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 และน้อยที่สุด อายุสูงกว่า 50 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.70 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช. มีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90 และน้อยที่สุดระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30

4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.40 อาชีพประกอบธุรกิจ/ค้าขาย มีจำนวนทั้งสิ้น 55 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 น้อยที่สุดอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาทมีจำนวนทั้งสิ้น 108 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90 รายได้ 10,000-

20,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 และน้อยที่สุดรายได้ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนทั้งสิ้น 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

1) ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล - เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านปณาดิवादกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอิทธินาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย และเพศหญิง พบว่า ด้านปณาดิवादกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอิทธินาทานกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวม อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี และอายุสูงกว่า 50 ปี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-50 ปี อายุสูงกว่า 50 ปี พบว่า ด้านปณาดิवादกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านอิทธินาทานกับสัมมาอาชีวะ และด้านวิมังสา ส่วนด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตาม

ระดับการศึกษา พบว่า โดยรวม ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปวส./อนุ
ปริญญา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับ
ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. ระดับปวส./
อนุปริญญา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ด้านปามาติบาทกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รอง
ลง มาคือ ด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุรามรภัยกับ สติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด ตามลำดับ

4) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม
ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตาม
อาชีพ พบว่า โดยรวม อาชีพเกษตรกรกรรม/รับจ้าง ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ และ รับราชการ/รัฐ
วิสาหกิจ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย
อาชีพเกษตรกรกรรม/รับจ้าง อาชีพค้าขาย / ประกอบธุรกิจ อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้าน
ปามาติบาทกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาก็คือด้านอภินันทนาการกับสัมมาอาชีวะ และ
ด้านวิมังสา ส่วนด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

5) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม
ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง จำแนกตาม
รายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวม รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท รายได้ 10,000-20,000 บาท และรายได้
20,001-30,000 บาท อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท รายได้ 10,000-20,000 บาท และรายได้ 20,001-30,000 บาท
พบว่า ด้านปามาติบาทกับเมตตากรุณา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาก็คือด้านอภินันทนาการกับ
สัมมาอาชีวะ ส่วนด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

**5.1.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจ
ธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มี เพศ
อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ดังนี้**

1) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจ
ธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มีเพศ
ต่างกัน พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจ
ธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีอายุ
ต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ดังนี้

1. ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา ได้แก่ ควรมีการอบรมสร้างความเข้าใจในหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ควรพยายามปฏิบัติตามหลักศีล 5 ให้มากขึ้น
2. ด้านอทินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ได้แก่ หลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพขัดกับศีลธรรม เช่น ค้าสัตว์ที่มีชีวิต ควรมีวิธีการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องเช่น ฝึกรบม เฝ้าระวัง
3. ด้านกามเมสุมิฉาจารกับกามสังวร ได้แก่ ควรมีจิตสำนึก ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการสำรวมในกาม
4. ด้านมุสาวาทกับสัจจะ ได้แก่ หมั่นฝึกสติรู้ตัวอยู่เสมอ ควรมีการอบรมถึงโทษและประโยชน์จากการใช้คำพูด
5. ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ ได้แก่ ควรสร้างระเบียบวินัยตนเอง ควรมีความตระหนักว่าสุราเมรัยเป็นสิ่งที่นำไปสู่ความหายนะ

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพุทธศาสนาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต ปรัชญา ชีวิตคนไทย วัฒนธรรม ประเพณี จริยธรรมล้วนสืบเนื่องมาจากปรัชญาทางพระพุทธศาสนา การมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องจริยธรรมย่อมก่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสม เข้าใจทักษะและรูปแบบของการปฏิบัติตน เพื่อประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ชีวีตประจำวันเพื่อ พัฒนากาย ความคิด จิตใจ และทักษะในการดำเนินชีวิต ให้เป็นผู้ที่มี จริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรม มีทัศนคติที่ถูกต้อง ค่านิยมที่เหมาะสมดีงาม ย่อมสามารถนำไปพัฒนาตนเองให้มีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อน้ำใจ มีความสำนึกในบทบาทของพุทธศาสนิกชนที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทนา อังสุวรรณี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอก โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโคกพระ จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ยังคงมีค่านิยมและปฏิบัติต่อเบญจศีลสอดคล้องตามหลักทฤษฎี คือ มีความเห็นว่าเบญจศีลมีความสำคัญมากและบัญญัติไว้ให้ทุกคนปฏิบัติเพื่อความสงบสุขของสังคม และเห็นว่าการถือศีลนำไปสู่สวัสดิ พรั่งพร้อมด้วยทรัพย์และถึงความดับทุกข์ได้ อีกทั้งเห็นว่าเบญจศีลไม่ขัดกับสภาพสังคมปัจจุบันในการประกอบอาชีพหรือการพัฒนาความเจริญของชาติ แต่ยังมีประชาชนบางส่วนยังคงมีค่านิยมและการปฏิบัติต่อเบญจศีลเบี่ยงเบนสืบเนื่องมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ อาชีพ ความเจริญทางด้านวัตถุและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเขตเมือง ดังนั้นหมู่บ้านชนบทจะยังคงรักษาค่านิยมและการปฏิบัติต่อเบญจศีล ได้ถูกต้องมากกว่าหมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งมีความใกล้ชิดกับเขตเมือง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปณัตติบาทกับเมตตากฎา มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็เพราะ นักเรียนมีการละเว้นจากการเบียดเบียนทำร้ายผู้อื่น งดเว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต เมตตาคิด มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันณิยา สุวรรณเกิด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาศุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม โดยรวมอยู่ในระดับดีผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม กับเพศ ระดับการศึกษา และการรับการอบรม เพศชายและเพศหญิงมีเจตคติต่อเบญจศีล เบญจธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับ ปวช. มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติสูงกว่าระดับปวช. ผลการทดสอบทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมพบว่ามีเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมบ่อยครั้ง มีเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม มากกว่ากลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง และกลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง มีเจตคติสูงกว่าที่ไม่เคยผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง มีเจตคติสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยผ่านการอบรม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ มีค่าแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า เพราะ นักเรียนมีการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยไม่ตระหนักในโทษของของสุราเมรัย เครื่องดื่มมีนเมาและสารเสพติดอื่นซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิษฐาน พุทธิศิลป์ศักดิ์กุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประทุพติผิดในกาม และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดปดอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5

ด้านปณาดิवादกับเมตตาการุณา มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนมีการละเว้นจากการเบียดเบียนทำร้ายผู้อื่น งดเว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต เมตตาคิด มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันณียา สุวรรณเกิด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม โดยรวมอยู่ในระดับดีผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม กับเพศ ระดับการศึกษา และการรับการอบรม เพศชายและเพศหญิงมีเจตคติต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับ ปวช. มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติสูงกว่าระดับปวช. ผลการทดสอบทางสถิติพบว่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมพบว่ามีเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การได้รับการอบรมบ่อยครั้ง มีเจตคติที่มีต่อเบญจศิลป์ เบญจธรรม มากกว่ากลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง และกลุ่มที่ผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง มีเจตคติสูงกว่าที่ไม่เคยผ่านการอบรมนานๆ ครั้ง มีเจตคติสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยผ่านการอบรม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ ละเว้นการจับสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มา ทำอาหารรับประทาน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนมีจิตใจอ่อนโยน มีความเมตตา กรุณา ต่อสัตว์ทั้งหลาย ทั้งยังเป็นผู้มีเมตตา รู้สึกเกรงกลัวต่อบาป เพราะนักเรียนมีความรู้ในเรื่องบาปบุญคุณโทษที่พ่อแม่ผู้ปกครองและครูบาอาจารย์สั่งสอน นำหลักเบญจศิลป์-เบญจธรรมไป

ใช้ในการดำเนินชีวิต ถึงแม้จะอยู่ในสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีการบริโภคเนื้อสัตว์ และได้รับคำนิยามการบริโภคเนื้อสัตว์ แต่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่มีการรณรงค์ให้ทานผักมากขึ้นทานเนื้อสัตว์น้อยลง ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุรัชย์ เทพภรณ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถิพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนทาสบชัย ตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิดเบญจศีลอยู่ในระดับน้อย คือ ฉิद्याกันยุงหรือแมลงสาบในบ้าน ขึ้นรถโดยสารแล้วหลบหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าโดยสาร ทำให้พ่อ-แม่เสียใจเพราะคำพูด ส่วนประเด็นที่นักเรียนมีพฤติกรรมล่วงละเมิด อยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สูบบุหรี่ ชักชวนเพื่อนสูบบุหรี่

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ มีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เคยทำให้ผู้อื่นต้องลำบากเดือดร้อนใจ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า เพราะนักเรียน ได้รับการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในหลักศีล 5 มาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยคุณฐ์ แสงทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีลเบญจธรรม” ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมระดับเจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีลเบญจธรรมอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับความต่างกันทางเพศ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อเปรียบเทียบกับความต่างกันของระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบกับความแตกต่างกันของการได้รับการสนับสนุน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ด้านอิทธิบาทกับสัมมาอาชีวะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักเรียนเป็นผู้ขยันในการเรียน มีการละเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของตน ละเว้นการทำลายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินบัตติของกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตภา จิตต์วิญญาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเบญจศีลโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ การละเว้นจากการลักทรัพย์ การละเว้นจากการเสพของมึนเมา การละเว้นจากการประพฤตินอกใจ การละเว้นจากการพูดเท็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ส่วนเจตคติต่อเบญจธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ความมีสัมมาอาชีวะ ความสำรวมในกาม ความสัตย์ ความเมตตาการุณย์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความมีสติรอบคอบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนหญิง และนักเรียนชายมีเจตคติต่อเบญจศีลเบญจธรรมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

บุญสนอง เรืองหนู ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อศีล 5 ของประชาชนตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีความคิดเห็นต่อศีลข้อที่ 5 มากที่สุด รองลงมาคือศีลข้อที่ 3 และศีลข้อที่ 4 ตามลำดับ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 2 และความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 ตามตัวแปรอายุที่แตกต่างกัน โดยรวมและความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้อที่ 1 ศีลข้อที่ 2 และศีลข้อที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นที่มีต่อศีลข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนไม่มีการเบียดเบียนทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยมีชอบ ละเว้นจากการถือเอาสิ่งของผู้อื่น โดยมีได้รับอนุญาต เว้นจากการล้อ โกง เว้นจากการหลอกลวงเอาทรัพย์สินผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จิตภา จิตต์วิญญาณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติต่อเบญจศีลโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ลำดับตามค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ การละเว้นจากการลักทรัพย์ การละเว้นจากการเสพของมึนเมา การละเว้นจากการประพฤตินอกใจ การละเว้นจากการพูดเท็จ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ส่วนเจตคติต่อเบญจธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ความมีสัมมาอาชีวะ ความสำรวมในกาม ความสัตย์ ความเมตตาการุณย์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความมีสติรอบคอบ ผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนหญิง และนักเรียนชายมีเจตคติต่อเบญจศีลเบญจธรรม ไม่แตกต่างกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจดีมองเห็นความสำคัญของผู้อื่น ไม่ยุ่งกับทรัพย์สินของคนอื่น หากอยากได้ก็ขอเสียก่อน จนกว่าเจ้าของจะอนุญาตด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล จาดใจดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศอินเดีย” ผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับคนไทย ควรเริ่มจากครอบครัว บิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ควรเริ่มปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

ให้แก่บุตรหลานตั้งแต่อายุน้อย และทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลในครอบครัว เป็นต้นว่า มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ และนำนิทานธรรมะหรือเรื่องราวที่แฝงด้วยคติธรรมมาเล่าให้เด็ก ๆ ฟัง และชี้ให้เห็นว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกและผิด นอกจากนี้ควรให้เด็กได้รับการอบรมสั่งสอนทางด้านคุณธรรมจริยธรรมบ่อย ๆ เพื่อให้เขาได้ซึมซับและรับเอาค่านิยมที่ดีเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างป้อมปราการทางด้านวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งและคงอยู่ตลอดไป เหมือนอย่างประเทศอินเดียทำมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ด้านกामสุมิฉาจารกัมภามสังวร โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักเรียนมีความสำรวมจากกามคุณห้า รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มีละเว่นจากการประพาศพิศทางประเวณีกับผู้อื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของตน มีละเว่นจากการคิด พูด หรือกระทำในทำนองชู้สาวกับผู้อื่น มีละเว่นจากการดู การอ่าน และการฟังสื่อที่ทำให้เกิดกามราคะ ทำให้ผลออกมาในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ ตะโพนทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกามารมณ์ 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องความหมายของศีล และรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นการละเมิดศีล 5 ส่วนพฤติกรรมกามารมณ์ 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า นิสิตนักศึกษาจะละเมิดศีลข้อ 1 เพราะต้องตบยุงหรือแมลงที่มารบกวน ละเมิดศีลข้อ 2 โดยทุจริตในการสอยลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อน ละเมิดศีลข้อ 4 โดยเล่าเรื่องไม่ตรงกับความจริงต่อพ่อแม่ และละเมิดศีลข้อ 5 โดยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สำหรับศีลข้อ 3 พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยละเมิด สำหรับความแตกต่างทางพฤติกรรมพบว่า เพศชายจะละเมิดศีลข้อ 3 มากกว่าเพศหญิง และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างศีลทั้ง 5 ข้อมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกข้อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประพาศพิศในกาม และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุรามรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดปดอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อละเว่นจากการประพาศพิศล่วงละเมิด ในคู่ครองของผู้อื่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนงดเว้นจากความประพาศพิศในการที่จะล่วงละเมิดคู่ครองของผู้อื่น ไม่ทำผิดเรื่องทางเพศ ไม่ทำให้ใครรู้สึกผิดหวังเสียใจในเรื่องความรัก ไม่คิดกัน ไม่คิดแย่งหรือไปรักกับคนรักของใคร ไม่คิดทำร้ายความรู้สึกคนรัก ไม่ล่วงเกินบุตรธิดาของใครก่อน

ได้รับอนุญาต รักเดียวใจเดียว ไม่นอกใจไม่มีก๊ก พอใจและเอาใจใส่คุ้มครองคนรัก เอาใจใส่พ่อแม่รัก และดูแลพ่อแม่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำพันธ์ เสรษฐไธม์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางจริยธรรมตามคำสอนทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก สำหรับทัศนคติทางจริยธรรมด้านเบญจศีลเบญจธรรม พบว่า เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม และประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการพูดเท็จ มีความรักใคร่ปรารถนาดีต่อผู้อื่น และมีสติรอบคอบ อยู่ในระดับมาก สำหรับการเว้นจากการดื่มสุราของมีนเมา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ ละเว้นจากการคิด พูด หรือกระทำการในทำนองชั่วร้ายกับผู้อื่น มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมมาตั้งแต่วัยเด็ก เป็นรากฐานของการพัฒนาการของบุคลิกภาพตอนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวันชัย สุภโณ (เชื้อภูษชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านมุสาวาทกับสังขะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักเรียน มีการละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี มีการละเว้นจากการพูดคำหยาบ คำเพื่อเจ้อ มีการซัดมั้นในความถูกต้องเที่ยงธรรม มีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น มีความกตัญญูและประพฤตสุจริตในหน้าที่ของตน มีการประพฤติดนในการพูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ รักษาวาจาของตนให้เป็นที่เชื่อถือของคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติมา วณิชรานันท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยรับเบอร์ ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเชื่อเรื่องบุญ บาป อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.12 และด้านความสนใจในพระพุทธศาสนา อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย 2.89 ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า พนักงานที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มี

ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน พบว่า พนักงานบริษัท ที่มีเพศ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความเชื่อเรื่องบุญ บาป และความสนใจในพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อละเว้นจากการพูดเท็จมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนมีการรับรู้จริยธรรมและพัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติในด้านการใช้คำพูด ไม่พูดโกหก ไม่ด่าใคร พูดตามความเป็นจริงทุกอย่าง สิ่งใดควรพูดก็ควรพูด ไม่ควรพูดก็อดทนไว้ ไม่ด่า ไม่เถียง ไม่นินทาผู้มีพระคุณเช่นพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ กัลป์ยะจิตร ได้วิจัยเรื่อง “การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา” พบว่า การนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชน พบว่า ไม่เคยหยิบของเพื่อนเขาไปเป็นของส่วนตัว แสดงให้เห็นว่าเยาวชนรักษาศีลข้อที่ 2 และเยาวชนมีการพูดหยาบคายทุกวัน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนละเลยและไม่ปฏิบัติตามศีลข้อ 4 อายุ การศึกษา และสถานภาพ การสมรสของบิดามารดากับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวัน จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด และจากการทดสอบทางสถิติพบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่างกัน มีการนำศีล 5 มาใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า นักเรียนบางส่วนยังมีการพูดจาส่อเสียด นินทาขู่แหยงหรือหลอกลวงผู้อื่น บางครั้งก็มีการพูดที่เหมือนเป็นการขู่แหยงให้คนแตกกัน มีพูดคำหยาบบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรึงจิตร รุ่งมะลิ่ง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องเบญจศีลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจคำสอนเรื่องเบญจศีล ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการถ่ายทอดอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา ครูอาจารย์ พระสงฆ์ และญาติ ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยมีการปฏิบัติตามเบญจศีลบ้าง อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด และยังมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติสอดคล้องกับหลักเบญจศีล แต่มีบางพฤติกรรมที่ปฏิบัติสวนทางกับหลักเบญจศีลในแต่ละข้อ แม้ว่าจะไม่ผิดศีลทีเดียว แต่ก็ทำให้ศีลค้างพริ้ว เช่น เคยชกต่อยเพื่อน เคยฆ่าสัตว์ เคยมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งมีบางพฤติกรรมกลุ่มตัวอย่างก็มีการทำผิดบ่อยๆ จนเกิดความเคยชิน เช่น การพูดโกหก ฆ่าสัตว์ ตบยุง เป็นต้น

ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า นักเรียนมีความประมาทในการดำเนินชีวิต ยังไม่รู้จักรักษาสติของตนให้บริสุทธิ์ ไม่ตระหนักในโทษของของสุรา เมรัย เครื่องดื่มมีเมีนเมาและสารเสพติดอื่นซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสารภี จันทร์ศรีนวล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล พบว่าการเว้นจากการทดลองสูบบุหรี่ ยาเสพติดหรือสารเสพติดอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการรู้จักควบคุมตนเองไม่ให้หลงใหลในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม พบว่า การละเว้นจากการค้าขายมนุษย์ สุรา ยาพิษ และเนื้อสัตว์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการแบ่งปันสิ่งของที่ตนมีอยู่จนเกินความจำเป็นตามกำลังของตนให้ผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาภามิต สุขวรรณคดี (สุภาสโร) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษาภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ.2547” ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรักษาศีล 5 บางวันมากกว่าทุกวัน มีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับสูง และมีความสนใจในพระพุทธศาสนา มาก แต่มีการศึกษาหลักธรรมในวันอาทิตย์มีน้อย ส่วนความสนใจในพระพุทธศาสนาและการศึกษาหลักธรรมบางข้อ มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีล 5 คือ 1. การพูดคุยหรือสนทนาธรรมกับเพื่อนๆ 2. มีโอกาสไปพักที่วัดและอยู่ปฏิบัติธรรม 3. ศึกษาธรรมจากหลักสูตรพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ 4. ศึกษาธรรมจากโครงการเข้าค่ายคุณธรรม 5. ศึกษาธรรมจากการอ่านหนังสือธรรมะ และสิ่งตีพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับระดับการรักษาศีล 5 คือ $P < 0.05$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ นักศึกษา ยังได้เสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติธรรม รักษาศีลและรู้โทษของการละเมิดศีลด้วย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อละเว้นจากการเสพสุรา บุหรี่ ใบกระท่อม กัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ ละเว้นจากการชักชวนผู้อื่นไปร่วมเสพสุรา บุหรี่ และมีสติ ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่การงาน ของตน มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักเรียนรับรู้ข่าวสารถึงโทษของยาเสพติด รู้ว่าเมื่อเสพเข้าไปก็จะมีผลเสียทั้งต่อร่างกายตนเอง ทำให้ครอบครัวเสียใจและๆ ไม่ได้รับการต้อนรับจากสังคมรอบข้าง มีแต่คนรังเกียจ จึงทำให้นักเรียนไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีการดูแลสุขภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารภี จันทร์ศรีนวล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีการนำหลักจริยธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล พบว่า การเว้นจากการทดลองสูบบุหรี่ ยาเสพติดหรือสารเสพติดอื่นๆ

หรือสารเสพติดอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการรู้จักควบคุมตนเองไม่ให้หลงใหลในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจธรรม พบว่า การละเว้นจากการค้าขายมนุษย์ สุรา ยาพิษ และเนื้อสัตว์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และการแบ่งปันสิ่งของที่ตนมีอยู่จนเกินความจำเป็นตามกำลังของตนให้ผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อระลึกได้เสมอ ก่อนพูด ก่อนทำ ก่อนคิด และรู้สึกตัวในขณะที่พูด ขณะทำ ขณะคิด มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า นักเรียนได้รับการปลูกฝังหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาโดยตลอด แต่บางครั้งยังแสดงออกถึงความก้าวร้าวในด้านการพูดจา พูดอะไรไปโดยไม่คิดถึงคนอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณสมบัตินิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย” ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมทางด้านจริยธรรมของคนไทยมีความสำคัญลดหลั่นกันไปตามลำดับดังนี้ 1. ความกตัญญู 2. การมีวินัยในตนเอง 3. ความซื่อสัตย์ 4. การยึดหลักการ 5. การรู้จักตอบแทนคุณ 6. ความเสียสละ 7. มีน้ำใจเมตตา 8. การตรงต่อเวลา 9. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน 10. การยึดตัวบุคคล ได้สรุปผลในส่วนที่เกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมว่า ควรแก้ปัญหายจริยธรรมโดยมุ่งที่เด็กและผู้ใหญ่ ตั้งแต่ครอบครัว จากนั้นโรงเรียนควรสอนหรือปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนโดยสอดแทรกไว้ทุกเรื่องเมื่อมีโอกาส ใช้หลาย ๆ วิธี และครูทุกคนควรจะได้รับฝึกสอนในการสอนจริยธรรม

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ของผู้ปกครองที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ดังนี้

1) ผู้ปกครอง ที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกันไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เพราะนักเรียน ได้รับการปลูกฝังบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม จากสิ่งแวดล้อมและสังคมมาตั้งแต่เด็กในรูปแบบที่เหมือน ๆ กัน สังคมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในเขตตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สภาพแวดล้อมสังคมและผู้ที่อยู่ในแวดล้อมมีการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ในรูปแบบเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระใบฎีกาไพบูลย์ จิตธมฺโม (หริ่งรัตน์)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 ของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดคงเกตุ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนชุมชนวัดคงเกตุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.99 และจำแนกในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1) ด้าน โฆษณาประชาสัมพันธ์ของสื่อมวลชน อยู่ในระดับมาก 2) ด้านสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและสังคม อยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านความเชื่อและค่านิยมทาง

สังคม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน 2. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนชุมชนวัดคงกศที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ผู้ปกครอง ที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าเพราะบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม จากสิ่งแวดล้อมและสังคม ได้แก่จารีตประเพณีตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตั้งแต่เกิดเงื่อนไขทางสังคมเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ทั้งจากครอบครัวและสถานศึกษา ต่างได้รับการอบรมสั่งสอนและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักศีล 5 มาในรูปแบบที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาวินเชษฐ์ โสภโณ (เชื้อกุลชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัด อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ มหังสา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธ” ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างกันในด้านอาชีพ ทำให้ทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธมีความแตกต่างกันด้วย ซึ่งจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้มีอาชีพค้าขายและเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ โดยผู้ที่มีอาชีพรับราชการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธแตกต่างกัน และยังพบอีกว่า ผู้ที่ไม่ได้ศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธสูงสุด สำหรับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธต่ำที่สุด

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้ และส่งเสริมความประพฤติทางกายและวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายวาจาให้เรียบร้อยตั้งอยู่ในความดีงาม การรักษากายวาจาตามวินัย ปกติ มารยาทที่สะอาดปราศจากโทษ ข้อปฏิบัติในการละเว้นความชั่ว ข้อปฏิบัติในการละเว้นความชั่ว ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกาย วาจาให้ดียิ่งขึ้นความสุจริตทางกายวาจาอาชีพ

ด้านปณัตติบาทกับเมตตากุรุธา ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ด้านปณัตติบาทกับเมตตากุรุธา โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้ และส่งเสริมการละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เช่น การใช้ยาฉีดยุง แมลงสาบ มด ปลวก การละเว้นการซื้อสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มาปรุงทำอาหารรับประทาน การบริจาคสิ่งของช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม หรือ คนขอทาน คนยากจนอนาถา

ด้านอกินนาทานกับสัมมาอาชีวะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาด้านอกินนาทานกับสัมมาอาชีวะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้ และส่งเสริม ให้นักเรียน มีการละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน มีการละเว้นจากการรับซื้อของโจร หรือของหนีภาษี มีการละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น

ด้านกามสุมิจจารกับกามสังวร ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลาด้านกามสุมิจจารกับกามสังวร โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมให้นักเรียน การละเว้นจากการดู การอ่าน และการฟังสื่อที่ทำให้เกิดกามราคะ มีการรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์ของตน มีการมีความสำรวมจากกามคุณห้า รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส

ด้านมุสาวาทกับสัจจะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีการ

ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมด้านมุสาวาทกับสังฆะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริมให้มีการละเว้นจากการพูดเท็จ มีการละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี มีการละเว้นจากการพูดคำหยาบ คำเพื่อเจ้อ

ด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา มีการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมด้านสุรามรภัยกับสติสัมปชัญญะ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยาและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาการรักษา ภาย วาจา ให้ตั้งอยู่ในความเรียบร้อย ปราศจากโทษทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น มีการอบรมให้นักเรียนตระหนักถึงโทษของการเสพสิ่งเสพติดหรือเครื่องดองของเมา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยแรงจูงใจที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
2. ควรศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ระหว่างกลุ่มของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา กับพื้นที่อื่น ๆ
3. ควรจะมีการศึกษาข้อมูล โดยการใช้วิธีการอื่น ๆ นอกจากการใช้แบบสอบถามอย่างเดียว เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

บรรณานุกรม

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎก ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหา
มกุฏราชวิทยาลัย, 2539.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. มุลนิธิ. อรรถกถาภาษาบาลี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหา
วิทยาลัย, 2539.

ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

กัลยา วานิชปัญญา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และ
บัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก. หนังสือเรื่องศีล 5. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2543.

คณาจารย์โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ. คลังปริยัติธรรม (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
เลียงเชียงจงเจริญ, 2548.

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, 2545.

ธีรศักดิ์ อุ่ณอารมณ์เลิศ. เครื่องวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. ภาควิชาพื้นฐานทาง
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

ธานินทร์ สุตปจาร์. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS ครอบคลุมทุกระดับขั้น. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทวีอินเตอร์พริ้นท์, 2550.

นิภา เมธธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.

บุญมี แทนแก้ว และคณะ. พุทธศาสน์ปรัชญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ.เอส.
พริ้นติ้งเฮาส์, 2538.

ฝ่ายวิชาการ กองศาสนศึกษา. คู่มือเทคนิคการสอนปริยัติธรรม แผนกธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2535.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรม พุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2540.

- _____ . พจนานุกรม พุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2538.
- พระพุทธรูปโลหะ. ตัมภีร์วิสุทธิมรรค. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, 2547.
- พระสัทธัมมโชติกะ ชัมมาจริยะ. ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธรรมัตถสังคหฎีกา ปริเฉทที่ 5 เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร : ทิพยวิสุทธิ, 2539.
- พันเอก มุทกัณฑ์. แนวสอนธรรมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2514.
- พุทธศาสนิกฯ. ธรรมะบันทึกรำลึก 100 ปี พุทธทาส. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอ็ดดีสันเพรสโปรดักส์, 2549.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมราชบัณฑิต ฉบับเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- วิทยาลัยสงฆ์ธรรมจักรเชียงใหม่. หนังสือธรรมจักรเชียงใหม่. เชียงใหม่ : นันทพันธ์พรินต์ติ้ง จำกัด, 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- วสิน อินทสระ. หลักการสอนสำคัญในพระพุทธศาสนา (พุทธปรัชญาเถรวาท). พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร, 2534.
- ส่งศรี ชมพวงส์. ดร.. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. เบญจศีลเบญจธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2538.
- สมเด็จพระสังฆราช. (อุฎฐายี จวน). มงคลในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กิตติวรรณ, 2537.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช. ชีวิตจะเป็นสุขได้อย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2543.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระยาวชิรญาณวโรรส. เบญจศีลและเบญจธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2538.
- สมศักดิ์ สันธุระเวช และคณะ. หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยสถาน 6 ฉบับกระบวนการสมบูรณ์แบบขั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2539.

ไสว มาลาทอง. คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.
แฮร์รี เอ เมอร์สัน ฟอสติก. อ่างใน ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.

2) บทความจากเว็บไซต์

จิตภา จิตต์วิญญาณ. “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนจังหวัดหนองคาย”. 16 ตุลาคม 2554, 18 มกราคม 2556.

<<http://www.Intranet.m-culture.go.th/nongkhai/jidapa2.htm>

สุภาพร. “เจตคติ(Attitude)”. 11 เมษายน 2554, 18 มกราคม 2556. <<http://www.social.science.getweb.com>>.). 18 กุมภาพันธ์ 2553, 25 มิถุนายน 2553.

2) วิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย

กัญญา สุวรรณเกิด. “การศึกษาเจตคติที่มีต่อเบญจศีล เบญจธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สุราษฎร์ธานี”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2551.

กิตติมา วณิชรานันท์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักเบญจศีลเบญจธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทไทยรับเบอร์ ลาเท็กซ์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2551.

จิตภา จิตต์วิญญาณ. “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย”. บทความวิชาการการวิจัย. หนองคาย : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย, 2549.

ตรีงจิตร รุ่งมะลั้ง. “ความเชื่อเรื่องเบญจศีลของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม”. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต. วิทยาลัยศาสนศึกษา : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2547.

นนทนา อังสุวรังสี. “การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับเบญจศีลของชาวพุทธในสังคมเมืองและชนบทที่อยู่ในและนอกโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล), 2533.

บุญสนอง เรืองหนู. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อศีล 5 : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

พระครูสังฆญาณประยุต สัจจญาโณ (สัจจารักษ์). “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมของสมาชิกศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัดมาตุคุณาราม ตำบลกระโสม อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2554.

พระใบฎีกาไพบูลย์ ฐิตธมโม (หริ่งรัตน์). “ปัจจัยที่มีผลต่อการละเมิดศีลข้อที่ 5 ของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดคงเกตุ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

พระมหาภายิต สุขวรรณดี (สุภาสโธ). “การรักษาศีล 5 ของนักศึกษภาคสมทบ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย ในพระราชูปถัมภ์ พ.ศ. 2547”. รายงานการวิจัย. (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2547.

พระมหาวันเชษฐ โสภโณ (เชื้อกุลชาติ). “เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2552.

ภุริณี ฐิติแสงทอง. “เจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล – เบญจธรรม”. วิทยานิพนธ์วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2547.

ลำพัน เศรษฐ์. “ทัศนคติทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2548.

สารภี จันทร์ศรีนวล. “การนำหลักจริยธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

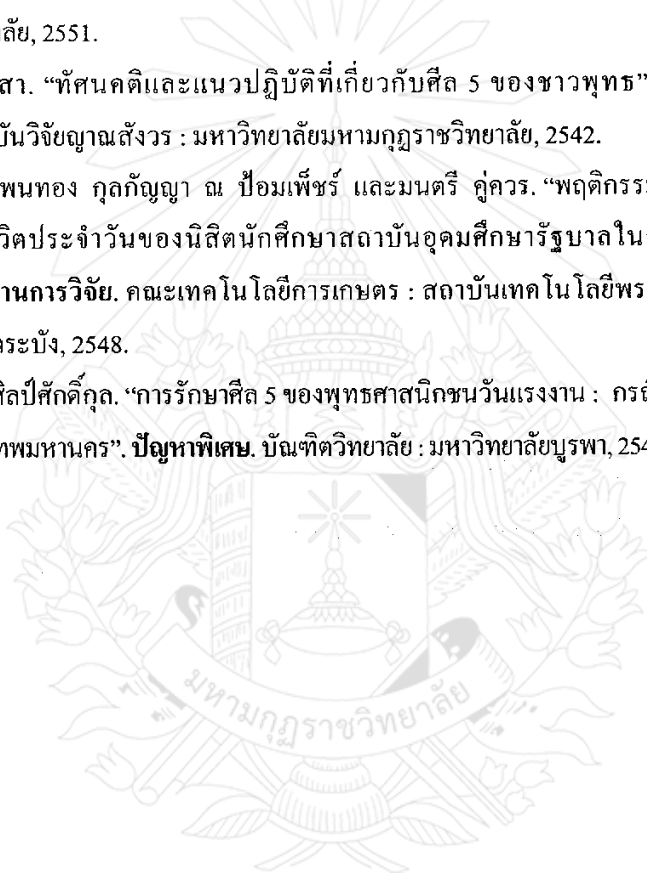
เสาวนีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร และมนตรี คู่ควร. “พฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร”. รายงานการวิจัย. คณะเทคโนโลยีการเกษตร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.

สุรัชย์ เทพวรรณ. “การปฏิบัติตามหลักเบญจศีลของนักเรียนโรงเรียนวิถีสุนทร : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนเทศบาลตำบลท่าเสา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

สุวัฒน์ มั่งงา. “ทัศนคติและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับศีล 5 ของชาวพุทธ”. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2542.

เสาวนีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพ็ชร และมนตรี คู่ควร. “พฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐบาลในกรุงเทพมหานคร”. รายงานการวิจัย. คณะเทคโนโลยีการเกษตร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง, 2548.

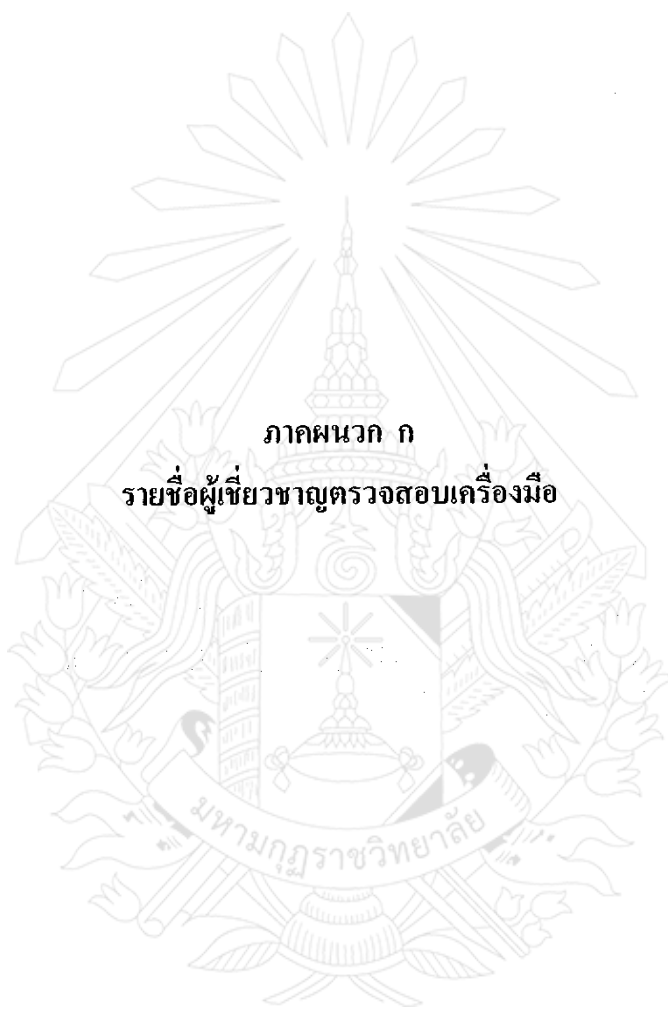
อธิษฐาน พุกศิลป์ศักดิ์กุล. “การรักษาศีล 5 ของพุทธศาสนิกชนวันแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร”. ปัญหาพิเศษ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายแพทย์สมชาย ใจดี
2. นายแพทย์สมชาย ใจดี
3. นายแพทย์สมชาย ใจดี
4. นายแพทย์สมชาย ใจดี
5. นายแพทย์สมชาย ใจดี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.)

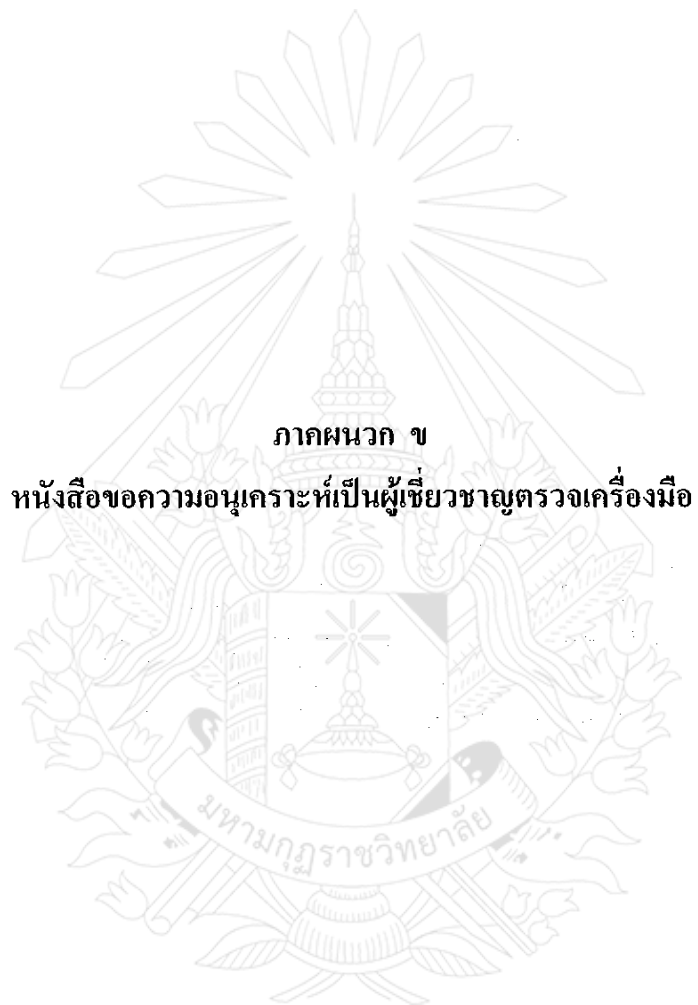
การศึกษา Ph.D. Indian History And Asian Studies
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

การศึกษา Ph.D Sociology
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

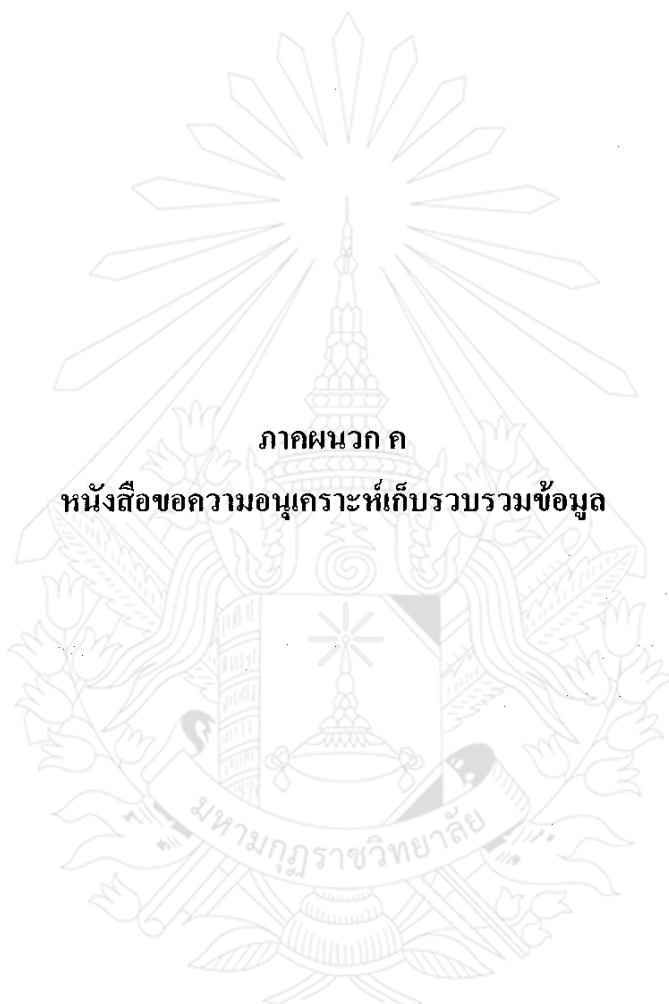
3. นายเปรมเวช กิจนุรักษ์

การศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 ตำแหน่งปัจจุบัน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
 ผู้อำนวยการโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร
 จังหวัดสงขลา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๔ (๒.๕)/๐๓๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑๒๕ ชุด

ด้วย พระใบฎีกาชาตรี ปุณณญาโณ (ทองคำ) นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัย
เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล-เบญจ
ธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา (The
parent's opinion towards student's way of life according to Panja-Sila and Panja-
Dhamma, Chalaenimitvitthaya school, Chalae sub-district, Singharakhon district,
Songkhla province) โดยมี ผศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูล
จากบุคลากรในหน่วยงานของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ
โอกาสนี้

ขอเจริญพร

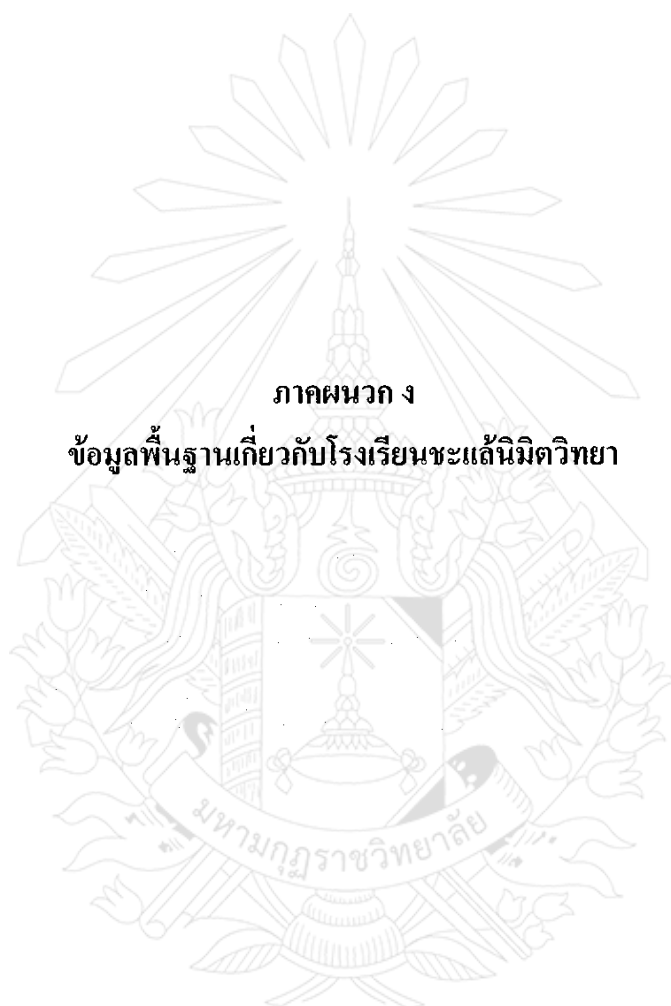
(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๘๖๒๘-๐๖๖๔-๔, ๐-๘๖๒๗-๙๓๓๙-๙

ภาคผนวก ง

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับโรงเรียนเซนต์นิติวินัย

ประวัติโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตั้งอยู่ หมู่ 4 บ้านชะแล ตำบลชะแล อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2528 กรมสามัญศึกษา อนุมัติให้โรงเรียนสงขลาวิทยาคมเปิดสาขาขึ้นที่ตำบลชะแล และตำบลปากกรอ โดยใช้หอฉันของวัดชะแลและศาลาโรงธรรมของวัดบ่อทรายเจริญธรรมเป็นสถานที่เรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 140 คน

4 กุมภาพันธ์ 2529 กรมสามัญศึกษาประกาศจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาใช้ชื่อว่าโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ขึ้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลชะแล และแต่งตั้งนายประดิษฐ์ สุขุม ดำรงตำแหน่งผู้บริหารคนแรก

15 พฤษภาคม 2529 ย้ายนักเรียนจากหอฉันวัดชะแล มายังอาคารเรียนชั่วคราวที่ราษฎรชาวตำบลชะแลร่วมบริจาคและร่วมสร้างให้บนที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาตำบลชะแล มีเนื้อที่ 655 ไร่ มีนักเรียน ม.1 จำนวน 83 คน นักเรียนชั้น ม.2 จำนวน 88 คน (ซึ่งรับโอนจากโรงเรียนสงขลาวิทยาคม) มีครูอาจารย์ จำนวน 9 คน

พฤษภาคม 2533 โรงเรียนเข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่เรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษา ตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ปีการศึกษา 2540 กรมสามัญศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2543 เริ่มขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปีการศึกษา 2546 โอนไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบัน นายเปรมเวช กิจนุรักษ์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งสิ้น 25 คน พนักงานธุรการ 1 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว 2 คน มีนักเรียนจำนวน 306 คน อาคารเรียนแบบ 108 ล จำนวน 3 หลัง ห้องนํ่านักเรียนจำนวน 3 หลัง โรงฝึกงานจำนวน 1 หลัง โรงอาหาร 1 หลัง บ้านพักครู 1 หลัง บ้านพักนักเรียน 4 หลัง หอดัง จำนวน 1 ลูกสนามบาสเก็ตบอล จำนวน 1 สนาม ถังเก็บน้ำฝน แบบ ฝ33 จำนวน 2 ชุด

คำขวัญโรงเรียน

ประพฤติดี มีวินัย ใจรักเรียน เพียรคุณธรรม

พุทธพจน์ประจำโรงเรียน

ปญญา โลกสุตมปิ ปโต โชโต ความหมาย ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก

ตราประจำโรงเรียน

กงจักรเทียนประทีป : ความสว่างในชีวิต การศึกษาคืออำนาจ

จักร หมายถึง อำนาจหรือความเด็ดเดี่ยว

ประทีป หมายถึง ความสว่างแห่งคุณธรรมและปัญญา

ความหมายรวม “พึงใช้อำนาจด้วยคุณธรรมและปัญญา”

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า – น้ำเงิน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ছেแล่นนิมิตวิทยา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติมีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่ารักษาสิ่งแวดล้อม รู้จักนำเทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้อย่างเหมาะสมภายในปี 2551

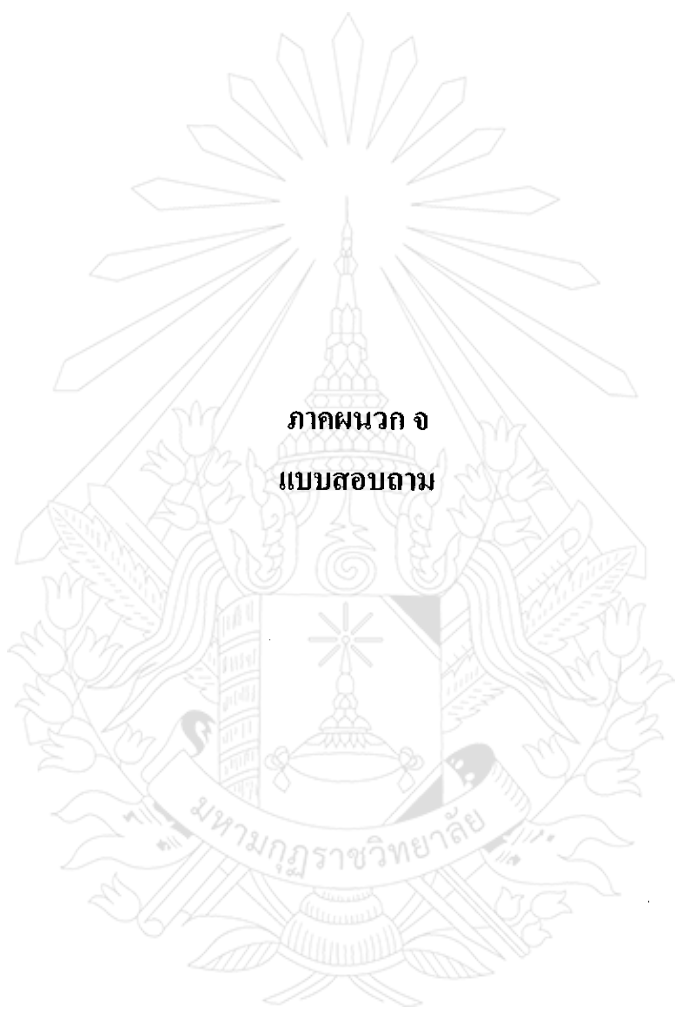
พันธกิจ

1. พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและความต้องการของท้องถิ่น
2. ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

4. สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา
 5. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา
 6. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 7. ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความตระหนักและเห็นคุณค่ารักยสิ่งแวดล้อม
- ทำเนียบผู้บริหาร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง
1.	นายประดิษฐ์ สุขุม	-
2.	นายสุวัฒน์ ธรรมนิเวศน์	-
3.	นายจำเนียร แสงเสน่ห์	-
4.	นายอนันต์ จินदानนท์	-
5.	นางวลัย ชนานุสนธิ์	-
6.	นายสุชล ชูเพ็ง	-
7.	ว่าที่พันตรีทรงพล เรืองศิริเดช	-
8.	นายเปรมเวช กิจนุรักษ์	ปัจจุบัน

ภาคผนวก จ
แบบสอบถาม

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมของนักเรียน
โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และเป็นแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน ต่อไป

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ขอเจริญพร

พระใบฎีกาชาตรี ปุณณญาโณ (ทองคำ)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาสังคมวิทยา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสัยโคราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

เฉพาะเจ้าหน้าที่

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

V1 =

2. อายุ

1. ต่ำกว่า 30 2. 30 - 50 ปี
 3. สูงกว่า 50 ปี

V2 =

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาหรือปวช.
 3. ปวส./ อนุปริญญา 3. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

V3 =

4. อาชีพ

1. เกษตรกรรม/รับจ้าง 2. ค้าขาย/ประกอบธุรกิจ
 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 4. อื่นๆ

V4 =

5. รายได้ต่อเดือน

1. ต่ำกว่า 10,000 บาท 2. 10,000 – 20,000 บาท
 3. 20,001 – 30,000 บาท 3. สูงกว่า 30,000 บาท

V5 =

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียนโรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ที่	ข้อคำถาม	ระดับการปฏิบัติ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.	ด้านปณัตติบาทกับเมตตากรุณา นักเรียนละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เบียดเบียนหรือทรมานสัตว์ เพียงใด						V6 = ☐
2.	นักเรียนละเว้นการจับสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอยปู ปลา มาทำอาหารรับประทาน เพียงใด						V7 = ☐
3.	นักเรียนละเว้นการเบียดเบียนสัตว์ เช่น น่านกมาขังเลี้ยงไว้ในกรง เอาปลามาเลี้ยงไว้ในตู้กระจก เพียงใด						V8 = ☐
4.	นักเรียนช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือบาดเจ็บพิการ เช่น สุนัข แมวจรจัด เพียงใด						V9 = ☐
5.	นักเรียนมีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เคยทำให้ผู้อื่นต้องลำบากเดือดร้อนใจ เพียงใด						V10 = ☐
6.	นักเรียนเคยบริจาคสิ่งของช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาดภัย หรือ อหิวาต์ เพียงใด						V11 = ☐
7.	ด้านอิทธิบาทานกับสัมมาอาชีพะ นักเรียนละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมาเป็นของตน เพียงใด						V12 = ☐

8.	นักเรียนละเว้นจากการล้อ โกงทรัพย์สินของผู้อื่น เพียงใด					V13 = ☐
9.	นักเรียนละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สิน ของผู้อื่น เพียงใด					V14 = ☐
10.	นักเรียนพอใจในสิ่งที่ตนมีและยินดีที่จะประกอบ อาชีพสุจริต เพียงใด					V15 = ☐
11.	นักเรียนไม่ชอบเอาเปรียบผู้อื่นด้วยเล่ห์กลอุบาย ต่าง ๆ เพียงใด					V16 = ☐
12.	นักเรียนไม่ใช้จ่ายทรัพย์สินให้หมดไปกับอบายมุข เพียงใด					V17 = ☐
13.	ด้านคามสุมิฉฉาจารกับกามสังวร นักเรียนละเว้นจากการประพฤติล่วงละเมิด ใน คูครองของผู้อื่นเพียงใด					V18 = ☐
14.	นักเรียนละเว้นจากการคิด พุด หรือกระทำใน ทำนองชั่วสาวกับผู้อื่น เพียงใด					V19 = ☐
15.	นักเรียนละเว้นจากการดู การอ่าน และการฟังสื่อ ที่ทำให้เกิดคามราคะ เพียงใด					V20 = ☐
16.	นักเรียนรู้จักสำรวมในกามคุณ เพียงใด					V21 = ☐
17.	นักเรียนรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์เมื่อเห็นผู้อื่น ดีกว่า เพียงใด					V22 = ☐
18.	นักเรียนไม่นิยมชื่นชอบที่เห็นคนอื่นมีคู่สมรส หลายคน เพียงใด					V23 = ☐
19.	ด้านมุสาวาทกับสังจะ นักเรียนละเว้นจากการพุดเท็จ เพียงใด					V24 = ☐
20.	นักเรียนละเว้นจากการพุดต่อเสียดทำให้ผู้อื่น แตกความสามัคคี เพียงใด					V25 = ☐
21.	นักเรียนละเว้นจากการพุดคำหยาบ คำเพ้อเจ้อ เพียงใด					V26 = ☐
22.	นักเรียนยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงธรรม เพียงใด					V27 = ☐

23.	นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น เพียงใด						V28 = ☐
24.	นักเรียนมีความกตัญญูและประพฤติสุจริตใน หน้าที่ของตน เพียงใด						V29 = ☐
25.	ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ นักเรียนละเว้นจากการเสพสุรา บุหรี่ ไบกระท่อม กัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ เพียงใด						V30 = ☐
26.	นักเรียนละเว้นจากการซื้อหรือจำหน่ายสุรา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ เพียงใด						V31 = ☐
27.	นักเรียนละเว้นจากการชักชวนผู้อื่นไปร่วมเสพ สุรา บุหรี่ เพียงใด						V32 = ☐
28.	นักเรียนรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อ ร่างกาย และรู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร เพียงใด						V33 = ☐
29.	นักเรียนมีสติ ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่การ งาน ของตน เพียงใด						V34 = ☐
30.	นักเรียนระลึกได้เสมอ ก่อนพูด ก่อนทำ ก่อนคิด และรู้สึกตัวในขณะที่พูด ขณะทำ ขณะคิด เพียงใด						V35 = ☐

4. ด้านมุสวาทกับสังข์จะ

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่าน

ภาคผนวก ฉ
การหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC

จากการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(IOC : Index of item objective congruence)

จากผู้เชี่ยวชาญผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน

แบบประเมิน ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการการดำเนินชีวิตตามหลักเบญจศีล - เบญจธรรมของนักเรียน โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา ตำบลชะแล่น อำเภอสว่างนคร จังหวัดสงขลา ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีวัตถุประสงค์ให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้พิจารณาพิจารณาความเหมาะสมของแบบประเมินฉบับนี้

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าแบบสอบถามนี้ มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดและโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

+ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ปานกลาง

- 1 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ความคิดเห็นที่มีต่อการการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล - เบญจธรรมของนักเรียน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านปณิธานกับเมตตากรุณา					
1. นักเรียนละเว้นการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เบียดเบียนหรือทรมานสัตว์ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
2. นักเรียนละเว้นการจับสัตว์ที่มีชีวิต เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา มาทำอาหารรับประทาน เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
3. นักเรียนละเว้นการเบียดเบียนสัตว์ เช่น นำนกมาขังเลี้ยงไว้ในกรง เอาปลาเลี้ยงไว้ในตู้กระจก เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
4. นักเรียนช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูสัตว์ที่ตกทุกข์ได้ยากหรือบาดเจ็บพิการ เช่น สุนัข แมวจรจัด เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
5. นักเรียนมีความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่นอยู่เสมอ ไม่เคยทำให้ผู้อื่นต้องลำบากเดือดร้อนใจ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1

ความคิดเห็นที่มีต่อการการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล - เบญจธรรมของนักเรียน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6. นักเรียนเคยบริจาคสิ่งของช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัย พิบัติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาดภัย หรืออัคคีภัย เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
ด้านอกทึนนาทานกับสัมมาอาชีวะ					
7. นักเรียนละเว้นจากการหยิบฉวยเอาสิ่งของของผู้อื่นมา เป็นของตน เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
8. นักเรียนละเว้นจากการฉ้อโกงทรัพย์สินของผู้อื่น เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
9. นักเรียนละเว้นจากการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินของ ผู้อื่น เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
10. นักเรียนพอใจในสิ่งที่ตนมี และยินดีที่จะประกอบอาชีพ สุจริต เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
11. นักเรียนไม่ชอบเอาเปรียบผู้อื่นด้วยเล่ห์กลอุบายต่าง ๆ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
12. นักเรียนไม่ใช้จ่ายทรัพย์สินให้หมดไปกับอบายมุข เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
ด้านกาเมสุมิจจาจารกับกาเมสังวร					
13. นักเรียนละเว้นจากการประพฤติล่วงละเมิด ในคู่ครอง ของผู้อื่นเพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
14. นักเรียนละเว้นจากการคิด พุด หรือกระทำในทำนองชู้ สาวกับผู้อื่น เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
15. นักเรียนละเว้นจากการดู การอ่าน และการฟังสื่อที่ทำให้ เกิดกามราคะ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
16. นักเรียนรู้จักสำรวมในกาเมคุณ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
17. นักเรียนรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์เมื่อเห็นผู้อื่นดีกว่า เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
18. นักเรียนไม่นิยมชื่นชอบที่เห็นคนอื่นมีคู่สมรสหลายคน เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
ด้านมุสาวาทกับสังจาจะ					
19. นักเรียนละเว้นจากการพูดเท็จ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1

ความคิดเห็นที่มีต่อการการดำเนินชีวิต ตามหลักเบญจศีล - เบญจธรรมของนักเรียน	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	ค่า IOC
	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3		
20. นักเรียนละเว้นจากการพูดส่อเสียดทำให้ผู้อื่นแตกความสามัคคี เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
21. นักเรียนละเว้นจากการพูดคำหยาบ คำเพื่อเจ้อ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
22. นักเรียนซัดมันในความถูกต้องเที่ยงธรรม เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
23. นักเรียนมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
24. นักเรียนมีความกตัญญูและประพฤติสุจริตในหน้าที่ของตน เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
ด้านสุราเมรัยกับสติสัมปชัญญะ					
25. นักเรียนละเว้นจากการเสพสุรา บุหรี่ ไบกระท่อม กัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
26. นักเรียนละเว้นจากการซื้อหรือจำหน่ายสุรา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่น ๆ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
27. นักเรียนละเว้นจากการชักชวนผู้อื่นไปร่วมเสพสุรา บุหรี่ เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
28. นักเรียนรู้จักเลือกบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และรู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
29. นักเรียนไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่การงาน ของตน เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1
30. นักเรียนระลึกได้เสมอ ก่อนพูด ก่อนทำ ก่อนคิด และรู้สึกตัวในขณะที่พูด ขณะทำ ขณะคิด เพียงใด	1.00	1.00	1.00	3.00	1

ประวัติผู้วิจัย

หนังสืออ้างอิง 228
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

- ชื่อ - สกุล : พระใบฎีกาชาตรี ปุณณญาโณ (ทองคำ)
วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2505
สถานที่อยู่ปัจจุบัน : 106 วัดปะโอ หมู่ 1 ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร
จังหวัดสงขลา 90330
- การศึกษา
- พ.ศ. 2546 : นักธรรมเอก
พ.ศ. 2550 : การบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช 80000
พ.ศ. 2554 : ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช 80000
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน
- พ.ศ. 2549 : เลขานุการเจ้าคณะ ตำบลหัวเขา
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา 90330
พ.ศ. 2546-ปัจจุบัน : ครูพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนวัดปะโอ
ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา 90330

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่น ไม่สมควร

ไปรื้อคืนที่แผนกห้องสมุดด้วย มจร.